

SEVGi

Sevgi sadece anlayış ve farkındalıkla mümkündür. Sadece diğer kişiyi anlayıp ona saygı duymakla kalmayıp, varlığının da en derindeki özüne varmışsındır. Kendi en derin özünü görerek, diğerindeki en derin özü de görmeye muktedir hale gelmişsindir. Artık diğeri bir beden yahut bir zihin olarak var olmaz; diğeri bir ruh olarak da var olur. Ve ruhlar ayrı değildir; iki ruh buluştuğunda bir olurlar. Sevgi aşkın en yüksek halidir.

içindekiler

SEVGi 1
içindekiler 1
ÖNSÖZ 2
SEVGi, ENERJi VE ARZU 3
SEVGİ OLGUNLAŞMIŞ AŞKTIR 4
MEDİTASYON ÇİÇEKTİR VE SEVGİ HOŞ KOKUDUR 9
BİR ARZU BİR ARZU OLAN BİR ARZUDUR - SORULARA YANITLAR 21
SEVGi BiR KUZU POSTU DEGiLDiR 25
MERHAMETLE SEVMEK VE DİĞER İHTİŞAMLI YALANLAR 27
ZEN USTASI VE HIRSIZ: BİR AFFEDİŞ HİKÂYESİ 40
KALPLER VE ZİHİNLER - SORULARA YANITLAR 47
EYLEME GEÇMiS SEVGi 51
BİR AVUKAT DEĞİL BİR SEVGİLİ OL 53
SUÇ VE CEZA 64
ÖLÜM KALIM MESELELERİ: SORULARA YANITLAR 72
SEVGiNiN iYiLESTiRiCi GÜCÜ 80
SADECE ŞEFKAT TEDAVİ EDİCİDİR 84
ZEN'İN ŞEFKATİ KOŞULSUZCA KARŞILIKSIZDIR 92

ÖNSÖZ

Şehvetin ne olduğunu biliyoruz, bu nedenle sevginin ne anlama gelebildiğini anlamak da çok zor değildir. Şehvet biyolojik bir ateşlilik halidir: O sıcaktır, sen neredeyse biyolojik, bilinçdışı enerjiler tarafından ele geçirilirsin. Artık sen kendinin efendisi değilsindir; sadece bir kölesindir.

Sevgi senin biyolojiyi aştığın, fizyolojiyi aştığın anlamına gelir. Sen artık köle değilsindir, bir efendi olmuşsundur. Artık sen bilinçli olarak iş görürüsün. Bilinçdışı kuvvetler tarafından yönetilmiyor, çekiştirilmiyor ve itilmiyorsun; enerjilerinle ne yapmak istediğine kendin karar verebiliyorsun. Bütünüyle özgürsün. O zaman şehvet halini alan enerji sevgiye dönüşür.

Şehvet tutkudur, sevgi ise şefkattir. Şehvet arzudur, sevgi ise arzusuzluktur. Şehvet açgözlülüktür, sevgi ise paylaşmaktır. Şehvet diğerini bir araç olarak kullanır, sevgi ise diğerine kendi içinde bir amaç olarak saygı duyar. Şehvet seni yeryüzüne, çamura bağlı tutar ve asla bir nilüfer haline gelemezsin. Sevgi seni bir nilüfer yapar. Sen hırsın, öfkenin, açgözlülüğün çamurlu dünyasının üzerinde yükselmeye başlarsın. Sevgi enerjilerin dönüşümüdür.

Normalde sen parçalanmışsındır, bölünmüşsündür. Bazı enerjiler senin öfken tarafından emiliyor, bazı enerjiler hırsın tarafından emiliyor, bazı enerjiler senin tutkun tarafından emiliyor ve bu böyle sürüp gidiyor. Ve senin etrafında o kadar çok arzular var ki sana hiç enerji kalmıyor; sen sığ, içi boş kalıyorsun.

Ve William Blake'in dediklerini hatırla -bunda büyük bir bilgelik var- der ki: "Enerji keyiftir." Fakat sende hiç enerji kalmamıştır; senin tüm enerjin boşa gitmeye devam ediyor. Tüm bu enerjiler artık israf edilmediğinde, onlar senin içsel gölünü, manevi varlığını doldurmaya başlar. Sen dolarsın. İçinden büyük bir sevinç yükselir. Taşmaya başladığında, bir buda haline gelirsin ve sen tüketilemeyecek bir kaynağa erişmişsindir.

Ve sen bir buda olduğunda —sadece o zaman— sevginin ne olduğunu tecrübe edeceksin. O serin sevgidir — dikkatini çekerim soğuk değil— serin sevgi. O, kendi sevincini varoluşun tümüyle paylaşmandır. Kendin için bir rahmet haline gelmendir, tüm varoluş için bir rahmet haline gelmendir. Sevgi budur. Şehvet bir lanettir, sevgi ise rahmettir.

SEVGİ, ENERJİ VE ARZU

Buda aydınlandıktan sonra kırk yıl yaşadı. Tüm arzuları bittikten sonra ego kayboldu, kırk yıl daha yaşadı. Pek çok kez sorulmuştu, "Niçin hâlâ bedenin içindesiniz?" İş bittiğinde kaybolmalısın. Mantıksız geliyor: Niçin Buda tek bir an dahi bedenin içinde var oldu? Hiç arzu olmadığında beden nasıl devam edebilir?

Anlaşılması gereken çok derin bir şey vardır. Arzu kaybolduğunda, arzunun içinde hareket eden enerji kalır, o kaybolamaz. Arzu yalnızca bir enerji biçimidir; bu nedenle bir arzuyu diğerine dönüştürebilirsin. Öfke sekse dönüşebilir, seks öfkeye dönüşebilir. Seks hırsa dönüşebilir, bu yüzden nerede açgözlü birisini görürsen, onun cinselliği daha az olacaktır. Şayet o gerçekten, en üst düzeyde açgözlü ise, onun cinselliği bile olmayacaktır, o cinselliği olmayan birisi olacaktır; çünkü enerjinin tümü açgözlülüğün içine doğru akar. Ve şayet cinselliği çok olan birisini bulursan, onun açgözlü olmadığını fark edeceksin çünkü açgözlülük için geriye hiçbir şey kalmamıştır. Cinselliğini bastırmış birisini gözlersen, o öfkeli olacaktır; öfke her an su yüzüne çıkmaya hazırdır. Gözlerinde, suratında onun sırf öfke dolu olduğunu görebilirsin; seks enerjisi öfkeye dönüşmüştür.

Bu yüzden senin sözde rahiplerin ve *sadhuların* son derece öfkelidir. Yürüyüş tarzlarında öfkelerini gösterirler, bakışlarında öfkelerini sana gösterirler. Onların sessizliği sadece yüzeydedir; onlara bir dokun ve sana öfkelerini kusarlar. Seks öfkeye dönüşür. Bunlar biçimlerdir; hayat ise enerjidir.

Tüm arzular yok olduğunda ne olur? Enerji yok olamaz, enerji yok edilemez olandır. Fizikçilere sor; onlar bile enerji yok edilemez derler. Aydınlandığında Buda'nın içinde belirli bir enerji vardı. Bu enerji seksin, hırsın içine milyonlarca şekilde akıyordu. Sonra tüm bu biçimler yok oldu; o halde bu enerji ne oldu? Enerji varoluşun dışına çıkamaz ve arzular olmadığında biçimsizleşir ama yine de var olur. Şimdi onun işlevi nedir? Bu enerji sevgiye dönüşür.

Enerjin olmadığı için sevginin içerisinde olamazsın. Senin tüm enerjin bölünmüştür ve farklı biçimlerde dağılmıştır; bazen seks, bazen öfke, bazen de açgözlülük olarak. Sevgi bir biçim değildir. Ne zaman ki tüm arzuların ortadan kalkar, o zaman senin enerjin sevgiye dönüşür.

Sevgiyi geliştiremezsin. Sen arzusuz olduğunda sevgi gerçekleşir; senin tüm enerjin sevginin içine akar. Ve bu akış çok değişiktir. Arzunun içinde bir motivasyon, bir hedef vardır; sevgi ise motivasyonsuzdur, onun bir hedefi yoktur. O basitçe taşmakta olan enerjidir.

SEVGİ OLGUNLAŞMIŞ AŞKTIR

Gautam Buda'nın sevgiye yaptığı vurgu, eski mistikler düşünüldüğünde yeni bir olgudur. Gautam Buda geçmişi ayıran tarihi bir çizgi çekmiştir. Ondan önce meditasyon yeterliydi; hiç kimse meditasyonla birlikte sevgiyi de vurgulamamıştı. Ve bunun nedeni de meditasyonun aydınlanmayı, senin çiçeklenmeni, varlığının nihai ifadesini getirmesidir; daha fazla neye ihtiyaç duyarsın? Birey söz konusu olduğunda meditasyon yeterlidir. Buda'nın büyüklüğü ise meditasyona başlamadan önce dahi sevgiyi sana tanıştırmış olmasındadır. Daha sevecen, daha nazik, daha şefkatli olmalısın.

Bunun ardında gizli bir bilim yatıyor. Şayet aydınlanmadan önce sevgi ile dolu bir kalbin olursa, meditasyondan sonra senin eriştiğin aynı güzelliğe, aynı yüksek duygulara, aynı kutlamaya başkalarının da erişebilmesi için yardım etmen mümkün olacaktır. Gautam Buda aydınlanmanın bulaşıcı bir hale gelmesini mümkün kılar.

Ancak kişi eve varmış olduğunu hissederse niçin başka birisini umursasın? Buda ilk kez aydınlanmayı bencilce bir şey olmaktan çıkartmıştır; o bunu bir sosyal sorumluluğa dönüştürmüştür. Bu perspektifteki çok büyük bir değişikliktir. Ancak sevgi aydınlanmadan önce öğrenilmelidir. O önceden öğrenilmezse, o zaman aydınlanmadan sonra öğrenilecek bir şey yoktur. Kişi bir kez kendisinin içinde sonsuz mutlu olduğunda, o zaman sevgi bile kişinin keyfini engelliyormuş, kişinin sonsuz mutluluğu için bir tür engelmiş gibi görünür. Bu nedenle yüzlerce aydınlanmış insan olmasına rağmen çok az usta vardır. Bir usta olmak demek muazzam düzeyde sevgiye sahipsin demektir ve sen aydınlanmanın mümkün kıldığı bu güzel hallerin içerisinde tek başına yol almaktan utanırsın. Kör olan, karanlıkta yolunu bulmaya çalışan insanlara yardım etmek istersin. Onlara yardım etmek rahatsızlık değil, bir keyif halini alır. Aslında etrafında pek çok insanın çiçekler açması sonsuz mutluluğu daha da zenginleştirir. Sen başka hiçbir ağacın çiçeklenmediği bir ormanda tek açan yalnız bir ağaç değilsindir. Tüm orman da seninle birlikte çiçek açtığında keyif binlerce kez daha çoğalır: Aydınlanmanı dünyaya bir devrim getirmek için kullanmışsındır.

Gautam Buda sadece aydınlanmamıştır, o bir devrimcidir de. Onun dünyaya, insanlara olan ilgisi muazzamdır. O müritlerine, meditasyon yaptığınızda ve dinginlik, sessizlik hissettiğinizde; varlığınızın içinde derin bir sevinç kıpırdanmaya başladığında buna tutunmayın, onu tüm dünyaya verin diye öğretirdi. Ve endişelenme çünkü onu ne kadar çok verirsen onu elde etme yeteneğin de o kadar artacaktır. Verme davranışı, vermenin senden herhangi bir şey götürmediğini, tam tersine bunun senin tecrübelerini çoğalttığını bir kez anladığında muazzam bir öneme sahip olur. Ancak hiçbir zaman sevgiyle dolu olmamış bir kişi vermenin sırrını bilmez, paylaşmanın sırrını bilmez.

Bir gün Buda'nın müritlerinden birisi olan sıradan bir adam —o bir sannyasin değildi ama Gautam Buda'ya kendisini son derece adamıştı— şöyle dedi: "Bunu yapacağım...ama sadece tek bir istisna yapmak istiyorum. Tüm neşemi ve tüm meditasyonumu ve tüm manevi hazinelerimi bütün dünyaya vereceğim; komşum dışında. Çünkü bu adam gerçekten iğrenç."

Komşular her zaman düşmandır. Gautam Buda, ona şöyle demiştir: "O halde tüm dünyayı unut, sen sadece komşuna ver."

Adamın aklı karışmıştı: "Ne diyorsunuz?"

Buda, "Şayet komşuna verebiliyorsan, sadece o zaman insanlara karşı sahip olduğun bu çözümsüz davranıştan özgürleşebileceksin" dedi.

Sevgi temelde insanların zaaflarını, onların zayıf yönlerini kabul etmektir, onların tanrılar gibi davranmalarını beklememektir. Bu beklenti merhametsizliktir çünkü onlar tanrılar gibi davranamayacaktır ve o zaman sen önyargılarının içine düşeceksin. Ve onlar da kendi özsaygılarını yitirecekler. Tehlikeli bir şekilde onları sakatlamışsındır, onurlarını zedelemişsindir.

Sevginin temellerinden birisi herkese değer vermektir, senin başına gelen şeyin onların da başına gelebileceğini herkesin fark etmesini sağlamaktır. Hiç kimse umutsuz bir vaka değildir, hiç kimse değersiz değildir, aydınlanma hak edilmesi gereken bir şey değildir, o senin kendi doğanın ta kendisidir.

Ancak bu sözler aydınlanmış kişiden gelmelidir. Sadece o zaman onlar güven yaratır. Eğer onlar aydınlanmamış din bilginlerinden gelirse güven yaratamaz. Aydınlanmış insan tarafından söylenen sözcük nefes almaya başlar, kendine ait kalp atışları oluşur. O canlanır, o doğrudan senin kalbine girer; o entelektüel bir jimnastik değildir. Ancak din bilgini ile bu farklı bir şeydir. Onun kendisi dahi neden bahsettiği, ne yazmakta olduğu konusunda emin değildir. O da seninle aynı emin olmama halinin içindedir.

Gautam Buda, bilincin evrimindeki mihenk taşlarından birisidir. Onun katkısı çok büyüktür, ölçülemez. Ve onun katkısı içerisinde sevgi düşüncesi en yaşamsal olanlarından birisidir. Fakat hatırlaman gerekir ki sevecen olarak daha yükseğe çıkamazsın; aksi taktirde her şeyi mahvedersin. Bu bir ego oyununa dönüşür. Şefkatli olurken diğer kişiyi aşağılamaman gerektiğini hatırla; aksi taktirde sen şefkatli olmazsın. Sözcüklerin ardında onların aşağılanmasından zevk duyuyorsundur.

Sevginin anlaşılması gerekir. Çünkü o olgunlaşmış aşktır. Sıradan aşk çok çocukçadır, o yeni yetmeler için iyi bir oyundur. Ne kadar hızla onun dışına çıkabilirsen o kadar iyidir çünkü senin aşkın kör bir biyolojik güçtür. Onun senin manevi gelişiminle hiçbir alakası yoktur. Bu yüzden tüm aşk ilişkileri garip bir şeye dönüşür, çok acı bir hal alır. Son derece cazip, son derece heyecan verici, son derece meydan okuyucu olan, uğrunda ölebileceğin şey... Şimdi, yine ölebilirsin fakat onun için değil, ondan kurtulmak için!

Aşk kör bir güçtür. Başarılı olan âşıklar asla sevgililerini elde edememiş olanlardır. Tüm büyük aşk hikâyeleri; Leyla ve Mecnun, Ferhat ile Şirin, Soni ve Mahival bunlar, Romeo ve Juliet ile kıyaslanabilecek olan Doğu'nun üç büyük aşk hikâyesidir. Ancak tüm bu büyük âşıklar kavuşamazlar.

Toplum, anne babalar, her şey bir engele dönüşür. Ve kanımca bu iyi de olmuştur. Âşıklar bir kez evlendiğinde o zaman geriye bir aşk hikâyesi kalmaz.

Mecnun asla Leyla'yı kollarına alamadığı için şanslıydı. İki kör kuvvet bir araya geldiğinde ne olur? Her ikisi de kör ve bilinçsiz olduğu için sonuç büyük bir ahenk olamaz. Sonuç sadece hükmetme, aşağılama, her türden çatışma için bir savaş alanı olabilir.

Ancak tutku, tetikte ve uyanık hale geldiğinde aşkın tüm enerjisi arınır, o sevgiye dönüşür. Aşk her zaman için bir kişiye yönelir ve onun en derindeki arzusu kişiye sahip olmaktır. Aynı şey diğer taraf için de geçerlidir. Ve bu her iki insan için de cehennem yaratır.

Sevgi hiç kimseye yönelmez. O bir ilişki değildir, o basitçe senin varlığının kendisidir. Sen ağaçlara, kuşlara, hayvanlara, insanlara, herkese koşulsuzca, karşılığında bir şey istemeden sevgi dolu olmaktan keyif alırsın. Sevgi kör biyolojiden özgürleşmektir.

Aydınlanmadan önce aşk enerjinin bastırılmadığı hususunda uyanık kalman gereklidir. Eski dinlerin yapmakta oldukları şey budur: Onlar aşkın biyolojik olarak ifade edilmesini kötülemeyi sana öğretirler. Böylelikle sen aşk enerjini bastırırsın...ve bu enerji sevgiye dönüşecek olan enerjidir.

Kötüleyerek dönüşüm olasılığı kalmaz. Bu yüzden senin azizlerin kesinlikle hiç sevgiye sahip değiller; onların gözlerinde hiçbir sevgi göremeyeceksin. Onlar içlerinde hiç öz sıvısı olmayan iskeletlerdir. Bir azizle yirmi dört saat yaşamak cehennemin nasıl bir şey olduğunu tecrübe etmek için yeterlidir. Belki de insanlar bu gerçeğin farkındadır, bu yüzden onlar azizlerin ayaklarına dokunurlar ve hemen uzaklaşıp giderler.

Çağımızın büyük filozoflarından birisi olan Bertrand Russell anlayışlı bir şekilde şöyle ifade etmişti: "Eğer bir cehennem ve cennet varsa ben cehenneme gitmek istiyorum." Niçin? Sırf azizlerden uzak durmak için çünkü cennet tüm bu ölü, donuk, tozlanmış azizlerle dolu olacaktır. Ve Bertrand Russell, "Bu arkadaşlığa bir dakika bile dayanamazdım. Ve ebediyeti geçirmek, sonsuza kadar aşkın ne olduğunu bilmeyen, arkadaşlığın ne olduğunu bilmeyen, hiç tatile çıkmayan bu cesetlerle çevrelenmek...!" diye düşünür.

Bir aziz haftanın yedi günü aziz kalır. Onun hiç olmazsa bir günlüğüne, Pazar günü, insan olmanın tadını çıkarmasına izin yoktur. Hayır, o kasılmış olarak kalır ve katılık zamanla büyümeye devam eder.

Bertand Russell'ın cehennemde kalma kararını çok taktir ediyorum çünkü onun bununla ne demek istediğini anlıyorum. Onun dediği şey, dünyadaki tüm renkli insanları -şairleri, ressamları, asi ruhları, bilim adamlarını, yaratıcı insanları, dansçıları, aktörleri, şarkıcıları, müzisyenleri— cehennemde bulacağındır. Cehennem gerçekten de cennet olmalı çünkü cennet cehennemden başka bir şey değil.

Her şey son derece tersine gitmiştir ve yanlış gitmesinin temel nedeni aşk enerjisinin bastırılmış olmasıdır. Gautam Buda'nın katkısı şudur: "Aşk enerjini bastırma. Onu zarifleştir ve bunu yapabilmek

için de meditasyonu kullan." Bu yüzden yavaş yavaş meditasyon geliştikçe aşk enerjini zarif hale sokar ve onu sevgiye dönüştürür. O zaman, meditasyonun en yüksek zirvesine erişmeden ve aydınlanmanın güzel deneyimi halinde infilak etmeden önce sevgi çok yakında olacaktır. Aydınlanmış kişi için sevginin kökleri aracılığıyla enerjilerinin, onları almaya hazır olan herhangi birisine akmasına izin vermek —ki artık o dünyanın tüm enerjisine sahiptir— mümkün hale gelecektir. Sadece bu türden bir kimse bir ustadır.

Aydınlanmak basittir ama bir usta haline gelmek çok karmaşık bir olgudur çünkü o meditasyon artı sevgiye ihtiyaç duyar. Sadece meditasyon kolaydır, sadece sevgi kolaydır ama ikisinin beraber, aynı anda gelişmesi karmaşık bir iştir.

Ancak sevgi hissetmediği için tecrübelerini paylaşmayan ama aydınlanmış insanların yeryüzündeki bilinçliliğin gelişimine bir yardımı olmaz. Onlar insanlığın seviyesini yükseltmezler. Sadece ustalar bilinci yükseltmeye muktedirdirler. Sahip olduğun küçücük bilinçliliğin bile tüm kredisi aydınlanmalarından sonra dahi sevgi dolu kalmayı başarmış olan birkaç ustaya aittir.

Anlaman zor olacak...ancak aydınlanma öylesine seni içine çeker ki tüm dünyayı unutmaya meyledersin. Kişi o kadar çok tatmin içerisindedir ki, bilerek ya da bilmeyerek, doğru bir şekilde yahut yanlış bir biçimde aynı tecrübe için can atan milyonları düşünmeye hiç hali yoktur. Sevgi mevcut olarak kaldığında, o zaman bu insanları unutmak olanaksızdır. Aslında, vermek için, paylaşmak için bir şeye sahip olduğun an budur. Ve paylaşmak öylesine büyük bir keyiftir ki. Sevgi sayesinde, zamanla ne kadar çok paylaşırsan o kadar çoğuna sahip olduğunu öğrenmiştin. Aydınlanmanı da paylaşırsan daha da çok zenginliğe sahip olacaksın, aydınlanman çok daha fazla canlılığa, çok daha fazla kutlamaya, çok daha fazla boyuta sahip olacak.

Aydınlanma tek boyutlu olabilir; bu pek çok insanın başına gelmiştir. O, onları tatmin eder ve onlar evrensel kaynağın içinde kaybolurlar. Ancak aydınlanma çok boyutlu olabilir, o dünyaya pek çok sayıda çiçek getirebilir. Ve sen dünyaya bir şeyler borçlusun çünkü bu dünyanın kızı yahut oğlusun.

Zerdüşt'ün bir sözünü anımsadım: "Asla yeryüzüne ihanet etme. En ihtişamlı anında bile yeryüzünü unutma; o senin annendir. Ve insanları unutma. Onların engelleri olabilir, onlar senin düşmanların olabilir. Onlar seni pek çok şekilde mahvetmeye çalışmış olabilir; onlar seni çoktan çarmıha germiş olabilir; seni ölümüne taşa tutmuş, yahut seni hapsetmiş olabilirler fakat sen onları unutma. Her ne yaptılarsa bilinçsiz bir halde yaptılar. Onları affedemezsen, kim onları affedecek? Ve senin onları affetmen seni kıyaslanamaz bir şekilde zenginleştirecektir."

Sevginin karşısında olan hiçbir şeye destek vermemek için dikkatli ol. Kıskançlık, rekabet, tahakküm etme çabası; bunların tümü sevginin karşısındadır. Ve hemen bileceksin çünkü sevgin sarsıntı geçirecek. Sevginin sarsıldığını hissettiğin an, onun karşısında olan bir şey yaptığını bileceksin. Sevgini, sana kaygı, keder, çatışma dışında bir şey vaat etmeyen ve muazzam derecede değerli bir hayatı çarçur edecek aptalca şeylerle zehirleyeceksin.

Senin için güzel bir hikâye:

Paddy normalden bir saat önce eve döndü ve karısını yatakta çırılçıplak buldu. Nedenini sorduğunda, "Giyecek güzel kıyafetlerim olmadığı için protesto ediyorum" diye açıklama yaptı.

Paddy gardırobun kapağını çekip açtı. "Bu çok saçma," dedi "şuraya bak. Bir sarı elbise var, bir kırmızı elbise var, desenli elbise, pantolon takım...selam Bili!" ve devam eder, "yeşil bir elbise..."

Sevgi budur! Bu karısına karşı sevgidir, bu Bill'e karşı sevgidir. Kıskançlık yok, kavga yok, sadece basitçe, "Selam Bili! Nasılsın?" ve devam eder. Asla, "Gardırobumda ne yapıyorsun?" diye sorgulamaz.

Sevgi çok anlayışlıdır. O insan için mümkün olan en ince anlayıştır.

Bir sevgi insanı, her an gerçekleşmekte olan hayattaki küçük şeyler tarafından rahatsız olmamalıdır. Sadece o zaman dolaylı bir şekilde sen sevgi enerjilerinin birikmesine, kristalleşmesine, güçlenmesine ve meditasyonunun yükselmeye devam etmesine yardımcı olursun. Bu nedenle o mutlu an geldiğinde, ışıkla dolu olduğunda en azından bir dostun olacak: Sevgi. Ve ansızın yeni bir yaşam biçimi...çünkü artık sen o kadar çok şeye sahipsin ki tüm dünyayı kutsayabilirsin.

Her ne kadar Gautam Buda sürekli olarak ısrar etmiş olsa da sonunda o müritleri arasında bir bölünme, bir kategorileştirme yapmak zorunda kaldı. Bir kategoriye *arhatas* demiştir; onlar aydınlanmış insanlardır fakat sevgisizdirler. Onlar tüm enerjilerini meditasyona koymuşlardır ancak onlar Buda'nın sevgi hakkında söylediklerini dinlememişlerdir. Ve diğerini ise *bodhisattvalar* olarak adlandırır; onlar, onun sevgi hakkındaki mesajını dinlemişlerdir. Onlar sevgi ile aydınlanmıştır, bu nedenle onlar diğer kıyıya gitmek için acele etmezler; tüm zorluklarına rağmen insanlara yardımcı olmak için bu kıyıda takılmak isterler. Onların teknesi varmıştır ve belki de kaptan, "Vakit kaybetme, tüm hayatın boyunca aramış olduğun çağrı diğer kıyıdan ulaştı" diyor. Ama onlar kaptanı biraz daha beklemesi için ikna ederler. Böylelikle sevinçlerini, bilgeliklerini, ışıklarını, sevgilerini aynı şeyi aramakta olan insanlarla paylaşabilirler. Bu onlarda bir güven duygusu haline gelecektir: "Evet, başka bir kıyı var ve kişi olgunlaştığında, seni diğer kıyıya götürecek bir tekne gelir. Ölümsüzlerin bir kıyısı vardır, hayatın basitçe anbean yaşandığı bir dans ve bir şarkı olduğu, mutsuzluğun olmadığı bir kıyı mevcuttur. Ama bırak, en azından dünyayı terk etmeden önce bu insanların birazcık onun tadına bakmalarına yardım edeyim."

Ve ustalar her şekilde diğer kıyıya sürüklenmemek için tutunacak bir yol bulmayı denemişlerdir. Buda'ya göre sevgi en iyisidir çünkü sevgi de eninde sonunda bir arzudur. Birisine yardım etme fikri de bir arzudur. Ve arzuyu tuttuğun sürece diğer kıyıya götürülemezsin. Seni dünyaya bir pamuk ipliği bağlı tutar. İnce bir sevgi ipliği dışında her şey kopmuştur, tüm zincirler kopmuştur. Ancak Buda'nın üzerinde durduğu şey, bu ince ipliği mümkün olduğunca uzun tutmaya devam etmektir; ne kadar çok insana yardım edilebilirse etmelisin.

Senin aydınlanman bencilce bir dürtüye sahip olmamalıdır, o sana ait olmamalıdır; onu en geniş biçimde, mümkün olduğunca çok sayıda insanla paylaşmalısın. Sana yaşam veren, sana aydınlanmış hale gelmek için bu şansı tanıyan yeryüzünde bilinçliliği artırmanın yegâne yolu budur.

Hayatın sana vermiş olduğu her şeyi geri ödemek mümkün olmasa da, bir şeyleri...bir şeyi —sadece iki çiçek— şükranla ödemek için doğru an budur.

MEDİTASYON ÇİÇEKTİR VE SEVGİ HOŞ KOKUDUR

Meditasyon çiçektir ve sevgi hoş kokudur.

Olan şey tam olarak budur. Çiçek açar ve rüzgârla hoş kokular her yöne, dünyanın en sonuna kadar taşınmak üzere yayılır. Ancak temel şey çiçeğin açmasıdır.

İnsan da kendi içinde çiçek açma potansiyelini taşıyor. İnsanın içsel varlığı çiçek açana kadar ve açmadığı sürece sevgi kokusu olanaksızdır. Sevginin pratiği olmaz. O bir disiplin değildir. Onu yönetemezsin. O seni aşar. Meditasyon yaparsan bir gün ansızın yeni bir olgunun farkına varırsın. Kesinlikle çok gariptir: Varlığından tüm varoluşa doğru sevgi akıyordur. Yönlendirilmemiş, hedeflenmemiş bir şekilde varoluşun en sonuna doğru hareket ediyor.

Meditasyon olmadan enerji şehvet olarak kalır; meditasyon ile aynı enerji sevgiye dönüşür. Şehvet ve sevgi iki ayrı enerji değildir, onlar birdir ve aynı enerjidir.

O meditasyonun içinden geçtiğinde dönüşür, başkalaşır; o niteliksel olarak farklı hale gelir. Şehvet aşağı doğru hareket eder, sevgi yukarı doğru hareket eder; şehvet arzuya doğru hareket eder, sevgi arzusuzluğa doğru hareket eder; şehvet, içinde yaşadığın ıstırapları unutmak için bir meşgaledir, sevgi ise erişmenin, tatminin dansıdır, kutlanmasıdır...o kadar tatmin olmuşsundur ki paylaşmak istersin. Artık hiçbir şey kalmamıştır; bin yıldır içinde çiçek açmamış bir potansiyel gibi, bir tomurcuk olarak taşımakta olduğun kaderin gerçekleşmiştir. O artık çiçek açmıştır ve dans ediyordur. Ulaştın, tatmin oldun, daha fazla elde edilecek bir şey yok, gidecek bir yer yok, yapılacak bir şey yok.

Şimdi enerjiye ne olacak? Paylaşmaya başlarsın. Şehvetin karanlık katmanlarına doğru yönelen enerji şimdi ışık huzmeleriyle birlikte, herhangi bir arzu ile kirletilmeden, herhangi bir koşullanmayla kirletilmeden yukarı doğru yönelir. O herhangi bir dürtü ile bozulmamıştır. Bu yüzden ben ona hoş koku diyorum. Çiçeğin sınırları vardır ama kokunun yoktur. Çiçeğin sınırları vardır; o bir yerde köklenerek esir olmuştur. Hoş kokunun herhangi bir esareti yoktur. O basitçe hareket eder, rüzgâra biner; yeryüzünde bağlantısı yoktur.

Meditasyon bir çiçektir. Onun kökleri vardır. O senin içinde var olur. Bir kez sevgi gerçekleştiğinde, onun kökleri yoktur; o basitçe hareket eder ve hareket etmeye devam eder. Buda yok olmuştur ama onun sevgisi yok olmamıştır. Çiçek er ya da geç ölecektir —o yeryüzünün bir parçasıdır ve topraktan gelip toprağa dönecektir— ancak serbest kalan koku sonsuza kadar ve sonsuza kadar kalacaktır. Buda gitmiştir, İsa gitmiştir ama onların kokuları gitmemiştir. Onların sevgisi hâlâ devam eder ve onların sevgisine açık olan herkes anında onun etkisini hissedecektir, onun tarafından harekete geçirilecektir, yeni bir yolculuğa, yeni bir seyahate, yeni bir kutsal yolculuğa götürülecektir.

Sevgi çiçekle sınırlı değildir; o çiçekten gelir fakat çiçeğe ait değildir. O çiçeğin içinden gelir, çiçek sadece bir geçittir. Ancak o gerçekten ahretten gelir. O çiçek olmadan gelemez — çiçek gerekli bir aşamadır— ancak o çiçeğe ait değildir. Çiçek bir kez açtığında sevgi açığa çıkar.

Bu ısrar, bu vurgu derinden anlaşılmalıdır çünkü eğer özünü kaçırırsan sevgiyi uygulamaya başlarsın ama o zaman o gerçek bir koku olmaz. Uygulanan bir sevgi sadece aynı şehvetin yeni bir adıdır. O arzu ile kirletilmiş, motivasyonla bozulmuş aynı enerjidir ve o diğer insanlar için çok tehlikeli hale gelebilir çünkü sevgi adına yok edebilirsin, sevgi adına esaret yaratabilirsin. O sevgi değildir ve şayet onu uygularsan sen yapay, resmi hale gelirsin; aslında bir ikiyüzlü olursun.

Hatırlanması gereken ilk şey sevginin uygulanamayacağıdır. Tüm büyük dini öğretmenlerin izleyenlerini ıskaladığı nokta burasıdır. Buda sevgiyi meditasyon aracılığıyla elde etti; şimdi Budistler sevgiyi pratik ediyorlar. İsa sevgiyi meditasyon aracılığıyla elde etti; şimdi Hıristiyan misyonerler, sevgiyi, merhameti insanlığa hizmet etmeyi pratik edip duruyorlar. Ama onların sevgisi dünyada son derece yok edici bir güç olduğunu kanıtlamıştır. Onların sevgisi sadece savaşlar yaratmıştır, onların sevgisi milyonlarca insanı yok etmiştir. Onlar sonunda derin bir hapis olmuşluğa düşmüşlerdir.

Sevgi seni özgürleştirir, sevgi sana özgürlük verir fakat bu sevgi sadece meditasyon aracılığıyla gelebilir, bunun başka bir yolu yoktur. Buda sevginin bir yan ürün, bir sonuç olduğunu söylemiştir. Sen sonucu doğrudan yakalayamazsın, sen hareket etmek zorundasın; sen sebebi üretmek zorundasın ve sonuç onu takip eder. Bu nedenle şayet gerçekten sevginin ne olduğunu anlamak istersen meditasyonun ne olduğunu anlamak zorundasın. Sevgiyi tamamen unut; o kendiliğinden gelir.

Meditasyonun ne olduğunu anlamaya çalış. Sevgi, meditasyonun doğru mu ya da yanlış mı olduğunu belirleyecek bir kriter haline gelebilir. Şayet meditasyon doğru ise sevginin gelmesi kaçınılmazdır; o doğaldır, bir gölge gibi takip eder. Eğer meditasyon doğru değilse, o zaman sevgi onu takip etmez. Bu yüzden sevgi, meditasyonun gerçekten doğru mu yanlış mı olduğunu belirleyen bir kriter olarak iş görebilir. İnsanların tüm meditasyonlar doğrudur şeklinde bir yanlış inancı vardır. Meditasyonlar yanlış olabilir. Örneğin, seni derin konsantrasyon içerisine sokan herhangi bir meditasyon yanlıştır; bu sevgi ile sonuçlanmayacaktır. Açık hale gelmektense, seni giderek daha çok kapalı hale sokar. Eğer bilincini daraltırsan, bir şeye konsantre olursan ve varoluşun geri kalanını dışlarsan ve tek boyutlu hale gelirsen, bu sende giderek daha çok gerginlik yaratacaktır. Dolayısıyla da İngilizce'deki dikkat

kesilmek anlamına gelen "*attention*" sözcüğü oluşmuştur. Onun anlamı "*at-tensi-on*" (gerginlik içinde) demektir. Konsantrasyon sözcüğünün sesi bile bir gerginlik hissi uyandırır.

Konsantrasyonun kullanışlı olduğu yerler vardır ama o meditasyon değildir. Bilimsel çalışmalarda, bilimsel araştırmalarda, bilimsel laboratuarlarda konsantrasyona ihtiyaç duyarsın. Probleme konsantre olursun ve onun dışındaki her şeyi öylesine dışarıda bırakırsın ki dünyanın geri kalanının farkında bile olmaz hale gelirsin. Senin tüm dünyan üzerine konsantre olduğun problemdir. Bu yüzden bilim adamları dalgın kimselerdir. Aşırı derecede konsantre olan insanlar dalgın hale gelirler çünkü tüm dünyaya nasıl açık kalabileceklerini bilmezler.

Bir fıkra okudum:

Sınıfa doğru göstererek "Göletten yeni bulduğum bir kurbağayı önce dış görünümünü incelemek, sonra da parçalarına ayırmak için getirdim" dedi zooloji profesörü.

Taşıdığı paketi dikkatlice açtı ve içinde özenle hazırlanmış bir sandviç vardı. Profesör ona şaşkınlık içerisinde bakakaldı.

"Garip," dedi, "öğlen yemeğimi yediğimi gayet iyi hatırlıyorum."

Bilim adamlarının başına bu sürekli gelir. Onlar tek boyutlu hale gelir ve tüm zihinleri daralır. Elbette daralmış bir zihnin yararları vardır: O daha nüfuz eder hale gelir, o keskin bir iğne gibi olur, o tam olarak doğru noktaya dokunur ama o etrafındaki muhteşem hayatı ıskalar.

Bir Buda konsantrasyon insanı değildir, o farkındalık insanıdır. O bilincini daraltmaya çalışmamıştır; tam aksine o tüm engelleri bırakmaya çalışmıştır ki bu sayede bütünüyle varoluşa açık hale gelebilsin. İzle...varoluş eşzamanlıdır. Ben burada konuşuyorum ve aynı anda trafik sesi oluşuyor. Tren, kuşlar, ağaçların arasından esen rüzgâr; bu anda tüm varoluş buluşur. Sen beni dinliyorsun, ben sana konuşuyorum. Ve milyonlarca şey devam ediyor; bu muazzam bir zenginliktir.

Konsantrasyon seni çok büyük bir bedel karşılığında tek boyutlu yapar: Hayatın yüzde doksan dokuzu dışarıda bırakılır. Bir matematik problemi çözüyorsan kuşları dinleyemezsin; onlar rahatsız edici olacaktır. Çocuklar etrafta oynuyor, köpek caddede havlıyor; onlar rahatsız edici olacaktır. Konsantrasyon yüzünden insanlar Himalayalara, bir mağaraya gitmek, bu sayede izole edilmiş kalıp Tanrı'ya konsantre olmak için hayattan kaçmaya çalışmışlardır. Fakat Tanrı bir nesne değildir. Tanrı şu an varoluşun bütünlüğüdür; Tanrı bütünlüktür. Bu yüzden bilim asla Tanrısallığın ne olduğunu bilemeyecektir. Bilimin metodunun kendisi konsantrasyondur ve bu yöntem yüzünden bilim asla ilahi olanı bilemez.

O daha çok ve daha da çok ayrıntılı detayı bilebilir. Önce molekülün en küçük parçacık olduğu düşünülmüştü, sonra o bölündü. Sonra daha da ince bir parça olan atom bulundu. Daha da sonra konsantrasyon yöntemleri bunu da parçalara ayırdı. Artık elektronlar, protonlar, nötronlar var; sonra

onlar da parçalara ayrılacaktır. Bilim daha küçükten daha da küçüğe gider. Ve daha büyük olan, engin olan bütünüyle unutulmuştur. Bütün tamamen parça uğruna unutulmuştur. Bilim konsantrasyon yüzünden asla Tanrısallığı bilemez. Bu yüzden insanlar bana gelip, "Osho, bize konsantrasyonu öğret, ilahi olanı bilmek istiyoruz" dediklerinde ben basitçe şaşırırım. Onlar arayışın temellerini anlamamışlardır.

Bilim tek yönlüdür; araştırma nesneldir. Dindarlık eş zamanlıdır; nesne bütündür, toplamdır. Bütünü bilmek için her yönde açık olan —sınırlanmamış, bir pencereden bakmayan— bir bilince sahip olmak zorunda kalacaksın. Aksi taktirde pencerenin çerçevesi varoluşun çerçevesi haline gelecektir. Sadece güneşin, açık gökyüzünün altında dur; meditasyon budur. Meditasyonun hiçbir çerçevesi yoktur; o bir pencere değildir, o bir kapı değildir.

Meditasyon konsantrasyon değildir, o dikkat kesilmek değildir; meditasyon farkındalıktır.

O halde ne yapmalı? Bir mantra tekrar etmek, transandantal meditasyon yapmak bir fayda sağlamaz. Transandantal meditasyon nesnel yaklaşım yüzünden, bilimsel zihin yüzünden Amerika'da çok önemli hale gelmiştir. Ve o üzerinde bilimsel araştırma yapılabilecek yegâne meditasyondur. O meditasyon değil konsantrasyondur, bu yüzden o bilimsel zihin tarafından kavranabilir. Üniversitelerde, laboratuarlarda, psikolojik araştırmalarda TM üzerinde araştırmalar o, bir meditasyon olmadığı için yapılabilmişti. O konsantrasyondur, o bir konsantrasyon yöntemidir; o bilimsel konsantrasyonla aynı kategorinin içine girer, ikisi arasında bir bağlantı vardır. Ancak onun meditasyonla hiçbir alakası yoktur. Meditasyon çok engindir, öylesine muazzam bir şekilde sınırsızdır ki hiçbir bilimsel araştırma mümkün değildir. Yalnızca sevgi kişinin ona erişip erişmediğini kanıtlayacaktır. Alfa dalgalarının pek bir faydası olmayacaktır çünkü o hâlâ zihne aittir. Ve meditasyon ise zihne ait değildir; o onun ötesinde bir şeydir.

Bazı temel şeyleri sana anlatayım. Birincisi meditasyon konsantrasyon değil rahatlamadır; kişi basitçe kendisinin içinde rahatlar. Ne kadar rahatlarsan, kendini o kadar açık, korunmasız hissedersin. Daha az katısındır, daha çok esneksindir. Ve varoluş birden sana nüfuz etmeye başlar. Sen artık bir taş değilsin, senin açıklığın var. Rahatlamak demek kendine, hiçbir şey yapmama halinin içine düşmek için izin vermektir. Çünkü eğer bir şey yapıyorsan gerginlik devam edecektir. O bir yapmama halidir. Sen basitçe rahatlıyorsun ve rahatlama hissinden keyif alıyorsun. Kendi içinde rahatla, sadece gözlerini kapa ve etrafında olan biten şeyleri dinle. Hiçbir şeyi rahatsızlık olarak hissetmeye gerek yok. Bunu bir rahatsızlık olarak hissettiğin an ilahi olanı reddediyorsun. Bu an o bir kuş olarak gelmiştir. Onu geri çevirme! İlahi olan senin kapını bir kuş olarak çalmıştır. Sonraki an havlayan bir köpek olarak gelmiştir yahut ağlayan ve bağıran bir çocuk olarak ya da kahkaha atan çılgın bir adam. Onu reddetme; onu itme.

Kabul et. Çünkü herhangi bir şeyi reddedersen gerginleşeceksin. Tüm reddedişler gerginlik yaratır. Kabul et. Rahatlamak istersen kabul etmek bunun yoludur. Etrafında olan her şeyi kabul et; bırak o organik bir bütün haline gelsin. Bu böyledir; bunu biliyor olabilirsin ya da bilmiyor olabilirsin ama her

şey birbiri ile ilişkilidir. Bu kuşlar, bu ağaçlar, bu gökyüzü, bu güneş, bu yeryüzü, sen, ben hepsi ilişki halindedir. O organik bir bütündür. Güneş yok olursa ağaçlar yok olur. Ağaçlar yok olursa kuşlar yok olacaktır. Kuşlar ve ağaçlar yok olursa sen burada olamazsın, yok olacaksın. Bu bir ekolojidir. Her şey diğer her şeyle derinden bağlıdır. Sen hiçbir şeyi reddetme. Çünkü reddettiğin an kendindeki bir şeyi reddediyorsun. Şayet bu şarkı söyleyen kuşları reddedersen o zaman senin içindeki bir şey reddedilmiştir.

Eğer reddedersen, itersen, eğer rahatsız olursan, öfkelenirsen kendi içindeki bir şeyi dışlıyorsun. Yeniden kuşları hiçbir rahatsızlık, öfke olmadan dinle. Ve birden senin içindeki kuşun yanıt verdiğini göreceksin. O zaman bu kuşlar yabancılar olarak, işgalciler olarak orada değildir; ansızın tüm varoluş bir aileye dönüşür. Öyledir. Ve ben, tüm varoluşun bir aile olduğunu anlayabilen kişiye dindar derim. O kiliseye gitmiyor olabilir, o herhangi bir tapınakta ibadet etmiyor olabilir, o herhangi bir camide ya da *grudwara*'da ibadet etmiyor olabilir; bunun bir önemi yoktur, bu konu dışıdır. Eğer yapıyorsan iyidir, tamamdır; eğer yapmıyorsan bu daha da iyidir. Ancak varoluşun organik bütünlüğünü anlamış bir kimse sürekli olarak tapınağın içindedir. Sürekli olarak kutsal ve ilahi olanla yüz yüzedir. Ancak şayet sen aptal bir mantra söylüyorsan kuşların aptal olduğunu düşüneceksin. Şayet sen içinde bir saçmalığı tekrar edip duruyorsan ya da ıvır zıvır şeyler —sen ona felsefe, din diyebilirsin— düşünüyorsan o zaman kuşlar bir engel haline gelir. Onların sesleri basitçe ilahidir. Onlar bir şey söylemez, onlar sadece mutlulukla taşıyorlar. Onların şarkısının taşmakta olan bir enerjiden başka bir anlamı yoktur. Onlar varoluşla, ağaçlarla, çiçeklerle, seninle paylaşmak isterler. Onların söyleyecek hiçbir şeyi yoktur; onlar sadece orada, kendileri oluyorlar.

Eğer rahatlarsan kabul edersin; varoluşu kabul etmek rahatlamanın yegâne yoludur. Şayet küçük şeyler seni rahatsız ederse o zaman seni rahatsız eden şey kendi tavrındır. Sessizce otur; etrafında olan her şeyi dinle ve rahatla. Kabul et, rahatla. Ve ansızın içinden yükselen muazzam bir enerji hissedeceksin. Başlangıçta bu enerji nefesinin derinleşmesi olarak hissedilecek. Normalde nefesin çok sığdır ve arada bir derin nefesler almaya çalışırsan, nefesinle yoga egzersizleri yapmaya başlarsan, bir şeyi zorlamaya başlarsan bir çaba göstermiş olacaksın. Bu çabaya gerek yoktur. Sen basitçe hayatı kabul et, rahatla ve birden göreceksin ki nefesin daha derine iniyor. Daha çok rahatla ve nefes içinde daha derine inecektir. O yavaşlar, ritmik hale gelir. Ve sen ondan neredeyse keyif alırsın; o belli bir haz verir. O zaman farkına varacaksın ki nefes seninle bütün arasındaki köprüdür.

Sadece izle, hiçbir şey yapma. Ve izle dediğimde, izlemeye çalışma aksi taktirde yeniden gerginleşeceksin ve nefesine konsantre olmaya başlayacaksın. Basitçe rahatla, rahat, gevşek kal. Ve izle...çünkü başka ne yapabilirsin? Sen oradasın, yapılacak bir şey yok, her şey kabul edilmiştir, reddedilecek, dışlanacak bir şey yoktur, mücadele yoktur, savaş yoktur, çatışma yoktur, nefes derine iniyor. Sen ne yapabilirsin ki? Sen sadece izle. Unutma, sadece izle. İzlemek için çaba sarf etme. Buda'nın *vipassana*; nefesi izlemek, nefes farkındalığı dediği şey budur. Ya da *satipatthana*; hatırlamak, nefesin içinde hareket eden yaşam enerjisine dikkat etmek. Derin nefesler almaya çalışma, nefesi içine çekmeye ya da vermeye çalışma, hiçbir şey yapma. Sadece rahatla, bırak nefes doğal olsun —kendi kendine gidiyor, kendi kendine geliyor— ve pek çok şey sana açılacaktır.

Birincisi, bir köprü olduğu için nefes iki yönden de alınabilir. Onun bir kısmı sana bağlıdır, diğer kısmı varoluşa bağlıdır. Bu yüzden o iki yönden de anlaşılabilir. Sen onu gönüllü bir şey olarak ele alabilirsin. Eğer nefesi derinlemesine içine çekmek istersen derinlemesine içine çekebilirsin; eğer nefesini derin bir şekilde dışarı vermek istersen derin bir şekilde dışarıya verebilirsin. Onunla bir şeyler yapabilirsin. Bir kısmı sana bağlıdır. Ancak herhangi bir şey yapmazsan, o zaman da o devam eder. Senin herhangi bir şey yapmana gerek yok ve o devam eder. O isteğe bağlı da değildir.

Başka hiçbir kısım doğrudan varoluşun kendisine bağlı değildir. Onu sen alıyormuşsun, sen içine çekiyormuşsun gibi düşünebilirsin. Ya da tam tersine onun seni içine çektiğini düşünebilirsin. Ve diğer tarafın da anlaşılması gerekir çünkü bu seni derin rahatlamaya götürecektir. Sen nefes almıyorsun ama varoluş seni soluyor. Bu bir Geştalt değişimidir. Ve o kendiliğinden olur. Eğer rahatlamaya devam edersen, her şeyi kabul edersen, kendi içinde rahatlarsan yavaş yavaş birden bu nefesleri senin almadığının farkına varırsın; onlar kendiliğinden geliyor ve gidiyor. Ve büyük bir zarafetle, büyük bir vakarla, çok güzel bir ritimle, çok ahenkli bir ritimle. Bunu kim yapıyor? Varoluş seni soluyor. O senin içine giriyor, senin dışına çıkıyor. Her an o seni tazeliyor, her an o seni yeniden ve yeniden ve yeniden canlandırıyor.

Birden nefes almayı bir oluşum olarak görürsün...ve meditasyon bu şekilde gelişmelidir. Ve sen bunu her yerde yapabilirsin. Pazar yerinde de yapabilirsin çünkü gürültü de ilahidir. Ve eğer sessizce dinleyebilirsen pazar yerinde bile sesin içinde belirli bir ahenk göreceksin. Artık o bir rahatsızlık değildir. Eğer sessizsen pek çok şey görebilirsin; muazzam enerji dalgaları her tarafta hareket ediyor. Bir kez kabul edersen nereye gidersen git onu hissedeceksin.

Kuş önemli değildir ama muazzam büyüklükte bir şey hissedeceksin, kutsal bir şey, ışıldayan bir şey, gizemli bir şey hissedeceksin. Etrafında sürekli olarak bir mucize oluyor ama sen onu ıskalamaya devam ediyorsun.

Meditasyon bir kez sende yerleştiğinde ve sen varoluşla bir ritmin içine girdiğinde sevgi bir sonuçtur. Ansızın bütüne âşık olduğunu hissedersin ve diğeri artık senin için diğer değildir; sen diğerinde de yaşarsın. Ve ağaç artık sadece "Şu ağaç" değildir, bir şekilde seninle ilişkilidir. Her şey birbiriyle ilişkili hale gelir. Bir çimene dokun ve tüm yıldızlara dokunmuşsundur çünkü her şey ilişkilidir. Aksi olamaz. Varoluş organiktir. O birdir. O bir bütünlüktür.

Farkında olmadığımız için kendimize ne yapıp durduğumuzu görmüyoruz. Bir şey olur ve ilişkili olduğunu asla düşünmediğimiz başka bir şey olmaya başlar.

Daha geçen gece koku hakkında bir şey okuyordum. Koklama kapasitesi, duyusu insanlardan neredeyse kaybolmuştur. Hayvanlar son derece keskindir. Bir at kilometrelerce öteden koku alabilir. Bir köpek bir insandan daha çok koku alabilir. Sadece kokusundan köpek efendisinin geldiğini bilir. Ve yıllar sonra köpek yine efendisinin kokusunu hatırlayacaktır. İnsan bütünüyle unutmuştur.

İnsanların koku duyusuna ne olmuştur? Onun başına hangi felaket gelmiştir? Koku duyusunun bu kadar bastırılması için bir neden yokmuş gibi görünür. Hiçbir kültür hiçbir yerde bilinçli olarak onu bastırmamıştır ama o bastırılmıştır. O seks yüzünden bastırılmıştır. Artık insanlığın tümü derin bir şekilde bastırılmış seks ile yaşar. Ve koku seks ile bağlantılıdır. Seks yapmadan önce bir köpek eşini koklar ve iki beden arasında derin bir ahenk kokusu almazsa seks gerçekleşmez. Kokular uyuştuğunda, o zaman bilir ki bedenler uyumludur ve birbiri için uygundur ve bir şarkı haline gelebilir; bir anlığına da olsa bütünleşmek mümkündür.

Seks dünyanın her tarafında bastırılmış olduğu için, koku duyusu da bastırılmıştır. Sözcüğün kendisi bile biraz kötüleyici hale gelmiştir. Eğer ben sana, "Duyuyor musun?" yahut "Görüyor musun?" dersem kötü hissetmezsin. Öyleyse, eğer "Kokuyor musun?" dersem yine kendini kötü hissetmemelisin, lisan aynıdır. Kokmak bir kapasitedir, tıpkı görmek ve duymak gibi kokmak da bir kapasitedir. "Kokuyor musun?" diye sorduğumda kişi hakarete uğramış hisseder çünkü insan onun bir kötülük değil bir kapasite olduğunu unutmuştur.

Ünlü bir İngiliz düşünür Dr. Johnson ile ilgili meşhur bir hikâye vardır. Bir posta arabasında oturuyordu ve içeri bir bayan girdi. Kadın Dr. Johnson'a "Efendim, kokuyorsunuz" dedi.

Ancak o dile, harflere hâkimdi, bir laf cambazıydı. "Hayır hanımefendi, kokan sizsiniz ben ise leş gibiyim!" dedi.

Kokmak bir kapasite meselesidir. "Kokan sizsiniz, ben leş gibiyim." Dilbilgisi olarak o haklıdır. Şayet grameri takip edersen, böyle olmalıdır. Ancak sözcüğün kendisi kötüleme haline gelmiştir. Kokuya ne olmuştur? Seksi bir kez bastırırsan, koku duyusu da bastırılır. Duyu bir kez tamamıyla sakatlandığında; ve eğer bir duyuyu sakatlarsan zihnin de bir kısmı sakatlanmıştır. Eğer beş duyun varsa, o zaman beyninde de ona karşılık gelen kısımları vardır. Beynin beşte biri sakatlanmıştır ve kimse bilemez... Bu demektir ki hayatın beşte biri de sakatlanmıştır. Bunun etkileri çok muazzamdır. Bir yerde küçük bir şeye dokunduğunda, o her yerde yankılanır.

Seks bastırıldığı için koku bastırılmıştır ve seks bastırıldığı için senin soluman da sığlaşmıştır. Çünkü, şayet derin nefes alırsan, nefesin içerdeki seks merkezine masaj yapar. İnsanlar bana gelip şöyle derler: "Gerçekten derinden nefes alıp verdiğimizde daha seksi hissediyoruz." Eğer eşinle aşk yaparsan nefesin çok derinleşecektir. Şayet nefesini sığ tutarsan, orgazma ulaşamayacaksın. Nefes seks merkezinin derinine sert bir biçimde çarptığında, içerden seks merkezine masaj yapar. Seks bastırıldığı için ve nefes bastırıldığı için insanlar meditasyon yapamaz hale gelmiştir. Şimdi tüm bu olanlara bir bak: Yaptığın şey ne büyük bir saçmalık, seksi bastırarak nefes alıp vermeyi bastırmış durumdasın ve nefes seninle bütün arasındaki köprüdür.

Gurdjieff neredeyse tüm dinlerin Tanrı'ya karşıymış gibi davranmış olduğunu söylerken haklıdır. Onlar Tanrı hakkında konuşurlar ama göründüğü kadarıyla temelde Tanrısallığa karşıdırlar. Onların davranış

şekli onun karşısındadır. Artık nefes bastırıldığı için köprüler yıkılmıştır. Sadece sığ bir şekilde nefes alabilirsin; asla derine inmezsin. Ve kendinin içinde derine inmezsen varoluşun derinine gidemezsin.

Buda nefesi temel haline getirmiştir. Derin, rahatlamış bir nefes, onun farkındalığı sana öylesine büyük bir sessizlik, büyük bir rahatlama verir ki yavaş yavaş sen erir, kaynaşır, yok olursun. Sen artık ayrı bir ada değilsindir, sen bütün ile birlikte titreşmeye başlarsın. O zaman sen ayrı bir nota değil, bütün bir senfoninin parçasısın. O zaman sevgi yükselir. Sevgi sadece herkesin seninle ilişkili olduğunu fark ettiğinde yükselir. Sevgi sadece sen herkesin bir üyesi ve herkesin de senin bir üyen olduğunu gördüğünde yükselir. Hiç kimse ayrı değildir. Ayrı olma yanılsaması ortadan kalktığında sevgi ortaya çıkar. Sevgi bir disiplin değildir.

İnsan yaşantısında anne ve çocuğu arasındaki ilişki sevgiye en yakın olandır. İnsanların ona aşk dediği de olur ama ona aşk denilmemelidir. O aşktan çok sevgi gibidir. Çünkü onun içerisinde hiç şehvet yoktur. Bir annenin çocuğuna olan sevgisi şefkate çok yakındır. Niçin? Çünkü anne çocuğu kendi içerisinde bilmiştir. Çocuk onun varlığının bir üyesidir. O çocuğu kendisinin bir parçası olarak bilmiştir ve çocuk doğmuş ve büyüyor bile olsa anne çocukla çok ince bir ahenge sahip olduğunu hissetmeye devam eder. Eğer çocuk hasta olursa bin kilometre öteden anne hemen bunu hissedecektir. Ne olduğunun farkına varmayabilir ama sıkıntılı hissedecektir; çocuğunun acı çektiğinin farkında olmayabilir ama o acı çekmeye başlayacaktır. Niçin acı çektiği hakkında bazı nedenler yaratacaktır — karnı ağrıyordur, baş ağrısı vardır ya da başka bir şey— fakat artık derinlik psikolojisi anne ve çocuğun her zaman ince enerji dalgalarıyla bağlı kaldığını söylüyor. Çünkü onlar aynı dalga boyunda titreşmeye devam ederler.

Anne ve çocuğu arasında telepati herhangi başka bir grup insan arasındakinden daha kolaydır. Aynı şey ikizler için de geçerlidir; ikizler arasında telepati çok kolaydır. Sovyet Rusya'da telepati ile ilgili pek çok deney yapılmıştır. Elbette dini keşifler için değildi çünkü onlar telepatinin savaşta kullanılacak bir teknik olup olmadığını bulmaya çalışıyorlardı. İkizlerin son derece telepatik olduklarını buldular. Eğer ikizlerden biri üşütürse bin beş yüz kilometre ötedeki diğer ikiz de üşütür. Onlar aynı dalga boyunda titreşirler, onlar aynı şeylerden etkilenirler. Bunun nedeni ikisinin de birbirinin parçası olarak aynı rahimde yaşamış olmasıdır; onlar annenin rahminde birlikte varolmuştur. Bir annenin çocuğu için hissettiği daha çok sevgiye benzer çünkü o çocuğu kendi içinde hisseder.

Bir fıkra duymuştum:

Erkek çocuklar için organize edilen bir izci kampında oymak başı, ön hazırlıkları denetlerken küçük bir izcinin şiltesinin alana gizlenmiş büyük bir şemsiye bulmuştu. Açıkça bu, listedeki ekipmanlardan biri değildi. Oymak başı delikanlıdan açıklama yapmasını istedi. Yavrukurt çok çekingen bir şekilde "Efendim, sizin hiç anneniz oldu mu?" diye sordu.

Anne sevgi demektir, anne demek kişi kendisi için hissettiğini diğeri için hissediyor demektir. Bir kişi meditasyona derinlemesine girdiğinde ve aydınlandığında o bir anne haline gelir. Buda bir baba gibi

olmaktan daha çok anneye benzer. Hıristiyanların "Baba" sözcüğüne yükledikleri anlam pek de güzel ya da anlamlı değildir. İlahi olanı "Baba" olarak adlandırmak biraz erkek merkezli geliyor. Eğer bir Tanrı varsa o bir baba değil sadece anne olabilir. "Baba" son derece kurumsaldır. Bir baba bir kurumdur. Doğada baba diye bir şey yoktur. Eğer bir dilbilimciye sorarsan "Dayı" sözcüğünün babadan daha eski olduğunu söyleyecektir. Dayılar daha önce var olmuştur çünkü hiç kimse babanın kim olduğunu bilmezdi. Bir kez özel mülkiyet sabitlendiğinde, bir kez evlilik özel mülkiyetin bir türü haline geldiğinde babalık kurumu insan yaşamına girmiştir. O çok kırılgandır, her an ortadan kalkabilir. Toplum değişirse bu kurum, yok olan diğer pek çok kurum gibi ortadan kalkabilir. Ancak anne kalacaktır. Annelik doğaldır.

Doğu'da pek çok insan, pek çok gelenek Tanrı'yı bir anne olarak adlandırmıştır. Onların yaklaşımı çok daha anlamlıdır. Buda'ya bak; onun yüzü bir erkeğinkinden daha çok kadınınkine benzer. Aslında, bu yüzden bizler onu sakallı yahut bıyıklı göstermemişizdir. Mahavira, Buda, Krishna, Ram; onların yüzünde asla ne sakal ne de bıyık göremezsin. Hormonlarında bir şeyler eksik olduğundan değil — sakalları olmuş olmalı— ama onları sakallı resmetmemişizdir çünkü onların yüzü daha erkeksi bir görüntü verirdi.

Doğu'da biz gerçekleri değil, daha çok anlamlı olanı, ilişkili olanı önemseriz. Elbette gördüğün tüm Buda heykelleri gerçek değildir ama Doğu'da biz bunun için endişelenmeyiz. Önemli olan Buda'nın kadınsı, dişi hale gelmiş olmasıdır. Bu, sol beyin lobundan, sağ beyine; erkekten, dişiye geçmektir; saldırganlıktan, pasifliğe geçmektir; çabadan çabasızlığa geçmektir. Buda daha anaçtır, daha dişidir. Eğer gerçekten bir meditasyoncu haline gelirsen, yavaş yavaş kendi varlığında pek çok değişiklik olduğunu göreceksin ve bir erkekten çok kendini bir kadın gibi hissedeceksin: Daha zarif, daha alıcı, saldırgan olmayan, daha sevecen. Ve varlığından sürekli olarak sevgi yükselecek; o yalnızca doğal bir koku olacak.

Normalde senin sevgi dediğin şey içinde şehveti gizler. İnsanlara karşı sempati duyuyor olsan bile, duygularını izle, incele ve derinine in ve bir yerlerde birtakım dürtüler bulacaksın. Son derece sevgi dolu gözüken eylemlerde, derinlerde her zaman bir dürtü bulacaksın.

Bir gün Louie eve dönmüştü. Karısını başka bir adamın kollarında bulunca şoka girmişti. Odadan hızla çıkarken, "Tabancamı alacağım" diye bağırdı.

Elbiseleri olmamasına rağmen, karısı arkasından koştu ve adamı yakalayıp yüksek sesle, "Seni aptal bunda bu kadar heyecanlanacak ne var? Yeni mobilyaları, benim yeni elbiselerimi ödeyen sevgilimdi. Dikişten kazandığımı zannettiğin fazladan para, satın alabildiğimiz kimi küçük lüks şeyler; onların hepsi ondan geldi!" dedi.

Ancak Louie kendisini kadından kurtardı ve üst kata doğru devam etti.

Karısı, "Tabanca olmaz Louie!" diye bağırdı.

"Ne tabancası?" diye aşağıya seslendi Louie. "Bir battaniye getiriyorum. Şu zavallı adamcağız, orada öylece, çıplak yatarken üşütecek."

Sevgi hissediyor olsan —yahut hissettiğini zannetsen veya hissediyor gibi yapsan— dahi, sadece derine in ve incele ve her zaman onda başka bir dürtü bulacaksın. O saf sevgi olamaz. Ve şayet saf değilse, o sevgi değildir. Saflık sevgideki temel şeydir, aksi taktirde o başka bir şeydir; az ya da çok o bir formalitedir. Biz resmi olmayı öğrenmişizdir —karına nasıl, kocana nasıl davranacağını, çocuklarına, ailelere, arkadaşlarına nasıl davranacağını— her şeyi öğrenmişizdir. Sevgi öğrenilebilecek bir şey değildir. Öğrendiğin tüm formaliteleri, görgü kurallarını ve davranışları, resmiyeti unuttuğunda, o senin içinde ortaya çıkar. Sevgi vahşidir; onun tadı görgününki, resmiyetinki gibi değildir. Bunların hepsi onunla kıyaslandığında ölü şeylerdir. O son derece canlıdır, o bir aşk ateşidir.

Çok iddialı bir turnuva maçının on ikinci deliğindeyken, Smith ve Jones'un çimenlere doğru yaklaştıkları yerde çayırlar bir araba yoluna tepeden bakıyordu. Yol boyunca ilerleyen bir cenaze alayı gördüler.

Smith orada durdu, şapkasını çıkarttı, kalbinin üzerine yerleştirdi ve başını cenaze alayı dönemeçte kaybolana kadar öne eğdi.

Jones şaşkınlık içerisindeydi ve Smith şapkasını yerine koyduktan sonra oyuna geri döndü ve "Smith, bu çok hassas ve saygıdeğer bir davranıştı" dedi.

"Ah, aslında," dedi Smith, "daha azını yapamazdım. Ne de olsa kadınla yirmi yıl evli kaldım."

Yapmak zorunda olduğun için yaptığın belirli şeyler yüzünden hayat plastik, yapay, resmi hale gelmiştir. Elbette isteksizce görevleri yerine getiriyorsun ama hayatının büyük kısmını ıskalarsan bu doğaldır çünkü hayat sadece sen canlıysan, capcanlıysan mümkündür. Şayet senin kendi ateşin gönülsüzce yerine getirdiğin formalitelerle, görevlerle, kurallarla kaplanmış durumdaysa, sadece sürüklenirsin. Konforlu bir biçimde sürüklenebilirsin, yaşamın rahat bir hayat olabilir ama sen gerçekten canlı olamazsın.

Gerçekten canlı bir hayat, bir anlamda kaotiktir. Bir anlamda diyorum çünkü onun bir tür disiplini vardır. Onun kuralları yoktur çünkü onun herhangi bir kurala ihtiyacı yoktur. Onun içerisinde kendiliğinden var olan temel bir kural vardır; onun herhangi dışsal bir kurala gereksinimi yoktur.

Bir Zen öyküsü:

Bir samuray, bir kış günü Eisai'nin tapınağına geldi ve bir ricada bulundu: "Ben hasta ve yoksulum," dedi, "ve ailem açlıktan ölüyor. Lütfen efendim bize yardım edin."

Emekli maaşına bağlı olarak yaşayan Eisai'nin hayatı zorluklarla doluydu ve verebilecek hiçbir şeyi yoktu. Tam samurayı geri göndermek üzereyken, meditasyon salonundaki Yakushi-Buda'nın heykeli aklına geldi.

Heykele gidip başındaki değerli haleyi kopartıp samuraya verdi. Eisai, "Bunu sat" dedi. "Bu seni bir süre idare eder." Şaşkın ama çaresiz samuray haleyi aldı ve gitti.

"Efendim! Bu bir hakarettir! Bunu nasıl yapabilirsiniz?" diye Eisai'nin müritlerinden biri bağırdı.

"Hakaret mi? Hıh! Ben sadece sevgi ve merhametle dolu olan Buda'nın zihnini, tabiri caizse işe yarar hale getirdim. Aslında bu zavallı samurayı duymuş olsaydı Buda'nın kendisi onun için bir uzvunu keserdi."

Çok basit ama çok önemli bir öykü. Birincisi, verecek hiçbir şeyin olmasa bile yeniden bak. Her zaman için verilecek bir şey bulacaksın. Bu bir tavır meselesidir. Hiçbir şey veremezsen en azından gülümseyebilirsin; hiçbir şey veremezsen en azından o kişi ile birlikte oturabilirsin ve ellerini tutabilirsin. Bu bir şey verme meselesi değildir, bu vermekle ilgili bir meselesidir.

Eisai, tüm Budist rahiplerin olduğu gibi, yoksul bir rahipti. Onun hayatı çok zorluklarla geçmişti ve verecek hiçbir şeyi yoktu. Normalde Buda'nın heykelinin halesini alıp birisine vermek kesinlikle dini duygulara bir hakarettir. Hiçbir sözde dindar insan bunu aklına bile getiremez. Yalnızca hakikaten dindar bir kişi bunu yapardı; bu yüzden sevginin hiçbir kural tanımadığını, sevginin tüm kuralların ötesinde olduğunu söylüyorum. Vahşidir. O hiçbir formaliteyi tanımaz.

Sonra, Eisai'nin aklına birden meditasyon salonundaki Buda heykeli geldi. Japonya'da, Çin'de sırf başının etrafındaki aurayı göstermek için Buda'nın başının etrafına altından bir hale koyarlar. Eisai ansızın onu anımsadı; her gün aynı heykelin önünde ibadet etmiş olmalı.

Heykele gidip başındaki değerli haleyi kopartıp samuraya verdi. Eisai, "Bunu sat" dedi. "Bu seni bir süre idare eder." Şaşkın ama çaresiz samuray haleyi aldı ve gitti.

Samuray bile şaşkına dönmüştü. Bunu beklememiş olmalı. O bile bunun dine bir hakaret olduğunu düşünmüş olmalı. Bu nasıl bir adam? O Buda'nın bir takipçisi ve heykeli mahvetti! Heykele dokunmak bile saygısızlıktır ve o ise haleyi almıştır.

Gerçek bir dindar insanla, sözde dindar arasındaki fark budur. Sözde dindar insan her zaman kurala bakar; o her zaman neyin uygun, neyin uygun olmadığına bakar. Ancak gerçekten dindar olan insan onu yaşar. Onun için uygun olan yahut olmayan hiçbir şey yoktur. Sevgi o kadar sonsuz bir biçimde uygundur ki sevgiyle yaptığın her şey otomatik olarak uygun hale gelir.

"Efendim! Bu bir hakarettir! Bunu nasıl yapabilirsiniz?" diye Eisai'nin müritlerinden biri bağırdı.

Bir mürit dahi bunu yanlış olarak anlar. Uygun olmayan bir şey yapılmıştır.

"Hakaret mi? Hıh! Ben sadece sevgi ve merhametle dolu olan Buda'nın zihnini, tabiri caizse işe yarar hale getirdim. Aslında bu zavallı samurayı duymuş olsaydı Buda'nın kendisi onun için bir uzvunu keserdi."

Anlamak sadece takipçi olmaktan daha başka bir şeydir. Takipçi olduğunda neredeyse körleşirsin; o zaman takip edilmesi gereken kurallar vardır. Eğer anlarsan, o zaman da takip edersin ama artık kör değilsindir. Her an kendisi karar verir, her ana senin bilincin yanıt verir ve sen ne yaparsan doğrudur.

Bir kış günü bir tapınakta kalmak için izin isteyen bir Zen ustası hakkındaki hikâye en güzel olanlarından birisidir. O titriyordu çünkü gece soğuktu ve dışarıda kar yağıyordu. Elbette tapınağın rahibi ona acıdı ve "Kalabilirsin ama sadece bir geceliğine çünkü tapınak otel değildir. Sabah olunca gitmek zorundasın" dedi.

Gecenin bir vakti rahip bir gürültü duydu. Koşarak aşağıya indi ve gözlerine inanamadı. Keşiş tapınağın içinde yakmış olduğu ateşin etrafında oturuyordu. Ve bir Buda heykeli eksikti. Japonya'da ahşaptan Buda heykeli yaparlar. Rahip sordu: "Heykel nerede?"

Usta ateşi gösterdi ve "Çok soğuktu ve ben titriyordum" dedi.

Rahip, "Sen delirmiş olmalısın! Ne yaptığını görmüyor musun? O bir Buda heykeliydi. Sen bir Buda'yı yaktın!" dedi.

Usta sönmekte olan ateşe baktı ve ateşi bir sopayla karıştırdı.

Rahip sordu: "Ne yapıyorsun?"

"Buda'nın kemiklerini bulmaya çalışıyorum" dedi.

"Sen kesinlikle delirmişsin. O ahşaptan bir Buda, onda kemik yok."

Bunun üstüne usta şöyle dedi: "Gece hâlâ çok uzun ve hatta hava daha da soğuyor. Niçin şu diğer iki Buda'yı da getirmiyorsun?"

Elbette tapınaktan hemen kovuldu. Bu adam tehlikeli!

Dışarı atılırken şöyle dedi: "Ne yapıyorsunuz? Yaşayan bir Buda'yı, ahşap bir Buda için dışarı atıyorsunuz. Yaşayan Buda o kadar çok acı çekiyordu ki ona şefkat göstermek zorunda kaldım. Buda hayatta olsaydı o da aynı şeyi yapardı. Kendisi bizzat bana bu üç heykeli verirdi. Biliyorum. Kalbimin en derininden biliyorum ki aynı şeyi yapardı."

Ancak onu kim dinleyecekti ki? O karın içine atıldı ve kapılar kapatıldı. Sabahleyin rahip dışarı çıktığında, ustanın yoldaki bir kayanın yakınında oturup, üzerinde bulunan birkaç tane çiçeğe ibadet ettiğini gördü. Rahip yine geldi ve "Şimdi ne yapıyorsun? Bir kayaya mı tapınıyorsun?" dedi.

Usta, "Dua etme vakti geldiğinde Budalarımı herhangi bir yerde kendim yaratırım çünkü onlar her yerdedir. Yoldaki bu kaya sizin içerdeki Budalarınız kadar iyidir." dedi.

Bu bir tavır meselesidir. İbadetle dolu gözlerle baktığında, her şey ilahi hale gelir.

Ve unutma ki Eisai'nin öyküsünü anlamak daha kolaydır çünkü şefkat başka birisine gösterilmiştir. Bu öykü ise anlaması çok daha karmaşık ve zordur çünkü şefkat kişinin kendisine gösterilmiştir. Hakiki bir anlayışa sahip kimse ne başkalarına karşı ne de kendisine karşı sert değildir çünkü o enerji aynı ve birdir. Gerçek bir anlayış sahibi olan insan bir mazoşist değildir. O ne bir sadisttir ne de bir mazoşisttir. Hakiki anlayışa sahip bir kimse basitçe bir ayrım olmadığını anlar; kendisi de dahil her şey ilahidir. Ve o anlayışı ile yaşar.

Anlayış ile yaşamak sevgidir. Asla onu uygulamaya çalışma; basitçe derin meditasyonun içinde rahatla. Meditasyonda akışa bırakma hali içerisinde ol ve ansızın kendi özünün en derininden gelen güzel kokuları duyabileceksin. O zaman çiçekler açar ve sevgi yayılır. Meditasyon çiçektir ve sevgi onun kokusudur.

BİR ARZU BİR ARZU OLAN BİR ARZUDUR - SORULARA YANITLAR

Lütfen insanlara yardım etme arzusu, onun başka şekillerdeki arzularla olan benzerlikleri ve farklılıkları hakkında bir şeyler söyleyebilir misiniz?

Arzu arzudur; pek bir farkı yoktur. İster insanlara yardım etmek iste, ister insanlara zarar vermek iste arzunun doğası aynı kalır.

Bir Buda insanlara yardım etmeyi arzulamaz. O insanlara yardım eder ama bunda bir arzu yoktur; o kendiliğinden olur. O sadece açmış olan çiçeğin güzel kokusudur. Çiçek güzel kokuların rüzgârda insanlara salınmasını arzulamıyor. Kokunun insanlara ulaşıp ulaşmaması çiçeğin hiç de umurunda değildir. Eğer ulaşırsa bu kaza sonucudur; eğer ulaşmazsa bu da kaza sonucudur. Çiçek kendiliğinden kokularını salıyor. Güneş doğuyor; insanları uyandırma arzusu yok, çiçekleri açma arzusu yok, kuşların şarkı söylemesine yardım etme arzusu yok. Bunların hepsi kendiliğinden oluyor.

Bir Buda yardım etme arzusu yüzünden yardım etmez, sevgi onun doğası olduğu için yardım eder. Tüm meditasyoncular sevecen hale gelir, "insanların hizmetkârı" değil. İnsanların hizmetkârları zararlıdır; insanlar bu hizmetkarlardan çok zarar görmüştür çünkü onların hizmeti şefkat maskesinin ardındaki arzudur. Ve arzu asla şefkatli olamaz.

Arzu her zaman sömürüdür. Sevgi adıyla sömürebilirsin; güzel isimlerle sömürebilirsin. İnsanlara hizmet hakkında ve kardeşlik hakkında yahut din ve Tanrı ve hakikat hakkında konuşabilirsin. Tüm güzel konuşmaların sadece daha çok kan daha çok savaşlar getirecektir; giderek daha çok insan çarmıha gerilecek, canlı canlı yakılacaktır. Bugüne kadar olan şey budur. Ve şayet dünyaya yeni bir anlayış getiremezsen aynı şekilde devam etmeyi sürdürecek.

Bu yüzden anımsanması gereken ilk şey, yardım etmek yahut zarar vermek arzusunun aynı olduğudur. Bu arzunun nesnesi ile ilişkili bir şey değildir; önemli olan arzunun kendi doğasıdır. Arzunun doğası seni geleceğe doğru yönlendirir; o yarını araya sokar. Ve yarınla birlikte tüm gerginlikler, başarıp başaramayacağına, yapıp yapamayacağına ilişkin kaygılar gelir. Başarısızlık korkusu ve başarılı olma hırsı orada olacaktır. İster dünyadaki para ya da zafer arzusu ya da insanlara karşı sevecen olma, onları kurtarma arzusu hep aynı oyundur. Sadece isimler değişir. Bunu anlamak çok yaşamsaldır.

Bir adam Buda'ya sormuştu, "İnsanlara yardım etmek isterim. Ne yapacağımı söyleyin." Buda ona baktı ve çok üzüldü. Adam şaşırdı, aklı karıştı. "Niçin üzüldünüz? Yanlış bir şey mi söyledim?" dedi.

Buda, "İnsanlara nasıl yardım edebilirsin? Sen kendine dahi yardım edememişsin! Sen onlara yalnızca yardım adı altında zarar vereceksin" dedi.

İlk önce kendi varlığının içine ışık getir. Alev senin bilincinde tutuşsun...ve sonra bu soruyu asla sormayacaksın. O zaman doğal olarak senin varlığının kendisi ve yaptığın her şeyin çok büyük faydası olacak.

Arzu arzudur. Ne maddi arzu vardır ne de manevi arzu vardır. Bu bir ego oyunudur, insanlara yardım etmek ve onlardan daha kutsal hale gelmek. Sen diğerlerinden daha bilge olursun; sen biliyorsun ve onlar bilmiyor. Yardım etmek istiyorsun çünkü sen erdin ve onlar ise karanlıkta yollarını bulmaya çalışan cahil insanlar ve sen onlar için bir ışık olmak istiyorsun. Sen bir usta olmak istiyorsun ve onları da müride indirgemek istiyorsun. Şayet bu arzu varsa bu arzu onlara yardımcı olmayacaktır. Ve onun sana da bir yardımı olmayacaktır. O zararı ikiye katlayacaktır. O her iki tarafı da keskin bir kılıçtır; o başkalarını kesecektir ve o seni de kesecektir. O yok edicidir, o yaratıcı olamaz.

O zaman arzudan kaynaklanmayan, herhangi bir ego yansıtmasından ortaya çıkmayan başka tür bir yardım vardır. Bu türden yardım, bu türden şefkat sadece meditasyonun nihai zirvesinde gerçekleşir asla öncesinde değil. Bilincine bahar geldiği zaman, içinde sadece çiçekler olduğunda güzel kokular başkalarına ulaşmaya başlar. Onu arzulamana gerek yok; aslında onunla ilgili bir şey yapamazsın. Onu engellemek istesen bile engelleyemezsin. O kaçınılmaz olarak diğerlerine ulaşacaktır. O başkalarının hayatında bir ışık olacaktır, o yeni başlangıçların habercisi olacaktır. Sen onu arzuladığın için değil sen dönüştüğün için.

Maitri Bhavana adında bir Budist meditasyonu vardır. Kendimize, "İyi olayım, mutlu olayım, düşmanlıktan özgür olayım, kendime karşı hastalıklı isteklerimden özgür olayım" diyerek başlar. Bu düşüncelerin oluşturduğu duygular varlığımıza nüfuz ettikten sonra meditasyonun ikinci aşaması bunu başkalarına da iletmeyi içerir. Başlamak için sevdiğiniz insanların görüntüsünü aklınıza getirip bu iyi duyguları onlara sunarsınız; daha sonra da daha az sevdiğiniz insanlara aynı şey yapılır ta ki nefret ettiğiniz insanlar için dahi sevgi hissedene kadar. Bu meditasyonun bir şekilde beni başkalarına açtığını hissetmiştim. Fakat bunu bıraktım çünkü onda bir tür kendi kendimi hipnotize etme potansiyeli gördüm. Bu meditasyona hâlâ çekim

hissediyorum ama aklım karışmış durumda: Onu başka bir tavırla yeniden mi ele almalıyım yoksa vazgeçmeli miyim? Bu meditasyon hakkında konuşabilir misiniz? Minnettar olacağım.

Maitri Bhavana, en nüfuz edici meditasyonlardan birisidir. Bir şekilde kendi kendini hipnoza sokacağın için korkmamalısın; öyle değildir. Aslında o hipnozu ortadan kaldıracak bir şeydir. O hipnoz gibi gelir çünkü o tersine işleyen bir süreçtir. Bu sanki sen beni görmeye kendi evinden yürüyerek gelmişsin ve şimdi de aynı yoldan geri gidiyormuşsun gibidir. Tek fark şimdi senin sırtının evime bakıyor olmasıdır. Yol aynı olacaktır, sen aynı olacaksın ama gelirken yüzün evime doğruydu; şimdi sırtın evime doğru bakıyor.

İnsan zaten hipnoz altındadır. Şu an hipnoz altında olup olmadığın önemli değildir; sen zaten hipnoz edilmiş haldesin. Toplumun tüm işleyişi bir tür hipnozdur. Birisine Hıristiyan olduğu söylenmiştir. Ve bu o kadar çok ve sürekli olarak tekrar edilmiştir ki onun zihni şartlandırılır ve kendisini bir Hıristiyan zanneder. Birisi Hintlidir, birisi bir Müslüman'dır. Sen zaten hipnoz altındasın. Istırap çektiğini düşünüyorsan bu bir hipnozdur. Şayet çok sayıda problemin olduğunu zannediyorsan bu hipnozdur. Sen her ne olursan ol bu bir çeşit hipnozdur. Toplum sana bu fikirleri vermiştir ve şimdi sen bu fikirlerle ve şartlanmışlıklarla dolusun.

Maitri Bhavana hipnozu kaldırır: O senin doğal zihnini geri getirmek için bir çabadır; o senin orijinal yüzünü geri getirmek için bir çabadır; o sen doğduğundaki ve toplumun seni henüz bozmamış olduğu ana geri götürmek için bir çabadır. Bir çocuk doğduğunda o *Maitri Bhavana*'dadır. *Maitri Bhavana* çok büyük bir dostluk, sevgi, şefkat duygusu demektir. Bir çocuk doğduğunda nefret nedir bilmez, o sadece sevgiyi bilir. Sevgi doğuştan gelir; nefreti daha sonradan öğrenecektir. Sevgi doğuştandır; öfkeyi sonradan öğrenecektir. Kıskançlık, sahiplenme, haset etmeyi sonradan öğrenecektir. Toplumun çocuğa öğreteceği şeyler şunlardır: Nasıl kıskanç olunur, nasıl nefretle dolu olunur, nasıl öfke ve şiddetle dolu olunur? Toplum bunları öğretecektir. Bir çocuk doğduğunda o basitçe sevgidir. O öyle olmak zorundadır çünkü başka hiçbir şey bilmiyordur. Annesinin rahminde hiçbir düşmanla karşılaşmamıştır. O dokuz ay süresince derin sevginin içinde yaşamıştır, sevgiyle çevrelenmiştir, sevgiyle beslenmiştir.

Ona karşı düşmanlık yapan hiç kimseyi tanımamıştır. O yalnızca anneyi ve annenin sevgisini tanır. Doğduğunda onun tüm deneyimi sevgidir. Bu yüzden nasıl olur da onun nefretle ilgili bir şeyi tanımasını bekleyebilirsin? Bu sevgiyi o beraberinde getirir; orijinal yüz budur. Sonradan bela gelecektir; sonrasında pek çok başka tecrübe olacaktır. O insanlara güvenmemeye başlayacaktır. Yeni doğmuş bir çocuk basitçe güven ile doğmuştur.

Bir gün bir adam ve küçük bir çocuk birlikte berber dükkânına girdiler. Adam tam bir bakım; tıraş, şampuan, manikür, saç kesimi, vs. aldıktan sonra çocuğu sandalyeye yerleştirdi.

"Ben bir kravat satın alacağım" dedi berbere. "Birkaç dakika sonra döneceğim."

Çocuğun saç tıraşı bittiğinde ve adam hâlâ dönmediğinde, berber çocuğa "Görünen o ki baban seni tamamıyla unuttu" dedi.

"Bo benim babam değildi," dedi çocuk. "O geldi elimden tuttu ve bana 'Gel evlat bedava saç tıraşı olacağız' dedi."

Çocuklar güvenirler ama yavaş yavaş kandırılacakları, başlarının derde gireceği, engellenecekleri, korkacakları tecrübelerin içine girecekler. Yavaş yavaş dünyanın tüm dalaverelerini öğrenecekler. Az ya da çok herkesin başına gelmiş olan budur.

Şimdi, *Maitri Bhavana* yeniden aynı durumu yaratıyor: O hipnozdan çıkmaktır. O nefreti, öfkeyi, kıskançlığı, husumeti bırakma ve dünyaya ilk geldiğin zamandaki ana geri dönme çabasıdır. Şayet bu meditasyonu yapmaya devam edersen, ilk önce kendini sevmeye başlayacaksın çünkü sen kendine diğer herkesten daha yakınsın. Sonra, dostluğunu, sevgini, hislerini, iyi dileklerini, rahmetini, kutsamalarını yayarsın; bunları sevdiğin insanlara, dostlarına, sevdiklerine yayarsın. Sonra, yavaş yavaş bunları o kadar çok sevmediğin insanlara yayarsın, daha sonra kayıtsız olduğun —ne sevdiğin ne de nefret ettiğin— insanlara, en sonunda da yavaş yavaş nefret ettiğin insanlara yayarsın. Yavaşça kendini hipnozdan çıkartırsın. Yavaşça sen yeniden kendi etrafında bir sevgi rahmi yaratırsın.

Bir buda oturduğunda, varoluşun içinde sanki tüm varoluş yeniden onun annesinin rahmi haline gelmiş gibi oturur. Düşmanlık yoktur. O orijinal doğasına erişmiştir. Kendindeki özü tanımıştır. Artık sen onu öldürsen bile onun sevgisini yok edemezsin. Ölürken bile sana karşı sevgiyle dolu kalacaktır. Onu öldürebilirsin ama onun güvenini yok edemezsin. Artık o güvenin o kadar temel bir şey olduğunu ve onu bir kez yitirirsen her şeyi yitirmiş olacağını bilir. Ve eğer güvenini yitirmezsen ve her şeyini yitirirsen, hiçbir şey kaybolmaz. Ondan her şeyi alabilirsin ama güvenini alamazsın. *Maitri Bhavana* güzeldir; onu bırakmaya gerek yok. O son derece faydalı olacaktır. O bir yapı bozucudur.

Ego nefretle, düşmanlıkla, mücadeleyle yaratılır. Şayet egoyu bırakmak istersen, daha çok sevgi hisleri yaratman gerekecektir. Sevdiğinde ego kaybolur. Şayet muazzam düzeyde seversen ve koşulsuzca seversen ve her şeyi seversen o zaman ego var olamaz. Ego bir erkeğin yahut bir kadının başına gelebilecek en aptalca şeydir. O bir kez oluştuğunda onu görmek dahi çok zordur çünkü o senin gözlerini perdeler.

Nasrettin Hoca ve iki arkadaşı bir gün kime benzedikleri hakkında konuşuyorlardı. Birinci arkadaşı, "Benim yüzüm Winston Churchill'e benziyor. Beni sıklıkla onunla karıştırırlar" dedi.

İkincisi, "Benim durumumda ise insanlar beni Richard Nixon zanneder ve benden imzalı resim isterler" dedi.

Hoca, "Bu da bir şey mi? Bana gelince, beni Tanrı'nın kendisiyle karıştırırlar" dedi.

Birinci ve ikinci arkadaş birlikte "Nasıl?" diye sordular.

Hoca da şöyle dedi: "Dördüncü kez tutuklanıp cezaevine gönderildiğimde, gardiyan beni gördüğünde, "Tanrım, yine mi sen geldin?" diye haykırdı.

Ego bir kez oluştu mu o her yerden —anlamlı, anlamsız— toplamaya devam edip durur ama kendisini önemli hissetmeye devam eder. Sevgide ise, "Sadece ben değil, sen de önemlisin" dersin. Birini sevdiğinde ne söylüyorsun? Bunu söze döküyor olabilirsin ya da olmayabilirsin ama kalbinin derinliklerinde gerçekten ne var? Sessizce yahut sözel olarak, "Benim olduğum kadar sen de önemlisin" diyorsun. Eğer sevgi daha derinlemesine büyürse, "Sen benden bile önemlisin. Eğer sadece bir kişinin hayatta kalabileceği bir durum ortaya çıkarsa senin yaşamanı isterdim ve senin için ölürdüm" diyeceksin. Diğeri daha önemli hale gelmiştir; sevdiğin kişi için kendini kurban etmeye bile hazırsındır. Ve şayet bu *Maitri Bhavana*'da olduğu gibi yayılmaya devam ederse, o zaman yavaş yavaş yok olmaya başlarsın. Orada olmayacağın; mutlak sessizliğin, saf boşluğun olduğu, hiçbir egonun, merkezin, olmadığı pek çok an gelecektir. Buda der ki: "Buna sürekli olarak erişildiği ve bu saf boşluk bütünleştirildiği zaman aydınlanmışsındır."

Ego tamamen kaybedildiğinde; "ben varım" bile diyemeyecek kadar egosuz hale geldiğinde, "ben bir benliğim" bile diyemediğinde sen aydınlanmışsındır. Buda'nın bu hal için kullandığı sözcük *anatta*'dır: *olmayan*, *varolmayan*, *benlik-siz*. "Ben" sözcüğünü dahi sarf edemezsin, sözcüğün kendisi bir küfre dönüşür. Derin sevgide "ben" kaybolur. Senin yapın çözülür.

Çocuk doğduğunda bir "ben" ile gelmez. O basitçe boş bir yapraktır, üzerinde hiçbir şey yazmaz. Artık toplum yazmaya başlayacaktır ve onun bilincini darlaştırmaya başlayacaktır. Toplum yavaş yavaş onun için bir rolü sabitleyecektir —"Senin rolün bu; sen busun"— ve o bu role tutunacaktır. Bu rol onun asla mutlu olmasına izin vermeyecektir çünkü mutluluk sadece sen sonsuzsan mümkündür. Sen darlaştığında mutlu olamazsın. Mutluluk darlığın bir türevi değildir; mutluluk sonsuz alanın bir türevidir. O kadar çok alanın vardır ki bütün senin içine girebilir, işte o zaman sen mutlu olabilirsin.

Maitri Bhavan muazzam şekilde yardımcı olabilir.

SEVGİ BİR KUZU POSTU DEĞİLDİR

Kör köre yardımcı olamaz. Karanlıkta el yordamıyla yolunu arayanlar, başkalarını ışığa götüremezler. Ölümsüzlüğü bilmeyenler diğerlerinin ölüm korkusunu bırakmalarına yardımcı olamazlar. Bütün ve yoğun bir şekilde yaşamayanlar, henüz kalpten şarkıları olmayanlar, dudaklarındaki gülümsemesi sahte olanlar başkalarının samimi ve hakiki olmalarına yardımcı olamazlar, ikiyüzlü, numaracı olanlar başkalarının dürüst olmasına yardımcı olamazlar.

Henüz kendisi olamamışlar, kendileri hakkında hiçbir şey bilmeyenler, kendi bireylikleri hakkında hiçbir fikre sahip olmayanlar —hâlâ sahte olan, toplumca yaratılmış olan kendi kişilikleri içerisinde kayıp olanlar— bireyselliğini kazanmaları için başkalarına yardımcı olamazlar. Tüm iyi niyetlere rağmen, bu basitçe mümkün değildir.

Şayet senin yaşam ateşin yanmıyorsa, nasıl olur da başkalarının yanmayan kandillerini yakabileceksin? Senin alevinin yanıyor olması şarttır; ancak o zaman başkalarını ateşleyebilirsin. Sen asi olmalısın ki, o zaman tüm etrafına asilik yayabilirsin. Eğer sen yanıyorsan, alevlendiysen hayal bile edemeyeceğin vahşilikte bir ateş yaratabilirsin. Ancak, öncelikle senin yanıyor olman lazım.

Kör bir adam başka bir kör adama yol gösteriyor...mistik Kabir der ki her ikisi de kuyuya düşer. Orijinal olarak şöyle der, *Andha andham thelia dono koop padant*: "Kör köre yol gösterdi ve her ikisi de kuyuya düştü."

Körü doktora götürmek için gözlere sahip olmak zorundasın; bunun başka bir yolu yoktur. Diğerleriyle sadece sahip olduğun bir şeyi paylaşabilirsin. Eğer ıstırap içerisindeysen, ıstırabını paylaşacaksın. Ve iki ıstırap dolu insan bir araya geldiğinde ıstırap iki katına çıkmakla kalmaz, katlanarak çoğalır. Aynı şey senin saadetin için de geçerlidir, aynı şey senin asiliğin için de geçerlidir, aynı şey tüm tecrübeler için geçerlidir.

Dünyanın ne olmasını istersen, önce kendin örnek olman gerekir. Felsefenin doğruluğunu ateş testinden geçerek kendi örneğin ile kanıtlamak zorundasın. Onun hakkında tartışmalar yaparak devam edemezsin. İddialarda bulunmanın ve mantığın bir faydası olmayacak; sadece senin kendi tecrüben diğerlerine sevgiyi, meditasyonu, sessizliği, dindarlığı tattıracaktır.

Kendin tecrübe etmeden evvel asla herhangi birisine yardımda bulunmaya çalışma çünkü diğer kişiyi daha fazla berbat edeceksin. Onlar zaten mahvolmuş durumdalar. Asırların mirası herkesi mahvedip durmaktadır. Buna yardımcı olmamakla çok nezaket göstermiş olacaksın çünkü o tehlikeli olacaktır; senin yardımın diğer kimse için çok riskli olacaktır.

Önce yolu kendin kat et, onun nereye gittiğini mükemmel bir şekilde bil; sadece o zaman diğerlerinin ellerinden tutabilir ve onları yola götürebilirsin.

Bu dünyada iletişim kurmak çok zordur. Tecrübelerini nasıl aktaracağını öğrenmek zorundasın. Böylelikle diğerlerine ulaşan şey tam olarak senin söylemek istediğin şeydir. Aksi taktirde sen nektar paylaştığını zannedebilirsin ve o, onların hayatında bir zehre dönüşür. Onlar zaten yeterince zehirlenmişlerdir.

Önce kendini temizlemen daha iyidir, gözlerini daha da şeffaflaştır böylelikle daha iyi görürsün. Belki —o zaman bile sadece belki— başkalarına yardım edebilirsin. Arzu iyidir ama iyi sadece iyi arzudan ortaya çıkmaz.

Eskiler şöyle der: Cehenneme giden yol iyi niyet taşları ile döşelidir. İyi niyetlerle kendi verdikleri tavsiyelere kendilerinin de uymadığı gerçeğinden rahatsız olmadan başkalarına tavsiye veren, yardımcı olan milyonlarca insan vardır. Ancak tavsiye vermenin keyfi öyle çoktur ki...kendi tavsiyeme benim uyup uymadığım kimin umurunda?

Başkalarına tavsiye vermenin keyfi çok ince, egoist bir hazdır. Tavsiye verdiğin kişi cahil hale gelir; sen bilgili hale gelirsin. Tavsiye herkesin verdiği ama hiç kimsenin almadığı dünyadaki yegâne şeydir. Ve hiç kimsenin almaması iyidir çünkü o, her ne kadar ardında kötü niyet olmasa da hiçbir şey bilmeyen insanlar tarafından verilmiştir.

Unutma ki eşyanın tabiatı gereği eğer dünyayı değiştirmek istersen önce kendini değiştirmek zorundasın. Devrim ilk önce sana gelmelidir. Sadece ondan sonra onu başkalarının kalbine yayabilirsin. İlk önce sen dans etmelisin ve sadece o zaman bir mucize göreceksin; diğerleri de dans etmeye başlamıştır.

Dans bulaşıcıdır; sevgi de öyledir, şükran da öyledir, dindarlık da öyledir, başkaldırı da öyledir. Onların hepsi bulaşıcıdır. Ancak ilk önce başkalarının gözlerinde görmek istediğin ateşe sen sahip olmalısın.

MERHAMETLE SEVMEK VE DİĞER İHTİŞAMLI YALANLAR

Sevgi bilincin nihai çiçeklenmesidir. O tüm karanlıktan özgürleşmiş tutkudur, o tüm esaretten özgürleşmiş tutkudur, o tüm zehirlerden arınmış tutkudur. Tutku sevgiye dönüşür. Tutku tohumdur, sevgi onun çiçeğidir. Ancak sevgi merhamet değildir, merhamet sevgi değildir. Merhamet, ego tarafından yönlendirilen bir tavırdır, o egoyu güçlendirir. Birisine merhamet gösterdiğinde, sen kendini üstte hissedersin. Birisine merhamet gösterdiğinde onun ardında derin bir hakaret vardır; sen diğerini aşağılıyorsun ve onun aşağılanması ile mutlu hissediyorsun. Bu nedenle merhamet asla affedilmez. Her kime merhamet göstermiş olursan ol, o kişi sana bir şekilde bir yerlerde öfkeli kalacaktır ve senden intikam alması kaçınılmazdır. Bunun nedeni merhametin sadece yüzeyde sevgi olarak görünmesidir. Fakat derinde onun sevgi ile hiçbir alakası yoktur. Onun başka, saklı kalmış dürtüleri vardır.

Sevginin motivasyonu yoktur; o herhangi bir dürtüye sahip değildir. Başkası ihtiyaç duyduğundan değil basitçe sende olduğundan verirsin. Sevgide diğeri bir etken değildir. Sende çok fazlası olduğu için taşmaya devam edersin. Sevgi kendiliğindendir, doğaldır, nefes gibidir. Merhamet, oluşturulan bir tavırdır. Merhamet bir tür kandırmacadır; o hesaptır, o aritmetiktir. En önemli deyişlerden birini duymuş olmalısın —dünyadaki neredeyse tüm kutsal metinlerde şu ya da bu şekilde geçer— "Başkalarına sana davranılmasını istediğin gibi davran." Bu hesaplanmış bir tavırdır, sevgi değildir. Bunun dindarlıkla bir alakası yoktur; bu çok düşük türden bir ahlaktır, son derece dünyevi bir ahlaktır:

"Başkalarına sana davranılmasını istediğin gibi davran." Bu işini bilmektir, dindarlık falan değildir. Bunu yapıyorsun çünkü sadece karşılığında tam olarak aynısını istiyorsun. Bu bencilliktir, bu kendini merkeze koymaktır, bu egoistliktir. Diğerine hizmet etmiyorsun, diğerini sevmiyorsun; dolaylı bir şekilde kendine hizmet ediyorsun. Diğerini kullanıyorsun. O hafifletilmiş egoistliktir. Ama egoistliktir. Çok zekice bir egoistliktir. Sevgi hesaplanmamış bir çiçek açmadır, akıştır. Sen basitçe vermeye devam edersin çünkü başka bir yolu yoktur.

Bu nedenle unutma, birincisi: Sevgi bir anlamda merhamet değildir; senin merhamet sözcüğünü kullandığın anlamda o merhamet değildir. Diğer bir anlamda sevgi gerçek olan yegâne merhamettir. Sen birisine "merhametli" olmuyorsun, sen diğerinden daha büyük değilsin, sen basitçe bütünden aldığın enerjiyi serbest bırakıyorsun. O bütünden gelir. Ve bütüne geri döner; sen yolun üzerinde bir engel gibi durmuyorsun, hepsi bu.

İskender Hindistan'da seyahat ederken büyük mistik Diyojen'i görmeye gitmişti. Diyojen derenin kıyısında yatıp güneşleniyordu. İskender, her zaman için bu adamı, Diyojen'i görme arzusu hissediyordu çünkü bu adamın hiçbir şeye sahip olmadığını ama yine de bu adamdan daha zengin hiç kimsenin olmadığını duymuştu. Onun içinde bir şey vardı, o ışıklar saçan bir varlıktı. İnsanlar, "O bir dilenci ama gerçekte o bir imparator" diyorlardı. Bu yüzden İskender meraklanmıştı. Seyahat ederken Diyojen'in yakınlarda olduğunu duymuştu. Bunun üzerine onu görmeye gitti.

Sabahın erken saatinde güneş doğuyordu. Diyojen kumun üzerinde çıplak yatıyordu... İskender, "Sizi gördüğüme memnun oldum. Duyduğum her şey doğruymuş gibi gözüküyor. Bu kadar mutlu bir insan hiç görmemiştim. Sizin için bir şey yapabilir miyim efendim?" dedi. Ve Diyojen, "Sadece kenara geç, güneşimi engelliyorsun. Ve asla güneşi engellememeyi unutma. Sen tehlikelisin, güneşin benim insanlarıma ulaşmasını engelleyebilirsin. Sadece kenarda dur" dedi.

Sevgi senin başkalarına verdiğin bir şey değildir; o sadece güneşi engellememektir.

Bunun özünü anlamaya çalış: O sadece Tanrısallığı engellememektir. O ilahi olanın aracı haline gelmektir, o sadece ilahi olanın senin aracılığınla akmasına izin vermektir. Sen boş bir bambu olursun ve ilahi olan senin içinden geçer. Sadece içi boş bir bambu bir flüt haline gelebilir çünkü sadece içi boş bir bambu bir şarkının kendi içinden akıp gitmesine izin verebilir.

Sevgi senden gelmez, sevgi varoluştan, ilahi olandan gelir. Merhamet senden gelir; anlaşılması gereken ilk şey budur. Merhamet senin yaptığın bir şeydir, sevgi varoluşun yaptığı bir şeydir. Sen basitçe onu engellemezsin, sen onun yolunda durmazsın. Sen güneşin inmesine, nüfuz etmesine, nereye gitmek isterse gitmesine izin verirsin.

Merhamet egoyu güçlendirir ve sevgi sadece ego tamamen kaybolduğunda mümkündür. Bu nedenle sözlüklerin seni yanıltmasın çünkü sözlüklerde sevgi ve merhametin eşanlamlı olduğunu bulacaksın. Varoluşun gerçek sözlüğünde bu böyle değildir.

Zen'in sadece bir sözlüğü vardır, evrenin sözlüğü. Kutsal kitap olarak Müslümanların Kuran'ı, Hinduların Veda'sı, Sihler'in Gurugranth'ı, Hıristiyanların İncil'i ve Yahudilerin Tevrat'ı vardır. Eğer bana, "Zen'in kutsal kitabı nedir?" diye sorarsan onların herhangi bir kutsal kitabının olmadığını, onların kitabının evren olduğunu söylerim. Zen'in güzelliği budur. Her taştaki bir vaazdır ve her kuşun sesinde Tanrı konuşuyordur. Etrafındaki her harekette varoluşun kendisi dans ediyordur.

Sevgi bu hiç bitmeyen şarkının senin aracılığınla akmasına, senin aracılığınla kalbinin atmasına; bu Tanrısallıkla işbirliğine, onunla el ele dolaşmana izin vermendir. Bunun seninle hiçbir alakası yoktur, onun olması için senin kaybolman gerekir. Sevginin olması için senin tamamen yok olman gerekir; o sadece senin yokluğunda akabilir.

Üretilmiş merhamet seni son derece egoist yapar. Bunu görebilirsin: Merhametli insanlar son derece egoisttir, zalim insanlardan daha egoist. Bu garip bir şeydir: Zalim kimse en azından birazcık suçlu hisseder ama sözde merhametli kişi mükemmel bir şekilde iyi hisseder, her zaman senden daha kutsal her zaman başkalarından daha iyi. O yaptığı her şeyde son derece bencildir; her merhametli olma eylemi ona daha çok enerji verir ve egosunu güçlendirir. O her gün giderek daha çok büyüyor ve büyüyor. Tüm yolculuk egoya aittir.

İlk olarak anlaşılması gereken şey sevginin sözde merhamet olmadığıdır. O merhametin özüne ait kısmına; yumuşak olmaya, sempati duymaya, kendini karşındakinin yerine koymaya, sert olmamaya, yaratıcı olmaya, yardımcı olmaya sahiptir. Ancak senin tarafından bir eylem olarak hiçbir şey yapılmaz; her şey senin içinden akar. O varoluştandır ve sen varoluşa seni bir araç olarak seçtiği için şükran duyarsın ve mutlu olursun. Sen geçirgen hale gelirsin ve merhamet senin içinden geçer. Sen şeffaf bir cam olursun ve güneş senin içinden geçer. Sen onu engellemezsin. O içinde hiç ego olmayan saf merhamettir.

İkinci olarak sevgi senin sözde aşkın da değildir. Onda aşkın özündeki nitelik vardır ama senin aşk olarak bildiğin şey değildir. Senin aşkın sadece aşk kılığında gösteri yapan tutkudur. Senin aşkının aşkla hiçbir alakası yoktur; o diğerini bir anlamda, güzel isimlerle, ihtişamlı bir sloganla sömürmektir.

Seni seviyorum demeye devam eder durursun ama gerçekten birisini hiç sevdin mi? Sen basitçe başkalarını kullanmışsındır; sevmemişsindir. Başkasını kullanmak nasıl sevgi olur? Aslında, diğerini kullanmak dünyadaki olabilecek en zararlı eylemdir çünkü birisini bir araç olarak kullanmak suçtur.

Immanuel Kant, kendi ahlakını tanımlarken, birisini bir araç olarak kullanmanın ahlaksızlık olduğunu, en temel ahlaksızlık olduğunu söyler. Asla birisini bir araç olarak kullanma çünkü herkes kendi içinde bir amaçtır. Diğerine kendi içinde bir amaç olarak saygı duy. Birisine kendi içinde bir amaç olarak saygı duyduğunda, seversin. Diğerini kullanmaya başladığında —koca karısını kullandığında, karısı kocasını kullandığında— dürtüler vardır. Ve onu her tarafta görebilirsin.

İnsanlar nefret tarafından mahvedilmezler, insanlar sözde sevgileri tarafından mahvedilirler. Ve onlar ona sevgi dediklerinden ona dikkatli bir şekilde bakmazlar. Ona sevgi dedikleri için onun iyi ve güzel

olduğunu zannederler. Öyle değildir. İnsanlık bu sözde sevgi hastalığı yüzünden ıstırap içindedir; şayet derinlemesine onun içine bakacak olursan, sadece çıplak şehveti göreceksin. Şehvet sevgi değildir. Şehvet almak ister, sevgi vermek ister. Şehvetin tüm istediği şudur: "Alabildiğin kadar çoğunu al ve mümkün olduğunca azını ver. Az ver, daha çok al. Eğer verirsen, onu sadece bir yem olarak ver." Şehvet kesinlikle bir pazarlıktır. Evet, bir şey vermen gerekir çünkü almak istiyorsun ama fikir daha az verip daha çoğunu almaktır. İşadamı zihni budur. Şayet vermeden alabiliyorsan iyidir! Şayet vermeden alamıyorsan, birazcık ver; çok veriyormuş gibi yap ve diğerinden bütününü kopart.

Şehvet sömürüdür. Sevgi sömürü değildir. Bu yüzden sevgi sıradan anlamıyla aşk değildir ve aynı zamanda gerçek anlamıyla aşktır. Sevgi sadece verir, o geri almakla ilgili hiçbir fikre sahip değildir. Geri almaz demek değildir bu, hayır; bunu bir saniyeliğine bile düşünme. Geriye hiçbir şey elde etme düşüncesi olmadan verdiğinde, bin katını geri alırsın. Ancak bu başka bir şeydir; bunun seninle hiçbir ilişkisi yoktur. Ve sen çok fazla elde etmek istediğinde, aslında kandırılmışsındır; hiçbir şey elde edemezsin. Sonunda sen sadece hayal kırıklığına uğrarsın.

Her aşk ilişkisi hayal kırıklığıyla biter. Her aşk ilişkisinin sonunda seni bir üzüntü, depresyon çukurunun içinde, kandırılmışlık duygusuyla bıraktığını hiç gözlemlemedin mi? Sevgi hayal kırıklığı nedir bilmez çünkü sevgi bir hayal ile başlamaz. Sevgi asla karşılığında bir şey istemez, buna gerek yoktur. Çünkü sevecen insan her şeyden önce, "Verdiğim şey benim kendi enerjim değil, o varoluşun kendisinin enerjisidir. Ben kimim ki onun karşılığında bir şey isteyeyim? Bir teşekkür istemek bile anlamsız" diye hisseder.

Bir adam gelip de İsa ona dokunduktan sonra iyileştiği zaman, İsa'nın başına gelen de budur. Adam İsa'ya teşekkür etti; doğaldır ki adam muazzam bir şükran duygusu içerisindeydi. Bu hastalıktan yıllardır muzdaripti ve bir tedavisi yoktu ve doktorlar ona "Artık bir şey yapılamaz, bunu kabul etmek zorundasın" demişlerdi. Artık o iyileşmişti! Ancak İsa, "Hayır bayım, bana şükran duymayın, Tanrı'ya şükredin. Bu sizinle Tanrı arasında olmuş bir şeydir. Bunda ben bir hiçim. Sizi iyileştiren kendi inancınızdı, sizin inancınız sayesinde Tanrı'nın enerjisi mevcut hale geldi. Olsa olsa ben bir köprüyüm; sizin inancınızla Tanrı'nın enerjisinin ellerinin buluştuğu bir köprüyüm. Beni göz önüne almayın, bana şükran duymanıza gerek yok. İlahi olana teşekkür edin, kendi inancınıza teşekkür edin. Sizinle Tanrı arasında bir şeyler vuku buldu. Bunda benim hiç yerim yok" dedi.

Sevgi budur. Sevgi vermeye devam eder ama verme duygusu nedir bilmez, "Ben bir vericiyim" duygusu nedir bilmez. Ve o zaman varoluş bin bir şekilde yanıt vermeye devam eder. Sen birazcık sevgi ver ve her yerden sevgi akmaya başlar. Sevgi dolu bir insan hiçbir şeyi koparmaya çalışmaz, o açgözlü değildir. O karşılığını beklemez, o vermeye devam eder. O almaya da devam eder ama aklındaki bu değildir.

O halde ikinci şey şudur: Sevgi sözde aşk değildir ama yine de o gerçek aşktır.

Üçüncüsü şudur: Sevgi entelekt değil zekâdır. Zekâ tüm biçimlerden, tüm mantık biçimlerinden özgürleştiğinde, zekâ tüm tartışmalardan özgürleştiğinde, zekâ sözde rasyonellikten özgürleştiğinde — çünkü rasyonellik sınırlanmaktır— zekâ özgürlük olduğunda, o sevgidir. Sevgi dolu bir insan muazzam düzeyde zekidir ama o bir entelektüel değildir. O doğrudan ve dolaysız görebilir, onun keskin bir görüşü vardır, onun görmek için gerçek gözleri vardır, onun için hiçbir şey gizli değildir ama bu bir tahmin değildir. Bu mantık aracılığıyla değildir, zorlama yoluyla değildir, o net görüş aracılığıyla olur.

Aklından çıkarma: Sevgi dolu bir insan aptal değildir ama o entelektüel de değildir. O muazzam bir zekâdır, o zekânın bedenlenmiş halinin ta kendisidir. O saf ışıltıdır. O bilir; ama o düşünmez. Bildiğin zaman düşünmenin ne gereği vardır. Sen sadece onun yerine geçsin diye düşünürsün. Bilmediğin için düşünürsün. Bilemediğin için düşünürsün. Düşünmek bir ikâme etme işlemidir. Ve o zayıf bir ikâmedir, unutma. Bilebiliyorken, görebiliyorken düşünmek kimin umurundadır?

Sevgi dolu insan bilir; entelektüel düşünür. Entelektüel bir düşünendir. Ve sevgi dolu insan bir düşünmeyen, entelektüel olmayandır. Zekâsı vardır, muazzam zekâsı vardır ama onun zekâsı entelekt kalıbı aracılığıyla çalışmaz. Onun zekâsı sezgi ile çalışır.

Ve dördüncüsü: Sevgi hissetmek değildir çünkü hissetmekte sevgi ile alakalı olmayan pek çok şey vardır. Hissetmek duygusallıktır, hassaslıktır; bunlar sevginin içinde var olmazlar. Sevgi dolu insan hisseder ama hiçbir duygu olmaksızın. O hisseder fakat duygusallık yoktur. O her ne gerekiyorsa yapacaktır. Ama yine de onun tarafından dokunulmadan kalır. Bu çok derinden anlaşılması gereken bir şeydir. Ve bir kez sevgiyi anladığında, budanın ne olduğunu anlamışsındır.

Birisi acı çekiyor; duygusal insan ağlamaya başlayacaktır. Ağlamanın bir faydası olmayacak. Birisinin evi yanıyor; duygusal insan bağıracak ve ağlayacak ve göğsünü yumruklayacaktır. Bunun bir yararı olmaz. Sevgi dolu insan harekete geçecektir. Ağlamayacaktır, bu anlamsızdır. Gözyaşlarının bir yararı olmaz. Gözyaşları ateşi söndüremez, gözyaşları acı için ilaç olamaz, gözyaşları adamı boğulmaktan kurtaramaz. Bir adam boğuluyor ve sen kıyıda durmuş ağlayıp zırlıyorsun ve ağlamak ve zırlamak gerçekten zordur. Sen duygusal bir adamsın, kesinlikle. Ama sevgi dolu bir adam değilsin. Sevgi dolu bir insan hemen eyleme geçer. Onun eylemi anındadır; o tek bir an bile tereddüt etmez. Onun eylemi anındadır; onun görüş alanında herhangi bir şey ortaya çıktığı an o bunu hemen eyleme döker. Tam olarak o, bunu eyleme dökmez; o, eyleme dönüşür, onun anlayışı ve onun eylemi aynı olgunun iki yüzüdür, onlar iki ayrı şey değildir. Onun bir tarafına anlayış denir, diğer tarafına eylem denir.

Bu yüzden ben, dindar insan doğası gereği dahildir, adanmıştır; hayata kendini adamıştır diyorum. O ağlayıp gözyaşı dökmeyecektir. Duygusal insan bazen sevgi dolu bir insanmış gibi gelebilir. Bu seni yanıltmasın; duygusal insanın bir faydası yoktur. Aslında o daha çok karmaşa yaratacaktır. Onun hiçbir yararı olmayacaktır, o daha çok kafa karışıklığı yaratacaktır. Bir faydası olmaktansa o bir şeyleri engelleyecektir.

Sevgi dolu insan keskindir. Gözyaşları olmadan, duygular olmadan, o basitçe eyleme geçer. O soğuk değildir ama sıcak da değildir. O basitçe ılıktır ve serindir. Sevgi dolu insanın paradoksu budur. O sevecen olduğu için ılıktır ve aynı zamanda serinliğini de korur. Onun serinliği asla kaybolmaz; her ne olursa olsun o serin kalır ve bu serinliğin içerisinden eyleme geçer. Ve o serin kaldığı için yardımcı olur.

Bu dört şey anlaşılmalıdır, o zaman senin sevginin ne olduğuyla ilgili dört boyutlu bir görüşün olur. Bu sevgi nasıl ortaya çıkar? Çünkü o oluşturulamaz. Eğer oluşturursan o merhamete dönüşür. Bu sevgi nasıl hayata getirilebilir? Kutsal metinlere gidemezsin, Buda ve İsa'nın söylediklerini okumanın sana bir faydası olmaz çünkü bu entelekti araya sokacaktır, zekâyı getirmeyecektir. Şu ana kadar yaptığın gibi severek daha çok ve daha çok sevmeye devam edemezsin. Aynı yönde hareket etmeye devam edersen sevgiye erişemeyeceksin. Senin sevgin doğru yönde hareket etmiyor. Şayet aynı şekilde sevmeye devam edersen; Buda'nın sevgi hakkındaki konuşmalarını veya Mesih'in sevgi hakkındaki bir konuşmasını dinlersen ve "İyi, demek ki şu ana kadar sevdiğim şekliyle daha çok sevmek zorundayım" diye düşüneceksin. O zaman nicelik daha çok olacaktır ama niteliğin aynı kalacaktır. Sen aynı yönde gitmeye devam edeceksin.

Senin yönün temelden yanlıştır. Sen sevmedin. Bir kez bu senin kalbinin derinliklerine inerse, "Henüz sevmedim"...evet, "Henüz sevmedim" diye hissetmek berbattır, bu çok zordur. Başkalarının sevmemiş olduğuna inanabiliriz —zaten bu inandığımız şeydir— "Kimse beni sevmedi, bunda bir sorun yok, insanlar katıdır" ama senin de sevmemiş olduğunu görmek egonu paramparça eder.

Bu yüzden insanlar henüz sevmemiş oldukları basit gerçeğini görmek istemezler. Ve onlar görmek istemediklerinden *görmezler*. Ve onlar görmediği için de asla dönüşemeyecekler. Onlar aynı izi takip edeceklerdir; onlar aynı mekanik şeyi yeniden ve yeniden tekrar edeceklerdir. Ve yeniden ve yeniden onlar hayal kırıklığı yaşayacaklardır.

Peki sevgiyi nasıl içeri almalı? Eğer o sadece senin aşkın olsaydı, aynı yönde koşturmaya devam edebilirdin. Daha hızlı, daha büyük bir hızla ve miktarda koşmak yapılacak doğru şey olurdu. Fakat sen doğru yönde ilerlemiyorsun, bu nedenle eğer daha hızlı gidersen, ondan daha büyük bir hızla uzaklaşıyor olacaksın, ona doğru değil. Hızın bir faydası olmayacaktır çünkü her şeyden önce sen yanlış yönde hareket ediyorsun: O şehvet ve arzunun yönüdür. O zaman sevgiyi nasıl getirmeli? Ve ben onun hisler de olmadığını söylüyorum; aksi taktirde ağlayıp kalbini boşaltabilirsin, kendini paralayabilirsin, etrafta çekilen binlerce acı için binlerce kez gözyaşı dökebilirsin, son derece duygusallaşabilirsin. Vietnam'daki, Kore'deki, Pakistan yahut herhangi bir yerdeki insanlar, tüm diğer insanlar için duygular besleyebilirsin.

Leo Tolstoy anılarında annesini hatırlar. Onun son derece merhametli bir insan olduğunu söyler; benim tanımladığım anlamda merhametli, sevgi dolu değil. O çok merhametliydi, o kadar merhametliydi ki tiyatroda sürekli ağlardı. Onlar zengin insanlardı, kraliyete mensuptular. Bir hizmetkâr tiyatroya gittiklerinde Leo Tolstoy'un annesinin yakınında çok sayıda mendille birlikte

dururdu çünkü onlara sık sık ihtiyaç duyardı. O her zaman ağlıyordu. Ve Tolstoy ise "Ancak, aşırı derecede soğuk olan Rusya'da kışın, sıfırın altında, kar yağarken o tiyatroya girerken arabasının şoförünü yağan karın altında donarak, hatta hasta düşerek arabanın dışında otururken görmek beni şaşırtıyordu. Asla soğukta bekleyip öylece ıstırap çeken bu adamı düşünmezdi. Fakat tiyatroda görmüş olduğu bir şey için ağlayıp durmaya devam ederdi" diyor.

Hassas insanlar, duygusal insanlar; ağlamak bedavadır, hissetmek bedavadır. Sevmenin bedeli ağırdır. Sevgi dolu olmak tüm hayatına mal olur. Sevgi dolu insan son derece gerçekçidir. Duygusal insan basitçe hayallerin, belirsiz duyguların, fantezilerin içinde yaşar. Bu yüzden o duygularla da getirilemez. O zaman onu nasıl getirmeli? Zen'in onu getirme yolu nedir? Onu getirmenin yegâne yolu meditasyondur. O meditasyon aracılığıyla elde edilir. O halde meditasyonun ne olduğunu anlamamız gerekir.

Zen'in kurucusu, dünyadaki tüm büyük meditasyon tekniklerinin kurucusu Gautam Buda onu tek bir sözcükle tanımlar. Bir gün birisi onu sormuştu, "Meditasyon nedir? Tam olarak nasıl bir şeydir?" Ve Gautam Buda tek bir sözcük söyledi, dedi ki: DURMAK! Onun meditasyon tanımı budur. "Eğer dururs a meditasyondur" dedi. Cümlenin tamamı şöyledir: "Delirmiş zihin durmaz. Eğer dururs a bu meditasyondur."

Deli zihin durmaz; eğer dururs a meditasyondur. Meditasyon düşüncelerin olmadığı bir farkındalık halidir. Meditasyon duygusal olmayan, hassas olmayan, düşüncenin olmadığı farkındalıktır; sen basitçe farkında olduğun zamandır, sen bir farkındalığın doruğu olduğundadır, sen basitçe uyanık, tetikte, dikkatli olduğundadır, sen sadece saf farkındalık olduğundadır.

Nasıl bunun içine girilebilir? Zen insanlarının bu giriş için özel bir sözcüğü vardır, ona *hua t'ou* derler. Bu Çince sözcük anti-düşünce yahut anti-söz anlamına gelir. Bir düşünce tarafından çalkalanmadan önceki zihne *hua t'ou* denir. İki düşünce arasında boşluk vardır; bu boşluğa *hua t'ou* denir.

İzle. Zihninin ekranından bir düşünce geçer; zihninin radar ekranında düşünce bir bulut gibi geçer. Önce o belirsizdir —o geliyor, o geliyor— sonra birden ekrandadır. Sonra o hareket eder, sonra da ekranın dışına çıkmıştır, o yine belirsizleşir ve kaybolur... Diğer bir düşünce gelir. Bu iki düşünce arasında bir boşluk vardır; bir anlığına yahut tek bir saniyede ekranda herhangi bir düşünce yoktur.

Saf düşüncesizlik haline; anti-düşünceye, anti-söze, zihin çalkalanmadan öncesine *hua t'ou* denir. Biz içimizde uyanık olmadığımızdan sürekli olarak onu ıskalarız; oysa meditasyon her an gerçekleşmektedir. Sadece onun gerçekleşmekte olduğunu görmen gerekir, sadece her zaman beraberinde taşıdığın hazinenin ne olduğunun farkına varman gerekir. Meditasyonun sana bir yerden getirilmesine gerek yoktur. Meditasyon mevcuttur, tohum mevcuttur. Sadece onu tanıman, onu beslemen, ona dikkat etmen gerekir ve o gelişmeye başlar.

İki düşünce arasındaki aralık *hua t'ou*'dur. Ve meditasyona girişin kapısı budur. *Hua t'ou*; terimi birebir olarak çevrildiğinde "söz başı" demektir. "Söz" söylenen sözdür ve "baş" ise sözden öncesi demektir.

Hua t'ou bir düşünce ortaya çıkmadan öncesidir. Bir sözcük ortaya çıkar çıkmaz o bir *hua wei*'ye dönüşür. *Hua Wei*'nin birebir çevirisi "söz kuyruğu" demektir. Ve sonra, düşünce gittikten sonra ya da söz gittikten sonra o yeniden *hua t'ou*'dur. Meditasyon işte bu *hua t'ou*'nun içine bakmaktır.

Buda "Kişi düşüncelerin ortaya çıkmasından değil, sadece, onların farkında olmanın gerisinde kalmaktan korkmalıdır." Bu, zihne, Buda'dan önce asla denenmemiş muazzam düzeyde farklı bir yaklaşım demektir. Buda, insanın düşüncenin ortaya çıkmasından korkmasına gerek olmadığını söyler. Kişi sadece tek bir şeyden korkmalıdır: Onların farkında olmamaktan, farkındalığın gecikmesinden.

Bir düşünce ortaya çıktığında eğer düşünce ile birlikte farkındalık da oradaysa; eğer onun ortaya çıktığını görebiliyorsan, onun geldiğini görebiliyorsan, eğer onun mevcut olduğunu görebiliyorsan, eğer onun gitmekte olduğunu görebiliyorsan o zaman hiçbir problem yoktur. Bu görmenin kendisi yavaş yavaş senin kalen haline gelir. Bu farkındalık sana pek çok meyve sunar. Düşünce olmadığın zamanı önce görebilmelisin. Düşünce senden ayrıdır, onunla özdeş değilsin. Sen bilinçsin ve o sendeki içeriktir. O gelir ve gider; o konuktur sen ise ev sahibi. Meditasyonun ilk tecrübesi budur.

Zen, "yabancı toz"dan bahseder; örneğin bir gezgin bir otelde geceyi geçirmek için durur ve yemeğini yer. Sonra çantasını toplar ve yolculuğuna devam eder çünkü onun kalmak için daha fazla zamanı yoktur. Diğer taraftan otelin sahibinin gidecek bir yeri yoktur. Kalmayan kişi konuktur ve kalan kişi ise ev sahibi. O halde bir şey kalmıyorsa "yabancıdır" ya da güneşli bir günde güneş doğduğunda ve gün ışığı pencereden evin içine girdiğinde güneş ışınlarının içinde tozun hareket ettiği görülür. Ancak boş alan hareketsizdir. Hareketsiz olan boşluktur ve hareket eden tozdur. "Yabancı toz" yanlış düşünmektir ve boşluk ise senin doğanın özüdür. Ev sahibi konuğun gelip gitmesini takip etmez.

Bu çok büyük bir kavrayıştır. Bilinç içerik değildir. Sen bilinçsin: Düşünceler gelir ve gider, sen ev sahibisin. Düşünceler konuklardır; onlar gelirler ve bir süre kalırlar, biraz dinlenirler, biraz yemek yerler ya da geceyi geçirirler ve sonra gitmiş olurlar. Sen her zaman oradasın. Sen her zaman aynısın, sen asla değişmezsin; sen sonsuza dek oradasın. Sen sonsuzluğun kendisisin.

Bunu izle bazen hastasın, bazen sağlıklısın, bazen depresyondasın, bazen mutlusun. Bir zamanlar çok küçüktün, bir çocuktun. Sonra bir genç oldun ve sonra yaşlı oldun. Bir zamanlar güçlüydün; güçsüz olduğun bir gün gelir. Tüm bu şeyler gelir ve gider ama senin bilincin aynıdır. Bu yüzden içine bakarsan ne kadar yaşlı olduğunu tahmin edemezsin. Çünkü bir yaş yoktur. İçeri gidersen ve orada kaç yaşında olduğunu bulmaya çalışırsan, yaş yoktur çünkü orada zaman yoktur. Sen bir çocuk olduğun ya da bir genç olduğun zamanla tam olarak aynısın. Sen içinde mutlak bir şekilde aynısın. Yaş için takvime, günlüklere, nüfuz kâğıdına bakmak zorundasın; dışarıdaki bir şeylere bakmak zorundasın. İçerde herhangi bir yaş ya da yaşlanma bulamayacaksın. İçerde zamansızlık vardır. Sen aynı kalırsın; depresyon adında bir bulut olsa da mutluluk adında bir bulut olsa da sen aynı kalırsın.

Bazen gökyüzünde siyah bulutlar olur; gökyüzü bu siyah bulutlar yüzünden değişmez. Ve bazen beyaz bulutlar da olur ve gökyüzü bu beyaz bulutlar yüzünden de değişmez. Bulutlar gelir ve gider ve gökyüzü aynı kalır. Bulutlar gelir ve gider ve gökyüzü baki kalır.

Sen gökyüzüsün ve düşünceler de bulutlardır. Eğer düşüncelerini titizlikle izlersen, eğer onları kaçırmazsan, eğer onlara doğrudan bakarsan ilk şey bunu anlamak olacaktır ve bu çok büyük bir anlayıştır. Bu senin Budalığının başlangıcıdır, bu senin aydınlanmanın başlangıcıdır. Artık sen uykuda değilsin, artık gelip giden bulutlarla özdeş değilsin. Artık sonsuza dek baki kalacağını biliyorsun. Tüm kaygı yok olur. Hiçbir şey seni değiştiremez, hiçbir şey asla seni değiştirmeyecek; o halde kaygılanmanın, mutsuzluğun anlamı ne? Derinliğinin diplerinde tek bir dalga dahi asla oluşmaz. Ve sen oradasın ve sen busun. Sen bu varlıksın. Zen insanları ona ev sahibi olma hali der.

Normalde sen konuk ile aşırı şekilde özdeşleşmişsindir. Istırabının sebebi budur. Bir konuk gelir, çok bağlanırsın. Ve konuk toplanıp ayrıldığında o zaman sen ağlayıp gözyaşı dökersin ve etrafta koşuşturursun. Ve onunla birlikte gidersin, en azından o ayrılırken görmek için ona güle güle demek için. Sonra ağlayarak ve ağlayarak geri dönersin; bir konuk terk etmiştir ve sen çok mutsuz hissediyorsun. Sonra başka bir konuk gelir ve sen yine konuğun içine düşersin, yeniden konukla özdeşleşirsin ve o yine gidiyor...

Konuklar gelir ve gider, onlar kalmaz! Onlar kalamaz, onların kalmaması gerekir, onların işi kalmamaktır.

Hiç herhangi bir düşünceyi izledin mi? O asla kalmaz, kalamaz. Onu tutmaya çalışsan da o kalamaz. Dene. İnsanlar bazen bunu denerler; tek bir sözcüğü zihninde tutmaya çalışırlar. Örneğin tek bir sesi, *aum* sesini zihinde tutmaya çalışırlar. Birkaç saniye hatırlarlar ve ondan sonra kayıp gitmiştir. Yine onlar işlerini, karısını, çocukları düşünüyor... Ansızın farkına varırlar; bu *aum* nerededir? O zihinden kayıp gitmiştir.

Konuklar konukturlar; onlar sonsuza dek kalmak için gelmemişlerdir. Bir kez senin başına gelen her şeyin senden uzaklaşacağını gördüğünde o zaman niye endişelenesin? İzle: Bırak gelsinler, bırak toplansınlar, bırak ayrılsınlar. Sen kal. Şayet her zaman baki kalacağını hissedebilirsen huzurun ortaya çıkacağını görebiliyor musun? Sessizlik budur. Bu endişesiz bir haldir. Bu ıstırapsızlıktır. Özdeşleşme kaybolduğu anda, ıstırap da yok olur. Özdeşleşme, hepsi bu. Ve şayet bu sonsuz zamansızlığın içerisinde yaşayan birisini izleyebilirsen, onun etrafında bir zarafet, bir serinlik, bir güzellik hissedeceksin.

Buda'nın başına gelmiş bir öykü, güzel bir öykü vardır. Onu dikkatlice dinle çünkü kaçırabilirsin.

Bir gün yemek vakti, Dünyayı Onurlandıran İnsan robunu giydi, tasını aldı ve yiyeceği için dilenmek üzere muhteşem Sravasti şehrine girdi. Kapı kapı dolaşıp dilendikten sonra kendi yerine döndü. Yemeğini yedikten sonra robunu ve tasını bir kenara koydu. Ayaklarını yıkadı, oturacağı yeri ayarladı ve oturdu.

Yavaşça git, sanki film yavaş çekim oynuyormuş gibi, bu bir Buda filmi, ve Buda filmleri çok yavaş hareket eder. Yeniden onu tekrar edeyim...

Bir gün yemek vakti, Dünyayı Onurlandıran Kişi robunu giydi, tasını aldı ve yiyeceği için dilenmek üzere muhteşem Sravasti şehrine girdi. Kapı kapı dolaşıp dilendikten sonra kendi yerine döndü. Yemeğini yedikten sonra robunu ve tasını bir kenara koydu. Ayaklarını yıkadı, oturacağı yeri ayarladı ve oturdu.

Buda'yı tüm bunları yaparken sonra yerinde otururken gözünün önüne getir.

Bu, Buda'nın sıradan hayatını ve diğerleri ile benzer olan eylemlerini ve bunda özel olan hiçbir şey olmadığını gösterir. Ancak yine de orada ortak olmayan ama çok az kişinin bildiği bir şey vardır.

Bu nedir? Sıradan olmayan, kendine has nitelik nedir? Çünkü Buda sıradan şeyler yapmaktadır. Ayaklarını yıkamak, oturma yerini ayarlamak, oturmak, robunu kenara koymak, tasını kenara kaldırmak, yatağa gitmek, geri gelmek. Herkesin yaptığı sıradan şeyler.

...onun huzurundaki Subhuti, yerinden kalktı, sağ omzunu açtı, sağ dizinin üzerinde eğildi, avuçlarını saygıyla birleştirdi ve Buda'ya "Bu çok nadir, Dünyayı Onurlandıran İnsan, bu çok nadir!" dedi.

Şimdi, yüzeyde ender olan hiçbir şey yok gibi gelir. Buda geliyor, robunu kenara koyuyor, tasını kenara koyuyor, oturacağı yeri ayarlıyor, ayaklarını yıkıyor, yerine oturuyor; sıra dışı olan hiçbir şey yok gibi gelir. Ve şu adam Subhuti...Subhuti Buda'nın en anlayış sahibi müritlerinden birisi idi. Buda ile ilgili pek çok sayıda öykü Subhuti ile ilgilidir. Bu da o öykülerden birisidir, son derece nadirdir.

O zamanlar yaşlı olan, onun huzurundaki Subhuti, yerinden kalktı, sağ omzunu açtı, sağ dizinin üzerinde eğildi, avuçlarını saygıyla birleştirdi ve Buda'ya "Bu çok nadir, Dünyayı Onurlandıran İnsan, bu çok nadir!" dedi.

Asla önceden görülmemiş, çok eşsiz.

Tathagata'nın günlük etkinlikleri diğer adamlarınkilerle benzerdir ama farklı olan bir şey vardı ve onunla yüz yüze oturanlar bile görmemişti.

O gün Subhuti ansızın bunu keşfetti ve "Çok ender! Çok ender!" dedi.

Heyhat! Tathagata müritleriyle otuz yıldır birlikteydi ve onlar hâlâ onun günlük hayattaki ortak eylemleri hakkında hiçbir şey bilmiyorlardı. Onlar bilmedikleri için bu eylemlere dikkat etmeden geçmelerine izin vermişlerdi. Onlar, onun diğerleriyle aynı olduğunu zannetmişlerdi ve sonuç olarak onun hakkında şüphe duymuşlardı ve dediklerine inanmamışlardı. Subhuti net bir şekilde görmemiş olsaydı, Buda'yı hiç kimse gerçekten tanımamış olacaktı.

Aynı şeyi kutsal metinler de söyler. Bir Subhuti olmamış olsaydı, içerde ne olup bittiğini hiç kimse görmemiş olacaktı. İçerde ne oluyordu? Buda ev sahibi olarak kalır. Tek bir anlığına dahi

sonsuzluğunu, zamansızlığını yitirmez. Buda meditasyon halinde kalır. Tek bir anlığına dahi *hua t'ou*'sunu kaybetmez. Buda kendi *samadhi*'sinin içinde kalır; ayaklarını yıkarken bile öylesine dikkatli, o kadar farkında, o kadar bilinçli bir şekilde yıkıyordur ki. "Bu ayaklar ben değilim" diye gayet iyi bilerek. "Bu tas ben değilim" diye gayet iyi bilerek. "Bu elbise ben değilim" diye gayet iyi bilerek. "Bu açlık ben değilim" diye gayet iyi bilerek. "Etrafımdaki hiçbir şey değilim. Ben sadece bir tanığım, her şeyin izleyicisiyim" diye gayet iyi bilerek.

Buda'nın zarafeti bu nedenledir, Buda'nın dünya dışı güzelliği bu nedenledir. O sakin kalır. Bu sakinlik meditasyondur. O ev sahibinin daha farkında olarak, misafirin daha farkında olarak, misafirle özdeşleşmeyerek, kendini misafirden ayırarak elde edilir. Düşünceler gelir ve gider, duygular gelir ve gider, hayaller gelir ve gider, ruh halleri gelir ve gider, iklimler değişir. Sen değişen hiçbir şey değilsin.

Değişmeden kalan bir şey var mıdır? O sensin. Ve o Tanrısallıktır. Ve onu bilmek ve o olmak ve onun içinde olmak *samadhi*'ye erişmektir. Yöntem meditasyondur. Yöntem meditasyon, *dhyana* misafirle olan özdeşleşmeyi yok edecek tekniktir. Ve samadhi ev sahibinin içinde eriyip gitmektir, misafirin içinde baki kalmak, orada merkezlenmektir.

Her gece kişi uyurken bir budayı kucaklar,

Her sabah kişi onunla birlikte yeniden uyanır.

Kalkıp otururken, birbirinizi izleyin ve takip edin.

Konuşurken yahut konuşmazken ikiniz de aynı yerdesiniz.

Onlar tek bir anlığına dahi ayrılmazlar,

Onlar beden ve onun gölgesi gibidirler.

Buda'nın nerede olduğunu bilmek istersen,

Senin kendi sesinin içindedir o.

"Her gece kişi uyurken bir budayı kucaklar" bir Zen deyişidir. Buda her zaman mevcuttur, Buda-olmayan da her zaman mevcuttur. Sende Nirvana ve dünya buluşur, sende madde ve madde olmayan birleşir, sende beden ve ruh birleşir. Sende varoluşun tüm gizemleri birleşir; sen bir birleşme yerisin, sen bir kavşaksın. Bir yanda tüm dünya, diğer taraftaysa manevi dünyaya ait her şey. Sen ikisi arasında bir köprüden ibaretsin. Şimdi, bu sadece neye önem verdiğinle ilgilidir. Şayet kendini dünyada yoğunlaştırırsan, dünyada kalırsın. Şayet odağını değiştirirsen, şayet odağını değiştirip, bilincine yoğunlaşırsan sen bir tanrısın. Sanki arabadaki bir vitesi değiştiriyormuşsun gibi, sadece küçük bir değişiklik; o kadar.

Her gece kişi uyurken bir buday kucaklar, her sabah kişi onunla birlikte yeniden uyanır. O her zaman oradadır çünkü bilinç her zaman her yerdedir; o tek bir an bile kaybolmaz.

Kalkıp otururken, birbirinizi izleyin ve takip edin. Ev sahibi ve misafir, her ikisi de oradadır. Misafir değişmeye devam edip durur ama biri yahut öteki muhakkak her zaman oteldedir. Sen misafirle özdeşleşmez hale gelmediğin sürece, o asla boş değildir. O zaman bir boşluk ortaya çıkar. O zaman senin otelinin boş olduğu zamanlar olur; ev sahibi rahatça, hiçbir konuk tarafından rahatsız edilmeden oturuyor. Trafik durur, insanlar gelmez. Bu anlar mutlak saadet anlarıdır, bu anlar muhteşem kutsanma anlarıdır.

Konuşurken yahut konuşmazken ikiniz de aynı yerdesiniz. Sen konuşurken, aynı anda sende sessiz olan bir şey de vardır. İhtiras duyarken, ihtirasın ötesinde de bir şeyler vardır. Sen arzularken, hiç arzu duymayan birisi de vardır. Onu izle ve onu bulacaksın. Evet, çok yakınsın ve yine de çok farklısın. Onunla buluşursun ve yine de buluşmazsın. Yağ ve su gibi buluşursun; ayrılık yerinde durur. Ev sahibi misafire çok yakınlaşır. Bazen el ele tutuşurlar ve birbirlerine sarılırlar ama yine de ev sahibi ev sahibidir ve konuk da konuktur. Konuk gelecek ve gidecek olan kişidir; konuk değişmeye devam edecektir. Ve ev sahibi ise gitmeyen, baki kalan kişidir.

Onlar tek bir anlığına dahi ayrılmazlar, onlar beden ve onun gölgesi gibidirler. Buda'nın nerede olduğunu bilmek istersen, senin kendi sesinin içindedir o. Buday kendi dışında bir yerde aramaktan vazgeç. O senin içinde oturuyor; o senin içinde ev sahibi olarak oturmaktadır.

Şimdi, bu ev sahibi haline nasıl gelmeli? Kadim bir teknik hakkında konuşmak isterim; bu tekniğin büyük faydası olacaktır. Bu bilinemeyen ev sahibine ulaşmak için, varlığının en yüksek gizemine erişebilmek için yöntem; Buda'nın önermiş olduğu en basit yöntemlerinden birisi şudur:

Kendini olası tüm ilişkilerden mahrum bırak ve kim olduğunu gör. Hiçbir anne babanın çocuğu olmadığını, kimseye eş olmadığını, çocuklarına anne baba olmadığını, hiçbir akrabanla kan bağın olmadığını, tanıdıklarının arkadaşı, ülkenin bir vatandaşı olmadığını vs. düşün; o zaman kendi içindeki seni yakalarsın.

Sadece bağlantıyı kopart. Günde bir kez, bir zaman için sessizce otur ve kendini tüm bağlantılardan kopart. Nasıl telefonun bağlantısını kesiyorsan kendini tüm bağlantılardan ayır. Artık oğlunun babası olduğunu düşünme; bağlantıyı kopart. Artık oğlunun babası değilsin ve babanın oğlu da değilsin. Bir karı ya da koca olduğun düşüncesini de kopart; artık birisinin karısı değilsin, birisinin kocası değilsin. Artık bir patron değilsin, artık bir hizmetçi değilsin. Sen artık siyah değilsin, artık beyaz değilsin. Sen artık Hindi, Çinli, Alman değilsin. Artık genç değilsin, yaşlı değilsin. Kopart, kopartmaya devam et.

Bin bir tane bağların vardır; sadece tüm bağlantıları koparmaya devam et. Tüm bağlantıları kopardığında o zaman birden kendine "Ben kimim?" diye sor. Ve hiçbir cevap gelmez. Çünkü sen, senden sonra gelebilecek tüm cevaplarla olan tüm bağlantını zaten kopartmışsındır.

"Ben kimim?" ve cevap gelir. "Ben bir doktorum." Ama sen tüm hastalarla bağlantını kopartmışsındır. Bir cevap gelir, "Ben bir profesörüm" ama sen tüm öğrencilerinle bağlantını kopartmışsındır. Yine bir cevap gelir, "Ben Çinliyim" ama sen onunla bağlantını kopartmışsındır. Ve bir cevap gelir, "Ben bir erkeğim" ya da "Ben bir kadınım" ama onunla bağını koparmışsındır. Bir cevap gelir, "Ben yaşlı bir kişiyim" ama onunla bağını kopartmışsındır.

Her şeyi kopart. O zaman sen kendinin içindesindir. O zaman ilk kez ev sahibi tek başınadır ve misafir yoktur. Bazen tek başına, misafirler olmadan kalmak çok iyidir. Çünkü o zaman sen kendi ev sahipliğine daha yakından, daha dikkatlice bakabilirsin. Konuk karmaşa yaratır, misafirler gürültü yapar ve onlar gelir ve senin ilgi göstermeni bekler.

"Şunu yap ve sıcak su gerekiyor ve kahvaltı nerede kaldı? Ve yatağım nerede? Ve yatakta böcekler var!" derler. Ve konuklar binlerce şey getirir. Ve ev sahibi misafirlerin arkasından koşturmaya başlar: "Evet, elbette bu insanlara bakmak zorundasın!"

Bütünüyle kendini ayırdığında hiç kimse seni rahatsız etmez; hiç kimse seni rahatsız *edemez*. Ansızın sen tüm tek başınalığınla oradasın; ve bu tek başınalığın saflığı, tek başınalığın bozulmamış saflığı. Sen bakir bir ülke gibisin, hiç kimsenin seyahat etmemiş olduğu bakir bir Himalaya zirvesi. Bekâret budur. "Evet, İsa'nın annesi bir bakireydi" derken söylemek istediğim budur. Söylemek istediğim şey budur. Hıristiyan din bilginleri ile aynı fikirde değilim. Onların söylediği her şey saçmalıktır. Bekâret denen şey budur: İsa Meryem'in rahmine o böylesi bir bağlantısız haldeyken düşmüş olmalı. Böylesine bir bağlantısız haldeyken elbette bir çocuk girecek olursa o sadece bir Mesih olabilir, başka bir şey değil.

Eski Hindistan'da çocuğu döllemenin yöntemleri vardı. Çok derin bir meditasyon halinde değilsen sevişme. Meditasyon aşk için bir hazırlık olsun: Tantra'nın tüm anlamı budur. Meditasyon temel olsun; sadece o zaman aşk yap. O zaman çok daha büyük ruhları davet edersin. Ne kadar derindeysen o kadar büyük bir ruh davet edilir.

İsa ona nüfuz ettiğinde, Meryem o an mutlak bir bağlantısızlık halinde olmuş olmalı. O bu bekâretin içinde olmuş olmalı; o bir ev sahibi olmuş olmalı. O artık bir misafir değildi ve o artık misafirler tarafından taciz edilmiyordu ve artık misafirle özdeşleşmemişti. O beden değildi, zihin değildi, o düşünceleri değildi. O bir eş değildi, o hiç kimseydi. Bu hiç kimseliğin içinde o, oradaydı, sessizce oturuyordu: Saf bir ışık, etrafında hiç duman olmayan bir alev, dumansız bir ateş. O bakireydi.

Ve sana diyorum ki Buda döllendiğinde yahut Mahavira döllendiğinde ya da Krishna veya Nanak tam olarak aynı durumdaydı. Çünkü bu insanlar başka bir şekilde döllenemezler. Bu insanlar sadece en bakire rahme girebilirler. Ancak bu, bekârete benim verdiğim bir anlamdır. Bunun etrafta dolaşan, hiçbir erkekle aşk yaşamadığı, İsa'nın bir erkekçe döllenmediği, İsa'nın Joseph'in oğlu olmadığı gibi aptalca fikirlerle bir alakası yoktur. Bu nedenle Hıristiyanlar sürekli olarak "Meryem'in oğlu İsa" derler. Onun babası ile ilgili konuşmazlar; o bir baba değildi. "Meryem'in oğlu" ve "Tanrı'nın oğlu" arada bir Joseph yoktur. İyi de zavallı Joseph'e karşı bu kadar öfke niye? Niçin Tanrı şayet Meryem'i

kullanabiliyorsa Joseph'i de kullanamasın? Bunda yanlış olan ne? O Meryem'i rahim için kullanıyor ve bu hikâyeyi bozmuyor; o halde niçin Joseph'i de kullanmasın? Rahim hikâyenin yarısıdır çünkü anneden bir yumurta kullanılmıştır; o zaman niçin Joseph'in spermi de kullanılmasın? Bu zavallı marangoza bu kadar öfke niye?

Hayır, varoluş her ikisini de kullanır. Ancak bilincin hali ev sahibi ile aynı olmuş olmalı. Ve gerçekten sen ev sahibi olduğunda çok büyük bir misafir ağırlaman çok normaldir; İsa içeri gelir. Eğer tüm misafirlerle özdeşleşmekten çıkarsan, o zaman ilahi olan senin konuğun olur. Sen önce bir ev sahibi haline gel, saf bir ev sahibi. O zaman ilahi olan senin konuğun olacak.

Bağlantılarından koptuğunda sen kendi içindeki kendine gelirsin. Şimdi kendine sor: Şu "Kendi içindeki kendin" nedir? Bu soruyu asla yanıtlayamazsın; o yanıtlanamazdır. Çünkü o bilinen tüm ilişkilerden koparılmıştır. Bu şekilde kişi bilinmez olanın içine yuvarlanır; bu meditasyonun içine girmektir. Onun içine yerleştiğinde, tamamen yerleştiğinde o aydınlanma haline gelir.

Artık bu Zen hikâyesini kolaylıkla anlayabileceksin.

ZEN USTASI VE HIRSIZ: BİR AFFEDİŞ HİKÂYESİ

Bankei haftalar süren meditasyon inzivasını düzenlediğinde Japonya'nın pek çok bölgesinden öğrenciler katılmak için geldi. Bu toplantılardan birinde öğrencilerden biri çalarken yakalandı. Suçlunun kovulması talebi ile konu Bankei'ye iletildi. Bankei, olayı göz ardı etti.

Daha sonra öğrenci benzer bir eylemde daha yakalandı. Ve yine Bankei konuyu önemsemedi. Bu, hırsızın ayrılmasını talep eden, aksi taktirde toplu şekilde orayı terk edeceklerini bildiren bir dilekçe hazırlayan diğer öğrencileri kızdırmıştı.

Bankei dilekçeyi okuduktan sonra herkesi yanına çağırdı. "Siz aklı başında kardeşlerimizsiniz" dedi. "Neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilirsiniz. Siz başka bir yere öğrenmek için arzu ederseniz gidebilirsiniz. Ama zavallı kardeşiniz neyin doğru neyin yanlış olduğunu bile bilmiyor. Eğer ben öğretmezsem kim öğretecek? Hepiniz ayrılsanız bile onu burada tutacağım."

Hırsızlık yapan biraderin yüzünden gözyaşları sel gibi aktı. Tüm çalma arzusu yok olmuştu.

Hikâye bir meditasyon kampında, bir meditasyon seansında gerçekleşiyor. Bu yüzden meditasyonun ne olduğunu anlamak zorundasın. Bu yüzden derin meditasyon içine girdim aksi taktirde öykünün ana fikrini kaçırabilirdin. Bu hikâyeler sıradan öyküler değildir, bunların büyük bir birikime ihtiyacı vardır. Meditasyonun ne olduğunu anlamadığın sürece, *"Bankei haftalar süren meditasyon inzivasını düzenlediğinde"* diye okuyacaksın ama anlamayacaksın.

... Japonya'nın pek çok bölgesinden öğrenciler katılmak için geldi. Bu toplantılardan birinde öğrencilerden biri çalarken yakalandı.

Bu öğrenciler her yerdedir çünkü insan son derece para-zihinlidir. Ve çalan kişinin çaldığı kişilerden çok da farklı olduğunu zannetme; onlar aynı gemidedir. Her ikisi de para-zihinlidir. Birinin parası vardır, diğerinin yoktur; fark budur. Ancak her ikisi de para-zihinlidir.

Suçlunun kovulması talebi ile konu Bankei'ye iletildi. Bankei, olayı göz ardı etti.

Niçin o bu durumu göz ardı etti? Çünkü her ikisi de para-zihinlidir, her ikisi de hırsızdır; bir hırsız diğer hırsızdan bir şeyler götürmeye çalışıyor hepsi bu. Bu dünyada eğer bir şeyi istiflemeye çalışıyorsan bir hırsıza dönüşürsün, eğer bir şeye sahip olursan hırsız haline gelirsin. Dünyada iki tür hırsız vardır: Birincisi saygıdeğer hırsızlar, devlet tarafından tanınan, tasdik edilmiş, onaylanmış, devlet tarafından lisans verilmiş hırsızlar ve diğeri. Kendi kendilerine çalışan lisanslı olmayan insanlar. Yasal ve yasal olmayan hırsızlık. Yasal olanlar saygı duyulanlardır; yasal olmayanlara elbette saygı duyulmaz çünkü onlar kurallara karşı gelir.

Kurnaz insanlar asla kurallara karşı gelmez, onlar kuralların etrafından dolanarak çalmanın yollarını bulurlar. Ancak o kadar kurnaz olmayan birkaç insan vardır. Bu kuralları takip ederek hiçbir şeye sahip olamayacağını görüp bu kuralları bir kenara koyup yasadışı şeyler yaparlar. Ancak herkes bir para manyağıdır. Bu yüzden Bankei olayı görmezden gelmişti.

Daha sonra öğrenci benzer bir eylemde daha yakalandı. Ve yine Bankei konuyu önemsemedi.

O her ikisinin de aynı teknede olduğunu bilir; pek bir fark yoktur.

Bir adamın yasadışı eylemlerinde başarılı olduğunda saygıdeğer hale geldiğini bilmek seni şaşırtacaktır. Eğer sadece başarısız olursa, o zaman bir suçlu olur. Başarılı soyguncular kral haline gelirler ve başarısız krallar soyguncu haline gelirler. Şayet kudretliysen sen muhteşem bir imparatorsun. Şimdi, şu İskender, Büyük İskender nedir? Büyük bir soyguncu; fakat o başarmıştır.

Senin politikacı dediklerinin hepsi soyguncudur. Onlar diğer soyguncuları mahvetmeye çalışıyorlar; onlar kaçakçılığa karşı olabilirler, hırsızlığa karşı olabilirler, şuna ve buna karşı olabilirler. Ancak derinlerde onlar en büyük kaçakçılardır, en büyük hırsızlardır. Ancak onlar bu şeyleri yasal olarak yaparlar; en azından bir şekilde yapmakta oldukları şeyi yasalmış gibi göstermeyi başarırlar. Ve onlar, en azından iktidardayken başarılıdırlar. İktidar gittiğinde, o zaman onlar hakkındaki tüm o güzel hikâyeler basitçe kaybolur.

Bir politikacı iktidardan düştüğünde çirkin bir şeye dönüşür. O bir Richard Nixon olabilir yahut bir Indira Gandhi olabilir. Bir kez bir politikacı iktidardan uzaklaştırıldığında, güç elinden gittiğinde, artık seni korumak için iktidar olmadığında, o zaman her şey açığa çıkar. Şayet bir kimsenin nasıl zengin

olduğunu bilirsen ona saygı duyamayacaksın. Ancak, şayet bir kişi gerçekten zenginse, o zaman insanları sessiz tutmayı başarabilir. Ve o zaman insanların hafızası çok küçüktür; unuturlar.

Bir tarih kitabında okuyordum, İngiltere'den yirmi kişi sürgün edilmişti; onlar deniz korsanıydı. Ve otuz yıl sonra ne oldu? Bu yirmi kişiden bazıları Avustralya'ya gitti, bazıları da Amerika'ya gitti. Onlardan birkaçı Amerika'da vali oldular, bazılarıysa bankerler, arazi sahipleri olmuşlardı. Yirmi kişinin hepsi son derece saygıdeğer insanlar haline geldiler.

Bu yüzden Bankei bu durumu göz ardı etti. Bu konuyu dikkate almadı, bu konuyu önemsemedi. "Sorun yok, dünyada işler böyle yürüyor." Para zihnine sahip olmayan birisi bunu göz ardı edecektir.

Bu, hırsızın ayrılmasını talep eden, aksi taktirde toplu şekilde orayı terk edeceklerini bildiren bir dilekçe hazırlayan diğer öğrencileri kızdırmıştı.

Şimdi, bu insanlar hiç de meditasyon yapmak için orada değillerdi. Meditasyon yapmaya geldiysen bazı şeyleri anlamış olman gerekir: Daha az para-zihinliliğe doğru gelişmen, tüm sahip olduklarından belirli bir düzeyde kendini ayrı tutabilmiş olman gerekir. Birisinin birkaç rupee senden almış olması bir şey fark etmez, bu bir ölüm-kalım meselesi değildir. Zihnin nasıl işlediğini, insanların ne kadar para-zihinli olduğunu anlamalısın.

Sen hırsıza senin paranı almış olduğu için kızgınsın. İyi ama o nasıl senin oldu? Onu başka birisinden bir başka şekilde almış olman gerek; çünkü hiç kimse dünyaya parayla gelmez, hepimiz ellerimiz boş geliriz. Sahip olduğumuz her şeyin bizim olduğunu iddia ederiz ama hiçbir şey hiç kimsenin olamaz. Şayet bir kimse gerçekten meditasyon yapmaya geldiyse, onun tavrı bu olmalıdır: Hiçbir şey hiç kimseye ait değildir. Onun nesnelerle bağı giderek ve giderek azalır.

Ancak bu insanlar para-zihinlidir, doğal olarak da politika devreye girer. Hırsızın ikinci kez göz ardı edildiğini gördüklerinde, şöyle düşünmüş olmalılar: "Bu ne tür bir usta? Anlaşılıyor ki hırsızın yanında!" Onlar onun bunu niçin göz ardı ettiğini anlayamadılar. O bunu, kendi para-zihinliliklerini bırakmaları için göz ardı ediyordu. Evet, çalmak kötüdür ama onların para-zihinli olmaları da iyi değildir.

Onlar bunun iki kez göz ardı edildiğini gördüklerinde, kızgın hale geldiler. *"Hırsızın ayrılmasını, aksi taktirde toplu şekilde orayı terk edeceklerini talep eden"* bir dilekçe hazırladılar: Hemen politika devreye girer; imza toplamalar, protestolar.

Şimdi, onlar hiç de meditasyon yapmak için orada değiller. Şayet meditasyon yapmak için orada olsalardı, onların bu probleme yaklaşımı bütünüyle farklı olurdu. Bu adamcağız için, onun para tutkusu için birazcık şefkat duyarlardı. Onlar şayet gerçek meditasyoncular olmuş olsalardı, para toplayıp bu adama verirlerdi: "Çalmaktansa, lütfen bu parayı al sende kalsın." Bu onların meditasyon yapmak için, dönüşüm yaşamak için orada olduklarının bir göstergesi olurdu.

Ancak onlar şimdi hırsızın kovulması için toplu bir dilekçe hazırlıyorlar. Sadece bu da değil; beraberinde, şayet bu yapılmazsa topluca orayı terk edecekleri tehdidi de var.

Bankei gibi bir ustayı tehdit edemezsin.

Bankei dilekçeyi okuduktan sonra herkesi yanına çağırdı. "Siz aklı başında kardeşlerimizsiniz" dedi. "Neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilirsiniz. Siz başka bir yere öğrenmek için arzu ederseniz gidebilirsiniz. Ama zavallı kardeşiniz neyin doğru neyin yanlış olduğunu bile bilmiyor. Eğer ben öğretmezsem kim öğretecek? Hepiniz ayrılsanız bile onu burada tutacağım."

Pek çok şeyin anlaşılması gerekiyor. Usta, "siz aklı başında kardeşlerimizsiniz" dediğinde, onlarla alay ediyordur, onlara basitçe, sertçe darbe indiriyordur. Onların aklının başında olduğunu söylemiyor, onların sırılsıklam salak olduklarını söylüyordur. Ancak tüm aptallar kendini akıllı sanır. Aslında kendini akıllı zannetmek aptal olmanın en temel koşullarından birisidir. Akıllı insanlar akıllı olduklarını düşünmezler. Aptal insanlar her zaman kendilerini akıllı zannederler.

Şimdi, bunlar aptallardır. Onlar paraları olması için orada değillerdi, onlar para elde etmek için orada değillerdi; onlar çok daha büyük, çok daha yüksek bir şey elde etmek için oradaydılar ama bunu tamamen unutmuşlardı. Aslında bu adam onlara görmeleri için bir fırsat vermişti. Şayet onlar gerçek meditasyoncular olsalardı bu adama gidip ona teşekkür ederlerdi: "Bize paraya ne kadar bağlı olduğumuzu görmemiz için bir fırsat verdin. Bizi ne kadar rahatsız ettin! Biz meditasyonu tamamıyla unutmuştuk, buraya niçin gelmiş olduğumuzu unutmuştuk. Bunu unutmuştuk usta Bankei."

Yüzlerce kilometre ötelerden gelmiş olmalılardı. O yıllarda seyahat etmek kolay olmadığından aylarca yol almış olmalılardı. Gelmişlerdi, bu ustayı duymuş olmalılardı ve onunla meditasyon çalışması yapmak için çok uzak yerlerden gelmişlerdi. Ve birisi hırsızlık yapar ve her şeyi unuturlar! Hırsıza teşekkür etmelilerdi: "Bir şeyi bilincimize getirdin; paraya olan çılgın bağlılığımız yüzeye çıktı, kabardı."

Bankei, "Siz akıllı kardeşlerimizsiniz" derken şaka yapıyor. O şöyle diyor: "Siz silme salaksınız. Ama siz akıllı olduğunuzu sanıyorsunuz, neyin doğru neyin yanlış olduğunu bildiğinizi sanıyorsunuz. Hatta *bana* bile neyin doğru neyin yanlış olduğunu öğretmeye çalışıyorsunuz. Bana, 'Bu adamı kovun aksi taktirde biz burayı terk edeceğiz' diyorsunuz. Bana kurallar dayatmaya çalışıyorsunuz. Neyin doğru neyin yanlış olduğunu bildiğinizi mi sanıyorsunuz? O zaman nereye isterseniz gidebilirsiniz çünkü çok akıllı olduğunuzdan, herhangi bir yerde öğrenebileceksiniz. Ama bu adamcağız nereye gidecek? O, o kadar aptal ki!"

Konunun özünü, ironisini anlamaya çalış. Unutma, haklının haklılığı her zaman doğru değildir. Haklı olduklarını düşünen insanlar neredeyse her zaman için aptal olanlardır. Hayat son derece karmaşıktır ve hayat o kadar inceliklidir ki, senin haklı olduğuna ve başka birisinin yanlış olduğuna o kadar kolayca karar veremezsin. Aslında, birazcık anlayış sahibi bir insan, asla haklı olma tuzağına düşmeyecektir.

Şimdi, Bankei'nin bu öğrencileri neyin doğru, neyin de yanlış olduğunu bildiklerini ve bu hırsızın yanlış bir şey yaptığını ve ustanın onu kovması gerektiğini zannediyorlar. Ve usta onu kovmazsa eğer, usta da yanlış yapmış olur. Artık onlar akıllarının çok fazla içerisindedir; onlar bildiklerini zannediyorlar. Onlar ustanın şefkatini görmezler, onlar ustanın meditasyonunu görmezler. Onlar ustanın bir buda haline gelmiş olduğunu görmezler; Bankei Zen'in en büyük ustalarından birisidir. Onlar önlerinde duran kişinin kim olduğunu göremezler ve onu protesto ederler ve tehdit ederler.

İnsan o kadar aptaldır ki; asırlar boyunca her türden aptallığı yapmıştır. Ve en aptalca şeyler bir budanın olduğu yerlerde yapılmıştır. Çünkü senin karşındakinin kim olduğunu anlayamazsın, göremezsin. Sen kendi toy ve çocukça yollarından gitmeye devam edersin; saçma sapan konuşmaya devam edersin.

Bankei der ki:

Siz akıllı kardeşlerimsiniz. Neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilirsiniz. Siz başka bir yere öğrenmek için arzu ederseniz gidebilirsiniz. Ama zavallı kardeşiniz neyin doğru neyin yanlış olduğunu bile bilmiyor. Eğer ben öğretmezsem kim öğretecek?

O yüzden siz gidin ve ben onu bırakmayacağım, ona öğreteceğim.

Hepiniz ayrılsanız bile onu burada tutacağım.

Bazen öyle olur ki, haklı olduğunu düşünen bir kişiye bir şey öğretmek haklı olmadığını düşünen bir kişiye öğretmekten daha zordur. Bir suçluya öğretmek bir azize öğretmekten daha kolaydır. Derinlerde yanlış bir şeyler yaptığını hisseden birisine öğretmek daha kolaydır çünkü o öğrenmeye açıktır. Onun kendisi bu halden kurtulmak ister. Ancak "Ben haklıyım" diye düşünen bir insan; o bu halin dışına çıkmak istemez, o bundan son derece memnundur. Onu değiştirmek mümkün değildir. Usta ne için "Hepiniz gidebilirsiniz ve ben bu adamı, bu zavallı kardeşimizi bırakmayacağım" der? Niçin? Çünkü bu zavallı kardeşin bir olasılığı, bir potansiyeli vardır.

Bir gün bir adam —büyük bir suçlu, katil, günahkâr— Buda'ya onun yoluna girmek için gelmişti. Geldiğinde insanlar onun içeri girmesine izin vermeyecek diye korkuyordu; müritler onun Buda'yı görmesine izin vermeyebilirdi. Bu yüzden o çok fazla insanın olmadığı bir zamanda gelmişti. Ve o ana kapıdan girmemişti, duvarın üzerinden atlamıştı.

Şans eseri Buda orada değildi —o dilenmeye gitmişti— ve adam yakalandı. Müritlere, "Bir şey çalmaya veya bir şey yapmaya gelmedim, sadece beni ana kapıdan içeri sokmayacağınızdan korktum. Herkes beni tanır. Buralarda tanınmış birisiyim. Bu civarda en çok nefret edilen ve korkulan kişiyim, herkes beni tanır. Bana izin vermeyeceğinizden korkmuştum. Bir mürit olmak istediğime inanmayabilirsiniz."

Bunun üzerine onu Buda'nın en büyük müritlerinden birisi olan Sariputra'ya götürdüler. O aynı zamanda bir astrologdu ve insanların geçmiş yaşamlarını okuyabilme yetisine, telepatik kapasiteye sahipti. Sariputra'ya sordular, "Bu adama bak, bu hayatında onun bir katil, bir günahkâr, bir hırsız olduğunu biliyoruz ve o her şeyi yapmıştır. Ama belki de geçmiş yaşamlarında bazı erdemlere sahip olmuştu; belki de bu yüzden o bir sannyasin olmak istiyordur. Onun geçmiş yaşamlarına bir bak."

Sariputra onun seksen bin geçmiş hayatına baktı...ve o her zaman aynıydı! Sariputra bile bu adamı görünce titremeye başlamıştı. O tehlikeliydi; seksen bin kez bir katil, bir suçlu, her zaman bir günahkâr. O tescilli bir günahkârdı. İmkânsızdır; bu adamda herhangi bir değişiklik yapmak imkânsızdır. Buda dahi bir şey yapamaz.

Sariputra, "Bu adamı dışarı atın, onu hemen uzaklaştırın çünkü Buda bile bu adamda başarısız olacaktır. O tescilli bir günahkârdır. Nasıl ki Buda tescilli bir budadır o da tescilli bir günahkârdır. Seksen bin hayat gördüm ve bunun ötesine gidemiyorum, bu kadarı yeter!" dedi.

Bunun üzerine adam geri çevrildi. Kendisi için hiçbir şansın olmaması onu çok incitmişti. Canlı olarak Buda'nın etrafında olamazdı, bu nedenle o intihar etmek istedi. Ana kapının hemen köşesindeki duvara gitti ve kafasını duvara vurup kendisini öldürecekti. Ve ansızın Buda dilenme turundan geri dönüyordu ve adamı gördü. Onu durdurdu ve onu sannyas yapmak üzere içeri aldı.

Ve hikâyeye göre yedi gün içinde adam bir *arhat* oldu; yedi günün içinde o aydınlanmış bir adam haline geldi. Şimdi herkes çok şaşkındı. Sariputra Buda'ya gitti ve "Bu nedir? Benim tüm durugörüm, tüm astrolojim sadece bir saçmalık mı? Bu adamın seksen bin hayatına baktım! Eğer bu adam yedi gün içerisinde aydınlanabiliyorsa o zaman insanların geçmiş yaşamlarına bakmanın ne anlamı var? O zaman bu tamamıyla saçmalıktır. Böyle bir şey nasıl olabiliyor?" diye sordu.

Ve Buda, "Sen onun geçmişine baktın ama onun geleceğine bakmadın. Ve geçmiş geçmiştir! Bir kimse herhangi bir an değişmeye karar verdiğinde değişebilir. Belirleyici olan kararın kendisidir. Ve bir adam seksen bin hayat boyunca ıstırap çektiyse o bilir ve o değişmek için yanıp tutuşur. Ve onun değişme amacının yoğunluğu sonsuzdur. Bu yüzden de yedi günde o gerçekleşebilir" dedi Buda.

"Sariputra, sen henüz aydınlanmadın. Sen iyi bir adamsın, senin iyi yaşamların var; geçmişin ağırlığını hissetmiyorsun. Kendi etrafında bir tür erdeme sahipsin. Pek çok hayatında bir Brahmin, bir din bilgini, saygıdeğer bir insan oldun. Ama bu adama bir bak, bu seksen bin hayatı onun üzerine yük olarak binmiş. Ve o özgürleşmek istedi. O gerçekten özgürleşmek istedi; bu yüzden mucize oldu: Yedi gün içinde hapishanenin dışına çıktı. Onun geçmişinin yoğunluğu, onu yönetiyordu."

İnsanların dönüşümünde anlaşılması gereken temel şeylerden birisi budur. Suçluluk hisseden insanlar kolaylıkla dönüşürler. İyi, haklı hisseden insanlar çok zor dönüşürler. Dindar insanların dönüşmesi çok zordur, dindar olmayan insanlar daha kolay dönüşür. Bu yüzden ne zaman bana dindar birisi gelse onu çok dikkate almam. Ancak ne zamanki dindar olmayan birisi bana gelir, ben onunla gerçekten

ilgilenirim. Ben onun üzerine düşerim, onunla birlikte olurum, tamamıyla onun yanında olurum çünkü onda bir olasılık vardır.

Bu yüzden Bankei şöyle der:

"Eğer ben öğretmezsem kim öğretecek? Hepiniz ayrılsanız bile onu burada tutacağım."

Hırsızlık yapan biraderin yüzünden gözyaşları sel gibi aktı. Tüm çalma arzusu yok olmuştu.

Ve ustadan yağan bu şefkatin içinde hırsız artık bir hırsız değildi, o bütünüyle arınmıştı. Ağlamaya başladı ve bu gözyaşları onun kalbini arındırdı. *Hırsızlık yapan biraderin yüzünden gözyaşları sel gibi aktı. Tüm çalma arzusu yok olmuştu.* Bir ustanın varlığının mucizesi budur. Ve öykü tüm bu politik insanlara ne olduğu hakkında herhangi bir şey söylemiyor.

Hayatın gizemi budur. Hiçbir zaman haklı olduğunu hissetme ve hiçbir zaman haklıymışsın gibi davranma. Asla böyle bir fikre takılıp kalma. Ve asla başka birisi ile ilgili olarak onun yanlış olduğunu düşünme çünkü her ikisi de birlikte var olur: Eğer kendinin haklı olduğunu hissedersen her zaman için diğerlerini kötülersin ve başka birisinin yanlış olduğunu zannedersin. Asla birisini kötüleme ve asla kendini yüceltme; aksi taktirde ıskalayacaksın. İnsanları nasıl olursa olsun kabul et. Onlar böyleler ve onların doğru ya da yanlış olduğuna karar vermek için sen kim oluyorsun. Eğer onlar yanlışsa acı çekerler, eğer onlar doğruysa kutsanırlar. Fakat onları kınamak için sen kim oluyorsun.

Senin kınaman sana belli bir ego getirir. Bu nedenle insanlar başkalarının yanlışları hakkında bu kadar çok konuşur. Bu onlara kendilerinin haklı olduğu hissini verir. Birisi bir katildir. Ve onlar iyi hissederler: "Ben bir katil değilim; en azından ben bir katil değilim. Birisi bir hırsızdır ve onlar iyi hisseder: "Ben bir hırsız değilim." Ve bu böyle sürüp gider ve onların egoları güçlenmeye devam eder. İnsanlar, başkalarının günahları ve başkalarının işlediği suçlar ve başkalarının hayatında yanlış giden tüm şeyler hakkında konuşurlar. İnsanlar bunlar hakkında konuşmaya devam edip durur. Bunu abartırlar ve bundan zevk alırlar; bu onlara "Ben iyiyim" duygusu verir. Ancak bu duygu bir engel haline gelecektir.

Sevgi dolu ol, zeki ol, şefkatli ol. Diğerlerine yargılama olmaksızın bak. Ve asla erdemli hissetmeye başlama, asla bir tür kutsallık hissetmeye başlama. Asla bir "Kutsal Adam" ya da "Kutsal Kadın" haline gelme. Asla.

Sıradan kal, hiç kimse olarak kal. Ve senin hiç kimseliğinin içine ölümsüz misafir gelir...senin hiç kimseliğinin içinde sen, bir ev sahibi olursun.

Başka bir kişiye yardım etmek ile onu değiştirmeye çalışmak ne anlama gelir? Çoğunlukla bu onları koşulsuzca sevmek ve onlara saygı duymaktansa onları değiştirmeye çalışmak gibi geliyor bana. Bunun hakkında konuşabilir misiniz?

Birisine yardım etmek ve onu değiştirmeye çalışmak arasında çok büyük ve muazzam öneme sahip bir fark vardır. Birisine yardım ettiğinde onun kendisi olması için yardım edersin; birisini değiştirmeye çalıştığında onu kendi fikrine göre değiştirmeye çalışırsın. Birisini değiştirmeye çalıştığında onu bir karbon kopya yapmak istersin. Sen o kişiyle ilgilenmiyorsun; senin belli bir ideolojin var, sabit bir fikrin, bir idealin ve o kişiyi bu ideale göre değiştirmeye çalışıyorsun. İdeal daha önemlidir, gerçek insan ise pek de önemli değildir.

Aslında diğer kişiyi belli bir ideale göre değiştirmeye çalışmak vahşicedir. Bu saldırganlıktır, bu diğerini yok etme çabasıdır. Bu sevgi değildir, bu şefkat değildir. Sevgi her zaman diğerinin kendisi olmasına izin vermektir. Sevginin ideolojisi yoktur, sevgi sadece bir iklimdir. O sana bir yön vermez. O sana sadece enerji verir. O zaman sen hareket edersin. O zaman senin tohumun kendi doğana uygun olarak serpilir. Sana herhangi bir şeyi dayatan hiç kimse yoktur.

"Gidin ve başkalarına yardım edin" dediğimde, onların kendileri olmasına yardım edin demek istiyorum. Birçok vaiz yüzünden dünya dindar değildir derken, çok sayıda insanın başkalarını kendi ideolojilerine göre değiştirmeye, dönüştürmeye, dinini değiştirmeye çalıştığını söylemeye çalışıyorum. Fikir kişiden daha önemli olmamalıdır. Hatta tüm insanlık dahi tek bir insandan daha önemli değildir. İnsanlık bir fikirdir; tek bir insan ise bir gerçekliktir.

İnsanlığı unut, insanı -gerçek, somut, canlı, nefes alan- hatırla. İnsanlık için insanları kurban etmek çok kolaydır. İnsanları İslam için, Hıristiyanlık, Hinduizm için kurban etmek çok kolaydır; onları İsa, Buda fikri uğruna kurban etmek çok kolaydır. Yardım et ama kurban etme. Sen kim oluyorsun da birisini kurban ediyorsun. Her birey kendi içinde amaçtır. Onu bir araç olarak kullanma. İsa, "Sebt günü, insan için yapılmıştır, insanlar Sebt günü için değil" derken söylemek istediği budur. Her şey insan için yapılmıştır; insan en üstün değerdir. Hatta Tanrı fikri dahi insan içindir; insan Tanrı fikri için değildir. Her şeyi insan için feda et ve insanı her ne olursa olsun hiçbir şey için feda etme. O zaman yardım edersin.

Şayet insanı feda etmeye başlarsan, o zaman yardım etmiyorsun. Mahvediyorsun, diğer insanı sakatlıyorsun. Sen saldırgansın, sen bir suçlusun. Bu yüzden diğerlerini değiştirmeye çalışan senin tüm sözde dini öğretmenlerin suçludurlar. Kişi sadece sevebilir, yardımcı olabilir, koşulsuzca vermeye hazır olabilir.

Varlığını paylaş ama bırak diğeri kendi kaderine doğru yönelsin. Kader bilinmezdir; kimse neyin çiçek açacağını bilemez.. Bir kalıp verme, aksi taktirde çiçek ezilecektir. Ve unutma ki her bireysel varlık

eşsizdir. Asla böyle bir varlık daha önce var olmamıştı ve bir daha olmayacak. Varoluş asla tekrar etmez, o tekrarcı değildir. O sürekli olarak yenisini bulmaya devam eder.

Eğer sen bir insanı İsa'ya benzetmeye çalışıyorsan, zararlı olacaksın. İsa asla tekrarlanamaz. Ve buna gerek de yoktur! Bir tanesi güzeldir, pek çoğu ise son derece sıkıcı olacaktır. Bir kimseyi bir Buda yapmaya kalkma. Bırak o kendisi olsun; bu onun Budalığıdır. Ve ne sen, ne de kendisi içinde ne taşıdığını bilmiyor. Yalnızca gelecek onun ne olduğunu gösterecektir. Sadece sen şaşırmayacaksın, kişinin kendisi de çiçeği açtığında şaşıracaktır. Herkes sonsuz bir potansiyelin çiçeğini ve sonsuz olasılığın gücünü taşımaktadır.

Yardım et, enerji ver, sev. Diğerini kabul et ve onu buyur ettiğini hissettir. Ona suçluluk hissi verme, onun kötülendiği hissini ona verme. Onu değiştirmeye çalışan herkes ona bir suçluluk duygusu vermiştir ve suçluluk duymak zehirdir.

Birisi, "İsa gibi ol!" dediğinde o seni olduğun halinle reddetmiştir. Ne zaman birisi sana başka birisi gibi olmanı söylese, sen kabul edilmemişsindir. Sen buyur edilmezsin, sen davetsiz bir misafir gibisin. Başka birisi halini almadıkça, sevilmeyeceksin. Seni mahveden ve sadece sen sahte, samimiyetsiz olduğunda gelen bu sevgi ne türden bir şeydir?

Sen, otantik olarak sadece kendin olabilirsin. Onun dışındaki her şey sahte olacaktır, diğer her şey sadece maskeler, kişilikler olacaktır ama senin özün olmayacaktır. Kendini Buda'nın kişiliğiyle dekore edebilirsin ama asla o senin kalbine dokunmayacaktır. O asla seninle ilişkili olmayacaktır, o seninle bağlantılı olmayacaktır. O sadece dışarıda olacaktır. Bir yüz, ama asla senin yüzün değil.

Bu nedenle, seni başka birisi yapmaya çalışan ve sana "Eğer Buda gibi olursan, İsa gibi olursan seni seveceğim..." diyen her kim olursa olsun seni sevmiyordur. Belki İsa'ya âşıktır ama senden nefret ediyor. Ve onun İsa'ya olan aşkı da çok derin olamaz çünkü o gerçekten İsa'yı sevmiş olsaydı, her bireyin mutlak eşsizliğini anlardı.

Sevgi derin anlayıştır. Şayet tek bir kişiyi sevdiysen, kendi içinde farklı bir niteliği tetiklemişsindir. Artık net bir şekilde görebilirsin. Şayet İsa'yı sevmişsen, o zaman önüne çıkan kim olursa olsun, o kişinin gerçekliğini, bu somut insanı, şimdi ve burada olan potansiyeli görebileceksin. Ve o kişiyi seveceksin, o kişinin olabileceği şey neyse ona bunun için yardım edeceksin. Başka hiçbir şey beklemeyeceksin. Her beklenti lanetlemektir, her beklenti reddediştir, her beklenti bir dışlamadır. Sen basitçe; hiçbir ödül olmadan, hiçbir sonuç olmadan sevgini vereceksin. Sen aklında hiç gelecek olmadan basitçe yardım edeceksin.

Sevgi hiçbir gelecek olmadan aktığında, o muazzam bir enerjidir. Sevgi hiçbir motivasyonu olmadan aktığında yardımcı olur ve hiçbir şey onun kadar yardımcı olmaz. Tek bir insanoğlunun dahi seni olduğun gibi kabul ettiğini hissedersen, merkezlenmiş hissedersin. Bu varoluşta istenmiyor değilsin. En azından tek bir insan seni koşulsuz kabul ediyor. Bu sana topraklanma, bir merkezlenme verir; bu sana yuvanda olduğun duygusu verir. Kendinden çok uzakta olduğunda, varoluştan, yuvandan uzaktasındır.

Seninle kendin arasındaki mesafe, seninle yuvan arasındaki mesafedir ve başka bir mesafe yoktur. Bu nedenle sana her kim, "Başka birisi ol" derse seni yuvandan dışarıya itiyordur. Sahte olacaksın, maskeler taşıyacaksın. Kişiliklerin, karakterin ve bin bir tane şeyin olacak ama bir ruhun olmayacak; özün olmayacak. Sen bir farkındalık olmayacaksın, sen bir kandırmaca olacaksın; sahte, hakiki olmayan bir şey olacaksın.

Bu yüzden, yardım et derken insanların etrafında bir iklim yarat diyorum. Nereye gidersen git, sevginin ve şefkatin iklimini taşı ve diğerlerine kendileri olması için yardım et.

Birisine kendisi olması için yardım etmek: Dünyadaki en zor şey budur çünkü bu egoya ters bir şeydir. Egon insanlardan taklitçi yapmak ister. Herkesin seni taklit etmesini isterdin; sen bir model olmak ve herkesin seni izlemesini isterdin. O zaman senin egon çok, çok tatmin olurdu. Kendini taslak zannedecektin ve herkes seni takip etmek zorunda kalacaktı. Sen merkez haline gelirsin ve herkes sahte olur.

Hayır, ego bu fikirden hoşlanmayacak. O başkalarını sana göre değiştirmek ister. Fakat sen kim oluyorsun da herhangi birisini değiştireceksin. Bu sorumluluğu alma. Bu tehlikelidir; Adolf Hitler'ler böyle doğar. Onlar tüm dünyayı kendilerine göre değiştirme sorumluluğunu alırlar.

Bir Adolf Hitler ile bir Mahatma Gandi arasında yüzeyde çok fark vardır. Ancak derinine inildiğinde pek bir fark yoktur çünkü her ikisinin de dünyayı kendilerine göre değiştirme ideali vardır. Birisi saldırgan yöntemler kullanıyor, diğeri saldırgan olmayan metotlar kullanıyor olabilir ama her ikisi de diğerini kendisine göre değiştirmek için yöntemler kullanıyor. Birisi süngü kullanıyor olabilir, diğeri ise seni, "Eğer peşimden gelmezsen çok uzun bir açlık grevine başlayacağım" diye tehdit ediyor. Birisi seni öldürmek için tehdit ediyor olabilir ve diğeriyse eğer onu takip etmezsen kendisini öldürmekle tehdit ediyor olabilir. Ama her ikisi de güç kullanıyor. Her ikisi de olmak istemediğin, hiçbir zaman olmak istemeyeceğin bir şey için sana dayatma yapılabilecek durumlar yaratıyorlar. Her ikisi de politikacıdır. Ne Hitler seni seviyor ne de Gandi seni seviyor. Gandi sevgiden bahseder ama o seni sevmez. O sevemez çünkü düşüncenin —nasıl olman gerektiği düşüncesinin— kendisi sorun yaratır.

İnsanları sevmenin tek bir yolu vardır ve o da onları olduğu gibi sevmektir. Ve güzellik de buradadır: Onları olduğu gibi sevdiğinde onlar değişirler. Sana göre değil; onlar kendi gerçeklerine göre değişirler. Onları sevdiğinde onlar dönüşüm yaşarlar. Değiştirilmezler, dönüşürler. Onlar yeni olurlar, onlar varlığın yeni yüksekliklerine erişirler. Ancak bu onların varlıklarında gerçekleşir ve bu onların kendi doğasına göre olur. İnsanlara doğal olmaları için yardım et, insanlara özgür olmaları için yardım et, insanlara kendileri olması için yardım et. Ve asla hiç kimseye güç uygulamaya, itip kakmaya ve hükmetmeye çalışma. Bunlar egonun yöntemleridir. Ve tüm politika bundan ibarettir.

Başka birisine özen göstermek ne zaman onların hayatına karışmak haline gelir?

İdeoloji devreye girdiği an özen göstermek müdahale haline gelir. Sevgi acılaşır, neredeyse bir tür nefrete dönüşür ve senin koruman bir hapishaneye dönüşür. Farkı yaratan ideolojidir.

Örneğin eğer sen bir anneysen çocuğun bakımını yaparsın çocuğun sana ihtiyacı vardır, sensiz hayatta kalamaz. Sen bir zorunluluksun. O yiyeceğe ihtiyaç duyar, sevgiye ihtiyaç duyar, bakıma ihtiyaç duyar ama o senin ideolojine ihtiyaç duymaz. Onun senin ideallerine ihtiyacı yoktur. Onun, senin Hıristiyanlığına, senin Hinduizm'ine, senin İslam'ına, senin Budizm'ine ihtiyacı yoktur. Onun, senin kutsal kitaplarına ihtiyacı yoktur. Senin inançlarına ihtiyacı yoktur. Onun nasıl olması gerektiği ile ilgili senin fikirlerine ihtiyacı yoktur. Sadece ideolojiden, ideallerden, hedeflerden, amaçlardan uzak dur. Ve o zaman birisine bakmak güzeldir. Bakmak masumdur, aksi taktirde birisine bakmak kurnazlıktır. Gösterdiğin özenin içinde ideoloji olmadığında; çocuğunu bir Hıristiyan yapmak istemediğinde, çocuğunu şu ya da bu, komünist ya da faşist yapmak istemediğinde, çocuğunu bir iş adamı ya da bir doktor ya da bir mühendis yapmak istemediğinde... Çocuğun için herhangi bir idealin olmazsa. "Seni seveceğim ve büyüdüğünde sen karar verirsin. Senin için ne olmak doğalsa olabilirsin. Ne olursan ol. Seni kutsuyorum ve her ne olmaya karar verirsen ver benim tarafımdan kabul edilirsin ve kucaklanırsın. Sadece sen ülkenin başbakanı olduğunda seni sevecek ve sadece bir marangoz olduğunda sevgi olmayacak ve senden utanacak değilim. Sadece sen üniversiteden birincilik getirdiğinde seni kabul edecek ve eğer başarısız bir şekilde dönersen senden utanacak değilim. Sadece sen iyi, erdemli, ahlaklı, şu ya da bu olduğunda benim çocuğum olacak ve aksi taktirde seninle bir ilişkim olmayacak, senin benimle ilişkin olmayacak değil" dersin.

Herhangi bir fikir getirdiğinde ilişkinin içine zehir sokarsın. Özen göstermek güzeldir ama gösterdiğin özenin arkasında bir fikir olduğunda o zaman bu kurnazlıktır. O zaman bu bir pazarlıktır, o zaman onun koşulları vardır. Ve senin tüm sevgin kurnazcadır; bu nedenle dünyada bu ıstırap, bu cehennem vardır. Özen gösterme olmadığından değil; özen vardır ama çok miktarda kurnazlıkla birliktedir. Anne özen gösterir, baba özen gösterir, koca özen gösterir, karısı özen gösterir, erkek kardeş özen gösterir, kız kardeş özen gösterir, herkes özen gösterir. Ben kimse özen göstermiyor demiyorum. İnsanlar çok fazla özen gösterir ama dünya hâlâ bir cehennemdir. Bir şey yanlış, bir şey temelden yanlış.

Temelden yanlış olan şey nedir? Her şey nerede yanlış gitmeye başladı? Özen göstermenin içinde koşullar var: "Şunu yap! Bu ol!" Sen hiç, birisini koşulsuz sevdin mi? Sen hiç, birisini olduğu gibi sevdin mi? Kişiyi geliştirmek istemezsin, onları değiştirmek istemezsin; senin kabulün tamdır, en üst düzeydedir; o zaman sen özen göstermenin ne olduğunu bilirsin. Böyle bir özen sayesinde sen tatmin olacaksın ve diğeri de muazzam bir fayda görecek.

Ve unutma, şayet senin özeninde hiç ticaret yoksa, onda hiç hırs yoksa özen gösterilen kişi seni sonsuza dek sevecektir. Ancak eğer özeninin içinde birtakım fikirler varsa, o zaman özen gösterilen kişi seni asla affetmeyecektir. Bu yüzden çocuklar, anne babalarını affedebilme yetisine sahip değildirler. Git ve psikologlara, psikanalizcilere sor; neredeyse onlara gelen tüm vakalar, çocukken onlara aşırı düzeyde özen gösteren anne babaların çocuklarıdır. Ve onların özeni iş adamınınki gibidir; o soğuk, o hesaplıdır. Onlar bazı hırslarının çocuk aracılığıyla doyurulmasını istemişlerdir.

Sevgi karşılıksız bir hediye olmalıdır. Onun üzerinde bir fiyat etiketi olduğu an artık o sevgi değildir.

EYLEME GEÇMiŞ SEVGi

Hiç kimse bencil olmaktan kaçınamaz; ikiyüzlüler hariç.

"Bencil" sözcüğü çok kötü çağrışımlar edinmiştir çünkü tüm dinler onu lanetlemiştir. Onlar senin bencil olmamanı ister. Ama niye? Başkalarına yardım etmek için...

Aklıma geldi: Küçük bir çocuk annesi ile konuşuyordu ve annesi, "Her zaman için başkalarına yardımcı olmayı aklından çıkarma" dedi. Ve bunun üzerine de çocuk sordu: "O zaman diğerleri ne yapacak?" Normal olarak anne şöyle dedi "Onlar da başkalarına yardım edecek." Çocuk, "Bu garip bir plana benziyor. Niçin bunu başkalarına aktarıp her şeyi karmaşıklaştırmaktansa, kendine yardım etmeyesin?" dedi.

Bencillik doğaldır. Evet, bencil olduğun için paylaştığın bir an gelir. Sen içinden taşan bir mutluluk halindeyken, o zaman paylaşabilirsin. Tam şimdi, mutsuz insanlar diğer mutsuz insanlara yardımcı oluyor, körler diğer körlere liderlik ediyor. Ne yardımda bulunabilirsin? Bu asırlardır yaygınlaşmış çok tehlikeli bir fikirdir.

Küçük bir okuldaki bayan öğretmen çocuklara, "Her hafta en azından bir tane iyilik yapmalısınız" dedi. Bir çocuk sordu: "İyi şeyler için bir örnek verin lütfen. Neyin iyi olduğunu bilmiyoruz." Bunun üzerine öğretmen, "Örneğin kör bir kadın karşıdan karşıya geçmek istiyor, o zaman ona karşıdan karşıya geçmesi için yardım edin. Bu iyi bir iştir. Bu sevaptır" dedi.

Sonraki hafta kadın sordu, "Size söylediğim şeyi hatırlayan var mı?" Üç çocuk ellerini kaldırdı. Öğretmen, "Bu hiç iyi değil. Hiçbiriniz beni dinlememiş. Ama yine de üç oğlanın iyi bir şey yapmış olması güzel" dedi. Birincisine sordu, "Ne yaptın?" "Tam olarak söylediğiniz şeyi: Kör bir yaşlı kadın vardı onun karşıya geçmesine yardım ettim" dedi.

"Bu çok iyi. Tanrı seni korusun" dedi. İkincisine sordu, "Sen ne yaptın?" O da, "Aynısını; yaşlı kör bir kadının karşıya geçmesine yarım ettim" dedi. Öğretmenin biraz aklı karıştı; yaşlı, kör kadınları nereden buluyorlardı?" Ama bu büyük bir şehirdi; belki iki tane bulmuş olabilirlerdi. Üçüncüye sordu ve o da, "Ben de onların yaptığı şeyin tam olarak aynısını yaptım: yaşlı, kör bir kadının karşıya geçmesine yardım ettim" dedi.

Öğretmen "iyi ama üç tane yaşlı kör kadını nereden buldunuz?" dedi. Onlar da, "Anlamıyorsunuz: Üç tane yaşlı, kör kadın yoktu, sadece tek bir kör kadın vardı. Ve onun karşıdan karşıya geçmesini sağlamak çok zordu! Bize vuruyordu ve bağırıyordu ve çığlık atıyordu çünkü karşıya geçmek istemiyordu ama biz sevap işlemek niyetindeydik. Bir kalabalık toplandı, insanlar bize bağırıyorlardı

ama biz, 'Endişelenmeyin. Biz onu diğer tarafa götürüyoruz' dedik. Ama o asla öteki tarafa gitmek istemedi!" dediler.

İnsanlara diğerlerine yardım etmeleri söyleniyor ve onlar kendi içlerinde boşlar. Onlara başkalarını sevmeleri söyleniyor —komşularını sev, düşmanlarını sev— ve asla onlara kendilerini sevmelerini söylemiyorlar. Tüm dinler doğrudan yahut dolaylı olarak insanlara kendilerinden nefret etmelerini söylüyor. Kendisinden nefret eden bir insan hiç kimseyi sevemez; o sadece öyleymiş gibi yapar.

Temel olan şey, senin kendini sevmendir; o kadar bütünüyle seversin ki böylece sevgi senden taşar ve diğerlerine ulaşır. Ben paylaşmaya karşı değilim ama kesinlikle fedakârlığa karşıyım. Ben paylaşmanın yanındayım ama önce senin paylaşacak bir şeyinin olması lazım. Ve o zaman sen bunu birisine bir iyilik olsun diye yapmıyorsun; tam tersine senden bir şey alan kişi sana iyilik yapıyor. Ona minnet duymalısın çünkü diğeri senin yardımını reddedebilirdi; o kişi sana cömertlik yaptı.

Benim tüm ısrarım bireyin son derece mutlu, son derece neşeli, son derece dingin, son derece çok tatmin olmuş hissetmesi gerektiği yönündedir. Ve bu tatmin duygusunun sayesinde paylaşmaya başlar. O çok fazlasına sahiptir, o bir yağmur bulutu gibidir: Yağmak zorundadır.

Şayet diğerinin susuzluğu giderilmişse, şayet toprağın susuzluğu giderilmişse bu ikincildir. Eğer her birey mutlulukla doluysa, ışıkla doluysa, sessizlikle doluysa o bunu hiç kimse ona söylemeden paylaşıyor olacaktır çünkü paylaşmak o kadar büyük bir keyiftir ki. Birisine onu vermek, başkasından almaktan çok daha keyiflidir.

Ancak tüm yapı değişmelidir, insanlara fedakâr olmaları söylenmemelidir. Onlar ıstırap içerisindeler; ne yapabilirler ki? Onlar kör; ne yapabilirler ki? Onlar hayatlarını ıskalamışlardır; ne yapabilirler ki? Onlar sadece sahip oldukları şeyi verebilirler. Bu nedenle insanlar kendileriyle temasa geçen herkese mutsuzluk, acı, keder, kaygı veriyor. Fedakârlık budur! Hayır, ben herkesin mümkün olduğunca bencil olmasını isterdim.

Her ağaç bencildir: Köklerine su götürür, dallarına, yapraklarına, çiçeklerine, meyvelerine özsuyu götürür. Ve çiçeklerini açtığında tanıdık, tanımadık; bildiği, bilmediği herkese güzel kokularını yayar. O meyvelerle yüklendiğinde, paylaşır, bu meyveleri sunar. Ancak eğer bu ağaçlara fedakârlık yapmayı öğretirsen, tüm bu ağaçlar ölecektir; tıpkı tüm insanlığın ölü olması gibi, onlar sadece yürüyen cesetlerdir. Ve nereye yürüyorlar? En sonunda dinlenebilmek için mezarlarına yürüyorlar.

Hayat bir dans olmalı. Ve herkesin hayatı bir dans olabilir. O bir müzik olmalı ve o zaman paylaşabilirsin; paylaşmak zorunda olacaksın. Bunu söylemeye gerek yok çünkü bu varoluşun en temel kanunlarından birisidir: Mutluluğunu ne kadar çok paylaşırsan, o kadar büyüyecektir.

Ama ben bencilliği öğretiyorum.

BİR AVUKAT DEĞİL BİR SEVGİLİ OL

Matta 22'de şöyle denir:

Onlardan biri, bir Kutsal Yasa uzmanı, İsa'yı sınamak amacıyla O'na şunu sordu: Efendim, Kutsal Yasa'da en önemli buyruk hangisi?

İsa ona şu karşılığı verdi: Tanrın olan Rabbi bütün yüreğinle, bütün canınla ve bütün aklınla sev. İşte ilk ve en önemli buyruk budur, ilkine benzeyen ikinci buyruk da şudur: Komşunu kendin gibi sev.

Kutsal Yasanın tümü ve peygamberlerin sözleri bu iki buyruğa dayanır.

İki kelime —sevgi ve yasa— son derece önemlidir. Onlar iki tür, taban tabana zıt zihni temsil eder. Yasal olan zihin asla sevgi dolu olamaz. Ve seven zihin asla yasal olamaz. Yasal tavır dindar değildir; politiktir, toplumsaldır. Ve sevginin tavrı politik değildir, toplumsal değildir; bireyseldir, kişiseldir, dinidir.

Musa, Manu, Marks, Mao bunlar, yasal zihinlerdir; onlar dünyaya yasa vermişlerdir. İsa, Krishna, Buda, Lao Tzu bunlar, sevgi insanlarıdır. Onlar dünyaya uyulması gereken emirler vermemiştir, onlar bütünüyle farklı bir bakış sağlamışlardır.

Prusya'nın kralı Büyük Frederick ile ilgili bir öykü duymuştum. O yasal bir zihindi. Bir kadın gelip kocası hakkında şikâyette bulunmuştu. "Majesteleri, kocam bana çok kötü bir şekilde davranıyor" dedi.

Büyük Frederick, "Bu beni ilgilendirmez" dedi.

Ancak kadın ısrar etti, "Sadece bu değil majesteleri, sizin hakkınızda da kötü konuşuyor."

Büyük Frederick, "Bu seni ilgilendirmez" dedi.

Yasal zihin budur. Yasal zihin her zaman yasayı düşünür, asla sevgiyi değil. Yasal zihin adaleti düşünür ama asla şefkati değil ve şefkatli olmayan adalet asla adil değildir, içinde şefkat olmayan bir adaletin adil olması mümkün değildir ve adaletsiz gibi gözüken bir şefkat bile haksız olamaz. Şefkatin kendi doğası adil olmaktır; adalet şefkati bir gölge gibi takip eder. Ancak şefkat adaleti bir gölge gibi takip etmez çünkü şefkat gerçek olandır. Sevgi gerçek olandır. Gölgen seni takip eder; sen gölgeni takip etmezsin. Gölge önderlik edemez, gölge takip etmek zorundadır. Ve bu insanlık tarihindeki en büyük tartışmalardan biridir: Tanrı sevgi midir, yasa mıdır; Tanrı adil midir, şefkatli midir?

Yasal zihin Tanrı yasadır, adalettir der. Ancak yasal zihin Tanrı'nın ne olduğunu bilemez çünkü Tanrı sevginin diğer adıdır. Yasal zihin bu boyuta erişemez. Yasal zihin her zaman için sorumluluğu başka

birisine yıkar: Topluma, ekonomik yapıya, tarihe. Yasal zihin için her zaman diğeri sorumludur. Sevgi kendiliğinden sorumluluğu alır: Sorumlu olan her zaman için benim, sen değilsin.

Bir kez sorumlu olduğunu anladığında çiçek açmaya başlarsın. Yasa bir bahanedir. O zihnin bir kandırmacasıdır. Böylelikle sen kendini her zaman koruyabilirsin, kendini savunabilirsin. Sevgi korunmasızdır, kanun ise savunmaya yönelik bir düzenlemedir. Birisini sevdiğinde yasadan bahsetmezsin. Sevdiğinde yasa kaybolur. Çünkü sevgi nihai yasadır. Onun başka hiçbir kanuna ihtiyacı yoktur, o kendi başına yeterlidir. Ve sevgi seni koruduğunda başka hiçbir korunmaya ihtiyaç duymazsın. Yasal olma, aksi taktirde hayattaki tüm güzel şeyleri ıskalayacaksın.

Bir kanun adamı olma, bir âşık ol. Aksi taktirde kendini korumaya devam edeceksin ve sonunda korunacak hiçbir şey olmadığını bulacaksın. Sen sadece boş bir egoyu koruyordun. Ve sen her zaman için boş egoyu korumak için araçlar ve yollar bulabilirsin.

Oscar Wilde hakkında bir hikâye duymuştum. Onun ilk oyunu sahnelenmişti ve tam bir fiyaskoydu, başarısızlıktı. Tiyatro salonundan çıkarken arkadaşları, "Nasıl gitti?" diye sordu. Şöyle dedi: "Çok büyük bir başarıydı fakat seyirciler çok büyük bir başarısızlıktı."

Her zaman boş egoyu korumaya çalışan yasal zihin budur: Sadece bir sabun köpüğü, içi boş, içinde hiçbir şey yok ve boşlukla dolu. Ancak yasa onu korumaya devam eder. Unutma yasal hale geldiğin an, hayata kanunlar aracılığıyla bakmaya başladığın an -kanun devlete ait olabilir ya da dine ait olabilir, bu fark etmez- hayata kanunlar, ahlaki kurallar, kutsal kitaplar, emirler aracılığıyla bakmaya başladığın an onu ıskalamaya başlarsın.

Kişi hayatın ne olduğunu tanımak için savunmasız olmaya ihtiyaç duyar; kişi bütünüyle açık, güvencesiz olmaya ihtiyaç duyar. Kişi onu tanımak için ölebilmeye ihtiyaç duyar; sadece o zaman o hayatı tanır. Eğer ölmekten korkarsan asla hayatı tanımayacaksın çünkü korku asla tanıyamaz. Eğer ölümden korkmazsan, onu tanımak için ölmeye hazırsan hayatı, asla ölmeyen sonsuz hayatı tanıyacaksın. Yasa üzeri örtülmüş korkudur, sevgi korkusuzluğun ifadesidir.

Sevdiğin zaman korku kaybolur; bunu hiç gözlemledin mi? Sevdiğin zaman korku yoktur. Birini seversen korku kaybolur. Ne kadar çok seversen korku o kadar kaybolur. Bütünüyle seversen korku mutlak şekilde yoktur. Korku sadece sen sevmediğinde ortaya çıkar. Korku sevginin yokluğudur, kanun sevginin yokluğudur çünkü kanun temelde senin titreyen kalbinin iç dünyanın savunmasından başka bir şey değildir: Korkuyorsun, kendini korumak istiyorsun.

Eğer bir toplum yasalara dayanıyorsa sürekli olarak korku içinde kalacaktır. Eğer bir toplum sevgiye dayanıyorsa korku kaybolur ve yasaya ihtiyaç yoktur. Mahkemelere ihtiyaç olmayacaktır; cennet ve cehenneme ihtiyaç olmayacaktır. Cehennem yasal bir tavırdır; tüm cezalar yasal zihinden kaynaklanır. Kanun, eğer yanlış yaparsan cezalandırılacaksın; eğer doğru yaparsan ödüllendirileceksin der. Ve sonra sözde dinler vardır; onlar eğer günah işlersen cehenneme atılacağını söyleyecektir. Onların cehennemini bir düşün! Cehennem fikrini yaratan bu insanlar son derece sadist olmalılar. Senin acı

çekmeni mümkün kılmak için her türlü düzenlemenin yapıldığı şekilde cehennemi tasvir etmişlerdir. Ve ayrıca onlar cenneti de icat etmiştir: Kendileri ve kendilerini takip edenler için cennet, kendilerini takip etmeyen ve onlara inanmayanlar için cehennem. Ancak bunlar yasacı tavırlardır, suçun cezalandırılmasıyla aynı tavırdır. Ve cezalandırma başarısız olmuştur.

Suç durdurulamaz, o ceza ile durdurulamamıştır. O artmaya devam ediyor çünkü aslında yasal zihin ve suçlu zihin aynı madalyonun iki yüzüdür; onlar farklı değildir. Tüm yasal zihinler temelde suçludur ve tüm suçlu zihinler iyi yasal zihinlere dönüşebilirler; onların potansiyeli vardır. Onlar iki ayrı dünya değildir; onlar tek bir dünyanın parçalarıdır. Suç çoğalmaya devam eder ve yasa giderek daha çok ve daha çok karmaşık ve içinden çıkılamaz hale gelmeye devam eder.

İnsan cezalandırmayla değişmemiştir, aslında o daha çok bozulmuştur. Mahkemeler onu değiştirmemiştir; onu daha da çok bozmuştur. Ve ödül kavramının, cennetin, saygınlığın da herhangi bir faydası olmaz. Çünkü cehennem korkuya dayanır ve cennet ise açgözlülüğe dayanır: Korku ve açgözlülük, problem bunlardır. Bunlarla insanları nasıl değiştirebilirsin. Hastalık onlardır. Ve yasal zihin onların ilaç olduğunu söylemeye devam eder.

Bütünüyle farklı bir tavra ihtiyaç vardır, sevginin tavrına. İsa dünyaya sevgi sunar. O yasayı, onun tüm temelini yok eder. Onun tüm suçu buydu; bu yüzden o çarmıha gerildi. Çünkü o bu suçlu toplumun tüm temelini yok ediyordu. O bu suçlu dünyanın, savaşların, şiddetin, saldırganlığın dünyasının temel taşlarını bütünüyle yok ediyordu. O tamamıyla yeni bir temel taşı verdi. Şu birkaç satır mümkün olduğunca derinden anlaşılmalıdır.

Onlardan biri, bir Kutsal Yasa uzmanı, İsa'yı sınamak amacıyla O'na şunu sordu...

"Onu sınamak"... O, İsa'yı yasal bir tartışmaya çekmek istedi. İsa'nın hayatında, sevginin doruklarından yasanın karanlık vadilerine inmesi için sınandığı pek çok durum olmuştur. Ve onu sınamaya çalışan insanlar son derece kurnazdı. Soruları o şekildeydi ki şayet o bütünüyle ermiş bir kişi olmasaydı, mağdur düşmüş olabilirdi. Mantıkta "ikilem" denen şeyi verdiler: Cevabın ne olursa olsun, tuzağa düşeceksin. Eğer bunu dersen tuzağa düşersin; zıddını söylersen, yine tuzağa düşeceksin.

Meşhur hikâyeyi duymuşsundur. Nehrin kenarında oturuyordu; kalabalık toplanmıştı, bir kadın getirdiler. Ona bu kadının bir günah işlediğini söylediler: "Ne diyorsun?" Onu sınadılar çünkü eski kutsal metinlerde bir kadın günah işlerse, taşlanarak ölmesi gereklidir. Şimdi, İsa'ya iki alternatif veriyorlar. Şayet kutsal metinlere uyacak olursa, o zaman "Senin sevgi ve şefkat kavramın nereye gitti? Onu affedemez misin? Yani tüm sevgi konuşmaları sadece laf mı?" diye soracaklardır. O zaman yakalanacaktır. Yahut, "Onu affedin" derse; "O halde sen kutsal metinlere karşısın. Ve sen insanlara, 'Ben kutsal metinleri yerine getirmek için geldim, yok etmeye değil' diyorsun" diyeceklerdir. Bu bir ikilemdir; şimdi, bunlar var olan yegâne iki alternatiftir.

Ancak yasal zihin, kendisinin sadece zıtlıklar ile düşünebilmesi nedeniyle bilemeyeceği, sevgi insanına ait üçüncü bir alternatifin olduğunun farkında değildir. Yasal zihin için sadece iki alternatif mevcuttur;

evet ya da hayır. O, Bono'nun *po* dediği üçüncü alternatifi bilmez; evet, hayır ve üçüncü alternatif de *po*'dur. O ne evettir ne de hayır; o tamamen farklıdır. İsa dünyada *po* diyen ilk kişidir. O bu terimi kullanmadı, terim Bono tarafından icat edildi; fakat o *po* dedi, aslında o bunu yaptı. O, kalabalıktaki insanlara, "Sadece, aranızda hiç günah işlememiş ve asla işlemeyi aklından geçirmemiş olanlar öne çıksın. Elinize taş alıp bu kadını öldürmelisiniz" dedi. Şimdi, günah işlememiş ya da işlemeyi düşünmemiş tek bir kimse dahi yoktu.

Günah işlememiş insanlar olabilirdi ama onlar sürekli olarak onu düşünüyor olmalılardı. Aslında, onu düşünmeleri kaçınılmazdı. Günah işleyen insanlar onu daha az düşünürler. İşlemeyenler sürekli olarak onu düşünüp fanteziler kurarlar. Ve varlığının en derindeki özünde düşünmenin yahut eylemde bulunmanın bir farkı yoktur.

Yavaş yavaş kalabalık kaybolmaya başladı. Ön tarafta duran insanlar geriye doğru kaybolup gittiler; toplumdaki yasa uzmanları, şehrin ileri gelen vatandaşları kaybolmaya başladı. Bu adam üçüncü bir alternatif kullandı. Evet demedi, hayır demedi. "Evet, kadını öldürün ama sadece hiç günah işlememiş yahut işlemeyi aklından geçirmemiş olanlarınız öldürmeli" dedi. Kalabalık kayboldu ve İsa kadınla yalnız kaldı; kadın ayaklarına kapandı ve "Ben gerçekten günah işledim, ben kötü bir kadınım. Beni cezalandırabilirsiniz" dedi.

İsa, "Ben kimim de yargılayayım? Bu seninle senin Tanrı'n arasındadır. Bu seninle varoluş arasındadır. Ben kimim ki araya gireyim? Eğer bunun yanlış olduğunu fark ettiysen, bir daha yapmazsın" dedi.

Bunun gibi durumlar sürekli tekrar etti. İnsanların tüm çabası İsa'yı yasal zihnin başarılı olabileceği bir tartışmaya çekmekti. Yasal zihinle tartışamazsın; şayet tartışırsan yenilgiye uğrayacaksındır çünkü tartışmada yasal zihin çok iyi işler. Hangi pozisyonu alırsan al fark etmez; yenileceksin.

İsa yenilmez çünkü o asla tartışmamıştır. Bu onun sevgiye erişmiş olduğunun işaretlerinden, göstergelerinden biridir. O kendi doruğunda kalmıştır, hiç inmemiştir.

Onlardan biri, bir Kutsal Yasa uzmanı, İsa'yı sınamak amacıyla O'na şunu sordu: Efendim, Kutsal Yasa'da en önemli buyruk hangisi?

Şimdi, bu çok zor bir sorudur. Yasadaki en önemli buyruk, en temeldeki buyruk, en büyük buyruk hangisidir? Bu çok zordur çünkü her yasa diğer yasalara bağlıdır; onlar kendi aralarında bağlantılıdır. Temel yasayı bulamazsın çünkü hiçbir yasa temel değildir. Onlar birbirlerine dayanırlar; onlar birbirlerine bağımlıdırlar.

Hindistan'da sürüp giden bir tartışmadır bu: Hangisi temeldir; şiddetsizlik mi hakikat mi? Eğer hakikat ve şiddetsizlik arasında bir seçim yapmak zorunda olduğun bir durumdaysan —doğruyu söylersen şiddet olacak ve eğer gerçeği söylemezsen şiddetten kaçınılabilecek— ne yapacaksın? Doğruyu söyleyip şiddetin devreye girmesine yardım mı edeceksin?

Örneğin bir yol ayrımında duruyorsun ve bir grup polis geliyor. Sana, "Buradan geçen bir adam gördün mü? Yakalanıp öldürülmesi gerekiyor, hapishaneden kaçtı. Ölüm cezasından hükümlü" diye sorarsa. Sen adamı görmüştün. Evet deyip doğruyu söylersin ama o zaman bu adamın ölümünden sen sorumlu olacaksın. Onu görmediğini söyleyebilirsin yahut polise yanlış yönü bile gösterebilirsin; o zaman bu adam kurtulacaktır. Sen şiddetten uzak kaldın ama yalancı oldun. Ne yapacaksın? Seçmek imkânsız gibi gelir, neredeyse imkânsızdır. Hangi yasa daha temeldedir?

İsa ona şu karşılığı verdi: Tanrın olan Rabbi bütün yüreğinle, bütün canınla ve bütün aklınla sev.

Bu *po*'dur: o soruyu yanıtlamıyor bile; o başka bir şeyi yanıtlıyor. O yasal dünyaya inmiyor; o sevgi doruğunda oturmaya devam ediyor. Şöyle diyor, "İlk büyük buyruk şudur: Tanrını bütün yüreğinle, bütün canınla ve bütün aklınla sev." Soru yasayla ilgilidir ve cevap ise sevgi hakkındadır. Aslında o soruyu yanıtlamamıştır; veya sen o soruyu yanıtlamıştır da diyebilirsin çünkü bu yegâne yanıttır, başka herhangi bir yanıt yoktur.

Bunun anlaşılması gerekiyor. Düşük düzlemdeki bir soru sadece daha yüksek bir düzlemden yanıtlanabilir; aynı düzlemde kalarak yanıtlamak imkânsızdır. Örneğin, olduğun yerden pek çok soru ortaya çıkar. Seninle aynı düzlemde bulunan birisine sorarsan seni yanıtlayamaz. Onun yanıtları konuyla ilgiliymiş gibi gözükebilir ama öyle olamaz çünkü o da seninle aynı durumdadır.

Bu bir delinin diğer deliye yardımcı olması, bir körün başka bir köre yol göstermesi, aklı karışmış birisinin diğer aklı karışık birisinin fikirlerinin netleşmesine yardım etmesi gibidir. Bundan daha çok karmaşa, daha çok kafa karışıklığı meydana gelecektir. Dünyada olan şey budur; herkes başkalarına tavsiyede bulunuyor. Hiçbir şey tavsiyeden ucuz değildir. Aslında, o bedavadır, sadece isteyerek onu elde edebilirsin, herkes sana tavsiye vermeye hazırdır. Ne sen, ne de tavsiyeyi sana veren, kendilerinin de aynı düzlemde olduğunu ve onların tavsiyelerinin basitçe faydası olmadığını düşünürsünüz. Yahut o zararlı dahi olabilir. Yalnızca senden daha yüksek bir düzlemdeki kişi —daha net bir algısı olan, daha derin bir berraklığa sahip, daha kristalleşmiş bir varlık— sana bir yardımda bulunabilir. Sadece bu türden bir kişi senin sorunu yanıtlayabilir.

Olası üç diyalog mevcuttur: Birincisi iki cahil kişinin konuşmasıdır. Pek çok konuşma olur ama ondan hiçbir şey çıkmaz, o sadece uydurmacadır. Onlar konuşur ama söyledikleri şeyi kastetmiyorlardır, hatta neden bahsettiklerini dahi bilmiyorlardır; o sadece bir meşgaledir, meşguliyet iyi hissettirir. Onlar mekanik şeyler gibi, iki bilgisayar gibi konuşuyordur. Sonra, iki aydınlanmış kişinin konuşma olasılığı vardır. Onlar konuşmaz; onların konuşmasına gerek yoktur. Paylaşım sessizdir; onlar birbirlerini sözcükler olmadan anlarlar. Cahil insanlar konuşuyor, çok fazla söz ve hiç anlayış yok. İki aydınlanmış insan buluşuyor; hiç söz yok, sadece anlayış var. Birinci durum her gün dünyanın her tarafında gerçekleşir. İkinci durum çok ender gerçekleşir; binlerce ve binlerce yılda bir. İki aydınlanmış insanın buluşması çok nadirdir.

Üçüncü bir olasılık mevcuttur: Bir aydınlanmış insan aydınlanmamış bir insanla konuşuyor. O zaman iki düzlem vardır: Birincisi yeryüzünde, diğeri gökyüzünde; birisi kağnıyla ilerliyor, diğeri ise uçakla uçuyor. Yeryüzündeki insan bir şey sorar ve gökyüzündeki insan ise başka bir şeyi yanıtlar. Ancak bu yegâne yoldur, bu yeryüzündeki insana yardım edebilmenin yegâne yoludur. Kutsal Yasa uzmanı yasa hakkında sordu. Dedi ki: *Efendim, Kutsal Yasa'da en önemli buyruk hangisi?*

O sevgi hakkında sormuyor. İsa onu sevgiye doğru çekmeye çalışıyor; o tüm bağlamı değiştirmiştir. Bir kez İsa'nın ellerine geçtiğinde, seni bilmediğin boyutlara, bilinmeyenin içine, bilinemeyenin içine götürecektir.

İsa ona şu karşılığı verdi: Tanrın olan Rabbi bütün yüreğinle, bütün canınla ve bütün aklınla sev.

"Bütün yüreğinle" demek tüm hislerinle anlamına gelir. Dua ile dolu olmak budur. Tüm hislerin bir arada olduğunda, tek bir bütünün içerisinde kaynaştığında o duadır. Dua ile dolu olmak bilinmeyen için atan yüreğinin tümüdür; derin bir arzuyla bilinmeyen için duyduğun derin arayıştır. Kalbinin her atışı buna adanmıştır.

"Bütün aklınla"—meditasyonun anlamı budur; tüm düşüncelerin bütün hale gelmiştir. Tüm düşüncelerin bir bütün hale geldiğinde düşünme kaybolur; duyguların bir bütün hale geldiğinde hissetme kaybolur. Duyguların çok sayıda olduğunda aşırı duygusalsındır. Duyguların bütünleştiğinde, tüm aşırı duygusallıklar kaybolur; sen yürekle dolusundur ama hiçbir duygusallık olmaksızın. Dua ile dolu olmak aşırı duygusallık değildir. Dua ile dolu olmak duyguların öylesine bir ahenk içerisinde olması, duyguların öylesine tam bir şekilde bütünleşmesidir ki onların niteliği o an değişir. Tıpkı suyu ısıtman gibidir, o giderek ısınır, ısınır, giderek sıcaklaşır ve sıcaklaşır; doksan dokuz dereceye kadar o hâlâ sudur. Sonra yüzüncü derece noktası gelir ve birden bir dönüşüm olur. Su artık su değildir, o buharlaşmaya başlar; nitelik bir anda değişir. Suyun aşağıya doğru akma niteliği vardır; o buharlaştığında, buharın yukarıya doğru akma niteliği vardır. Boyut değişmiştir.

Duygularınla, çok fazla sayıda duyguyla yaşadığında sen sadece bir karmaşasındır, bir tımarhanesindir. Tüm duygular kaynaştığında, bir dönüşüm anı gelir. Hepsi bir bütün olduğunda, sen yüz derece noktasında, buharlaşma noktasındasındır. Birden duyguların eski doğası kaybolur, eski, aşağı doğru akan nitelik artık yoktur. Buhar gibi göğe doğru buharlaşmaya başlarsın. Dua ile dolu olmak denen şey budur.

Ve aynı şey senin tüm düşüncelerin bir olduğunda da gerçekleşir; düşünce durur. Düşünceler çok sayıda olduğunda düşünmek mümkündür; düşünceler birleştiğinde, o zaman düşüncelerin bu bir olması hali neredeyse düşüncesiz olmakla eşanlamlı hale gelir. Tek bir düşünce olması demek hiçbir düşünce yok demektir çünkü bir tanesi tek başına var olamaz. Bir tane sadece çok ile var olabilir, bir tane sadece kalabalıkta var olabilir. Kalabalık kaybolduğunda, tek olan da kaybolur ve bir düşüncesiz olma hali gelir.

Bu yüzden İsa bu küçük cümleye, dinin tümünü sıkıştırmıştır.

Tanrın olan Rabbi bütün yüreğinle sev; dua tamamen budur. *Bütün aklınla;* meditasyon tamamen budur.

Bütün canınla... Can düşüncenin ve duygunun aşılmasıdır. Can duanın ve meditasyonun ötesidir. Can senin doğandır; o senin içindeki aşkın bilinçtir.

Kendine bir üçgen olarak bak; alt kısımda duygu ve düşünce vardır. Ama sen şimdiye kadar sadece bu ikisini; duygu ve düşünceyi tecrübe etmişsindir; üçüncüyü bilmiyorsun. Üçüncüsü sadece duygunun duaya dönüşmesi ve yukarıya doğru yönelmesi ve düşüncenin meditasyon haline gelmesi ve yukarı doğru yönelmesiyle bilinebilir. O zaman dua ve meditasyon bir noktada buluşur; bu nokta candır. Bir yerde kalbin ve zihnin buluşur; bu sensin, bu ötesidir. İsa'nın can dediği şey budur.

İşte ilk ve en önemli buyruk budur.

Şimdi, o kanun adamının dilini kullanıyor. O söylemek istediği her şeyi söyledi; artık kanun adamının diline sıra gelmiştir. İlk cümle İsa'nın düzlemine aittir; ikinci cümle kanun adamının düzlemine aittir. Ve İsa ikisinin arasında bir köprü yaratmaya çalışmıştır.

İşte ilk ve en önemli buyruk budur. Sevgi ilk ve en büyük buyruktur. Aslında sevgi bir buyruk dahi değildir çünkü sevmek için sana emir verilemez; sana sevmek için buyruk verilemez, kuvvet uygulanamaz. Sevgiyi kontrol edemez ve yönetemezsin. Sevgi senden daha büyüktür, senden daha yüksektir; onu nasıl kontrol edebilirsin? Ve şayet sana sevmen için buyruk verilirse, birisi orduda yapıldığı şekliyle, "Sağa dön! Sola dön!" gibi "Sev!" derse ne yapabilirsin? "Sağa dön!" tamamdır, "Sola dön" tamamdır ama "Sev?" Nereye döneceğini, nereye gideceğini bilmezsin. Yolu bilmiyorsun, o emredilemez.

Evet, rol yapabilirsin; yapıyormuş gibi yapabilirsin. Bu dünyada olan şey budur. Bu gezegende gerçekleşmiş olan en büyük lanet sevginin dayatılmış olmasıdır. Çocukluktan itibaren sanki sevgi öğretilebilirmiş gibi öğretilmiştir: "Anneni sev, babanı sev, kardeşlerini sev." Şunu sev, bunu sev. Ve çocuk denemeye başlar. Çünkü çocuk sevginin eyleme dökülemeyeceğini nereden bilebilir. O bir oluştur. Onu dayatamazsın.

Sevgiyi ıskalıyorsun çünkü aşırı çaba sarf ediyorsun. Ve herkes sevgi arayışı içindedir; ona Tanrı diyebilirsin, ona başka bir şey diyebilirsin ama derinde sen sevgi arayışı içerisindesin. Ancak sen yapamaz hale geldin; çabalamadığın için değil, çok fazla çabaladığın için.

Sevgi bir oluştur; o emredilemez. Sevmen emredildiği için senin sevgin en başından itibaren sahte hale gelmiştir, kaynağında zehirlenmiştir. Asla bir çocuğa söyleme —asla bu günahı işleme— asla bir çocuğa "Anneni sev" deme. Çocuğu sev ve bırak sevgi gerçekleşsin. "Annen olduğum ya da baban olduğum için beni sev. Beni sev" deme. Bunu bir buyruğa dönüştürme; aksi taktirde çocuğun ebediyete kadar onu ıskalayacaktır. Sadece çocuğu sev ve sevecen bir çevrede bir gün ansızın akort kendiliğinden gerçekleşir. Ahenk senin varlığının en derindeki organında bulunur. Bir şey başlar; bir

melodi, bir ahenk ortaya çıkar ve o zaman bilirsin ki bu senin doğandır. Ancak o zaman sen asla onu yapmaya çalışmazsın; o zaman basitçe rahatlarsın ve onun olmasına izin verirsin.

İlkine benzeyen ikinci buyruk da şudur. Komşunu kendin gibi sev.

İlki Tanrı'yı sevdir. "Tanrı" bütün, Tao, Brahma demektir. Tanrı çok iyi bir sözcük değildir, Tao — bütün olan, tam olan, varoluş— çok daha iyidir: Varoluşu sev. Bu ilk, bu en temel olandır.

İlkine benzeyen ikinci buyruk da şudur: Komşunu kendin gibi sev.

...Çünkü şayet onu çoktan bulmadıysan Tanrı'yı bulmak zordur ve Tanrı'yı sevmek zordur. Bilinmeyen bir şeyi, Tanrı'yı nasıl sevebileceksin. Tanımadığını nasıl sevebilirsin. Bir köprüye ihtiyacın var, bir tanışıklığa ihtiyacın var, Tanrı'yı nasıl sevebilirsin. Bu saçma gelir; o saçmadır. Bu yüzden ikinci buyruk gelir.

İlkine benzeyen ikinci buyruk da şudur: Komşunu kendin gibi sev.

Bir öykü okuyordum hoşuma gitti. Bilgili bir adam Haham Abraham'a sormuştu, "Sizin insanlara gizemli ilaçlar verdiğiniz ve ilaçlarınızın etkili olduğu söyleniyor. Bana Tanrı korkusu edineceğim bir tane verin."

"Tanrı korkusu için herhangi bir ilaç bilmiyorum ama eğer istersen sana Tanrı sevgisi için bir tane verebilirim" dedi haham.

"Bu daha da iyi!" diye haykırdı bilge kişi. "Bana bir tane verin."

"O, kişinin kendi dostlarına olan sevgisidir" diye yanıtladı haham.

Eğer gerçekten Tanrı'yı sevmek istersen, insan dostlarını severek başlamak zorundasın çünkü onlar sana en yakın olanlardır. Ve yavaş yavaş sevginin halkaları genişlemeye devam edebilir. Sevgi durgun bir göle atılan taş gibidir: Halkalar oluşur ve sonra onlar en uzak kıyılara yayılmaya başlar. Ancak ilk olarak taşın göle değmesi vardır; taşın yakınında halkalar ortaya çıkar ve sonra çok çok uzaklara yayılırlar. Öncelikle sana benzer olanları sevmen gerekecek. Çünkü onları tanıyorsun çünkü en azından belli bir tanışıklık hissine, belli bir yuvada olma hissine onlarla sahip olabilirsin. O zaman sevgi genişlemeye devam edebilir. Sonra hayvanları sevebilirsin, sonra ağaçları sevebilirsin, sonra kayaları sevebilirsin ve ancak ondan sonra varoluşu olduğu şekliyle kabul edebilirsin, daha öncesinde değil.

Bu nedenle şayet insanları sevebilirsen, ilk adımı atmışsındır. Ancak bu zavallı dünyada tam tersi gerçekleşmektedir; insanlar Tanrı'yı sever ve insanları öldürür. Aslında onlar Tanrı'yı o kadar çok sevdikleri için öldürmek zorunda olduklarını söylerler. Hıristiyanlar Müslümanları öldürür, Müslümanlar Hıristiyanları öldürür, Hindular Müslümanları öldürür, Müslümanlar Hinduları öldürür, çünkü hepsi Tanrı'yı seviyordur. Tanrı adına insanları öldürürler. Onların tanrıları sahtedir. Çünkü şayet senin tanrıların hakiki ise, şayet sen Tanrısallığın ne olduğunu gerçekten bilirsen, şayet birazcık

da olsa fark ettiysen, Tanrısallığın ne olduğunu bir an dahi anlamışsan insanları seveceksin. Hayvanları seveceksin, ağaçları seveceksin, taşları seveceksin. Seveceksin! Sevgi senin doğal bir oluş halin olacaktır. Ve şayet insanları sevemezsen kendini kandırma; hiçbir ibadethane sana yardım edemeyecektir.

Tanrı'ya hayır diyebilirsin ama asla insanlara söyleme çünkü insanlara hayır dersen yol kapanmıştır; o zaman tanrısallığa asla ulaşamayacaksın. Kiliseye, tapınağa hayır de. Bunda bir sorun yok. Ancak asla sevgiye hayır deme çünkü gerçek tapınak odur. Tüm diğer tapınaklar sadece sahte paralar, sahte imajlardır, hakiki değildir. Sadece tek bir hakiki tapınak vardır ve o da sevgi tapınağıdır. Sevgiye asla hayır deme. Tanrısallığı bulacaksın; o fazla gizli kalamaz.

İsa, Komşunu kendin gibi sev, ikinci buyruktur der. Çünkü aslında tüm insanlık, pek çok yüzüyle ve pek çok şekliyle sensin. Göremiyor musun; komşun senden başkası değil, başka bir şekilde ve biçimdeki senin kendi varlığındır.

Dünyadaki pek çok nehir renklerle isimlendirilmiştir. Çin'de Yeşil Nehri'miz vardır; Güney Afrika'da bir yerlerde Kırmızı Nehir vardır. ABD'de duyduğuma göre Beyaz Nehir, Yeşil Nehir var. Bir nehrin kendi başına bir rengi yoktur, su renksizdir, ancak nehir içinden geçtiği bölgenin, kıyıdaki çalılıkların rengini alır. Eğer çölden geçerse elbette değişik bir renk alır; eğer ormanın içinden geçerse orman — fundalıklar, yeşillikler— yansır, değişik bir rengi olur. Eğer o çamurun sarı olduğu bir bölgeden geçerse, sarı olur.

Ancak hiçbir nehrin herhangi bir rengi yoktur. Ve her nehir, ister beyaz, ister sarı, yahut yeşil densin doğal olarak kendi kaderine, sonuna erişir ve okyanusa dökülür ve okyanus gibi olur.

Senin farklılıkların bölgen yüzündendir. Bölgen nedeniyle renklerin farklı. Ancak senin varlığının en özündeki nitelik renksizdir; o aynıdır. Birisi siyahtır, birisi beyazdır; birisiyse tam ortadadır, bir Hintlidir; bir diğeri sarıdır, bir Çinlidir. Pek çok renk. Fakat unutma ki bunlar senin içinden geçtiğin bedene ait bölgenin renkleridir. Onlar senin renklerin değil; sen renksizsin. Sen beden değilsin; ne zihinsin, ne de yüreksin. Zihnin değişir çünkü o başka şekillerde şartlandırılmıştır; bedenin farklı çünkü o farklı bölgelerin içinden, farklı bir soydan geliyor ama sen farklı değilsin.

İsa der ki: Komşunu kendin gibi sev. Kendini sevdiğin gibi, komşunu da sev. Ve Hıristiyanların bütünüyle unutmuş olduğu çok temel bir şey vardır. İsa "Kendini sev" diyor. Kendini sevmediğin sürece komşunu sevemezsin. Tüm sözde Hıristiyanlık sana kendine karşı nefreti, kendini kötülemeyi öğretiyor. Kendini sev çünkü sen Tanrısallığa en yakın olansın. İlk halkanın ortaya çıkacağı yer oradadır. Kendini sev! Öz-sevgi en kökte olan şeydir; eğer dindar olmak istersen öz-sevgi temeldir. Ve sözde dinler sana sürekli olarak öz-nefreti öğretiyor: "Kendini lanetle, sen bir günahkârsın, suçlusun, şusun-busun; sen değersizsin."

Sen bir günahkâr değilsin. Onlar seni böyle yaptı. Sen suçlu değilsin; onlar sana hayatın yanlış yorumlarını verdiler. Kendini kabul et ve kendini sev. Sadece o zaman komşunu sevebilirsin, aksi

taktirde hiçbir olasılık yok. Şayet kendini sevmezsen nasıl başka bir varlığı seveceksin? Ben sana öz-sevgiyi öğretiyorum. En azından şunu yap: Eğer başka hiçbir şey yapamıyorsan *kendini sev*. Ve senin öz-sevginin içerisinden, yavaş yavaş göreceksin ki sevgi akmaya başlıyor; o genişliyor; o komşulara ulaşıyor.

Bugünkü en büyük problem şudur ki, sen kendinden nefret ediyorsun ve başka birisini sevmeye çalışıyorsun. Bu imkânsızdır. Ve diğeri de kendisinden nefret ediyor ve seni sevmek istiyor. Sevgi dersi önce kendi içinde öğrenilmelidir.

Freud'a ve diğer psikanalizcilere sorarsan, onlar çok temel bir şeyi keşfetmişlerdir. Onlar çocuğun ilk önce otoerotik, mastürbasyoncu olduğunu; çocuğun kendisine âşık olduğunu söylerler. Sonra çocuk homoseksüel olur: Oğlanlar oğlanları sever ve oğlanlarla oynamak isterler; kızlar kızlarla oynamak isterler ve diğerleriyle karışmak istemezler. Ve sonra heteroseksüellik ortaya çıkar: Oğlan kızla karışmak ve âşık olmak ister; bir kız bir oğlanla buluşmak ve âşık olmak ister. İlk önce otoerotik, sonra homoerotik ve en sonunda heteroerotik: Seks böyle bir şeydir. Aynı şey sevgi için de geçerlidir.

Önce kendini seversin. Sonra komşunu seversin, diğer insanları seversin. Ve sonra ötesine geçer ve varoluşu seversin. Ancak temel sensin. Bu nedenle kendini lanetleme. Kabul et. İlahi olan seni mesken tuttu. Varoluş senden bir ibadethane yaptı; ilahi olan senin içinde yaşıyor. Sen kendini reddedersen, bulabileceğin Tanrısallığa en yakın şeyi reddediyorsun. Eğer en yakındakini reddedersen, en uzaktakini sevmen imkânsızdır.

İsa "Komşunu kendin gibi sev" dediğinde iki şey söylemektedir: İlki kendini sev ki bu sayede komşunu da sevebilesin.

Kutsal Yasa'nın tümü ve peygamberlerin sözleri bu iki buyruğa dayanır.

Aslında o tek bir buyruktur: Sev. Sevgi ilk ve tek kanundur. Şayet sevgiyi anladıysan, her şeyi anlamışsındır. Şayet sevgiyi anlamadıysan, pek çok şey bilebilirsin ama tüm bu bilgi basitçe kokuşmuştur. Onu çöp kovasına at ve unut gitsin. En baştan yeniden başla. Yeniden bir çocuk ol ve kendini yeniden sevmeye başla.

Görebildiğim kadarıyla senin gölünde hiç halka yok. İlk sevgi taşı onun içine düşmemiş.

Bir Danimarka hikâyesi duydum. Onu aklında tut, bilincinde yer etmesine izin ver. Hikâye eski bir ahırın kirişlerinde asılı yaşayan bir örümcek hakkında. Bir gün kendisini uzun bir iple aşağıya, sineklerin bolca bulunduğu ve onları yakalamanın çok daha kolay olduğu alt taraftaki bir kirişe sarkıttı. Daha alçak olan bu seviyede sürekli olarak yaşamaya karar verdi ve kendisine orada konforlu bir ağ ördü. Ancak bir gün gelmiş olduğu ipliğin, yukarıdaki karanlığa doğru gerilmiş olarak durduğunu fark etti. "Artık buna ihtiyacım yok" dedi. "Sadece yoluma mani oluyor." Onu kopardı ve onunla birlikte bu desteğe ihtiyacı olan tüm ağı yok etti.

Bu insanın da hikâyesidir. Seni de nihai olana, en yüksek olana bir ip bağlar; ona Tao, varoluş, Tanrısallık de. Oradan aşağıya indiğini bütünüyle unutmuş durumdasın. Sen bütünden geldin ve ona geri dönmek zorundasın. Her şey orijinal kaynağına döner; bu böyle olmalıdır. O zaman çember tamamlanır ve kişi tatmin olur. Ve hatta bu örümcek gibi; seni en yüksek olana bağlayan ipin yolunu kestiğini hissedebilirsin. Pek çok kez onun yüzünden belli şeyleri yapamazsın; yeniden ve yeniden o önüne çıkar. İstediğin şekilde şiddet dolu olamazsın; istediğin gibi saldırgan olamazsın; istediğin gibi nefret edemezsin. Bu bağlantı yeniden ve yeniden önüne çıkar. Bazen bu örümcek gibi hissedebilirsin: Onu kesip, kopartıp yolunu temizlemek...

Nietzsche'nin söylediği şey budur: Tanrı ölmüştür. O, hattı kopartmıştır. Ancak hemen sonra Nietzsche delirmiştir. "Tanrı ölmüştür" dediği an delirdi, çünkü o zaman sen tüm yaşamın orijinal kaynağını kopartmışsındır. O zaman sen yaşamsal olan, gerekli olan bir şeyden mahrum kalmışsındır. O zaman sen bir şeyi ıskalarsın ve onun senin yaşamının temeli olduğunu bütünüyle unutmuşsundur. Örümcek ipi koparttı ve bununla destek için ihtiyaç duyduğu tüm ağını yok etti. Nerede olursan ol, en karanlık gecende varoluştan bir ışık demeti hâlâ sana bağlıdır, senin hayatın budur; sen bu şekilde canlı olursun. Bu ipi bul çünkü o seni eve geri götürecek olan yoldur.

5 Haziran 1910'da O. Henry ölüyordu. Karanlık oluyordu. Arkadaşları onun etrafındaydı. Birden gözlerini açtı ve "ışıkları açın eve karanlıkta gitmek istemiyorum" dedi. Işık açıldı; gözlerini kapattı, gülümsedi ve yok oldu.

Seni bağlayan iplik, seni canlı kılan tek bir ışık huzmesi eve giden yoldur. Ne kadar uzağa gidersen git sen yine de varoluşa bağlısın; aksi taktirde bu mümkün olmazdı. Sen unutmuş olabilirsin ama varoluş seni unutmamıştır ve önemli olan şey de budur. Onu ara ve İsa'nın bahsettiği buyruğa geleceksin. Eğer ararsan seni varoluşa bağlayanın sevgi olduğunu, bilgi olmadığını bileceksin. Zenginlik değil, iktidar değil, ün değil; seni varoluşa bağlayan şey sevgidir. Ve sen sevdiğin zaman muazzam düzeyde mutlusundur çünkü daha çok ve daha da çok hayat sende mevcut hale gelir.

İsa ya da Buda'nın her ikisi de balarısı gibidir. Balarısı gider ve vadide güzel çiçekler bulur. Geri döner, arkadaşlarının yakınında çiçeklerle dolu bir vadi bulduğunu onlara söylemek için bir mutluluk dansı eder. "Gel, beni takip et." Bir İsa yaşamın orijinal kaynağını —güzel çiçeklerin, sonsuzluk çiçeklerinin vadisini— bulmuş olan bir balarısıdır. O gelir ve sana şu mesajı vermek için senin yanında dans eder: "Gel beni takip et."

Şayet anlamaya çalışırsan ve içinde ararsan varlığının içindeki en önemli, en gerekli şeyin sevgi olduğunu bulacaksın. Ondan mahrum kalma. Onun büyümesine yardım et. Böylece o büyük bir ağaç haline gelebilir; böylelikle cennet kuşları senin içinde barınabilir. Böylelikle senin sevginin içinde yoldaki yorgun seyyahlar dinlenebilir; bu sayede sevgini paylaşabilirsin; böylelikle sen de bir balarısı haline gelebilirsin. Sarhoş edici mutluluğunun içinde bulmuş olduğun şeyi insanlarla paylaşabilirsin.

SUÇ VE CEZA

Ölüm cezası, insanın insana olan zulmünün küçük düşürücü kanıtıdır. Bu, insanın hâlâ barbarlık çağında yaşadığını gösterir. Medeniyet hâlâ bir fikir olarak kalır; o henüz bir gerçeklik olmamıştır.

Ölüm cezası gibi ahmakça bir şeyin pek çok medeniyette, kültürde, ulusta kullanılmaya devam edilmiş olmasını anlamak için her açıdan bakmak zorunda kalacaksın. Bazı ülkelerde bırakılmış olmasına rağmen yeniden başlanmıştır. Ondan vazgeçen diğer bazı ülkelerde onun yerine, ölüm cezasının kendisinden daha da kötü olan ömür boyu hapis cezası konulmuştur. Elli yıl, altmış yıl boyunca yavaş yavaş ölmektense tek bir anda ölmek çok daha iyidir. Ölüm cezasını ömür boyu hapse çevirmek medeniyete doğru gitmek değildir. O hâlâ barbarlığın, insanlık dışı karanlığın, bilinçsizliğin derinine inmektir.

Anlaşılması gereken ilk şey ölüm cezasının gerçekte bir ceza olmadığıdır. Eğer sen hayatı bir ödül olarak veremiyorsan, ölümü bir ceza olarak veremezsin. Bu basit bir mantıktır. Bununla ilgili iki tane fikir olamaz. Şayet sen insanlara yaşam veremezsen onların hayatını alma hakkına nereden sahip oluyorsun?

Bir hikâye aklıma geldi:

Bir kalede gizlenmiş olan bir hazineyi iki hırsız bulmuştu. Pek çok kez insanlar kaleye gizlice girip onu çalmayı denemişlerdi ve yakalanmışlardı. Ama bu hırsızlar bir şekilde başarmışlardı. Hazine çok büyüktü ve ikisinden biri onu bölmek istemediğini fark etti. Bunun bir yolu diğerini öldürmekti ama onu öldürürse yakalanabilirdi. Herhangi bir risk alamazdı çünkü artık tüm hazine onun ellerindeydi. Bunu çok kurnaz bir şekilde başardı. Ortadan kayboldu ve kendisinin öldürüldüğüyle ilgili bir söylenti yaydı. Ve arkadaşını katil gösterecek kanıtlar bıraktı. Arkadaşı tüm kanıtlarla birlikte yakalandı: İki kurşunu eksik olan tabancası ve tabancanın üzerindeki parmak izleri. Üzerinde ismi yazılan bir mendil suç mahallinde bulunmuştu... Masum olduğunu kanıtlayamadı, bunun bir yolu yoktu. Her şey onun karşısındaydı ve ona ölüm cezası verildi. O arkadaşını öldürmediğini biliyordu; o tüm bu şeyin bir kurmaca olduğunu biliyordu. Arkadaşı ölü değildi; bu sadece tüm hazineyi kendisine saklamak için bir hileydi.

Ancak adam cezası uygulanmadan önce hapisten kaçtı. Ve on iki yıl sonra kimliğini değiştirmiş ve saygıdeğer bir politikacı haline gelmiş olan diğer adamın öldüğünü duyduğu zaman yetkililere başvurdu. Mahkemeye —aynı yargıçtı— "On iki yıl önce ölüm cezasına çarptırdığınız kişiyim ama kaçtım. Ve tamamıyla masumdum ama kanıtım yoktu" dedi.

Aslında masumiyetin asla herhangi bir kanıtı yoktur. Kanıtlar suç için ya da suça karşı vardır. Ama masumiyetin kanıtı yoktur. "Öldürmüş olduğum için bana on iki yıl önce ceza verdiğiniz adam yeni öldü; bu o adamın ta kendisi. Dolayısıyla onu on iki yıl önce öldürmüş olamam. İşlediğim tek suç

hapishaneden kaçmaktı ama ona suç diyebilir misiniz? Masum bir adamı ölüm cezasına çarptırdığınızda suçlu kimdir, siz mi ben mi?"

Öykünün pek çok anlamı vardır. Adam, "Ölüm cezasına çarptırılsaydım ve kaçmamış olsaydım ve suçum infaz edilseydi dava şu an nasıl olurdu? Öldürülmüş olduğu zannedilen adamın yaşadığı ortaya çıksaydı, hayatımı geri verebilecek miydiniz? Eğer hayatımı bana geri veremezseniz onu benden alma hakkına nereden sahip oluyorsunuz?" demiştir.

Söylendiğine göre yargıç istifa etmiş, adamdan özür dilemiş ve şöyle demiş, "Hayatımda belki de pek çok suç işlemişimdir."

Dünyanın her tarafında suçsuzluğunu kanıtlayana kadar suçlu olduğun bir gerçektir. Bu tüm insani ideallere, demokrasiye, özgürlüğe, bireyin haklarına, saygıya karşıdır; bu hepsine karşıdır. Kanun suçlu olduğun kanıtlanana kadar masum olduğunu söyler. Bu sözcüklere döküldüğünde böyledir ama gerçekte durum tam zıddıdır.

İnsan sürekli olarak bir şey söyleyip durur ve onun tam zıddını yapmaya devam eder. O medeniyetten, kültürden bahseder, o medeni değildir, kültürlü değildir. Ölüm cezası yeterli kanıttır. Barbar bir toplumun kanunu budur: Göze göz ve dişe diş. Eğer birisi senin elini keserse o zaman barbar bir toplumda onun ellerinin de kesilmesi gerektiği basit bir kanundur. Aynı şey asırlar boyunca sürdürülmüştür ve ölüm cezası da tam olarak aynı kanundur: "Göze göz, dişe diş. Eğer bir insanın birisini öldürdüğü düşünülürse, o öldürülmelidir." Ancak bu garip: Eğer birisini öldürmek bir suçsa, o zaman aynı suçu işleyerek bu suçu toplumdan nasıl yok edeceksin? Öldürülmüş bir tane adam vardı; şimdi öldürülmüş iki adam var. Ve bu adamın o adamı öldürdüğü tam olarak kesin değildir. Çünkü bir cinayeti kanıtlamak kolay bir şey değildir.

Şayet cinayet yanlışsa o zaman onun birey tarafından ya da toplum ve onun mahkemeleri tarafından işlenmiş olması bir şey fark ettirmez.

Öldürmek kesinlikle bir suçtur. Ölüm cezası toplum tarafından çaresiz olan tek bir bireye karşı işlenmiş bir suçtur. Onu bir ceza olarak adlandıramam, o bir suçtur.

Ve onun neden işlendiğini anlayabilirsin: O bir intikam alma yöntemidir. Toplum, kişi kurallara uymadığı için intikam alıyor. Toplum onu öldürmeye hazırdır. Ama hiç kimse birisinin bir cinayet işlemesinin o kişinin psikolojik olarak hasta olduğunun göstergesi olduğunu umursamaz. Onu hapse atmak ya da cezasını infaz etmektense fiziksel, psikolojik, ruhsal olarak bakılacağı bir yere göndermek gereklidir. O, hastadır; o toplumun tüm şefkatine ihtiyaç duyar, ceza vermek söz konusu değildir.

Evet doğru; bir insan öldürülmüştür. Ancak bununla ilgili bir şey yapamayız. Adamı öldüren kişiyi öldürerek diğerinin hayata geri döneceğini mi zannediyorsun? Bu mümkün olsaydı bu katilin ortadan kaldırılmasına sonuna kadar destek olurdum —o toplumun bir parçası olmayı hak etmiyor— ve diğeri canlanmalıdır. Ama bu olmaz. Diğeri sonsuza dek gitmiştir; onu canlandırmanın bir yolu yoktur. Evet,

bir şey yapabilirsin, bu adamı da öldürebilirsin. Sen kanı kanla, çamuru çamurla temizlemeye çalışıyorsun.

Pek çok durumda tarihte neler olduğunun farkında değilsin. Üç yüzyıl önce pek çok kültürde deli adamın rol yaptığı zannedilirdi. Pek çok başka kültürde onun ruhlar tarafından ele geçirildiği düşünülürdü. Diğer bazı kültürlerde onun deli olduğunu ama cezalandırılarak tedavi edilebileceğini zannederler. Bunlar delirmiş insanların nasıl ele alındığıyla ilgili üç yöntemdi.

Onlar dövülerek tedavi edilirdi —garip tedavi— ve kanları alınırdı. Artık kan nakli yapıyorsun; onlar tam tersini yapıyorlardı: Çok fazla enerjisi olduğu düşünüldüğü için kişinin kanı alınıyordu. Doğal olarak kişiden kan alındığında zayıf hale gelir, zayıf hale düşme belirtileri gösterir ve çok fazla kan alındığında deliliğinin iyileştiğini zannediyorlardı.

İnsanları dövdüğünde doğal olarak, arada bir onların duyularının geri geldiği olur. Bu neredeyse birisi uykudayken onu dövmeye başlaman ve uyanması gibidir. Delirmiş bir adam bilinçli zihninin dışına düşmüştür; eğer onu sertçe döversen arada bir de olsa bilincine uyanması gerçekleşebilir. Bu dövmenin doğru tedavi olduğunun kanıtı olmuştu. O sadece arada bir gerçekleşirdi; vakaların yüzde doksan dokuzunda gereksiz yere eziyet edilirdi. Ancak bu tek istisna kural haline gelmişti.

Delilerin ruhlar, hayaletler tarafından ele geçirildiği düşünülürdü; o zamanda fikir onları dövmek yönündeydi çünkü eğer onlar hayaletler tarafından ele geçirildilerse dövmek sadece kişiyi değil hayaleti etkileyecekti. Sen kişinin bedenini dövmüyorsun, gerçekte kişiye sahip olmuş hayaleti dövüyorsun ve hayaleti dövdüğün için de o kaçacaktır. Ve arada bir kişi duyularına geri gelirdi. Ama sadece arada bir, yüzde birden daha az, daha çok değil.

Delirmiş insanları tedavi etmekle ünlü bir yere gitmiştim. Yüzlerce deli insan buraya getirilmişti. O, nehrin kıyısındaki bir tapınaktı ve tapınağın rahibi en azından birkaç yüz hayattır bir kasap olmalıydı. O bir kasap gibi gözüküyordu ve herkesi bir güzel dövüyordu. Bu deli insanlar zincirlenmişti, bir güzel dövülüyordu, yiyecek yoktu ve çok güçlü müshil veriliyordu. Ve arada bir, bir kişinin duyularına geri döndüğünü görmüştüm. Birkaç gün yiyecek olmadan güçlü müshil vermek iç sistemini arındırmıştı. Dövülmek ona biraz bilinç getirmişti. Yiyeceksiz, aç: Aç bir adam deliliği kaldıramaz çünkü bedeni çok büyük bir eziyet altındadır. Delirmek için yaşam koşullarında az da olsa konfora ihtiyacın vardır.

Görebilirsin: Bir toplum ne kadar rahatsa, daha lüks ise, zengin bir kültürse o kadar çok insan delirir. Bir toplum daha yoksulsa —açsa, açlık çekiyorsa— daha az insan delirir. Delilik her şeyden önce bir zihne ihtiyaç duyar. Fakat aç bir insanın zihin için hiçbir besini yoktur. O yeterince beslenmez, bu nedenle onun zihni delirmek için uygun durumda değildir. Bunun için zihnin hayatta kalmaktan daha çok enerjiye ihtiyacı vardır. Delilik zengin insanın hastalığıdır. Yoksul onun bedelini ödeyemez.

Bu yüzden birisini aç bıraktığında ve ona müshil verdiğinde bu onun iç sistemini temizler, onu öylesine aç hale getirir ki o, bedenine odaklanmış hale gelir. O zihni unutur, ilk kaygılandığı şey bedeni olur. O artık zihinle ilgilenmez ve o zihnin oyunudur.

Delilik bir zihin oyunudur.

Sonuçta, bu tapınakta arada bir birisinin iyileştiğini görmüştüm ama iyileşen bu yüzde bir her tarafta söylentinin yayılmasına sebep olmuş ve yüzlerce insan buraya götürülmüştü. Tapınak çok zenginleşmişti. Oraya pek çok kez görmek için gitmiştim ancak sadece bir tane tedavi olmuş adam gördüm; diğerleri evlerine, sadece dövülmüş, aç halde; hatta daha hasta ve zayıf dönmüşlerdi. O rahibin tedavisi yüzünden pek çoğu ölmüştü.

Ancak Hindistan'da eğer tedavi bir tapınakta, kutsal bir yerde bir rahip tarafından verildiyse, ölsen de bu bir suç değildir. Aslında kutsal bir yerde öldüğün için şanslı olduğun düşünülür. Daha yüksek bir bilinç düzeyinde yeniden doğacaksın. Bu nedenle onun bir suç olduğu düşünülmez. Ve rahipler dünyanın her tarafında aynı şekilde delileri asırlardır tedavi ediyorlar.

Artık, delirmiş insanların bu şekilde tedavi edilemeyeceğini biliyoruz. Delirmiş insanlar hapsedilir, hücrelerde izole edilir. Bu dünyanın her yerinde hâlâ oluyor. Çünkü başka ne yapılabileceğini bilmiyoruz. Cahilliğimizi gizlemek için delirmiş insanları hapsediyoruz ve böylelikle onları unutabiliyoruz. En azından onların var olduğu gerçeğini göz ardı edebiliyoruz.

Kasabamda arkadaşlarımdan birisinin amcası deliydi. Onlar zengin insanlardı. Onların evine sıklıkla giderdim ama ben bile, bu arkadaşımın amcalarından birisinin yıllar boyunca yeraltındaki bodrumda zincirlenmiş olarak tutulduğunu fark etmemiştim.

"Niçin?" diye sordum.

"O deli. Sadece iki yol vardı: Ya onu evimizde, zincirlenmiş halde tutacaktık... Ve elbette onu evin üst katında zincirleyemezdik. Aksi taktirde ziyarete gelen insanların hepsi endişelenecek ve kaygılanacaklardı. Ve onun çocukları ve karısı babalarını, kocasını bu halde görecekti... Bu çok kötü olurdu. Onu hapsetmek ailemizin ününe yakışmayacaktı, bu yüzden biz de bir yol bulduk. Onu yer altına hapsettik. Yiyeceği bir hizmetçi tarafından götürülüyor; onun dışında hiç kimse onu görmüyor, kimse onunla karşılaşmıyor.

"Onunla tanışmak istiyorum" diye arkadaşımı ikna ettim.

"Ama seninle gelemem, o tehlikeli bir adam, o deli. Zincirlenmiş bile olsa, her şeyi yapabilir" dedi.

"En kötü ihtimalle beni öldürebilir. Sen sadece benim arkamda dur, böylelikle ben ölürsem sen kaçabilirsin, ama ben gitmek istiyorum."

Israr ettiğim için amcasının yiyeceğini sağlayan hizmetçiden anahtarı almayı başardı. Otuz yıldır hizmetçi dışında onunla buluşan, dış dünyadan gelen ilk insandım. Ve bu adam bir zamanlar delirmiş olabilir —bilemiyorum— ama o artık deli değildi. Ancak hiç kimse onu dinlemeye hazır değildi çünkü tüm deliler "Biz deli değiliz" der. Bu nedenle o ne zaman hizmetçiye "Aileme söyle ben deli değilim"

dese hizmetçi sadece gülerdi. En sonunda hizmetçi bile aileye söyledi ama hiç kimse bunu dikkate almadı.

Adamı gördüğümde yanına oturdum ve onunla konuştum. O dünyadaki herhangi bir insan kadar akıllıydı; belki de biraz daha akıllıydı çünkü bana bir şey söyledi: "Otuz yıldır burada olmak çok muazzam bir tecrübeydi. Aslında sizin çılgın dünyanızın dışında olduğum için şanslı hissediyorum. Onlar benim deli olduğumu düşünüyor —bırak öyle zannetsinler, bunun bir zararı yok— ama aslında sizin çılgın dünyanızın dışında olduğum için şanslıyım. Ne düşüyorsun?"

"Kesinlikle haklısın. Dışarıdaki dünya otuz yıl önce sen terk ettiğinden beri çok çılgın. Otuz yılda her şeyde büyük gelişmeler oldu; delilikte de. İnsanlara deli olmadığını söyleyip durmaktan vazgeçmelisin. Yoksa seni dışarı çıkarabilirler. Sen son derece güzel bir hayat yaşıyorsun etrafta yürüyebileceğin kadar yeterli alan var..."

"Burada yapabildiğim tek egzersiz bu: Yürümek" dedi.

Ona vipassana öğretmeye başladım. "Bir Buda olmak için öylesine mükemmel bir durumdasın ki: Endişe yok, rahatsız edecek bir şey yok, kaygı yok. Sen gerçekten kutsanmışsın" dedim. Ve onu ölmeden önce son kez gördüğümde yüzünden, gözlerinden onun aynı kişi olmadığını; tam bir dönüşüm yaşadığını, bir başkalaşımın onun başına geldiğini görebildim.

Delirmiş insanların meditasyon yöntemlerine ihtiyaçları vardır böylelikle onlar deliliklerinin dışına çıkabilirler. Suçluların psikolojik yardıma, ruhsal desteğe ihtiyacı vardır. Onlar gerçekten derinde hastadır. Ve sen hasta insanları cezalandırıyorsun. Bu onların suçu değildir. Eğer birisi cinayet işlerse bunun anlamı onun öldürme eğilimini uzun bir süredir taşıyor olduğudur. Öylesine, aniden birisini öldürmezsin.

Bir cinayet işlenirse o zaman topluma bakılması gerekir, o zaman tüm toplumun cezayı ödemesi gerekir. Bu toplumda niçin böylesi bir şey gerçekleşti? Adama ne yaptın da o bir cinayet işledi? O niçin zararlı hale geldi? Çünkü doğa herkese yaratıcı enerji verir. O sadece engellendiğinde, hiçbir doğal akışa izin verilmediğinde zararlı hale gelir. Enerji ne zaman doğal olana doğru gitse toplum tarafından engellenir; o sakatlanır; o başka bir yöne yönlendirilir. Kısa süre sonra insanın aklı karışır. O neyin ne olduğunu bilmez. O ne yaptığını, niçin yaptığını bilmez. Hakiki nedenler çok gerilerde kalmıştır. O öyle çok sayıda dönüş yapmıştır ki bir yap-boza dönmüştür.

Kimsenin ölüm cezasına ihtiyacı yoktur, hiç kimse onu hak etmez. Aslında sadece ölüm cezası değil hiçbir türden ceza da doğru değildir çünkü ceza asla kimseyi iyileştirmez. Her gün suçluların sayısı artmaya devam ediyor, her gün daha çok hapishane inşa ediyorsun. Bu garip. Bu böyle olmamalı. Durum tam tersi olmalı çünkü bu kadar çok mahkemeyle, bu kadar çok cezayla ve hapishaneyle suç daha az olmalıdır, suçlular daha az olmalıdır. Zamanla hapishaneler daha az olmalıdır, mahkemeler daha az olmalıdır. Ve bu olmuyor.

Bunun nedeni senin tüm sebep-sonuç ilişkinin yanlış olmasıdır, insanları cezalandırarak bir şey öğretemezsin. Senin hukukçularının, yasa uzmanlarının politikacılarının asırlardır söylediği şey şudur: "İnsanları cezalandırmazsak, o zaman onlara nasıl öğreteceğiz? O zaman herkes suç işlemeye başlar. İnsanları cezalandırmaya devam etmeliyiz ki bu sayede onlar korkar halde kalsın." Onlar korkunun öğretmek için yegâne yol olduğunu zannederler ve aslında korku insanlara bir şey öğretmenin bir yolu dahi değildir. Cezalandırmanın yaptığı şey, insanları korkuya öylesine alıştırmaktır ki, artık orijinal şok yok olur. Onlar ne olabileceğini bilirler: "En kötü ihtimalle beni döverler. Ve eğer bir insan buna dayanabiliyorsa, ben de dayanabilirim. Dahası, yüz tane hırsızdan sadece iki-üç kişiyi yakalayabilirsin. Şimdi, şayet bu kadar riski bile göze alamıyorsan —yüzde doksan sekiz başarı, yüzde iki başarısızlık— sen nasıl bir adamsın?"

Hiç kimse cezadan bir şey öğrenmez. Hatta cezalandırdığın kişi bile ondan öğrenmeni istediğin şeyi öğrenmez. Evet, o başka bir şey öğrenir; o kalın bir deriye sahip olmayı öğrenir.

Ve bir kimse hapse girdiğinde hapis onun evi haline gelir çünkü orada aynı kafada insanlar vardır. Orada gerçek topluluğunu bulur. Dışarıda o bir yabancıydı; hapiste ise kendi dünyasındadır. Onların hepsi aynı dili konuşur ve onlar uzmandır. Sen sadece bir amatör olabilirsin, bir çaylaksın; bu senin ilk dönemin olabilir.

Bir gün hapse düşen bir adam hakkında bir hikâye duymuştum. Ve o karanlık hücrenin içinde dinlenen yaşlı bir adam görmüştü. Yaşlı adam ona, "Ne kadar burada kalacaksın?" diye sorar.

Yeni gelen "On yıl" der.

Yaşlı adam, "O zaman sen kapıya yakın yerde kalabilirsin. Sadece on yıl! Sen bir amatör olmalısın. Ben elli yıl burada olacağım bu yüzden sen kapıya yakın dur. Kısa süre sonra çıkacaksın" dedi.

Ancak, sen on yıllığına bir uzmanla birlikte olduğunda, elbette onların tüm tekniklerini, stratejilerini, metotlarını öğrenirsin. Onların deneyimlerinden öğrenirsin. Hapishanelerin, içinde suçun öğretildiği ve masraflarını devletin karşıladığı bir çeşit üniversite olduğunu göreceksin. Suçun profesörlerini, suç fakültesinin dekanlarını, başkanları, başkan yardımcılarını bulacaksın: Hayal edebileceğin her türlü suçu işlemiş her çeşit insan. Yeni gelen kesinlikle öğrenmeye başlar.

Pek çok hapishanede bulundum ve hepsindeki atmosfer özünde aynıydı. Tüm bu hapishanelerde ve cezaevlerindeki ortak görüş seni hapse götürenin suç değil, yakalanmak olduğuydu. Bu yüzden de yanlış şeyleri doğru yapmanın yollarını öğrenmen gerekiyor. Önemli olan doğru şeyi yapmak değildir; esas mesele yanlışı doğru şekilde yapmaktır. Ve her mahkûm cezaevinde yanlış şeyi doğru şekilde yapmayı öğrenir. Aslında, "Biz mümkün olduğunca çabuk bir şekilde dışarı çıkmak istiyoruz çünkü çok fazla şey öğrendik, uygulamak istiyoruz. Sadece pratik tarafı eksikti, yakalanmadan önce hepsi teorik bilgiydi. Pratik öğrenim için sana bunu öğretecek cezaevi topluluğuna ihtiyaç duyarsın" diyen mahkûmlarla konuştum.

Bir kişi bir kez hapishane kuşu haline geldi mi, o zaman kendisini başka hiçbir yerde rahat hissetmeyecektir; er ya da geç cezaevine yeniden geri dönecektir. Zaman geçtikçe hapishane onun alternatif toplumu olacaktır. O daha rahattır, daha çok yuvada hissettirir, kimse ona tepeden bakmaz. Herkes bir suçludur. Hiç kimse din adamı değildir, hiç kimse hikmet sahibi değildir, kimse kutsal değildir. Tüm zaafları ve eksikleriyle zavallı insanlardır.

Dışarıda terk edildiğini, dışlandığını hisseder.

Benim kasabamda kalıcı bir hapishane kuşu vardı. O çok güzel bir adamdı; adı Barkat Mian'dı ve neredeyse dokuz ayı cezaevinde, sonra da üç ayı dışarıda geçirirdi. Bu üç ayda da her hafta polis merkezine gidip hâlâ orada oluğunu ve her şeyin yolunda olduğunu göstermesi gerekiyordu. Ama benim adamla büyük bir dostluğum vardı. Ailem çok kızgındı. "Niye Barkat ile arkadaşlık ediyorsun?" diyorlardı. "Bir insan arkadaşlıklarıyla tanınır" derlerdi.

Ben de, "Sizi anlıyorum. Bu demektir ki Barkat benimle birlikte tanınacak ve birisine birazcık saygınlık kazandırmak kötü bir şey değil" dedim.

"Ne zaman her şeyi doğru şekilde anlayacaksın?" dediler.

"Ben tam olarak doğru şekilde anlıyorum. Barkat'ın beni aşağı çekmesindense, ben Barkat'ı yükseltiyorum. Onun kötülüğünün benim iyiliğimden daha güçlü olduğunu mu sanıyorsunuz? Benim bütünlüğüme değil, Barkat'ın bütünlüğüne güveniyorsunuz" dedim. "Ne fikirde olursanız olun, ben kendime güveniyorum. Barkat bana hiçbir zarar veremez. Eğer bir zarar verilecekse benim tarafımdan Barkat'a verilecektir."

O gerçekten güzel, hoş bir adamdı ve bana, "Benim etrafımda olmamalısın. Benimle buluşmak ve konuşmak istersen kasabanın dışında bir yerde, nehir kıyısında bir yerde bunu yapabiliriz" derdi. Kendisi de, birisi ölmediği sürece kimsenin gitmediği; insanın sadece bir kez gittiği Müslüman mezarlığının yakınında yaşıyordu. Onun kasabanın içinde yaşamasına izin verilmiyordu. Kasabada kimse ona evini kiralamaya istekli değildi. Kira olarak ne kadar çok para vermeye hazır olduğunun önemi yoktu, kimse onu almazdı. Hiç kimse onu içeri almazdı.

Barkat'a sordum: "Nasıl bir hırsız haline geldin?"

"İlk kez cezaevine konulduğumda kesinlikle masumdum ama yoksuldum ve bir avukat tutamadım ve benim hapse atılmamı isteyen insanların bunda çıkarı vardı. Ben gençken, on dört ya da on beş yaşımdayken annem ve babam ölmüştü. Ve diğer akrabalarım tüm ailenin mallarını, evi, arazileri ele geçirmek istediler ama bunu yapmak için benim yollarına çıkmamam gerekiyordu. Basitçe bunu başardılar. Evimdeyken çantamın içine bir şey koydular ve ondan kurtulmanın bir yolu yoktu. Çantamdaki şey bulundu ve ben cezaevine gönderildim. Geri döndüğümde arazim gitmişti, evim satılmıştı, akrabalarım her şeyi paylaşmayı ve dağıtmayı başarmıştı. Sokaktaydım.

"Yani, ilk olarak içeri girdiğimde masumdum ama dışarı çıktığımda masum değildim çünkü mezun olmuştum. Hapishanede herkese başıma geleni anlattım -sadece on yedi yaşındaydım- ve bana, 'Sen üzülme, bu dokuz ay yakında bitecek ve bu dokuz ayda biz sana son rötuşları yapacağız ve herkesten intikam alabileceksin' dediler.

"Önce tüm akrabalardan intikam almaya başladım; bu sadece kısasa kısas içindi. Onlar beni hırsız olmaya zorladılar ve ben de artık bir hırsız olduğumu kanıtlamıştım. Tüm bu akraba çetesinin peşine düştüm ve sahip oldukları her şeyi çaldım. Ancak, yavaş yavaş giderek daha çok bu işin içine girdim. On vakada kendini kurtarabilirsin ama on birincide yakalanırsın. Yaşlandıkça ve daha becerikli hale geldikçe, daha az yakalanırsın. Ama artık sorun yoktur; aslında cezaevi rahat bir yerdir, işten ve tüm endişelerden ve bu gibi şeylerden kurtulduğun bir tatildir. Hapisteki birkaç ay sağlık için iyidir: Kalkmak için, işe gitmek için, uyumak için kesin saatler olan disiplinli bir hayattır. Ve seni hayatta tutacak kadar da yiyecek vardır."

"Hastaneye gidip biraz tatil yapabilmek için rol yapmazsam asla cezaevinde hastalanmam. Dışarıda hastalanabilirim ama içerde asla. Ve dışarısı yabancı bir dünyadır; herkes benden üstündür ve ben onlardan aşağıdayım. Sadece cezaevinde kendimi özgür hissediyorum."

Garip! Bunu söylediğinde, "Hapiste özgür hissettiğini mi söylüyorsun?" dedim.

"Evet, sadece hapiste kendimi özgür hissediyorum" dedi.

İnsanların hapiste kendini özgür hissettiği ve dışarıdayken hapis olmuş hissettikleri bir toplum, ne tür bir toplumdur?

Ve bu neredeyse tüm suçluların hikâyesidir. Başlangıçta giderilmesi gereken küçük bir şeydi —belki aç kalmıştı; belki de soğuktu, bir battaniyeye ihtiyaç duydu ve onu çaldı— küçük ihtiyaçlardı; aksi taktirde toplumun bu insanları üretmemiş olması gerekirdi. Kimse toplumdan onları üretmesini istemez. Bir taraftan daha çok ve daha çok insan üretmeye devam edersin ve onlar için yeterli şeyler yoktur, ne yiyecek, ne barınak. Sonra da ne bekliyorsun? İnsanları suçlu olmaları kaçınılmaz olan durumların içine sokuyorsun.

Suçun ortadan kalkmasını istiyorsan dünya nüfusunu üçte bire indirmen gereklidir.

Ancak kimse suçun ortadan kalkmasını istemiyor çünkü suçluların ortadan kalkması demek senin yargıçlarının, avukatlarının, yasa uzmanlarının, parlamentolarının, polislerinin, gardiyanlarının kaybolması demektir. Bu çok büyük bir işsizlik sorunu yaratacaktır; kimse herhangi bir şeyin daha iyi olması için değişmesini istemez.

Herkes bir şeylerin daha iyiye gitmesi için değişmesi gerektiğini söyler ama herkes işleri daha da kötüleştirir çünkü kötü şeylerin artması daha çok insanın iş bulmasıdır. Ne kadar kötü şeyler varsa, kendini iyi hissetme şansın artar. Suçlulara, kendinin ne kadar ahlaklı, saygıdeğer bir insan olduğunu

hissedebilmen için ihtiyaç vardır. Günahkârlara azizlerin kendilerini aziz hissedebilmesi için ihtiyaç vardır. Günahkârlar olmadan, kim bir aziz olurdu? Şayet toplum iyi insanlardan oluşsaydı, İsa Mesih'i iki bin yıl boyunca hatırlayacağını mı sanıyorsun?

Bu anlaşılması basit bir şeydir. Niçin Gautam Buda'yı hatırlıyorsun? Şayet dünyada milyonlarca buda, aydınlanmış insan olsaydı, hiç dikkat etmezdin. Gautam Buda'nın ne özelliği var? O kalabalıkta kaybolurdu. Ama yirmi beş asır geçti ve o senin başının üzerinde bir doruk gibi, dağın zirvesi gibi duruyor.

Aslında Buda, İsa, Muhammed, Mahavira dev değildirler; sen pigmesin. Ve her devin senin pigme olarak kalmanda bir çıkarı vardır; aksi taktirde onlar dev olmazdı. Bu çok büyük bir komplodur.

Ben tüm bu komplonun karşısındayım. Ben ne bir devim ne de bir pigmeyim; benim hiçbir çıkarım yok. Ben sadece kendimim. Kendimi hiç kimse ile kıyaslamıyorum bu nedenle, kimse benden aşağıda değil ve kimse benden yukarıda da değil. Bu basit gerçek yüzünden doğrudan görebiliyorum; bakış açımı çarpıtacak hiçbir çıkar yok. Ve benim ölüm cezası sorusuna doğrudan yanıtım şudur: Bu insanın hâlâ medenileşmeye ihtiyacı olduğunun, kültür sahibi olmaya ihtiyacı olduğunun, insani değerleri bilmeye ihtiyacı olduğunun kanıtıdır.

Bu dünyada hiç kimse suçlu değildir, hiçbir zaman olmamıştır. Evet şefkate ihtiyaç duyan insanlar vardır; hapse atılmaya değil, cezalandırmaya değil. Tüm hapishaneler psikolojik bakım evlerine dönüştürülmelidir.

ÖLÜM KALIM MESELELERİ: SORULARA YANITLAR

Kız kardeşim bir kaza geçirdi ve o zamandan beri hareket edemiyor, göremiyor, duyamıyor, konuşamıyor. Onun ölmesine izin vermek daha mı iyidir?

Bu tüm dünyada farklı biçimlerde ortaya çıkan en temel sorulardan bir tanesidir. Çünkü biz asırlardır ölümün kaçınılması gereken bir şey olduğu, onun kötü bir şey olduğu fikrini; yaşamın Tanrı tarafından verildiği ve ölümün şeytan aracılığıyla geldiği fikrini kabul ettik.

Hatta tıp mesleğinde dünyadaki her tıp mezunu, hiçbir şekilde birisinin ölmesine yardım etmeyeceği; her şekilde hayatı korumaya yardımcı olacağını söyleyerek Hipokrat yemini eder.

Hipokrat'ın zamanlarında bu doğruydu çünkü doğan her on çocuktan bir tanesi yetişkin olmak üzere hayatta kalıyordu dokuzu ölüyordu, durum buydu. Gautam Buda'nın zamanında tüm dünyanın nüfusu o kadar azdı ki hayal bile edemezsin. Sadece iki yüz milyondu. Şimdi ise neredeyse tek başına Hindistan'da bir milyar insan vardır. Tüm dünyada beş milyardan fazla insan vardır. Aynı dünyada iki

yüz milyon insandan, yirmi beş asırda beş milyar insana ulaştık. Ve tıp bilimi muazzam bir şekilde gelişti.

Yetmiş yılın kişinin yaşamayı umabileceği en uzun süre olacağı söylenirdi. Bilim adamları neredeyse beş bin yıllık kemikleri, iskeletleri insanın tam olarak ne kadar yaşadığını bulmak için araştırmaktalar. Ve onlar insanların kırk yıldan daha fazla yaşamadıkları sonucuna varmışlardır. Bu nedenle geçmiş günlerin çok güzel olduğunu, hiçbir babanın oğlunun ölümünü görmediğini söylemesi doğrudur. Bu doğaldır. Eğer her baba kırk yaşında ölecekse oğlunun ölümünü nasıl görebilir?

Ancak buna şu dokuz çocuk dahil değildir çünkü onlar iki yıldan fazla yaşamazlardı. Dolayısıyla gerçekte her baba düzinelerce oğlunun ve kızının öldüğünü görüyordu. Bir çocuk iki yıldan fazla yaşadıysa o zaman onun en az kırk yıl yaşama olasılığı vardı. Doğal olarak bu sürede baba ölüyordu.

Şimdi yüz yaşını geçen pek çok insan vardır. Ve dünyanın bazı bölgelerinde yüz yaşını aşmış hâlâ genç bir adam gibi tarlada çalışabilen insanları bulabilirsin. Bazı bilim adamları şayet doğru beslenme, doğru egzersiz ve doğru atmosfer varsa bir kişinin bedeninin en az üç yüzyıl yaşamasının mümkün olduğunu söylüyorlar. Bu çok tehlikeli bir reçetedir çünkü doksan ya da yüz yıllık zamanda bile hayattan o kadar çok bıkarsın ki üç yüzyıl ne yapacaksın? Senin kendi aile üyelerin seni tanıyamayacak. Üç yüzyılda kendi torunlarının soyundan pek çok kuşak oluşacaktır; seninle hiçbir ilişkileri olmayacaktır. Aradaki kopukluk çok büyük olacaktır.

Ve ne yapacaksın? Yaşadın, sevdin, hayatın içerdiği her şeyi gördün; başarılar, başarısızlıklar, acılar ve zevkler, geceler ve gündüzler. Tüm mevsimleri gördün; artık daha fazlası yoktur. Artık o sadece bir tekrardır, aynı teker dönüyor.

Ölüm konusunu bütünüyle yeniden düşünmemiz gerekiyor. Benim fikrim odur ki eğer bir insan kendisi için yaşamanın bütünüyle anlamsız olduğu, yeterince yaşadığı bir aşamaya gelirse bunun yasadışı olmaması gerektiğidir. Buna kesinlikle izin verilebilmelidir; aslında her hastanenin oraya ölmeye gelen insanlar için özel bir bölümü olmalıdır. Böylelikle onlar huzur içinde, sessizce, tüm uygun tıbbi bakım ile ölebilirler. Bu tıbbi bakım onları hayatta tutmak için değildir, bu tıbbi bakım onların mümkün olduğunca güzel, mümkün olduğunca sessiz bir şekilde ölmelerine yardım etmek içindir.

Benim önerim hastanedeki her ölüm departmanında, ölmeden önce insanların meditasyon hali içerisinde ölebilmeleri için meditasyon öğrenmelerine yardım edecek bir meditasyoncunun olmasıdır. Onların ölümü son derece kıymetli bir tecrübe haline gelebilir. Belki de onların tüm yaşamından daha kıymetli olabilir. Ve onlar herhangi bir günah işlemiyorlar.

Bunu düşünmek için kendine zaman tanıyabilirsin. Belki de kişi duygusal olarak o an üzgün hissediyor. Belki de onlara, "Hayatımı sona erdirmeliyim" fikrini veren bir şey olmuştur. Onlara zaman verilmelidir, "Hastaneye gel, bir ay dinlen, ölüme hazırlan. Sana yardım edeceğiz. Ama bu süre içinde fikrini değiştirirsen bu sana kalmış. Kalkıp gidebilirsin, kimse seni zorlamıyor" denilmelidir.

Ve unutma, hiçbir duygu birkaç dakikadan fazla kalamaz. İntihar eden kim olursa olsun, şayet tek bir an daha beklemiş olsaydı bunu yapmamış olabilirdi. O, anlık bir şeydir. Ancak eğer birisi tüm ay boyunca sürekli olarak ölümü bir macera olarak dört gözle bekliyorsa, gerçekten mutluysa, neşeliyse o zaman bu insanların, bedeni mümkün olduğunca zarif bir şekilde bırakmalarına izin vermek bizim görevimizdir.

Soruya cevap olarak bu kadar bir giriş sunuyorum. Böylelikle sen ölümün kötü bir şey olmadığını, doğal bir şey olduğunu anlayabilirsin. Ancak soru yaşlı bir insan hakkında değildir. Soru hareket edemeyen, göremeyen, duyamayan, konuşamayan daha genç bir kız kardeş ile ilgilidir. Onun hiçbir duyusu yoktur. Şimdi, sen buna hayat mı diyorsun? Bu basitçe bitkisel olarak yaşamaktır. Ve o dayanılmaz acılar içinde olmalı. Biz bunu anlayamıyoruz çünkü o bir şey söyleyemiyor. Onun iletişim kurmak için bir kapısı yok. O mutlak bir yalnızlık içinde, tüm yaşamdan kopmuş halde. Yetmiş yıl, seksen yıl ya da doksan yıl belki de daha çok bitkisel bir hayat sürmesinin anlamı ne? O, aileye bir yük olacak. Aile için bir üzüntü kaynağı olacak ve kendisi de mutlak bir cehennem içinde olacak çünkü o bütünüyle hapis olmuştur.

Sadece kendini düşün. Bundan daha büyük bir toplama kampı olamazdı: Gözlerin alınmış, kulakların kapatılmış, konuşamıyorsun, komada olacaksın. Bu durumda olan pek çok insan var. Ben kendim de dokuz aydır komada olan bir kadın görmüştüm. Ve doktorlar onun bilincinin asla geri gelemeyeceğini söylüyorlardı çünkü o kadar süredir bilinçsizdi ki kişiyi bilinçli tutan narin sinir sistemi neredeyse ölmüştü. Onun beyninin filmlerini gösterdiler ve kişiyi kendinin bilincinde kılan noktaların ölmüş olduğunu söylediler. Bilinçsiz kalacaktı ve belki de elli yıl, çünkü ben onu gördüğümde otuz yaşından fazla değildi. O tüm ailenin üzerinde, kocanın, çocukların üzerinde sürekli bir yüktür. Onlar hiçbir şey yapamaz, onlar basitçe çaresizdir. Doktorlar hiçbir şey yapamaz, onlar basitçe çaresizdir. Ancak kanun herhangi birisinin ölmesine yardımcı olmayı yasaklar. Aksi taktirde doktorlar suçlu olacaktır. Onların katil olduğu düşünülecektir.

Kanunlar ilkeldir. Kanunlar şefkati anlamaz. Bu kadının merhametli bir ölüme ihtiyacı vardır. O ölümünü dahi isteyemez.

Soruyu soran kişinin kız kardeşi ölmeyi bile isteyemez. Ancak onu sevenler hangi ülkenin devleti ise ondan bunu istemelidir. Onun durumunu mahkemeye götürmeli ve onu canlı tutmanın merhamet olmadığında ısrar edilmelidir. Bu sevgi değildir, o kesinlikle artık çağdaş bir desteğe sahip olmayan ilkel bir fikirdir. Tüm ailenin hazır olduğunu; onun bu hapishaneden kurtulabileceğini böylelikle yeni bir doğuma, yeni bir bedene; gözlere, kulaklara sahip olabileceğini, konuşabileceğini ve yürüyebileceğini bilmelerini sağlayın. Onun ölümü bir felaket olmayacak. Onun ölümü onun için bir kutsama olacak.

Ben sana basitçe kendi yaklaşımımı anlatıyorum. Sana buna göre davranmanı söylemiyorum çünkü bu senin ülkende yasa dışı olabilir. Hükümete kanun aracılığıyla yaklaşman ve bunu ulusal bir tartışma noktasına çekmen gerekir çünkü sadece senin kız kardeşin olmayabilir. Aynı şekilde, bedeni bırakmak

için tıbbi birisinin yardımına kanunun izin vermemesi dışında bir neden olmadığı için acı çeken pek çok başka çocuk ve genç insan olabilir.

Anlamamız için vakit gelmiştir ve tıp mesleği anlamalıdır: Hipokrat yemini tıp öğrencileri için yemin olmaktan çıkmalıdır. Onlara kişinin hayatı bolluk içinde ve daha güzel bir şekilde yaşayabilmesi için yardım eden bir yemin verilmelidir. Ancak bir kişi yaşayamıyor ve sen onun sadece nefes almasına yardımcı oluyorsun... Nefes almak yaşamak değildir. O zaman kişinin ölmesine yardım etmek daha iyidir. Her iki durumda da sen şefkatlisin. Yaşama hizmet etsen de ölüme hizmet etsen de fark etmez. Senin şefkatin kişinin daha iyi bir hale, daha iyi bir hayata geçtiğini görmek olmalıdır. Ve her ülke tıpkı çoğu ülkenin kanununun artık doğum kontrolünü kabul etmiş olması gibi bir kanun çıkarmalıdır. Bu hayatın bir ucudur; çocukların doğmasını önlüyorsun. Eğer bunu kabul etmişsen o zaman diğer ucundan da dünyayı terk etmek isteyen yaşlı insanlara izin vermeli, törensel olarak ayrılmalarına engel olmadan kabul etmelisin. Tüm dostlarını, tüm ailelerini çağırabilirler. Tüm aileyle birlikte bir aylığına yaşayabilirler çünkü artık sadece bir aylığına burada olacaklardır.

Doğmak senin ellerinde değildir ama en azından ölümünü seçebilmekte özgür olabilirsin. Dünyadaki birkaç hükümet daha, yakın zamanda hayatın diğer ucunda insanların daha hızlı hareket etmelerine izin vermemiz gerektiğini kabul edecektir. Dünya aşırı kalabalıktır. Bir taraftan insanların gelmesini engelliyoruz ve diğer taraftan da onların ilerlemelerine yardımcı olmalıyız. Böylelikle dünya daha az kalabalık ve daha az yoksul hale gelecektir.

Ve bu sadece dünyanın daha az fakir ve daha az kalabalık hale gelmesiyle ilgili bir mesele değildir, bu ayrıca o insanlarla ilgili bir meseledir. Çoğu Batı ülkesinde ve özellikle Amerika'da yüz binlerce insan hastanelerde yaşamaktadır. Onlar doksan yaşında ya da yüz yaşındadırlar. Onlar evlerinde yaşayamazlar çünkü kendi kendilerine nefes bile alamazlar. Ve biz hâlâ onları canlı tutuyoruz; ne için? Onlara suni solunum veriyoruz. Bunun o insanlar için bir zevk olacağını sanmıyorum. Onlar asla eve dönemeyecekler. Onlar hastanede ölecek. Ve onları suni solunum halinde tutmanın mantığını anlayamıyorum. Onların bedenleri nefes almaya hazır değilken lütfen bırakın da nefes almasınlar! Bu onların kendi kişisel meselesidir.

Sen çok fazla müdahale ediyorsun. Onların ölmesine izin vermeyeceksin. Onlar zaten ölüler ve sen bunun hiçbir amacı olmadığının farkında olmasan bile onları devam etmeye zorluyorsun. Ve mezarlarında dinleniyor olması gereken binlerce insanı canlı tuttuğun zaman gereksiz bir şekilde hastaneleri, doktorların zamanını, pek çok makineyi ve çok miktarda bakımı meşgul ediyorsun. Amaç ne? Bir iki yıl sonra yapay nefesi dahi almayı bırakacaklardır. Onu reddedecek ve istemeyeceklerdir. Başka hiçbir şey olmayacak. Fakat bu üç yıl boyunca onları gereksiz yere işkence altında tutacaksın. Ve bunun hizmet olduğu, bunun sevgi olduğu düşünülür. Bunun Hıristiyanlık olduğu düşünülür. Ama bu basitçe zalimliktir.

Bırakın bu zavallı insanlar ölsün. Ve dünyanın her tarafında beden onlara sadece acı verdiği için bedenlerini terk etmeye hazır binlerce insan var. Çok fazla hastalıkla, çok fazla rahatsızlıkla artık herhangi başka bir şey yapamazlar. Onlar artık hiçbir şeyden zevk almazlar.

Ancak bu dünya gariptir. Tüm gerçekliğini yitirmiş, geçmişin sadece bir gölgesi haline gelmiş ve artık insanlara gereksizce eziyet etmekte olan eski yasaları takip eder.

Benim önerim kız kardeşinin bu bedenden serbest kalması gerektiğidir çünkü bu beden onun için bir hapishaneden farksızdır. Eğer onu seviyorsan ona elveda demek zorundasın. Gözyaşlarıyla, üzüntüyle ama yine de ona elveda demek zorundasın ve onun daha iyi bir bedenin içine girmesi için dua edip meditasyon yapmalısın. Fakat devletten bunu iste, bunun için bir hareket başlat, böylece sadece kardeşine yardım etmemiş olursun. Onun durumunda olan pek çok başka insan olabilir.

Ve bu konuyla ilgili yapabildiğin kadar çok gürültü kopart, sadece o zaman sana izin verilecektir. Bu sayede kız kardeşin huzurlu bir ölüme kavuşabilir. Ve endişelenme çünkü senin en derindeki varlığın asla ölmez.

Bir Hıristiyan olarak yetiştirilme tarzımdaki en güçlü şey cömertlik, kendimi düşünmemekti. Şimdi, kendimi hatırlarken ve içe doğru yönelme dürtüsünü takip ederken, bir huzursuzluk, suçluluk ve kafa karışıklığı katmanından geçmek zorundaymışım gibi geliyor. Bunun hakkında konuşabilir misiniz?

Tüm dinler insanın gelişimine son derece büyük zararlar vermiştir ama Hıristiyanlık insanlığa zarar verme konusunda en üsttedir. Onlar güzel sözleri, sana karşı olan çirkin eylemlerin ardında gizlemek için kullanmıştır. Örneğin cömertlik: Kendisini tanımayan bir kimseye cömert olmasını söylemek o kadar büyük bir aptallıktır ki insan Hıristiyanlığın iki bin yıldır bunu yapmakta olduğuna inanmıyor.

Sokrates der ki, "Kendini tanı ve onun dışındaki her şey ondan sonra gelir." Kendini bilerek cömert olabilirsin. Aslında cömert olacaksın; o senin tarafından bir çaba olmayacak. Kendini bilerek sadece kendini bilmeyeceksin herkesin benliğini bileceksin. O aynıdır; o tek bir bilinçtir, tek bir kıtadır. İnsanlar ada değildir. Ancak insanlara kendi varlığını tanımalarını öğretmeden Hıristiyanlık tehlikeli bir oyun oynamıştır ve bu insanları cezp etmiştir. Çünkü onlar güzel bir sözcüğü, 'cömertliği' kullanmıştır. O dindar gibi görünür. O manevi gibi görünür. Ben, "Önce bencil ol" dediğimde bu manevi gelmez.

Bencil?

Senin zihnin cömertliğin manevi olduğu yönünde şartlandırıldı. Bunu biliyorum ama kendini tanıyacak kadar bencil olmadığın sürece cömertlik mümkün değildir. Cömertlik kendini tanımanın, kendin olmanın bir neticesi olarak ortaya çıkacaktır. O zaman cömertlik erdemli bir eylem olmayacaktır, cennette ödüller kazanmak için yapılmayacaktır. O zaman cömertlik basitçe senin doğan olacak ve her bir cömertlik eylemi kendi içinde bir ödül olacak.

Ancak Hıristiyanlık atı arabanın arkasına koşmuştur: Hiçbir şey hareket etmiyor, her şey takılıp kalmıştır. Atlar takılmıştır çünkü onların önünde araba vardır ve araba hareket edemez çünkü hiçbir araba önlerinde olmadan, onu çekmeden hareket edemez.

Neredeyse tüm Hıristiyanlar meditasyon yapmaya başladıklarında bu bir suçluluk duygusu getirir: Tüm dünya bu kadar sorunluyken, insanlar bu kadar yoksulken, insanlar açlıktan ölürken, insanlar AİDS'ten acı çekerken sen meditasyon yapıyorsun. Sen son derece bencil olmalısın! Önce yoksula yardım et, AİDS'ten acı çeken insanlara yardım et, önce diğer herkese yardım et.

Fakat hayatın çok kısadır. Yetmiş ya da seksen yılda kaç tane cömertçe eylem yapabilirsin? Ve meditasyon için ne zaman vakit bulacaksın çünkü ne zaman meditasyona doğru yönelmeye başlasan yoksul insanlar oradadır, yeni hastalıklar meydana çıkmıştır ya da kimsesizler vardır, dilenciler vardır.

Bir anne küçük oğluna şöyle diyordu: "Cömertlik dinimizin temelidir. Asla bencil olma, başkalarına yardım et."

Küçük oğlan —ve küçük oğlanlar sözde büyük oğlanlardan daha iyi algılara ve berraklığa sahiptir— şöyle dedi: "Bu çok garip bir şey gibi geliyor. Ben onlara yardım etmeliyim ve onlar da bana yardım etmeli. Niye bunu basitleştirmiyoruz? Ben kendime yardım edeyim, onlar da kendilerine yardım etsin.

Dinin temeli çok karmaşık geliyor ve gereksiz bir şekilde karmaşıktır.

Aslında Hıristiyanlık Doğu dinlerini onların bencilce gözüktüğü gibi basit bir neden yüzünden kötülemiştir. Jaina mistik Mahavira, yirmi dört saat meditasyon yapıyor...o bir okulda öğretiyor olmalıydı ya da bir hastanede çalışmalıydı. O kimsesizlere bakıyor olmalı, bir Rahibe Teresa olmalı ve Nobel ödülü almalıydı.

Çok açıktır ki hiçbir meditasyoncu asla bir Nobel ödülü almamıştır. Niçin olsun ki? Hiçbir cömertlik yapmadın. Sen dünyadaki en bencil insansın, sadece meditasyon yapıyor ve sessizliğin ve huzurun ve saadetin tadını çıkarıyor, hakikati buluyor, Tanrısallığı buluyor, tüm hapishanelerden tamamıyla özgür hale geliyorsun. Bu tamamıyla bencilliktir. Bu nedenle Hıristiyan zihni meditasyon fikrini kabullenmekte biraz zorlanır. Hıristiyanlıkta meditasyon yoktur sadece dua vardır.

Onlar Gautam Buda'yı gerçek bir dindar insan olarak adlandıramazlar çünkü o yoksullar için ne yapmıştır ki? O hastalar için ne yapmıştı? Yaşlılar için ne yapmıştı? O aydınlandı: Bu bencilliğin en üst noktasıdır. Ancak Doğu'nun bütünüyle farklı bir bakış açısı vardır. Ve çok daha mantıklı, rasyonel, anlaşılabilirdir. Doğu her zaman için kalbinde bir sessizliğe, bir huzura, varlığında bir şarkıya, aydınlanmanı yayan bir ışığa sahip olmadığın sürece hiç kimseye bir faydan dokunamayacağını düşünmüştür. Sen kendin hastasın; sen kendin kimsesizsin çünkü sen henüz varoluşun nihai güvencesini, yaşamın sonsuz güvenliğini bulamamışsındır. Sen o kadar yoksulsun ki içinde karanlıktan başka bir şey yoktur. Nasıl başkalarına yardım edebilirsin. Sen kendin boğuluyorsun diğerlerine

yardım etmek tehlikeli olacaktır; büyük ihtimalle diğer kişiyi de boğacaksın. Önce yüzmeyi öğrenmek zorundasın. Ancak ondan sonra boğulmakta olan birisine herhangi bir yardımın olabilir.

Benim yaklaşımım gayet nettir. Önce bencil ol ve kendi içinde var olanı keşfet: Tüm zevkleri ve tüm saadetleri ve tüm mutlulukları. Ve o zaman cömertlik tıpkı gölgenin seni takip etmesi gibi gelecektir çünkü dans eden bir kalbe sahip olarak, varlığında Tanrısallığa sahip olarak onu paylaşmak zorundasın. Onu bir cimri gibi saklamaya devam edemezsin çünkü manevi gelişiminde cimri olmak bir ölümdür.

Manevi gelişimin ekonomisi dışsal ekonomiden farklıdır. Sıradan ekonomide eğer sen vermeye devam edersen giderek daha azına ve daha azına sahip olacaksın. Ancak ruhsal ekonomide eğer vermezsen daha azına ve daha azına ve daha azına sahip olacaksın; eğer verirsen daha çoğuna ve daha çoğuna ve daha çoğuna sahip olacaksın. İçsel dünyanın ve dışsal dünyanın kanunları taban tabana zıttır.

İlk önce içinde zengin ol, ilk önce bir imparator haline gel. Ondan sonra paylaşacak çok şeyin olur, onu cömertlik olarak bile adlandırmayacaksın. Ve sana burada ya da öteki tarafta bir ödül verilmesi için bir arzun olmayacak. Hatta bir şey verdiğin kişinin minnet duymasını dahi istemeyeceksin. Tam tersine o kişi sevgini, mutluluğunu, saadetini reddetmediği için ona şükran duyacaksın. O kişi alıcıydı, kalbini ve şarkını ve müziğini kendi varlığının içine akıtman için sana izin verdi.

Hıristiyanlığın cömertlik fikri son derece aptalcadır. Doğu hiçbir zaman bu şekilde düşünmemiştir. Doğunun tüm tarihi ve onun hakikat arayışı çok uzundur ve o basit bir gerçeği bulmuştur: Önce kendine özen göstermelisin ve ondan sonra başkalarına özen gösterebilirsin.

Soruyu soran kişi belli bir suçluluk hissediyor. Diyor ki, "...bir huzursuzluk, suçluluk ve kafa karışıklığı katmanından geçmek zorundaymışım gibi geliyor. Bunun hakkında konuşabilir misiniz?"

Bu basit bir olgudur. Hıristiyanlık milyonlarca insanı yanlış bir yola gitmek için kandırmıştır. Ve kökten dinci Hıristiyan en fanatik olanıdır, bulabileceğin en bağnaz insandır. Bugünlerde Doğu kendi ihtişamının doruklarını —Gautam Buda ve Mahavira'nın zamanlarını— unutmuştur. Artık Hıristiyan olmayan insanlar bile Hıristiyan ideolojisinden etkileniyor. Bugünlerde Hint anayasası hayırseverliğin yoksullara yardım etmeyi, eğitimi yoksullara yaygınlaştırmayı ve yoksullar için hastaneler yapmayı içerdiğini söylüyor. Bu üç şeyin hiçbirini Gautam Buda'nın öğretilerinde bulamazsın. Yoksullara yardım etmeye karşı olduğundan değil, eğer bir meditasyoncu olursan yardım edeceğin için. Fakat onu taşımayacaksın. O basit, doğal bir şey olacak.

Ancak, meditasyon öğretmek hayırseverlik değil, hastane açmak hayırseverliktir. Okul açmak ve coğrafya ve tarih öğretmek hayırseverliktir. Ve coğrafyada ne öğreteceksin? Timbuktu nerede, İstanbul nerede? Tarihte ne öğreteceksin; Cengiz Han'ı, Timurlenk'i, Nadir Şah'ı, Büyük İskender'i, Korkunç İvan'ı. Ama insanlara huzurlu, sevecen, neşeli, tatmin olmuş, doymuş olmayı öğretmek hayırseverlik değil. Hıristiyan olmayan insanlara bile hastalık bulaşmıştır.

Mahatma Gandi hayatında en az üç kez Hıristiyan olmanın eşiğine gelmiştir. Aslında o, yüzde doksan Hıristiyan'dı. Hint anayasasını yazmış olan Doktor Ambetkar, onun ve takipçileri olan dokunulmazların Hıristiyan olmaları gerektiğini yıllarca düşünmüştü. En sonunda onların Budist olmaları gerektiğine karar verdi. Ama tüm Hint anayasasının Hıristiyanlık etkisi altında olduğunu anlayabilirsin. Tüm Hint anayasasında Doğu'nun dünyaya katkısı ve en değerli katkısı olan "meditasyon" sözcüğünün bahsi bile geçmez. Bunun yerine anayasa Hıristiyan misyonerlerin sürekli vaaz ettiklerini yansıtır. O Gautam Buda'yı yansıtmaz, o Kabir'i yansıtmaz, o Nanak'ı yansıtmaz.

Meditasyon olmaksızın herhangi bir hayır işinin nasıl olabileceğini anlayamıyorum.

Bu yüzden senin suçluluk duygun yanlış bir şartlanmadır. Onu bir an bile düşünmeden bırak. Sen mutlak surette bencil olarak cömert hale geleceksin. Önce içsel olarak zenginleşmen gerek; öylesine zengin, o kadar taşar şekilde zengin ki paylaşmak zorundasın. Tıpkı yağmur bulutunun yağmurlarını susamış toprakla paylaşmak zorunda olması gibi. Ancak önce bulut yağmurla dolu olmalıdır. Boş bulutlara, "Cömert olmalısın" demek sadece mantıksızdır.

İyi dilek sahibi, iyi niyetli insanlar beni görmeye gelirler ve "Etrafınızdaki bu yer garip bir yer, yoksullar için bir hastane açmalısınız; kimsesizleri toplamalısınız; dilencilere elbiseler dağıtmalısınız; yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmelisiniz" derler. Benim yaklaşımım tamamıyla farklıdır. Yoksullara doğum kontrol yöntemlerini dağıtabilirim böylelikle kimsesizler olmaz. Yoksullara doğum kontrol hapı dağıtabilirim böylelikle nüfus patlaması olmaz. Çünkü önce kimsesizleri yaratmanın ve sonra kimsesizler evi yaratmanın ve sonra da onlara hizmet ederek hayatını boşa harcamanın bir manasını göremiyorum.

Altmışlarda konuşmalar yapmaya başladığımda Hindistan'ın nüfusu dört yüz milyondu. O zamandan beri doğum kontrolünün mutlak bir ihtiyaç olduğunu söylüyorum. Ancak Hıristiyanlar doğum kontrolüne karşıdır ve sadece otuz beş yıl içerisinde Hindistan nüfusunu iki katından fazla artırdı. Ve dört yüz milyondan dokuz yüz milyona çıktı. Beş yüz milyon insan engellenmiş olabilirdi ve Rahibe Teresa'ya hiç ihtiyaç olmazdı, Papa'nın Hindistan'a gelip cömertliği öğretmesine gerek kalmazdı.

Ancak insanlar gariptir: Önce onların hasta olmasına izin ver, sonra da ilaç ver. Ve onlar çok güzel yollar bulmuştur. Her Lions kulübünde ve Rotary kulübünde üyeleri için kutular bulundururlar. Eğer bir şişe ilaç aldıysan ve iyileştiysen, ilacın yarısı hâlâ boşsa onu Lions kulübüne bağışlarsın. Onlar bu şekilde ilaç toplarlar ve onlar büyük, cömert insanlardır. Böylelikle onlar ilaç dağıtırlar. Onların düsturu hizmettir. Ancak bu çok kurnazca bir hizmettir. Bu ilaçlar çöpe atılacaktı; eğer iyileştiysen kalan ilaçla ne yapacaksın? Bu ilaçları toplamak ve onları yoksullara dağıtmak çok iyi bir fikirdir. Ve topluma hizmet etmiş olmak çok iyi bir duygudur.

Benim vizyonuma göre insanın ilk ve en öncelikli ihtiyacı meditasyon halindeki bir bilinçtir. Ve senin meditasyon halindeki bilincinden sonra ne yaparsan yap başkalarına yardımcı olacaksın; hiç zarar veremezsin, sadece sevgi dolu ve şefkatli eylemler yapabilirsin.

Bu yüzden tekrar ediyorum, önce bencil ol. Kendini tanı, kendin ol ve o zaman bu dünyada ya da öteki dünyada hiçbir ödül istemeksizin hayatı paylaşmak dışında, cömertçe paylaşmak dışında bir şey olmayacaktır.

SEVGiNiN iYiLEŞTiRiCi GÜCÜ

Herkes öyle bir şekilde yetiştirilmiştir ki, herkes birer idealist olmuştur. Hiç kimse gerçekçi değildir. İdeal insanlığın ortak hastalığıdır.

Herkes öyle bir şekilde yetiştirilmiştir ki, herkes gelecekte bir yerde birisi, bir şey olmak zorundaymış diye düşünmeye devam eder. Bir imaj verilir ve sen onun gibi olmak zorundasın. Bu sana bir gerginlik verir çünkü sen o değilsin, sen başka bir şeysin, ama yine de o olmak zorundasın.

Bu yüzden kişi gerçeği gerçek olmayan için kötüler: Gerçek olmayan gerçek değildir. Ve ideal olan seni geleceğe doğru çekmeye devam eder, şimdiden çıkarır.

İdeal sürekli bir kâbusa dönüşür çünkü o kınamaya devam eder. Mükemmellik idealine sahip olduğundan ne yaparsan yap mükemmel olmaz. Ne elde edersen et yine de tatmin edici değildir çünkü senin hiçbir zaman tatmin olmayacak çılgın bir beklentin vardır.

Belirli bir zamanın içinde, belirli bir halin içinde, belli sınırlarla. Sen insansın. Bu sınırları kabul et. Mükemmeliyetçiler her zaman için delirmenin eşiğindedir. Onlar takıntılı insanlardır; ne yaparlarsa yapsınlar yeterince iyi değildir. Ve hiçbir şeyi mükemmel yapmak mümkün değildir; mükemmellik insanlar için imkânsızdır. Aslında mükemmel olmamak yegâne olma yöntemidir.

O halde ben burada ne öğretiyorum? Ben sana mükemmellik öğretmiyorum, ben bütünlük öğretiyorum. Bu bütünüyle farklı bir şeydir. Bütün ol. Mükemmelliği umursama. Bütün ol derken, gerçek ol, burada ol diyorum; ne yaparsan yap tam olarak yap. Mükemmel olmayacaksın ama senin mükemmel olmaman güzellikle dolu olacak, o senin bütünlüğünle dolu olacak.

Asla mükemmel olmaya çalışma, aksi taktirde çok fazla endişe yaratacaksın. Halihazırda çok sayıda dert var; kendin için daha fazla dert yaratma.

Bir gün üstü başı dağınık, endişeli Garfinkel üç yaşında bir oğlan çocuğunun elinden tutarak trene oturdu. Her birkaç dakikada bir çocuğa bir tokat atıyordu.

"Eğer bebeğe bir kez daha vurursanız size öyle bir bela açarım ki unutamazsınız" dedi karşısında oturan kadın.

"Bela mı?" dedi Garfinkel. "Başıma dert açacaksınız? Bayan, ortağım tüm paramı çaldı ve karım ve arabamla kaçtı. Koltuklu vagondaki kızım altı aylık hamile ve bir kocası yok. Valizlerim kayboldu, ben yanlış trendeyim ve bu sinir bozucu küçük şey biletleri yedi ve üstüme kustu. Ve bayan siz mi başıma bela açacaksınız?"

Şimdi, daha fazla ne dert olabilir? Bu kadarının yeterli olduğunu düşünmüyor musun?

Hayatın kendisi o kadar karmaşık ki, lütfen kendine karşı biraz daha nazik ol. İdealler yaratma. Hayat yeterince problem çıkarıyor ama bu problemler çözülebilir. Eğer yanlış trendeysen, treni değiştirebilirsin; biletler kayıpsa yeniden alınabilir; eğer karın kaçtıysa başka bir kadın bulabilirsin. Hayatın sana getirdiği problemler çözülebilir ama idealizmin sana getireceği problemler asla çözülemez; onlar imkânsızdır.

Birisi İsa olmaya çalışıyor... Şimdi, bunun bir yolu yoktur; bu, bu şekilde olmaz, doğa buna izin vermez. İsa bir kez ve tek bir kez olur; doğa herhangi bir tekrara katlanamaz. Birisi bir Buda olmaya çalışıyor; şimdi o imkânsız olanı deniyor. Bu basitçe gerçekleşemez; bu doğaya aykırıdır. Sen sadece kendin olabilirsin. O yüzden bütün ol. Nerede olursan ol ve her ne yapıyor olursan bütünüyle yap. Onun içerisine gir, o senin meditasyonun haline gelsin. Onun mükemmel olup olmaması konusunda endişelenme; o mükemmel olmayacak. Şayet bütünse bu yeterlidir. Eğer o bütün olduysa ondan zevk aldın, onun aracılığıyla tatmin yaşadın, onun içine girdin, onun içine çekildin, onun içinden yeni, taze, genç, yenilenmiş olarak çıktın.

Bütün olarak yapılan her eylem canlılık katar ve bütün olarak yapılmış olan her eylem asla herhangi bir esaret yaratmaz. Bütünüyle sev ve bağlılık asla ortaya çıkmaz; yarım yamalak sev ve bağlılık ortaya çıkar. Bütünüyle yaşa ve ölümden korkmazsın; kısmen yaşa ve ölümden korkarsın.

Ama "mükemmel" sözcüğünü unut. O en suçlu sözcüklerden birisidir. Bu dünyadaki tüm dillerden çıkarılmalıdır, o insan zihninden çıkarılmalıdır. Hiç kimse asla mükemmel olmamıştır ve hiç kimse de asla olamaz. Bunu göremiyor musun? Tanrı orada bir yerde olsa ve onunla buluşacak olsan, onun yaratımıyla ilgili de hatalar bulamaz mısın? Pek çok. Bu yüzden o saklanıyor. O neredeyse senden çekiniyor. Hatalar, hatalar ve hatalar. Onları sayabiliyor musun? Sonsuz sayıda hata bulacaksın. Aslında, şayet sen bir hata-bulucu isen, doğru olan -doğru yerde, doğru zamanda- hiçbir şey bulamazsın. Her şey sadece bir karmaşadır.

Tanrı bile mükemmel değildir; Tanrı bütündür. O bunu yapmaktan keyif aldı, o hâlâ keyif alıyor. Ama o mükemmel değil. O mükemmel olsaydı, o zaman yaratılanlar da mükemmel olurdu. Mükemmellikten, mükemmellik çıkacaktır.

Dünyanın tüm dinleri Tanrı mükemmeldir der. Ben öyle demiyorum. Ben Tanrı bütündür, Tanrı kutsaldır, Tanrı tamdır diyorum; fakat mükemmel değildir. Hâlâ çabalıyor olmasına rağmen... O nasıl mükemmel olsun? Öyle olsaydı, dünya şimdiye kadar ölmüş olurdu. Bir kez bir şey mükemmel oldu mu, ölüm gerçekleşir çünkü gelecek yoktur, yol yoktur. Ağaçlar hala büyüyor, bebekler hâlâ doğuyor;

her şey devam ediyor. Ve o gelişmeye devam eder. Gelişmeyi göremiyor musun? O her şeyde gelişmeye devam ediyor. Evrimin anlamı budur: Bir şeyler gelişiyor. Maymunlar insan oldu; bu bir gelişmedir. O halde insan ilahi olabilir, Tanrı'nın kendisi haline gelebilir; evrim budur.

Teilhard de Charin her şeyin mükemmel olacağı bir Omega noktası olacağını söyler. Öyle bir şey yok. Bir Omega noktası yok. Olamaz. Dünya her zaman için sürecin içindedir; orada evrim mevcuttur; biz yaklaşıyoruz ve yaklaşıyoruz ama asla ulaşmıyoruz çünkü bir kez ulaştığımızda; bitti. Tanrı hâlâ farklı şekillerde denemeye devam ediyor, gelişiyor.

Kesin olan bir şey var: O yaptığı işten memnun, aksi taktirde onu bırakırdı. O hâlâ onun içine enerji akıtmaya devam ediyor. Tanrı senden memnunken, senin kendinden memnun olmaman tam bir saçmalıktır. Kendinden memnun ol. Bırak mutluluk en yüksek değer olsun. Ben bir hedonistim. Her zaman aklından çıkartma; kriter mutluluktur. Ne yaparsan yap mutlu ol; o kadar. Onun mükemmel olup olmadığını hiç umursama.

Mükemmelliğe olan bu takıntı nedir? O zaman sen gergin, kaygılı, sinirli, her zaman huzursuz, dertli, çatışma halinde olacaksın. İngilizce "agony (ıstırap çekmek)" sözcüğü "çelişkili olmak" anlamına gelir. Sürekli olarak kendinle güreşmek; ıstırabın anlamı budur. Kendinle huzurlu olmazsan acı içinde olacaksın. İmkânsız olanı isteme; doğal ol, rahat ol, kendine sevecen davran ve başkalarını sev.

Sürekli kendisini kötülediği için kendini sevemeyen bir kişi unutma ki başka kimseyi sevemez. Mükemmeliyetçi birisi sadece kendine karşı mükemmeliyetçi değildir, başkalarına karşı da öyledir. Kendisine karşı acımasız olan birisinin başkalarına karşı da acımasız olması kaçınılmazdır. Onun talepleri imkânsızdır.

Hindistan'da bir mükemmeliyetçi olan Mahatma Gandi vardı, neredeyse nevrotikti. Ve o müritlerine karşı çok acımasızdı: Çay bile yasaktı. Çay! Çünkü onda kafein vardı. Onun aşramında birisinin çay içtiği görülürse o büyük bir günahtı. Aşka izin yoktu. Eğer birisi başka birine aşık olursa bu öylesine büyük bir günahtı ki neredeyse bunun yüzünden dünyanın sonu gelmiş gibi olurdu. O sürekli olarak müritleri hakkında casusluk yapıyordu, her zaman anahtar deliğinin önünde oturuyordu. Ancak o kendisine karşı da böyleydi. Kendine nasılsan başkalarına karşı da öyle olursun.

Ancak bu tip insanlar büyük liderler haline gelir çünkü onlar diğerlerinde büyük bir suçluluk yaratırlar. İnsanlarda ne kadar çok suçluluk yaratabilirsen o kadar büyük bir lider haline gelebilirsin. Çünkü giderek daha çok ve daha çok insan evet, onların mükemmel olmasına yardımcı olabilirsin diye hissedecektir. Onlar mükemmel değildir. Bu yüzden onların mükemmel olmasına yardımcı olabilirsin.

Ben senin mükemmel olmana yardımcı olmak için burada değilim; ben hiçbir türden saçmalıkla ilgilenmiyorum. Ben sadece senin kendin olmana yardımcı olmak için buradayım. Eğer mükemmel değilsen güzel; eğer mükemmelsen bu da güzel.

Mükemmel olmamaya çalışma; çünkü bu bile bir ideal haline gelebilir. Sen zaten mükemmel olabilirsin; o zaman beni dinlemek başına bela açabilir! "Bu adam mükemmel olma diyor." Buna gerek yok. Eğer mükemmelsen bunu da kabul et.

Kendini sevmeye çalış. Lanetleme. İnsanlık bir kez derin bir kabullenişe sahip olmaya başladığında tüm kiliseler yok olacaktır ve tüm politikacılar ve din adamları yok olacaktır.

Bir gün adamın biri kuzey ormanlarında balık avlıyordu ve geceleyin kamp ateşinin etrafında rehberi ona, Harry Emerson Fosdik'in bir balık tutma gezisi sırasında yaptığı rehberlik hakkında konuşuyordu.

"Evet," dedi rehber, "küfürbaz olması dışında iyi bir adamdı."

"Dur bir dakika," dedi balıkçı, "eminim ki Dr. Fosdik'in adi bir adam olduğunu ima etmiyorsun değil mi?"

"Oh, ama öyleydi efendim," diye tepki gösterdi rehber. "Bir seferinde iyi bir levrek yakalamıştı. Tam tekneye çekmek üzereyken balık oltadan kurtuldu. Bunun üzerine doktora, 'Bu kahrolası bir utanç!' dedim ve doktor geri geldi ve 'Evet öyle' dedi. Ama onu böyle bir lisan kullanırken ilk kez duymuştum."

Şimdi bu bir mükemmeliyetçi zihnidir. Doktor hiçbir şey söylememiştir. O basitçe, 'Evet öyle' der ama bu bile bir mükemmeliyetçinin bir hata bulması için yeterlidir.

Bir mükemmeliyetçi nevrotiktir. Ve o sadece nevrotik değildir, o çevresinde de nevrotik eğilimler yaratır. Bu yüzden bir mükemmeliyetçi olma ve çevrendeki birisi bir mükemmeliyetçiyse senin zihnini de kirletmeden önce mümkün olduğunca hızla kaç.

Tüm mükemmeliyetçilik derin bir tür ego oyunudur. Sadece kendini idealler ve mükemmellik terimleri ile düşünmek bile egonu en üst düzeyde dekore etmekten başka bir şey değildir. Mütevazı bir insan hayatın mükemmel olmadığını kabul eder. Mütevazı kişi, gerçekten dindar bir kişi hepimizin sınırları olduğunu kabul eder.

Benim mütevazı tanımım budur. Mükemmel olmaya çalışmamak alçak gönüllülüktür. Mütevazı bir insan giderek daha çok ve daha çok bütün hale gelir çünkü onun reddedeceği, dışlayacağı hiçbir şey yoktur. O her ne ise, iyi ya da kötü kabul eder. Ve alçak gönüllü bir kimse son derece zengindir, çünkü o kendi bütünlüğünü; öfkesini, cinselliğini, aç gözlülüğünü kabul eder: Her şey kabulüdür. Bu derin kabullenişin içinde büyük bir simyasal değişim gerçekleşir. Çirkin olan her şey yavaş yavaş kendiliğinden kaybolur. O giderek daha çok ve daha çok uyumlu, daha çok ve daha çok bütün hale gelir.

Azizlerden hoşlanmıyorum ama kutsal olanların yanındayım. Bir aziz bir mükemmeliyetçidir; kutsal olan kişi bütünüyle farklıdır. Zen ustaları kutsaldır; Katolik azizler azizdir. 'Aziz' sözcüğünün kendisi çirkindir. O, kişinin bir otorite tarafından onaylanmış olduğu anlamına gelen bir sözcükten gelir. Şimdi,

kim birisine aziz olduğu yetkisini verebilir? O, bir tür derece midir, bir sertifika mıdır? Ancak kilise bu aptalca şeyi yapmaya devam eder. Hatta ölüm sonrası mertebeleri dahi verilir! Bir aziz üç yüzyıl önce ölmüş olabilir ve sonra Kilise onun fikirlerini yeniden ele alır. Dünya değişmiştir ve Kilise üç yüzyıl sonra bir ölüm sonrası mertebesi verir: Kişinin gerçekten bir aziz olduğuna ilişkin bir onay. Onu zamanında anlayamamıştık. Ve kilise bu insanı öldürmüş olabilir! Jan Darc bu şekilde bir aziz olmuştur. Onu öldürmüşlerdir ama sonradan fikirlerini değiştirmişlerdir. İnsanlar yavaş yavaş Jan Darc'a yakınlaşmıştır ve onu kabul etmemek zor hale gelmiştir. Önce onu öldürdüler sonra ona ibadet ettiler. Asırlar sonra onun kemiklerini buldular ve ibadet ettiler. Aynı insanlar tarafından, aynı kilise tarafından yakılmıştı. Hayır, 'aziz' sözcüğü iyi değildir. Kutsal bir insan kendisi yüzünden kutsaldır, azizliğine, payesine karar veren bir kilise yüzünden değil.

Doksan yaşındaki Jakobson, Polonya'daki Yahudi katliamlarından, Almanya'daki konsantrasyon kamplarından, düzinelerce Yahudi karşıtı tecrübeden geçerek yaşamıştı.

Bir sinagogda otururken "Oh Tanrım! Bizim, senin seçilmiş insanların olduğumuz doğru mu?" diye dua etti.

Ve göklerden bir ses gürledi, "Evet, Jacobson. Yahudiler benim seçilmiş insanlarımdır!"

"İyi o zaman," diye feryat etti yaşlı adam, "artık başka birisini seçme vakti gelmedi mi?"

Mükemmeliyetçiler Tanrı'nın seçilmiş insanlarıdır, unutma. Aslında, ideallerin yüzünden kendi ıstırabını yarattığını anladığın gün, bu ideallerinden kurtulursun. O zaman sen her ne olursa olsun basitçe kendi gerçekliğine göre yaşarsın. Bu çok büyük bir dönüşümdür.

Tanrı'nın seçilmiş insanı olmaya çalışma, sadece bir insan ol.

SADECE ŞEFKAT TEDAVİ EDİCİDİR

İnsanoğlundaki hasta olan her şey sevgi eksikliği yüzündendir. İnsandaki yanlış olan her şey bir yerde sevgiyle ilgilidir. O sevememiştir yahut sevgiyi almayı başaramamıştır. Varlığını paylaşmayı başaramamıştır. Istırap budur. İçerdeki her çeşit karmaşayı yaratan budur.

İçerdeki bu yaralar pek çok şekilde yüzeye çıkabilir. Onlar fiziksel hastalık halini alabilirler, onlar zihinsel hastalık halini alabilirler; ama derinde insan sevgi eksikliğinden muzdariptir. Beden için besine ihtiyaç olduğu gibi, sevgi de ruh için gereklidir. Beden besin olmadan hayatta kalamaz ve ruh sevgi olmadan hayatta kalamaz. Aslında sevgi olmadan ruh asla doğmaz; onun hayatta kalması söz konusu bile değildir.

Sen basitçe ölüm korkun nedeniyle bir ruhun olduğunu zannediyorsun; bir ruhun olduğuna inanıyorsun. Ancak sevmediğin sürece tanımamışsındır. Sadece sevginin içinde kişi bedenden daha fazlası, zihinden daha fazlası olduğunu hissedecektir.

Ve sadece şefkat tedavi edicidir. Şefkat nedir? Şefkat aşkın en saf halidir. Seks aşkın en düşük halidir, şefkat aşkın en yüksek halidir. Sekste temas temelde bedenseldir; şefkatte temas temelde ruhsaldır. Aşkta şefkat ve seks karışmıştır, fiziksel ve ruhsal karışmıştır. Aşk, seks ve şefkat arasındaki yolun ortasıdır.

Şefkate meditasyon da diyebilirsin. Enerjinin en yüksek hali şefkattir.

Şefkat anlamına gelen '*compassion*' sözcüğü güzeldir: Onun yarısı '*passion*' yani tutkudur. Bir şekilde tutku o kadar arındırılmıştır ki artık o tutku değildir o şefkat haline gelmiştir.

Sekste sen diğerini kullanırsın, diğerini bir araca indirgersin, bir nesneye indirgersin. Bu yüzden cinsellik üzerine kurulu bir ilişkide suçluluk duyarsın. Ve bu suçluluk duygusu dini öğretilerinkinden daha derindir. Cinsellik üzerine kurulu bir ilişkide böyle olduğu için suçlu hissedersin ve suçlu hissedersin çünkü bir insanı bir nesneye, kullanılacak ve atılacak bir mala indirgiyorsun.

Bu yüzden sekste bir çeşit esaret de hissedersin: Sen de bir nesneye indirgenmişsindir. Ve sen bir nesne olduğunda özgürlüğün yok olur çünkü özgürlüğün yalnızca sen bir kişi olduğunda var olur.

Sen ne kadar bir kişi olursan, o kadar özgür olursun; sen ne kadar bir nesne isen o kadar özgür değilsindir.

Odandaki eşya özgür değil. Odanı kilitleyip bırakırsan ve uzun yıllar sonra geri gelirsen eşya aynı yerde, aynı şekilde olacaktır; o kendisini yeni bir şekilde düzenlemeyecektir. Onun özgürlüğü yok. Fakat odada bir kişiyi bırakırsan o kişiyi aynı bulmayacaksın; hatta sonraki gün bile, hatta sonraki an bile. Aynı kişiyi yeniden bulamazsın. Yaşlı Heraklit "Aynı nehre ikinci kez giremezsin" der. Aynı kişiyle yeniden karşılaşamazsın. Aynı kişiyle ikinci kez karşılaşmak imkânsızdır çünkü insan varlığı bir nehirdir sürekli akar. Ne olacağını asla bilemeyeceksin. Gelecek açık kalır.

Bir nesne için gelecek kapalıdır. Bir taş, bir taş olarak kalacak olan bir taştır. Onun gelişim potansiyeli yoktur. O değişemez, o evrimleşemez. Bir insanoğlu asla aynı kalmaz. Geriye düşebilir, ileriye gidebilir; cehenneme ya da cennete gidebilir. Ama asla aynı kalmaz. Şu ya da bu şekilde hareket etmeye devam eder.

Birisi ile cinsel bir ilişki kurduğunda bu birisini bir nesneye indirgemişsin demektir. Ve diğerini indirgeyerek kendini de bir nesneye indirgemiş olursun çünkü bu karşılıklı bir anlaşmadır: "Senin beni bir nesneye indirgemene izin veriyorum, sen de benim seni bir nesneye indirgememe izin ver. Senin beni kullanmana izin veriyorum, sen de benim seni kullanmama izin ver. Birbirimizi kullanalım. İkimiz de nesneler haline gelelim."

İki sevgiliyi izle: Henüz yerleşmediklerinde, romantizm hâlâ canlı iken, balayı sona ermemişken iki insanın yaşamla nefes alıp verdiğini, bilinmeyenin içinde infilak etmeye hazır olduğunu göreceksin. Sonra da evli bir çifte, bir karıya ve bir kocaya bak ve birbirlerinin ölü kalması için yardım eden, ölü kalmak için diğerini zorlayan ölü bir şey, yan yana duran iki mezar göreceksin. Evliliğin sürekli çatışması budur. Hiç kimse bir nesneye indirgenmek istemez.

Seks, "X" enerjisinin en düşük halidir. Eğer dindarsan ona "Tanrısallık" diyebilirsin; eğer bilimsel birisiysen ona "X" de. Bu enerji X, sevgiye dönüşebilir. O sevgiye dönüştüğünde, o zaman diğer kişiye saygı duymaya başlarsın. Evet, arada bir diğer kişiyi kullanırsın ama şükran duyarsın. Asla bir nesneye teşekkür ederim demezsin. Bir kadına âşıksan ve onunla sevişirsen teşekkür ederim dersin. Karınla seviştiğinde hiç teşekkür ettin mi? Hayır, onu kanıksarsın. Hiç karının sana teşekkür ettiği oldu mu? Belki de uzun yıllar önce, henüz karar vermemişken sadece evlilik yolunda ilerlerken, birbirinizi baştan çıkarmaya çalışırken böyle bir şey hatırlayabilirsin; belki. Ancak bir kez her şey düzene girdiğinde hiç karın sana herhangi bir şey için teşekkür etti mi? Onun için pek çok şey yapıyorsun, o senin için pek çok şey yapıyor. Her ikiniz de birbiriniz için yaşıyorsunuz ama minnet kaybolmuştur.

Sevgide şükran vardır, çok derin bir şükran vardır. Diğerinin bir nesne olmadığını bilirsin. Diğerinin bir ihtişamı, bir ruhu, bir bireyliği olduğunu bilirsin. Sevgide diğerine tam özgürlük verirsin. Elbette alırsın ve verirsin; o alış ve veriş ilişkisidir ama saygıyla. Sekste ise o saygı olmayan bir alış ve veriş ilişkisidir.

Şefkatte sen sadece verirsin. Zihninin herhangi bir yerinde karşılığında bir şey almakla ilgili bir fikir yoktur, basitçe paylaşırsın. Sana bir şey gelmeyeceğinden değil! O milyonlarca kez geri döner ama o sadece arada oluverir, sadece doğal bir sonuçtur. Onun için yanıp tutuşma yoktur.

Aşkta bir şey verirsen derinde onun geri döneceğini beklemeye devam edersin. Eğer geri dönmezse şikâyet etmek istersin. Hiçbir şey söylemeyebilirsin ama bin bir şekilde, kandırılmış hissettiğini homurdanarak gösterirsin. Aşk ince bir pazarlık gibi görünüyor.

Şefkatte basitçe verirsin. Aşkta diğeri sana bir şey verdiği için şükran duyarsın. Şefkatte diğeri senden bir şey aldığı için şükran duyarsın; diğeri seni reddetmediği için şükran duyarsın. Verme enerjisi ile gelmiştin, paylaşacak pek çok çiçekle gelmiştin ve diğeri sana izin verdi, diğeri alıcıydı. Diğeri alıcı olduğu için şükran duyarsın.

Şefkat aşkın en yüksek halidir. Çok fazlası geri gelecek -dediğim gibi milyon kez- ama önemli olan bu değildir, sen onu arzulamazsın. Eğer gelmezse onla ilgili bir şikâyet yoktur. Eğer geliyorsa basitçe şaşırırsın! Eğer geliyorsa bu inanılmazdır. Eğer gelmiyorsa sorun yoktur. Sen asla yüreğini kimseye bir pazarlığın parçası olarak vermedin. Sen basitçe yağdırırsın. O kadar çok var ki eğer yağdırmazsan ağırlaşacaksın. Tıpkı bir bulutun yağmur sularını boşuna yağdırmak zorunda olması gibi. Ve bir dahaki sefer bir bulut yağdırırken sessizce izle ve her zaman duyacaksın: Bulut yağdırdıktan ve toprak emdikten sonra her zaman için bulutun toprağa 'teşekkür ederim' dediğini duyacaksın. Toprak buluta hafiflemesi için yardım etmiştir.

Bir çiçek açtığında güzel kokularını rüzgâra bırakmak zorundadır. Bu doğaldır! Bu bir pazarlık değildir, bu bir ticaret değildir; bu basitçe doğaldır! Çiçek güzel kokularla doludur; ne yapılabilir? Şayet çiçek güzel kokuları kendine saklarsa çiçek çok, çok gergin olacak, derin bir acı duyacaktır. Yaşamdaki en büyük ıstırap ifade edemediğin zaman, iletişim kuramadığın zaman, paylaşamadığın zamandakidir. En yoksul kişi paylaşacak hiçbir şeyi olmayan kişidir yahut paylaşacak bir şeyi olan ama bu kapasitesini, paylaşma sanatını yitirmiş kişidir: O zaman bir kişi yoksuldur.

Seksi insan çok yoksuldur. Âşık insan göreceli olarak daha zengindir. Şefkatli insan en zenginidir; dünyanın zirvesindedir. Onun bir engeli, sınırlaması yoktur. O basitçe verir ve kendi yolunda devam eder. Senin teşekkür etmeni dahi beklemez. Muazzam bir sevgiyle enerjisini paylaşır.

Ben buna tedavi edici diyorum.

Hıristiyanlar İsa'nın pek çok mucize gerçekleştirdiğine inanır. Ben onu herhangi bir mucize gerçekleştirirken göremiyorum. Mucize onun şefkatiydi. Eğer herhangi bir şey olduysa, o bunu yapmadan gerçekleşmiştir. Şayet varlığın en üst düzleminde bir şey gerçekleşirse, o her zaman herhangi bir çaba olmaksızın gerçekleşir. O hareket etti; pek çok çeşit insan ona geldi. O orada muazzam bir enerji havuzu gibiydi; paylaşmaya hazır olan kim varsa onu paylaştı.

Mucizeler gerçekleşti! O tedavi ediciydi. O dünyanın görmüş olduğu en büyük şifacılardan birisiydi. Buda yahut Mahavira ya da Krishna; onların hepsi farklı düzeylerde büyük şifacılardı. Evet, Buda'nın hayatında, hasta bir kimseyi yahut kör bir insanı iyileştirmiş olduğunu ya da ölü birisini hayatına döndürmüş olduğunu göremezsin. Şaşıracaksın: İsa'nın şefkati Buda'nınkinden daha mı çoktu? Hayır, bu çok ya da az meselesi değildir. Buda'nın şefkati farklı bir düzeyde iş görmüştür. Onun dinleyicileri İsa'nınkilerden farklı türdeydi ve etrafındaki insanlar farklı türde idiler.

Bu her zaman — nerdeyse her zaman— olur: Batıdan akın akın insanlar geldikçe sürekli izliyorum. Onlar asla bedenleriyle ilgili bir şey sormazlar. Bana gelip de, "Sürekli başım ağrıyor, Osho yardım et, bir şey yap" demiyor. Yahut, "Gözlerim iyi görmüyor," veya "Konsantrasyonum iyi değil" ya da "Hafızam kötüye gidiyor" hayır, asla! Ancak Hindiler gelir ve her zaman fiziksel bir şey getirirler. Hmm? Uzun yıllardır mideleri bozuk: "Osho bir şey yap!"

Hemen her seferinde şöyle hissederim: Niçin? Hindistan'a ne oldu? Niçin bu insanlar her zaman sadece birtakım bedensel, fiziksel problemlerle geliyorlar? Sadece bu sorunlara sahipler. Yoksul bir ülke, son derece yoksul bir ülkenin hiç ruhsal problemleri yoktur. Zengin bir ülkenin ruhsal sorunları vardır; yoksul bir ülkenin fiziksel problemleri vardır.

Buda'nın zamanında Hindistan altın çağındaydı. Bu, Hindistan'ın zirvesinde olduğu zamandı. Ülke zengindi, muazzam düzeyde zengin, refah içindeydi. Dünyanın geri kalanı fakirdi, Hindistan çok zengindi. Buda'ya gelen insanlar ruhsal sorunlar getiriyordu. Evet onlar da yaralarını getiriyorlardı ama onlarınki ruhsal yaralardı.

İsa son derece yoksul bir ülkede dolaştı, son derece yoksul bir ülkede yaşadı. Ona gelen insanların hiçbir ruhsal problemi yoktu, aslında ruhsal bir probleme sahip olabilmen için senin belirli bir yaşam standardına sahip olman gerekir. Aksi taktirde senin problemlerin daha düşük seviyelerle ilgilidir. Yoksul bir adamın farklı tür problemleri vardır.

Akrabalarımdan birisi bir aylığına buradaydı; meditasyon yapıyordu, bir şeyler yapıyordu ve ziyaretinin son gününde anlamlı bir şeyler sormasını umut ediyordum. Ne sordu? Oğlunun maddi durumunun iyi olmadığını söyledi. Burada bir ay yaşadıktan, beni bir ay boyunca dinledikten sonra aklına gelen yegâne soru: Oğlunun maddi durumu iyi değil! O bir taksi sürücüsü ve aldıkları araba öyle ki her gün şu ya da bu problemi çıkıyor. Benden şunu istedi: "Osho, bir şey yap!"

Ben tamirci değilim! Bu nedenle ona "Arabayı sat ve başka bir tane al" dedim. "Onu kimse almaz, bu nedenle lütfen bir şey yap" dedi.

İnsanlar fakir olduğunda onların sorunları dünyaya aittir. İnsanlar zengin olduğunda onların problemleri daha yüksek bir niteliğe ait olur. Yalnızca müreffeh bir ülke gerçekten ruhsal olabilir. Yoksul bir ülke olamaz.

Yoksul bir kişi olamaz demiyorum —evet, yoksul bir kimse gerçekten ruhsal hale gelebilir, istisnalar vardır— ama yoksul bir ülke olamaz. Yoksul bir ülke bütününde para, ilaç, ev, evler, arabalar şu ve bu şeklinde düşünür. Ve bu doğaldır, mantıklıdır.

İsa çok yoksul bir dünyada dolaştı. İnsanlar kendi çözümlerini arıyordu. Pek çoğuna yardım edildi; İsa yardım etmiyordu ama onlara yardım edildi. Ve İsa yeniden ve yeniden der ki: "Senin imanın seni iyileştirdi." İmanın olduğunda şefkat senin üzerine yağar. İmanın olduğunda, sen şefkate açık olursun. Buda mucizeler yapmıştır ama bu mucizeler görünmezdir. Mahavira mucizeler yapmıştır ama bu mucizeler gözle görünmez. Onları göremezsin; onlar sadece bunların gerçekleştiği kişiler tarafından görülebilir.

Ancak şefkat her zaman için tedavi edicidir: Hangi düzeyde olursan ol, o yardım eder. Şefkat saflaşmış aşktır. O kadar basitçe ve çok verirsin ve karşılığında bir şey beklemezsin.

Buda müritlerine şöyle demiştir: "Her meditasyondan sonra şefkatli olun. Hemen. Çünkü meditasyon yaptığınızda sevgi büyür, kalp dolar. Her meditasyondan sonra tüm dünya için şefkat hissedin. Böylelikle sevginizi ve enerjinizi atmosfere salarsınız ve bu enerji başkaları tarafından kullanılır."

Ben de sana söylemek isterim: Her meditasyondan sonra, kutlama yaparken şefkatli ol. Enerjinin gidip onlar nasıl ihtiyaç duyarsa o şekilde insanlara yardımcı olması gerektiğini hisset. Sadece onu serbest bırak! Hafifleyeceksin, çok rahatlayacaksın, çok sakin ve sessiz hissedeceksin ve serbest bıraktığın titreşimlerin pek çoklarına yardımcı olacak. Meditasyonlarını her zaman şefkatle bitir.

Ve şefkat koşulsuzdur. Sadece sana karşı dostça olanlara, sadece seninle ilişkili olanlara şefkat duyamazsın.

Çin'de böyle olmuştu: Bodhidharma Çin'e gittiğinde bir adam ona geldi. "Sizin öğretilerinizi takip ettim: Meditasyon yaptım ve tüm evren için —sadece insanlar için değil, hayvanlar, taşlar, nehirler için de— şefkat hissettim. Ama bir problem var: Komşum için şefkat hissedemiyorum. Hayır, bu mümkün değil! Bu yüzden lütfen bana söyleyin, şefkatimden komşumu muaf tutabilir miyim? Bilinen ve bilinmeyen tüm varoluşu dahil ediyorum ama komşumu dışarıda bırakabilir miyim? Çünkü çok zor, imkânsız. Onun için şefkat hissedemem."

Bodhidharma, "O zaman meditasyonu unut. Çünkü şayet şefkat, birisini dışarıda bırakırsa artık orada değildir!" dedi.

Şefkat her şeyi içerir. O doğası gereği her şeyi içerir. Bu nedenle şayet komşun için şefkat hissedemezsen o zaman onu bütünüyle unut. Çünkü onun özellikle belli birisi ile hiçbir alakası yoktur. Onun, senin manevi halinle ilişkisi vardır. Şefkat ol: Koşulsuzca, yönetmeden, yönlendirmeden. O zaman bu ıstıraplı dünyada bir şifa gücü olabilirsin.

İsa, yeniden ve yeniden "Komşunu kendin gibi sev" der. Ve ayrıca, "Düşmanını kendin gibi sev" de der. Eğer her iki cümleyi bir arada incelersen komşunun ve düşmanın neredeyse her zaman aynı kişi olduğunu bulacaksın! "Komşunu kendin gibi sev" ve "Düşmanını kendin gibi sev."

O ne demek istiyor?

O basitçe şunu söylemek istiyor: Şefkatin için, sevgin için hiçbir engelin olmasın. Kendini sevdiğin gibi tüm varoluşu sev çünkü en son tahlilde sen, pek çok aynada yansıyan varoluşun tamamısın; o senden ayrı değildir. Komşun sadece sana ait bir biçimdir; düşmanın da sana ait bir biçimdir. Karşına çıkan ne olursa olsun kendinle karşılaşırsın. Onu tanımayabilirsin çünkü çok uyanık halde değilsin; kendini diğerinde göremeyebilirsin ama o zaman senin görüşünle ilgili yanlış bir şey vardır, gözlerinde bir bozukluk vardır.

Şefkat tedavi edicidir. Ve şefkatli olabilmek için kişinin her şeyden önce kendisine karşı şefkatli olması gerekir. Eğer kendini sevmezsen, başka kimseyi sevemezsin. Eğer kendine karşı nazik olmazsan, başka kimseye nazik olamazsın. Kendilerine karşı son derece sert olan senin sözde azizlerin, başkalarına karşı nazik olurken sadece rol yapıyorlar. Bu mümkün değildir: Psikolojik olarak bu mümkün değildir. Kendine karşı nazik olamıyorsan, nasıl başkalarına nazik olabilirsin?

Sen kendinle her ne isen, başkalarıyla da öylesin. Bunun temel bir anlayış olmasına izin ver. Kendinden nefret edersen, başkalarından da nefret edersin ve sana kendinden nefret etmen öğretilmiştir. Hiç kimse sana, "Kendini sev!" dememiştir. Fikrin kendisi dahi saçma gelir; kendini sevmek? Fikrin kendisinin hiçbir anlamı yoktur; kendini sevmek? Biz her zaman sevmek için, insanın

başka birisine ihtiyacı olduğunu zannederiz. Ancak şayet onu kendinle öğrenemezsen, başkalarıyla onu uygulayamayacaksın.

Senin hiçbir değerin olmadığı sürekli olarak sana söylendi, sen sürekli buna koşullandırıldın. Değersiz olduğun, olman gereken şey olmadığın, olduğun halinle kabul görmediğin her yönden sana gösterildi, sana söylendi. Kafanın her yanında asılı duran pek çok olmalı var; ve bu olmalıların yerine getirilmesi nerdeyse imkânsızdır. Ve onları yerine getiremediğinde, eksik kaldığında kendine karşı kötü duygular beslersin. Kendinle ilgili derin bir nefret ortaya çıkar.

Diğerlerini nasıl sevebilirsin? O kadar nefretle doluyken sevgiyi nerede bulacaksın? Bu yüzden sen sadece öyleymiş gibi yaparsın; sadece seviyormuş gibi gösterirsin. Derinde hiç kimseyi sevmiyorsundur; sevemezsin. Bu gösterişler birkaç günlüğüne iyidir, sonra boyalar kaybolur ve gerçeklik kendini ortaya koyar.

Her sevgi ilişkisi sallantıdadır. Er ya da geç her sevgi ilişkisi zehirlenir. Nasıl o bu kadar zehirli hale gelir? Her iki insan da seviyormuş gibi yapar, her ikisi de sevdiğini söylemeye devam eder. Baba çocuğunu sevdiğini söyler; çocuk babasını sevdiğini söyler. Anne kızını sevdiğini söyler ve kız da aynı şeyi söylemeye devam eder durur. Kardeşler birbirlerini sevdiklerini söyler. Tüm dünya sevgiden bahseder, sevgi şarkısını söyler: Ve, sen bu kadar sevgisiz başka bir yer bulabilir misin? Sevginin bir zerreciği dahi yoktur; sadece dağlarca laf, sevgi hakkında Himalayalarca edebiyat.

Görünen odur ki tüm bu edebiyat başka bir şeyle onun yerini doldurabilmek içindir: Sevmediğimiz için, şiir aracılığıyla, şarkılar aracılığıyla bir şekilde sevdiğimize inanırız. Hayatta kaçırdığımız şeyleri şiirlerimizin içine koyarız. Hayatta ıskalamaya devam ettiğimiz şeyleri filmlerin, romanların içine koyarız. Sevgi kesinlikle yoktur çünkü henüz ilk adım atılmamıştır.

İlk adım kendini olduğun halinle kabul etmektir; tüm *olmalıları* bırak. Yüreğinde hiçbir "*olmalı*" taşıma! Başka birisi olman gerekmiyor; sana ait olmayan bir şeyi yapman beklenmiyor; sen sadece kendin ol. Rahatla ve sadece kendin ol. Kendi bireyselliğine saygılı ol ve kendi imzanı atmak için cesur ol. Başkalarının imzalarını kopyalamayı bırak.

Bir Buda yahut bir Ramakrishna veya bir İsa haline gelmen beklenmiyor; basitçe kendin olman bekleniyor. Ramakrishna'nın başka birisi olmayı denememiş olması iyidir, böylece o Ramakrsihna olmuştur. İsa'nın asla İbrahim ya da Musa gibi olmayı denememiş olması iyidir, böylelikle o İsa olmuştur. Buda'nın asla Patanjali yahut Krishna olmayı denememiş olması iyidir: Bu yüzden o bir Buda haline gelmiştir.

Başka birisi olmaya çalışmadığında, o zaman basitçe rahatlarsın; o zaman bir zarafet belirir. O zaman sen ihtişamla, görkemle, ahenkle dolarsın çünkü bir çatışma yoktur, gidilecek bir yer yoktur, uğrunda savaşacak bir şey yoktur; kendine saldırgan bir biçimde dayatacağın bir şey yoktur. Masum olursun. Bu masumiyetin içinde kendin için şefkat ve sevgi hissedeceksin. Kendinle o kadar mutlu hissedeceksin ki, Tanrı gelip kapını çalsa ve "Başka birisi olmayı ister miydin?" dese, "Sen çıldırdın mı?

Ben mükemmelim! Teşekkür ederim ama asla böyle bir şeyi deneme; ben kendim olarak mükemmelim" diyeceksin.

Varoluşa "Ben olduğum halimle mükemmelim, olduğum halimle mutluyum" diyebildiğin an, bu bizim Doğuda *shraddha* olarak adlandırdığımız şeydir: güven. O zaman sen kendini kabul etmişsindir ve kendini kabul etmekle varoluşu da kabul etmişsindir.

Kendini ret ederek, seni yaratan varoluşu reddedersin. "Şöyle olmalıyım" dediğin an, varoluşun üzerine, bir şeyleri geliştirmeye çalışıyorsun. Diyorsun ki, "Yanlış şeyler yaptın; ben şu şekilde olmalıydım ve sen ise beni böyle yaptın." Varoluşu geliştirmek istiyorsun. Bu mümkün değildir. Senin mücadelen nafile; başarısız olmaya mahkûmsun.

Ve sen ne kadar başarısız olursan, o kadar kendinden nefret edersin. Ne kadar başarısız olursan, o kadar lanetlenmiş hissedersin. Başarısız oldukça, kendini o kadar aciz hissedersin. Ve bu kadar nefretin, acizliğin içinden nasıl şefkat ortaya çıksın? Şefkat sadece sen varlığının içinde mükemmel bir şekilde yerleştiğinde ortaya çıkar. "Evet, ben böyleyim" dersin. Yerine getirilecek hiçbir idealin yoktur. Ve hemen o an doyum gerçekleşmeye başlar!

Güller nilüfer olmaya çalışmadıklarından güzel bir şekilde çiçeklenirler. Ve nilüferler bu kadar güzel bir şekilde açarlar çünkü onlar diğer çiçeklerle ilgili efsaneler duymamışlardır. Doğadaki her şey çok uyumlu bir şekilde işler çünkü hiç kimse başka birisiyle rekabet etmeye çalışmıyor, kimse başka birisi olmaya çalışmıyor. Her şey olması gerektiği gibidir.

Sadece anlamaya çalış! Sadece kendin ol ve unutma ki ne yaparsan yap başka herhangi bir şey olamazsın. Tüm çaba anlamsızdır. Sen sadece kendin olmalısın.

Sadece iki yol vardır. Birincisi ret ederek kendin olarak kalırsın; kötüleyerek kendin olarak kalırsın. Yahut kabul ederek, teslim olarak, keyif alarak, haz duyarak aynı olabilirsin. Senin tavrın farklı olabilir ama sen olduğun gibi kalmaya, olduğun kişi olmaya devam edeceksin. Bir kez kabul ettiğinde şefkat ortaya çıkar. Ve o zaman sen başkalarını da kabul etmeye başlarsın!

Bunu hiç gözlemledin mi? Bir azizle yaşamak çok zordur, çok zor. Bir günahkârla yaşayabilirsin ama bir azizle yaşayamazsın çünkü aziz sürekli mimikleriyle, gözleriyle, sana bakışıyla, seninle konuşmasıyla, seni kötüleyecektir. Bir aziz asla seninle konuşmaz; o sana konuşur. O asla sana bakmaz; onun gözlerinde her zaman, görüşünü perdeleyen idealler vardır. O asla seni görmez. Onun aklında çok uzak şeyler vardır ve seni sürekli olarak onunla kıyaslamaya devam eder ve sen elbette hep eksik kalırsın. Onun bakışının ta kendisi seni günahkâr yapar! Bir azizle birlikte olmak çok zordur çünkü o kendisini kabul etmez, seni nasıl kabul etsin? Onun içinde pek çok şey vardır, ötesine geçmesi gerektiğini hissettiren sinir bozucu işaretler vardır. Elbette o aynı şeyleri büyütülmüş halde sende görür.

Ancak bana göre, sadece kendisini kabullenmiş bir kimse bir azizdir ve kabulünün içinde tüm dünyayı kabul etmiştir. Bana göre bu zihin hali —tam kabul hali— azizliktir. Ve bu tedavi edicidir, şifadır. Seni bütünüyle kabul eden birisiyle olmak tedavi edicidir, iyileşeceksin.

Bu nedenle yavaşça, uyanık olarak, izleyerek hareket et, sevgi dolu ol. Seksi isen seksten vazgeç demiyorum; onu daha uyanık halde yap, onu daha çok ibadet gibi yap, onu daha yoğunlaştır böylece o sevgiye dönüşebilir. Eğer o sevgiyse, o zaman ona daha da çok minnettarlık getir; daha derin şükranlık, neşe, kutlama, meditasyon kat ona böylelikle o şefkat olabilir.

Şefkat sende oluşmadıysa doğru şekilde yaşadığını ya da herhangi bir şekilde yaşadığını zannetme. Şefkat çiçeğin açmasıdır. Ve şefkat bir kişide oluştuğunda, milyonlar iyileşir. Onun etrafına kim gelirse iyileşir.

Şefkat tedavi edicidir.

ZEN'İN ŞEFKATİ KOŞULSUZCA KARŞILIKSIZDIR

Bir akşam Shichiri Kojun sutraları ezberinden okurken hayatını yahut parasını talep eden keskin kılıçlı bir hırsız içeri girdi.

Shichiri ona, "Beni rahatsız etme. Şu çekmecede parayı bulabilirsin" dedi. Sonra da okumasına devam etti.

Kısa bir süre sonra durdu ve "Hepsini alma. Yarın bazı vergiler ödemem gerekiyor" dedi.

Davetsin misafir paranın çoğunu aldı ve gitmeye hazırlandı. "Birisi sana bir armağan verdiğinde teşekkür et" diye Shichiri ekledi. Adam teşekkür etti ve kayboldu.

Birkaç gün sonra adam yakalandı ve diğerleriyle birlikte Shichiri'ye karşı işlediği suçu itiraf etti. Shichiri tanık olarak çağrıldığında, "Bu adam, söz konusu ben olduğumda hırsız değildir. Parayı ona ben verdim ve bana bunun için teşekkür etti" dedi. Hapiste yattığı süre dolduğunda adam Shicriri'ye gitti ve müridi oldu.

İsa "Yargılama" der. Orada durmuş olsaydı bu mükemmel Zen olurdu. Fakat belki de Yahudilere konuştuğundan ve Yahudi tarzında konuşmak zorunda olduğundan eklemiştir: "...böylece sen de yargılanmazsın." Artık o Zen değildir. Artık o bir pazarlıktır. Bu eklenti onun niteliğini, onun derinliğini tamamıyla mahvetmiştir.

"Yargılama" kendi içinde yeterlidir; ona hiçbir şey eklemeye gerek yoktur. "Yargılama" demek, yargılayıcı olma demektir. "Yargılama" demek hayata herhangi bir değer yargısıyla bakma demektir.

Değerlendirme; "bu iyidir" ve "bu kötüdür" deme. Ahlakçı olma; bir şeye ilahi deme ve bir şeye şeytani deme. "Yargılama" Tanrı yahut Şeytan yok demenin muazzam bir ifade şeklidir.

İsa orada durmuş olsaydı, tek sözcüklük, bu küçük deyiş "yargılama" tüm Hıristiyanlığın karakterini dönüştürmüş olacaktı. Ancak o bir şey ekledi ve onu mahvetti, "...böylece sen de yargılanmazsın" dedi. Artık o koşula bağlandı. Artık o yargısız değildir, o basit bir pazarlık: "Böylece sen de yargılanmazsın." Bu ticaret gibidir.

Korku yüzünden —böylece sen de yargılanmazsın— yargılama. Ancak yargılamaktan korku nedeniyle, hırs nedeniyle nasıl vazgeçeceksin? Bu sayede yargılanmamak için, yargılama. Ancak korku ve hırs seni değer yargılarından özgürleştirmeyecek. O kendini merkeze alır: "Yargılama, böylece sen de yargılanmazsın." Bu egoistçedir. Deyişin tüm güzelliği yok olmuştur. Zen tadı kaybolur, o sıradan hale gelir. O güzel bir tavsiye olur. Onun içinde hiçbir devrim yoktur; bu ebeveyn tavsiyesidir. Çok iyi bir tavsiyedir ama onda radikal hiçbir şey yoktur. İkinci cümlecik radikal ifadenin çarmıha gerilmesidir.

Zen orada durur: Yargılama. Çünkü Zen her şey olduğu gibidir der. Hiçbir şey iyi değildir, kötü değildir. Şeyler olduğu gibidir. Bazı ağaçlar uzundur, bazı ağaçlar küçüktür. Birisi ahlaklıdır, birisi ahlaksızdır. Birisi ibadet ediyor, diğeri çalmaya gitmiş. Hayat böyle işler. Şimdi, bundaki devrimci ruha bak! Bu seni korkutacaktır, ürkütecektir. Bu nedenle Zen'de herhangi bir buyruk yoktur. Şunu yap, bunu yapma demez; olmalı ve olmamaları yoktur. O, "olmalı" hapishanesini yaratmamıştır.

Zen mükemmeliyetçi değildir. Ve artık psikanaliz mükemmeliyetçiliğin bir tür nevroz olduğunu gayet iyi biliyor. Zen nevrozlu olmayan yegâne dindir. O kabul eder. Onun kabulü o kadar bütündür, o kadar muazzam derecede bütündür ki bir hırsıza hırsız dahi demez, bir katile bile katil demez. Onun ruhunun saflığını görmeye çalış; muhteşem aşkınlığı görmeye çalış. Her şey olduğu gibidir.

Zen koşulsuzca değer yargılarından arınmıştır; şayet bir koşul oluşturursan meselenin özünü kaçırırsın. Zen'in hiçbir korkusu ve hırsı yoktur. Zen'in hiçbir Tanrısı ve Şeytanı yoktur. Ve Zen'in cenneti ve cehennemi yoktur. O insanların aklını çelip, onlara cennette ödüller vaat edip onları açgözlü yapmaz. Ve o kâbus gibi cehennem kavramlarıyla insanları korkutmaz, ürkütmez.

O sana ödüllerle rüşvet vermez ve o seni işkencelerle cezalandırmaz. O sadece sana bir şeylerin içini görmek için kavrayış verir. Ve bu kavrayış seni özgürleştirir. Bu kavrayışın temeli olarak hırs yoktur, ve onun temelinde korku yoktur. Tüm diğer dinler açgözlüdür, tüm diğer dinler derinlerde bir yerlerde korku temellidir. Bu yüzden biz dindar bir kişi için Allah'tan korkan sözcüğünü kullanırız: Dindar bir kişi Allah'tan korkar.

Ancak korku nasıl dini olabilir? Bu imkânsızdır. Korku asla dini olamaz. Yalnızca korkusuzluk olur. Fakat sende iyi ve kötü fikri varsa sen asla korkusuz olamazsın. Senin iyi ve kötü fikirlerin insanları suçlu hissettirir. İnsanları sakatlar, insanları felç eder. İnsanların tüm korkudan özgürleşmesine nasıl yardımcı olabilirsin? İmkânsızdır. Daha çok korku yaratırsın.

Normalde dindar olmayan bir insan daha az korku doludur, sözde dindardan daha az miktarda korkuyu varlığında barındırır. Sözde dindar içinde sürekli titriyordur, sürekli olarak onu elde edebilecek mi yoksa onu kaybedecek mi diye endişe duyuyordur. Cehenneme mi atılacak? Yahut imkânsız olanı becerip cennete mi girecek?

İsa, dostlarına ve müritlerine son kez veda ederken bile müritler cennetteki yerleri hakkında daha çok endişelilerdi.

Sonra cennette buluşacaklar; onların yerleri ne olacak? Kim kim olacak? Elbette onlar İsa'nın Tanrı'nın sağ yanında olacağını teslim ediyor. O zaman onun yanında kim olacak? Onların endişeleri korkularından ve hırslarından kaynaklanıyor. Onlar İsa'nın yarın çarmıha gerileceği ile fazla ilgili değiller, onlar çok daha fazla kendi çıkarları ile ilgililer.

Tüm diğer dinler son derece sıradan hırs ve korku temellidir. Para için sahip olduğun hırs bir gün Tanrı için hırsa dönüşür, o zaman Tanrı senin parandır. Şimdi para senin Tanrı'ndır. Tek fark budur. O zaman Tanrı senin paran haline gelir. Şimdi sen devletten, polisten şundan ve bundan korkuyorsun. Ve o zaman sen cehennemden ve hesap gününden ve Tanrı'nın ebedi yüksek mahkemesinden, kıyametin son gününden korkmaya başlarsın.

Sözde Hıristiyan azizler yaşamlarının son anlarında dahi sürekli korkar, titrerler. Bunu başarabilecekler mi yoksa başaramayacaklar mı?

Zen koşulsuz olarak değer yargılarından arınmıştır. Bu senin içine derinlemesine yerleşsin çünkü bu benim de durduğum yerdir. Sadece anlamanı istiyorum, hepsi bu. Anlayış yeterlidir. Bırak anlayış yegâne kanun olsun; başkası yok. Korkuyla hareket etme aksi taktirde karanlığın içine gireceksin. Ve hırsla hareket etme çünkü hırs baş aşağı duran korkudan başka bir şey değildir. Onlar aynı şeyin iki yüzüdür: Bir tarafta hırs vardır, diğer tarafta korku vardır. Korku dolu bir insan her zaman hırslıdır, hırslı bir insan her zaman korku doludur. Onlar bir arada kalır, onlar birlikte gider.

Sadece anlayış, sadece farkındalık, sadece her şeyi olduğu gibi görebilme kapasitesi... Varoluşu olduğu gibi kabul edemez misin? Ve onu kabul etmediğinde hiçbir şey değişmemiştir. Ne değişmiştir? Binlerce yıldır biz pek çok şeyi reddetmekteyiz; onlar hâlâ oradadır hatta daha çoktur. Hırsızlar yok olmadı. Ne de katiller yok oldu. Hiçbir şey değişmedi; her şey tam olarak her zaman olduğu gibidir. Hapishaneler artmaya devam ediyor. Kanunlar büyümeye devam ediyor ve giderek daha çok ve daha çok karmaşık hale geliyor. Ve karmaşık kanunlar yüzünden daha çok ve daha çok hırsızlar iş sahibi oluyor: Avukatlar, yargıçlar... Bu hiçbir yerde değişiklik yaratmaz. Senin tüm cezaevi sistemin herhangi iyi bir şey yapmamıştır. Aslında o çok zararlı olmuştur. Cezaevi sistemi suç için, suçu öğrenmek için, suçu ustalarından öğrenmek için üniversite halini almıştır.

Birisi hapishaneye gittiğinde o sürekli bir ziyaretçi haline dönüşür, bir kez cezaevine girdikten sonra yeniden ve yeniden geri döner. Cezaevine düşmüş ve hiçbir zaman geri dönmemiş birisini bulmak zordur. Hapisten daha becerikli olarak çıkar. Hapishaneden daha fazla fikirle çıkar: Aynı şeyi, artık

daha ustalıklı nasıl yapmalı? O hapisten daha az amatör olarak çıkar. O hapisten bir derece ile çıkar; hapisten salıverilmek suç için bir tür mezuniyettir. Artık o daha çok biliyor, onun daha iyi nasıl yapılacağını biliyor. Artık o nasıl yakalanılmayacağını biliyor. Artık o yasal düzendeki boşlukların ne olduğunu biliyor.

Ve kanunları uygulayanlar herhangi başka birisi kadar suçludur. Aslında onlar daha fazla suçlu olmalıdır. Onlar suçlularla uğraşmak zorundadır. Bu yüzden onlar daha suçlu olmak zorundadır. Polis ve cezaevi gardiyanları ve bekçiler; onlar hapishanede kalmaya zorladıkları insanlardan daha suçludurlar, öyle olmak zorundadırlar.

Hiçbir şey değişmez. Bir şeyleri değiştirmenin yolu bu değildir, onun tam bir başarısızlık olduğu kanıtlanmıştır. Zen değişimin anlayışla, herhangi bir şeyi zorlamadan geleceğini söyler.

Ve senin cennetin ve cehennemin nedir? Yaşamın ötesine taşınmış aynı düşünceden başka bir şey değil. Hapishane düşüncesinin aynısı senin cehennem fikrin haline gelir. Ve aynı ödül düşüncesi: Devlet madalyaları, başkanlık ödülleri, altın madalyalar, şu ve bu. Bu aynı fikir cennete, *firdevse* taşınır. Ama psikoloji aynıdır.

Zen, bu psikolojiyi kökünden yok eder. Zen hiçbir şeyi lanetlemez, onun sadece anlayışı vardır: O her şeyi olduğu gibi anlamaya çalış der. İnsanı olduğu gibi anlamaya çalış; bir ideali dayatma, nasıl olması gerektiğini söyleme.

İnsanın nasıl olması gerektiğini söylediğin an onun olduğu gerçeklik için körleşirsin. 'Olmalı' bir engele dönüşür, o zaman sen gerçeği görmezsin. O zaman sen olanı göremezsin. Senin 'olmalın' çok ağırlaşır. Senin bir idealin var, mükemmeliyetçi bir ideal ve her kişi doğal olarak onun altına düşer. O zaman herkes kötüdür.

Ve bir şekilde bu fikirleri kendilerine dayatmayı başarabilen —en azından yüzeysel olarak, en azından dışsal olarak— egoist insanlar; onlar büyük azizler olurlar. Onlar büyük egoistler olmak dışında bir şey değildirler. Ve eğer onların gözlerinin içine bakarsan, sadece tek bir şey göreceksin: Senden daha kutsal. Onlar seçilmiş azınlıktır; onlar Tanrı'nın seçilmiş insanlarıdır ve onlar seni lanetlemek için ve seni dönüştürmek için buradadır.

Zen hiç kimsenin dönüşümüyle ilgili değildir. Ve o dönüştürür; paradoks budur. O senin nasıl olman gerektiğiyle ilgilenmez, o sadece senin ne olduğunla ilgilidir. Onun içine bak, onun içine sevgi dolu, özenli bir şekilde bak. Onun ne olduğunu anlamaya çalış ve bu anlayışın içinden bir dönüşüm çıkar. Dönüşüm doğaldır; onu yapmana gerek yok, o basitçe kendiliğinden olur.

Zen dönüştürür ama dönüşümden bahsetmez. O değiştirir ama değişimden söz etmez. O insanlara başka her şeyden daha çok güzellik getirir ama bununla hiç ilgilenmez bile. O bir zarafet olarak, bir armağan olarak gelir. O anlayışı takip eder. Zen'in güzelliği budur, o koşulsuz olarak değer

yargılarından arınmıştır. Değer vermek zihnin hastalığıdır; Zen'in söylediği budur. Hiçbir şey iyi değildir ve hiçbir şey kötü değildir; her şey olduğu gibidir.

Zen'de bütünüyle yeni bir boyut, çabasız dönüşümler boyutu açılır. Berrak gözlerle, netlikle birlikte doğal olarak gelen dönüşüm boyutu. Hiçbir önyargının engeli olmadan şeylerin doğasını doğrudan gözlerle görerek.

Bir insana iyi dediğinde ona bakmayı bırakmışsındır. Onu çoktan etiketlemişsindir, onu tasnif etmişsindir, kategorize etmişsindir. "Bu adam kötü" dediğin an nasıl onun gözlerinin içine bakabilirsin? Ona saygı duymamaya karar vermişsindir, o insanla işin bitmiştir. Bu insan artık bir gizem değildir. Gizemi çözmüşsündür; onun üzerine "bu kötü" ve "bu iyi" yazmışsındır. Artık bu etiketlerle etkileşim kurmaktasın, gerçeklerle değil.

İyi insan kötüye dönüşebilir, kötü insan iyiye dönüşebilir. Bu her an gerçekleşmektedir; sabahleyin adam iyiydi, akşama o kötüdür, gece olduğunda yine iyidir. Ancak sen şimdi etikete göre davranacaksın. Adamın kendisiyle konuşmuyor olacaksın, sen kendi etiketinle, kendi imajınla konuşuyor olacaksın.

Elbette sen gerçekleri, gerçek insanları ıskalamaya devam edeceksin. Ve bu bin bir tane karmaşıklık ve probleme neden olacak. Çözülemez problemler. Gerçekten karınla konuşuyor musun? Karınla birlikte yataktayken gerçekten karınla birlikte misin yoksa belirli bir imajla mısın? Benim hissettiğim şudur: Nerede iki insan buluşsa, gerçekte iki kişi değil, bir kalabalık vardır. En azından dört kişi kesinlikle orada vardır. Diğerinin sendeki imajı, senin ondaki imajın; bu iki imaj oradadır. Ve onlar asla buluşmaz; gerçek kişi değişmeye devam eder, gerçek kişi bir akıştır. Gerçek kişi rengini sürekli değiştiren bir nehirdir. Gerçek kişi canlıdır! Sadece sen kişiyi etiketledin diye bu onun ölü olduğu anlamına gelmez; o hâlâ canlıdır.

Birisi Chuang Tzu'ya "işiniz sona erdi mi?" diye sormuştu. "Nasıl bitebilir? Çünkü ben hâlâ canlıyım" demiştir o da.

Bunun içine bak: Der ki, "O nasıl bitebilir? Ben hâlâ canlıyım. O sadece ben öldüğüm gün bitebilir. Ben hâla akıyorum, bir şeyler hâlâ olmaya devam ediyor."

Bir ağaç canlıyken çiçekler gelecektir, yeni yapraklar gelecektir, yeni kuşlar gelecek ve yuvalarını onun üstüne yapacaktır, yeni gezginler gelecektir ve onun altında geceleyecektir...bir şeyler değişmeye devam edecektir. Sen canlıyken her şey mümkün kalır. Ancak bir kimseyi iyi, kötü, ahlaklı, ahlaksız, dindar, dindar değil, inançlı, inançsız, şu ya da bu olarak etiketlediğin an, o kişiyi ölmüş gibi farz ediyorsun. Bir insanı mezarda etiketleyebilirsin, öncesinde değil. Mezara gidebilir ve şöyle yazabilirsin: "Bu kişi şudur." Artık o seninle çelişemez; artık bazı şeyler bitmiştir, bazı şeyler noktalanmıştır. Nehir artık akmaz.

Ancak birisi canlıyken... Ve biz etiketlemeye devam ederiz; hatta çocukları, küçük çocukları. "Bu çocuk söz dinler ve bu çocuk çok asi. Bu çocuk çok keyifli ve bu çocuk ise çok büyük bir problem" deriz. Sen etiketlersin. Ve unutma sen etiketlediğinde pek çok problem yaratırsın. Öncelikle eğer birisini etiketlersen onun etiketlediğin şekilde davranmasını desteklersin. Çünkü o şimdi senin haklı olduğunu göstermek üzere bir zorunluluğu olduğunu hissetmeye başlar. Eğer baba, "Benim çocuğum bir problemdir" derse artık çocuk bir problem olduğumu göstermeliyim aksi taktirde babamın yanlış olduğu ortaya çıkacaktır" diye düşünür. Bu mantık son derece bilinçsiz bir şeydir: Bir çocuk nasıl babasının yanlış olduğuna inanabilir? Bu nedenle o daha çok problem çıkarır ve baba, "Bak. Bu çocuk bir problem" der.

Üç kadın konuşuyordu ve kadınların yaptığı şekilde çocuklarıyla böbürleniyorlardı. Birincisi, "Benim çocuğum sadece beş yaşında ama şiir yazıyor ve öyle güzel şiirler ki kendini kanıtlamış şairleri bile utandırır."

İkincisi, "Bu da bir şey mi? Benim çocuğum sadece dört yaşında ve resim yapar, o kadar modern, ultra modern resimler ki Picasso bile onun ne olduğunu, başının ve sonunun neresi olduğunu anlayamaz. Ve o bir fırça kullanmıyor, o sadece ellerini kullanıyor. Bazen basitçe boyayı tuvale fırlatır ve hiç yoktan güzel bir şey ortaya çıkar. Benim çocuğum bir empresyonist, çok orijinal bir ressam" dedi.

Üçüncü kadın da şunu söyledi, "Bu da bir şey mi? Benim çocuğum sadece üç yaşında ve o kendi kendine psikologa gidiyor."

Eğer etiketlersen çocuğu delirtmeyi başaracaksın...onu mahvedeceksin. Tüm etiketler tahripkârdır. Asla bir kişiyi bir günahkâr ya da bir aziz olarak etiketleme. Çok sayıda insan bir kişiyi tek bir yönde etiketlediği zaman... Ve insanlar kolektif olarak düşünme eğilimindedir; insanların orijinal, bireysel fikirleri yoktur. Hmm? Birisinin bir günahkâr olduğu söylentisini duyarsın ve onu kabul edersin. Ve sonra sen onu başka birisine ulaştırırsın ve o da onu kabul eder. Ve söylenti büyümeye devam eder, etiket giderek büyür ve büyür ve daha da büyür. Ve bir gün adamın üzerinde öylesine büyük harflerle, neon ışıklarıyla "GÜNAHKÂR" etiketi yazar ki onu kendisi de okur ve ona uygun davranmak zorunda kalır. Tüm toplum onun bu şekilde olmasını bekler aksi taktirde insanlar öfkelenecektir: "Sen ne yapıyorsun? Sen bir günahkârsın ve bir aziz olmaya çalışıyorsun! Kendin gibi davran!"

Toplumun sahip olduğu şey budur: Kendi etiketlemesine çok inceden bir yatırım vardır. "Kendin gibi davran! Seninle ilgili fikrilerimizin dışında herhangi bir şey yapma." Bu bir taktiktir ama vardır.

İkinci olarak birini etiketlediğinde o ne kadar çok etikete uygun davranmaya çalışsa da bunu yapamaz. O bunu mükemmel bir şekilde yapamaz, bu imkânsızdır. Bu gerçekten yapılamaz, o sadece rol yapabilir. Ve sonra şu ya da bu zamanda rol yapmazken, biraz rahatlamışken —o bir tatil havasındayken ve o piknikteyken— gerçek ortaya çıkar. O zaman sen kandırıldığını düşünürsün, bu adam bir yalancı. Onun iyi olduğunu düşünüyordun ve bugün o senden para çalmıştır. Yıllardır onun iyi olduğunu zannediyordun, o bir azizdi ve şimdi ise o senden para çalmıştır!

Sen onun seni kandırdığını mı zannediyorsun? Hayır, seni kandıran senin etiketlemendir. O kendi gerçeğine göre hareket ediyor. Yeterince uzun süredir senin çerçevene uymaya çalışmıştır ama günün birinde ya da başka bir gün kişi çerçevenin dışına taşar. Kişi istediği şeyleri yapmak zorundadır.

Hiç kimse senin beklentilerini yerine getirmek için burada değildir. Ve sadece son derece korkak insanlar başkalarının beklentilerini yerine getirmeye çalışır. Gerçek bir insan tüm insanların onun hakkındaki beklentilerini paramparça edecektir. Çünkü o kimsenin fikirleri tarafından hapsedilmek için burada değildir. O özgür kalacaktır. O tutarsız kalacaktır; özgürlük budur. Bugün bir şey yapacaktır ve ertesi gün tam zıddı bir şey yapacaktır. Böylece onunla ilgili bir fikir taşıyamazsın. Gerçek, hakiki bir insan içinde çelişkiler taşır.

O saf özgürlüktür. O, o kadar özgürdür ki bu olabilir ve bu da olabilir, tam zıddı da. Bu bir seçimdir. Eğer bir solcu olmak isterse bir solcudur, eğer bir sağcı olmak isterse bir sağcı haline gelir. Onda bir engel yoktur. Eğer içerde olmak isterse içerde olabilir, eğer dışarıda olmak isterse dışarıda olabilir. O özgürdür. O dışa dönük birisi olabilir, o içe dönük olabilir, ne isterse yapabilir. Ne yapılacağını onun özgürlüğü anın içinde seçer.

Ancak biz insanlara onların tutarlı olacağı bir kalıbı dayatırız. Tutarlılığa çok büyük değer atfedilmiştir. "Bu adam çok tutarlıdır, bu adam çok iyidir; o son derece tutarlıdır" deriz. Fakat "tutarlılık" derken neyi kastediyorsun? Tutarlılık demek adam ölü demektir, o artık yaşamıyor. O tutarlı hale geldiği gün yaşamayı bitirmiştir; o zamandan beri yaşamamıştır.

"Kocam güvenilirdir" dediğin zaman ne demek istiyorsun? O sevmekten vazgeçmiştir, o yaşamaktan vazgeçmiştir; artık hiçbir kadın ona çekici gelmez. Eğer hiçbir kadın onu çekmezse sen nasıl çekici olacaksın? Sen bir kadınsın, aslında o artık rol yapıyordur. Eğer bir erkek hâlâ yaşıyorsa ve seviyorsa o zaman güzel bir kadın gördüğünde çekim hissedecektir. Bir kadın yaşıyorsa ve canlıysa güzel bir erkek gördüğünde nasıl olacak da çekim hissetmeyecek? Bu son derece doğaldır. Onunla birlikte gitmesi gerekir demiyorum ama çekim hissetmek normaldir. Gitmeyi tercih etmeyebilir ama çekim hissettiğini reddetmek hayatın kendisini reddetmektir.

Zen şöyle der: Kendi özgürlüğüne sadık kal. Ve o zaman hiç beklenmedik, öngörülemeyen, bütünüyle farklı bir varlık senin içinden ortaya çıkar. Dindar ama ahlakçı değil. Ahlaksız değil, ahlak dışı: Ahlakın ötesinde, ahlaksızlığın ötesinde.

Bu Zen'in hayata açtığı yeni bir boyuttur. Senin içinde yaşamış olduğun gerçeklik tamamıyla ayrıdır; bu ondan bütünüyle ayrı bir şeydir. Onun yeni bir niteliği vardır; bu nitelik karaktersiz olmaktır.

Bazen bu sözcük çok fazla incitir çünkü "karakter" sözcüğünü uzun süre sevmiştik. "Karakter" sözcüğü için asırlardır şartlandırılmışızdır. "Bu adam karakterli bir adamdır" deriz. Ancak hiç gözlemledin mi? Karakterli bir adam ölü bir adamdır. Karakterli bir adam kategorize edilebilir, karakterli bir adam tahmin edilebilir. Karakterli bir adamın hiçbir geleceği yoktur, sadece geçmişi vardır.

Dinle: Karakterli adamın sadece geçmişi vardır. Çünkü karakter geçmiş demektir. O geçmişini tekrar edip durmaktadır. O, kırılmış bir gramofon plağıdır. O aynı şeyi yeniden, yeniden ve yeniden tekrar eder. Onun söyleyecek yeni bir şeyi yoktur. Onun yaşayacağı yeni hiçbir şey yoktur, olacağı yeni hiçbir şey yoktur. Biz bu adama karakterli adam deriz. Ona güvenebilirsin, ona yaslanabilirsin. O sözünde duracaktır. Evet bu doğrudur. O son derece kullanışlıdır. Toplumsal faydası son derece iyidir ama bu adam ölüdür, bu adam bir makinedir.

Makinelerin karakterleri vardır; onlara güvenebilirsin. Bu nedenle biz yavaş yavaş tüm insanları kaldırıp onların yerine makineleri yerleştireceğiz. Makineler daha iyi öngörülebilirler, onların daha büyük karakterleri vardır; onlara güvenebilirsin.

Bir at, bir otomobil kadar güvenilir değildir. Bir atın bir tür kişiliği vardır: Bir gün canı istemez ve başka bir gün senin gitmesini istediğin yoldan gitmek istemez, diğer gün son derece asidir. Ve bir gün orada öylece durup hareket etmeyecektir. Onun bir canı vardır; ona her zaman güvenemezsin. Ancak bir arabanın canı yoktur. O sadece bir araya getirilmiştir; merkez yoktur. O basitçe senin onun gitmesini istediğin yerden gider. Uçurumdan aşağı gitmesini de istesen gidecektir. At, "Bekle! Eğer intihar etmek istersen bunu yapabilirsin ama ben istemiyorum. Sen atlayabilirsin. Ben atlamıyorum" diyecektir. Ancak araba hayır demeyecektir, onun hayır diyecek bir ruhu yoktur. O asla evet demez, o asla hayır demez.

Bazen çok büyük bir matematikçinin zihni bile çalışmaz. Ancak bilgisayar gece gündüz, yıllar boyunca yirmi dört saat çalışmaya devam eder; çalışmaması söz konusu değildir. Bir makinenin karakteri, son derece güvenilir bir karakteri vardır. Ve bizim yapmaya çalıştığımız şey budur. Önce biz insanı bir makine yapmaya çalıştık; bunda yüzde yüz başarılı olamadık ve bunun üzerine de insanların yerini almaları için makineleri icat etmeye başladık. Er ya da geç onlar her yerde insanların yerini alacaktır. Makineler çok daha iyi yapacaktır, çok daha verimli, hızlı, güvenilir şekilde yapacaktır.

Bir insanın ruh halleri vardır çünkü insanın bir ruhu vardır. İnsanın ruhu olduğu için eğer karaktersiz kalırsa o sadece kendine özgü olabilir. "Karaktersiz" derken ne demek istiyorum? İnsanın geçmişini sürekli olarak bırakmaya devam etmesini kastediyorum. O, bu geçmişe göre yaşayamaz; bu yüzden o öngörülemezdir. O anbean yaşar, o anda yaşar. O etrafa bakar ve yaşar, etrafında ne olduğunu görür ve onu yaşar, etrafında olanı hisseder ve onu yaşar. Onun nasıl yaşanacağına ilişkin sabit bir fikri yoktur; onun sadece farkındalığı vardır. Onun hayatı sürekli bir akış olarak kalır. Onun kendiliğindenliği vardır; gerçek bir insanın karakterinin olmadığını söylerken demek istediğim budur. Onun kendiliğindenliği vardır.

O yanıt verir. Eğer bir şey söylersen ona yanıt verir, bir klişeyi tekrar etmez. O sana yanıt verir: bu ana, bu soruya, bu duruma. O, başka, öğrenilmiş bir duruma yanıt vermiyordur. O, sana yanıt veriyordur, sana bakıyordur. O tepki vermiyor, o yanıt veriyor. Bir tepki geçmişten gelir.

Bir gün bir Zen ustası sordu: "Buda'nın sırrı nedir? Mahakashyapa'ya çiçeği verdiğinde neyi teslim etmiştir? Niçin, 'Mahakashyapa'ya başka hiç kimseye vermediğim şeyi veriyorum. Çünkü diğerleri sadece sözleri anlar, Mahakashyapa ise sessizliği anlar' demiştir?"

O gün Buda elinde bir nilüfer ile gelmişti. Tüm müritleri baktı ve baktı ve endişelendiler ve giderek daha da çok huzursuz oldular. O konuşmuyordu, nilüfere bakıyordu...sanki tüm etrafındakileri unutmuş gibiydi. Dakikalar geçti ve bir saat geçti ve insanlar çok kıpırdanmaya başladı. Ve sonra Mahakashyapa gülmeye başladı. Buda onu çağırdı ve ona çiçeği verdi ve dedi ki: "Sözcüklerle verebildiğim şeyi diğerlerine verdim. Sözcüklerle veremediğim şeyi, sana veriyorum, Mahakashyapa. Sessizlikteyken mesajı alabilecek olan kişiyi bulana kadar onu sakla."

Bir Zen ustası müritlerine sordu: "Sır neydi? Nilüferle ne verilmişti? O anda ne oldu?" Bir mürit kalktı, dans etti ve dışarı koştu. Ve Usta, "Doğru. Bu tam olarak odur" dedi.

Ancak aynı manastırdaki başka bir usta bu ustayı geceleyin görmeye gelmişti ve "Bu kadar çabuk kabullenmemelisin; kabulünün çok erken olduğundan şüphe duyuyorum" dedi.

Bunun üzerine usta dans eden ve "Evet, bu o" dediği müridinin yanına gitti. Gece oraya gitti ve aynı soruyu yeniden sordu: "Nilüferde Buda'nın Mahakashyapa'ya verdiği şey nedir? Mahakashyapa güldüğünde anladığı şey neydi? Neydi o? Söyle bana."

Genç adam dans etti. Ve usta ona sertçe vurdu! "Bu yanlış, kesinlikle yanlış."

Mürit "Ancak daha bu sabah onun doğru olduğunu söylemiştiniz" dedi.

Ve usta, "Evet. Sabahleyin o doğruydu, geceleyin o yanlış. Sen tekrar ediyorsun. Sabah onun bir yanıt olduğunu sanmıştım. Şimdi anlıyorum ki o bir tepki" dedi.

Eğer o bir yanıtsa soru her sorulduğunda cevap değişmek zorundadır. Soru aynı olabilir ama hiçbir başka şey aynı değildir. Sabahleyin usta sorduğunda güneş doğuyordu ve kuşlar şakıyordu ve topluluk...bin tane rahip meditasyon halinde oturuyordu: O bütünüyle farklı bir dünyaydı. Evet soru aynıydı, sözel formül aynıydı. Ancak bütün değişmiştir, Gestalt değişmiştir. Geceleyin o bütünüyle farklıdır; usta koğuşta müritle yalnızdır. Güneş artık gökyüzünde yoktur ve kuşlar artık şakımıyorlardır ve başka görecek kimse yoktur. Usta değişmiştir. Bu saatler boyunca nehir akmaya devam etti, yeni çayırlara girdi, yeni alanlara girdi. Soru sadece aynıymış gibi görünür. Fakat mürit sabitlenmiştir. "İyi, ben cevabı biliyorum" diye düşünür.

Hayır, gerçek hayatta yanıtı kimse bilmez. Gerçek hayatta yanıt verebilir olmalısın. Gerçek, hayatta cevapları önceden hazırlanmış, sabitlenmiş, klişe olarak taşıyamazsın. Bu mürit ıskalamıştır.

Karakteri olmayan bir insan, felsefesi olmayan, her şeyin nasıl olması gerektiği hakkında belirli bir fikre sahip olmayan bir insandır. O ne olursa olsun açık kalır. O bir aynadır; o yansıtır.

Hiç izlemedin mi? Eğer aynanın önüne geçersen, eğer öfkeliysen ayna öfkeli yüzünü yansıtır; eğer gülüyorsan ayna senin gülen yüzünü yansıtır. Eğer yaşlıysan ayna senin yaşlı yüzünü yansıtır, eğer gençsen ayna senin gençliğini yansıtır. Aynaya, "Dün beni gülerken yansıttın, bugün ise beni bu kadar öfkeli ve üzgün yansıtıyorsun? Ne demek istiyorsun? Sen tutarsızsın. Sende hiç karakter yok! Seni evden dışarı atacağım" diyemezsin.

Aynanın bir karakteri yoktur. Ve gerçek insan bir ayna gibidir.

Zen yargılayıcı değildir. Zen değerlendirici değildir. Zen hiç kimseye herhangi bir karakteri dayatmaz. Çünkü bir karakteri dayatmak için iyi ya da kötü bir değerlendirmeye ihtiyaç duyarsın. Bir karakter dayatmak için olmalılar ve olmamalılar yaratmak zorunda kalacaksın; buyruklar vermek zorunda kalacaksın. Bir karakter dayatmak için bir Musa olmak zorunda kalacaksın; bir Bodhidharma olamazsın. Bir karakter dayatmak için korku ve açgözlülük yaratmak zorunda kalacaksın. Aksi taktirde seni kim dinleyecek? Bir B.F. Skinner olman ve insanlara fareler gibi davranman gerekecektir: Onları eğit, onları cezalandır, ödüllendir onları, böylelikle onlar belirli kalıpların içine girmeye zorlanırlar.

Sana yapılmış olan şey budur. Anne baban sana bunu yapmıştır, eğitimin sana bunu yapmıştır, toplumun, devletin bunu yapmıştır. Zen der ki: Artık yeter, ondan kurtul. Tüm bu saçmalığı bırak, kendin olmaya başla. Bu, Zen seni bir kaos içinde bırakır anlamına gelmez. Hayır, tam tersi. Zen, sana bir karakter vermekten ve karaktere hükmetmek için bir vicdan vermektense, sana bilinç verir.

Fark hatırlanmalı, not edilmelidir. Tüm diğer dinler sana vicdan verir. Zen sana bilinç verir. Vicdan demek, "Bu iyidir, bu kötüdür. Bunu yap, bunu yapma" demektir. Bilinç basitçe "Bir ayna ol, yansıt, yanıt ver" demektir. Yanıt doğrudur, tepki yanlıştır. Sorumlu olmak demek, belirli kuralları takip etmek değildir; sorumlu olmak demek yanıt verebilme kapasitesine sahip olmak demektir.

Zen seni içerden ışıldatır. Dışardan bir zorlamayla değil; dışardan yetiştirmekle değil; o sana bir zırh, bir savunma mekanizması sağlamaz. O senin çeperini umursamaz, o basitçe senin içindeki merkezde, tam merkezinde bir lamba yaratır. Ve bu lamba büyümeye devam eder...ve bir gün senin tüm varlığın ışıldar.

Bu Zen tavrı, bu yaklaşım nasıl ortaya çıkar? O meditasyondan ortaya çıkmıştır. O meditasyon halindeki bilincin en yüksek doruğudur. Eğer meditasyon yaparsan yavaş, yavaş göreceksin: Her şey iyidir, her şey olması gerektiği gibidir. *Tathata*, oluş ortaya çıkar. O zaman bir hırsızı gördüğünde onun dönüştürülmesi gerektiğini düşünmezsin; basitçe yanıt verirsin. O zaman onun kötü olduğunu düşünmezsin. Ve sen bir adam hakkında kötü, şeytani diye düşünmediğinde adamın dönüşmesi için bir olasılık yaratıyorsun. Adamı olduğu haliyle kabul ediyorsun. Ve bu kabul dönüşümdür.

Bunun hayatında da olduğunu gözlemledin mi? Kim seni bütünüyle, koşulsuzca kabul ederse değişmeye başlarsın. Onun kabulü sana böyle bir cesaret verir... Seni olduğun gibi seven birisi varken, bir şeyin değişmesi, hemen, hızla bir şeyin değişmeye başlaması mucizesinin gerçekleştiğini görmedin mi? Olduğun gibi kabul edilmenin kendisi —senden hiçbir şey beklenmiyor— sana can katar, seni

bütünleştirir, seni kendine güvenli kılar, sana güven verir. Seni kendin gibi hissettirir. O zaman beklentileri yerine getirmene gerek yoktur, sen OLABİLİRSİN, o zaman senin orijinal varlığına saygı duyulur.

Sana tamamıyla saygı duyan —çünkü tüm yargılar saygısızlıktır— seni olduğun gibi kabul eden, senden herhangi bir talepte bulunmayan, sana "Olduğun gibi ol. Gerçekten kendin ol. Seni seviyorum. Seni seviyorum yaptığın şeyi değil. Kendi içindeki halinle seni, senin en derindeki özünü seviyorum; senin çeperin ve elbiselerin hakkında endişe etmiyorum. Senin varlığını seviyorum; sahip olduğun şeyi değil. Ben senin sahip olduğun şeyle ilgilenmiyorum, ben yalnızca tek bir şeyle ilgiliyim: Ne olduğunla. Ve sen muazzam bir güzelliğe sahipsin" diyen tek bir kişi bile bulabilsen...

Sevgi budur. Bu yüzden sevgi bu kadar besleyicidir. Seni basitçe—herhangi bir neden için değil, sırf sevgi uğruna— seven bir erkek yahut kadın bulabildiğinde, sevgi dönüştürür. Birden sen, daha önce hiç olmadığın başka bir insansın. Ansızın tüm üzüntü kaybolur, tüm cansızlık gider. Ansızın adımında bir dans, yüreğinde bir şarkı bulursun. Başka bir yönde ilerlersin; bir zarafet ortaya çıkar.

Bunu izle: Seni ne zaman birisi sevse, sevgi olgusunun kendisi yeterlidir. Soğukluğun kaybolur, ısınmaya başlarsın. Kalbin artık dünyaya kayıtsız değildir. Çiçeklere daha çok bakarsın; bir kadın gözlerinin içine baktığı için, bir erkek gözlerinin içine baktığı için ve seni tamamıyla, istisnasız kabul ettiği için...gökyüzünün bir mesajı vardır. Bu sürekli olmaz çünkü insanlar çok ahmaktır. Bu balayı er ya da geç —bir hafta, iki hafta, en fazla üç haftada— kaybolur. Er ya da geç kadın beklenti duymaya başlar ve erkek beklenti duymaya başlar: "Bunu yap. Şunu yapma." Ve sen yeniden geriye çekilirsin, sen artık gökte değilsin. Yeniden ağırlaştın, sevgi kayboldu. Şimdi kadın senin cüzdanınla daha çok ilgili. Şimdi erkek yiyeceğiyle daha çok ilgili. Evi düzenlemek, aileyi düzenlemek ve bin bir tane detay ama artık siz birbirinizin varlığıyla uyumlu değilsiniz.

Eğer bu ahenk kalırsa her şey iyidir. Bin bir tane şey yapmaya devam edersin, hiçbir şey bozulmaz. Ancak eğer bu ahenk kaybolursa birbirinizi kanıksamaya başlarsınız. Bu üç hafta içerisinde birbirinizi etiketlediniz. Etiketlemenin sonunda balayı bitmiştir.

Zen aşka inanır. O, kurallara, kanunlara inanmaz. O dışsal herhangi bir disipline inanmaz, o içsel olana inanır. O sevgiden kaynaklanır, o saygıdan, güvenden kaynaklanır. Meditasyon yapmaya başladığında varoluşa güven duymaya başlarsın. Farkı gör: Bir Hıristiyan'a yahut bir Hindu'ya sorarsan güven ilk talep edilendir. O der ki: "Varoluşa güven; o zaman Tanrı'nın ne olduğunu bileceksin." Zen'de bu ilk talep edilen şey değildir. Zen der ki: Meditasyon yap. Meditasyonun içinden güven ortaya çıkar ve güven varoluşu ilahi yapar. *Tathata* meydana çıkar, oluş ortaya çıkar.

Şayet her şeyin Tanrısal olduğunu bilirsen, nasıl kınamaya devam edebileceksin? Sözde Vedantinler Hindistan'da şöyle derler: "Her şey Brahmadır." Ama onlar yine de kınamaya devam ederler. Onlar hâlâ kişinin bir günahkâr ve bir aziz olduğunu ve azizin cennete ve günahkârın da cehenneme

gideceğini söyler. Eğer her şey Brahma ise, her şey Tanrıysa bu saçma gelir. O zaman sen nasıl bir günahkâr olabilirsin? O zaman senin içindeki günahkâr Tanrıdır. Tann nasıl cehenneme gidebilir?

Zen her şeyin ilahi olduğunu bildiğinden her şey Tanrıdır der. Ama onlar "tanrı" sözcüğünü kullanmazlar bile çünkü diğer dinler sözcüğü çok berbat bir şekilde bozmuştur, kirletmiştir, onu zehirlemiştir. Onlar "tanrı" sözcüğünü kullanmaz. Meditasyon yaptığında ve yavaş, yavaş şeyleri olduğu gibi görmeye başladığında, her şeye olduğu haliyle saygı duymaya ve güvenmeye başlarsın, bir güven oluşur. Bu güven *tathata*'dır, oluştur.

Tathata varoluşun birbiriyle bağlantılı olduğu vizyonuna önderlik eder. O zaman tüm evren organik bir bütün gibi işleyen tek bir birimdir. Onların bunun için belirli bir sözcükleri vardır, ona şöyle derler: "*Jiji muge hokka.*" Tüm evrenin bölünmez olduğunu, -o gerçekten tek bir evrendir (*universe*), çoklu bir evren(*multiverse*) değildir- her şeyin her şeyle birleştiğini; günahkârlar ve azizlerin ve tüm benzerlerinin hepsinin aynı şeyin parçası olduğunu, ayrı olmadıklarını; iyi ve kötünün birleştiğini bilirsin. Tıpkı karanlık ve ışığın birleştiği, tıpkı yaşamla ölümün birleştiği gibi, aynı şekilde iyi ve kötü de birleşir.

Her şey birbiriyle bağlantılıdır. Bu bir ağdır, güzel bir örgüdür.

Berenson'un şu sözlerini dinle:

"Yazın ilk günlerinde bir sabahtı. Gümüş bir sis perdesi ıhlamur ağaçlarının üzerinde parıldıyor ve titreşiyordu. Hava yumuşaklık ile doluydu. Hatırlıyorum...bir ağaç kütüğüne tırmanmıştım ve aniden bir o olma halinin içine çekildim. Onu bu sözcükle adlandırmadım; bu ruh halinde hiçbir sözcük yoktu. O bir his dahi değildi. Sözlere ihtiyacım yoktu. O ve ben birdik. Basitçe o oradaydı, bir rahmet."

Tathata varoluşun bir olduğunu, her şeyin birbiriyle ilişkili olduğunu ansızın anladığın bir ana erişmek demektir. Ve her şeye gereksinim vardır: Kötüye iyi kadar ihtiyaç vardır. İsa tek başına yeterli değildir Yahuda bir zorunluluktur. Yahuda olmadan İsa o kadar zengin olmayacaktır. Yahuda'yı İncil'den çıkart ve İncil çok şey kaybeder. Yahuda'yı İncil'den kaldır ve İsa nerededir? İsa nedir? Yahuda kontrast verir; o arka planı oluşturur. O, İsa'nın üzerinde gümüş bir desen olduğu kara bir perde olur. Kara perde olmadan gümüş desenler yoktur. İsa Yahuda'ya şükran duymalıdır. Ve havarilerin ayaklarını yıkarken ilk olarak Yahuda'nınkini yıkamış olması bir rastlantı değildir. Ve sonra elveda derken, hoşça kalın derken Yahuda'yı diğer herkesten daha çok kucakladı, Yahuda'yı herkesten daha çok öptü. O, onun en önde gelen havarisiydi.

Şimdi, bu bir gizemin ardındaki gizemdir. Asırlardır ezoterik çevrelerde İsa'nın bizzat kendisinin bunu planladığı söylentileri vardır. Gurdjieff buna çok inanmıştı. Ve Yahuda'nın basitçe İsa'nın emirlerini - ona ihanet etmeyi, onu düşmanlara satmayı— yerine getirmiş olması için her türlü olasılık mevcuttur. Ve bu daha mantıklı görünür. Çünkü Yahuda ne kadar kötü bir insan olursa olsun, İsa'yı sadece otuz gümüş paraya satması...çok aşırı gözüküyor. Yahuda İsa ile çok uzun zaman birlikteydi ve havarilerin en zekisiydi. O yegâne eğitimli olandı, o yegâne entelektüel olarak adlandırılabilecek olandı. Aslında o İsa'nın kendisinden bile daha bilgiliydi.

İsa'yı sadece otuz gümüş paraya satmak çok aşırı geliyor. Hayır. Ve ne oldu biliyor musun? İsa öldüğünde, ertesi gün Yahuda intihar etti. Hıristiyanlar bundan fazla bahsetmezler, bunun üzerinde konuşulması farzdır. Niye o intihar etti? Onun işi tamamlanmıştı: Ustasıyla birlikte gitmeliydi. Ustasını otuz gümüş paraya satabilen bir adamın intihar edecek kadar suçluluk hissedebileceğini düşünebiliyor musun? İmkânsızdır. Niçin umursasın? Hayır, o basitçe ustasından gelen emri uyguladı. Hayır diyemezdi; onun teslimiyetinin bir parçası buydu. Evet demek zorundaydı. Ustaya hayır denemez. Bu planlanmıştı. Bunun bir nedeni vardı: Sadece çarmıha gerilme sayesinde İsa'nın mesajı dünyada baki kaldı. Çarmıha gerilme olmasaydı Hıristiyanlık diye bir şey olmayacaktı. Bu yüzden ben Hıristiyanlığı (*Christianity*) "Haççılık" (*crossianity*) olarak adlandırıyorum. O Hıristiyanlık değildir. Çünkü sadece İsa yetmez, onun gerçekleşmesi için haça da ihtiyaç vardır.

Her şeyin içindeki karşılıklı ilişkileri görmeye başladığında Yahuda da İsa'nın olduğu kadar oyunun bir parçası haline gelir. O zaman Şeytan Tanrı'nın meleğinden başka birisi değildir ve ben ona günahkâr melek demiyorum. Belki de dünyadaki çok büyük bir görev için Tanrı'nın kendisi tarafından gönderilmiştir; belki onun en yakın havarisidir.

Şeytan (*devil*) ilahi (*divine*) ile aynı kökten gelir. Bu anlamlıdır. Evet, Şeytan da ilahidir.

Sasaki şöyle der:

Öğretmenim bunun hakkında konuşurken şöyle dedi: "Şimdi kendin hakkında düşün. Sen ayrı bir varlık, bir ada olduğunu zannediyorsun. Ama değilsin. Annen ve baban olmadan sen olmazdın. Onların anne ve babaları olmasaydı, onlar olmazlardı ve sen olmazdın."

Ve bu böyle gider: Başlangıcı olmayan başlangıca kadar gidebilirsin. Geriye doğru gidebilirsin. Ve varoluşta şimdiye kadar gerçekleşmiş olan, senin olman için gerçekleşmiş olan her şeyi bulacaksın. Aksi taktirde sen olmazdın. Sen o kadar çok her şeyle bağlantılısın. Sen uzun, sonsuz bir zincirin sadece küçük bir parçasısın. Olan her şey senin içindedir, geçip gitmiş olan her şey senin içindedir. Şu anda sen senden önce gelmiş olan her şeyin doruğusun. Senin içinde tüm geçmiş vardır. Fakat hepsi bu değildir. Senden senin çocukların ve onların çocuklarının çocukları gelecektir...ve bu böyle devam edip gider.

Senin eylemlerinden onların sonucu olan eylemler gelecektir ve sonuç olarak oluşan eylemler diğer sonuçlara ve o sonuçlardan da diğer eylemlere geçilecektir. Sen yok olacaksın ama her ne yaptıysan devam edecek. Onun çağlar boyunca, en sonuna kadar yankıları olacaktır.

Bu nedenle tüm geçmiş senin içinde mevcuttur ve tüm gelecek de. Tam şu an geçmiş ve gelecek, sonsuzluk her iki yönde sende buluşur.

Şu an tümüdür, sen tümüsün. Bütün sende mevcut olduğu için, bütün senin içinde tehlikededir. Bütün senin içinde çakışır.

Bir çimene dokunduğunda tüm yıldızlara dokunduğun söylenir. Çünkü her şey diğer her şeyin içinde mevcuttur, her şey diğer her şeyin içindedir.

Zen bütünün tüm parçalarının içinde mevcut olmasına "*jiji muge hokkai*" der. Bu evrensel bir ağ kavramıyla gösterilir. Bu ağa Hindistan'da "*İndra'nın Ağı*" denir. Dikey olarak zamanı temsil eden, yatay olarak boşluğu temsil eden evren boyunca genişleyen büyük bir ağ. Ağdaki ipliğin diğeri ile çakıştığı her noktaya tek bir varoluşun sembolü olan kristal tane denir. Her kristal zerre yüzeyinde sadece ağın üzerindeki diğer zerreyi değil, her bir yansımanın yansımasının zerresi üzerindeki her bir bireysel zerreyi de yansıtır. Birbirinin sayısız, sonsuz yansımaları; buna *jiji muge hokkai* denir.

Gautam Buda elinde tek bir nilüferi tutarken, bu *jiji muge hokkai*'yi gösteriyordu. Mahakashyapa, bunu anladı. Mesaj buydu: Bu küçük nilüferin içinde her şey mevcuttur. Tüm geçmiş, tüm gelecek, tüm boyutlar mevcuttur. Bu küçük çiçekte her şey açmıştır ve açacak olan diğer her şey bu küçük nilüfer içinde vardır. Mahakashyapa güldü; mesajı anlamıştı: *jiji muge hokkai*. Bu yüzden çiçek Mahakashyapa'ya sözcüklerin ötesine geçmek için bir bilet olarak verildi.

Bu yüzden Budist şefkati her şey içindir, minneti her şey içindir ve saygısı her şey içindir. Çünkü her şey herkesin içinde mevcuttur. Şimdi bir Zen hikâyesi: ,

Bir akşam Shichiri Kojun sutraları ezberinden okurken hayatını yahut parasını talep eden keskin kılıçlı bir hırsız içeri girdi. Shichiri ona, "Beni rahatsız etme. Şu çekmecede parayı bulabilirsin" dedi. Sonra da okumasına devam etti.

Kınamak yok, yargılamak yok. Basit bir kabul; sanki bir hırsız değil, hafif bir esinti içeri girmiştir. Gözlerinde en küçük bir değişiklik dahi yoktur; sanki bir hırsız değil bir dost içeri gelmiştir. Tavrında bir değişiklik yoktur. "Beni rahatsız etme, şu çekmecede parayı bulabilirsin, sutralarımı okuduğumu görmüyor musun? En azından para gibi aptalca bir şey için sutraları okuyan bir adamı rahatsız etmeyecek kadar saygılı olmalısın. Git ve kendin bul! Ve beni rahatsız etme" der.

Şimdi bak: O hırsıza çalmaya gelmiş olduğu için karşı değildir. O hırsıza para peşinde olduğu, para takıntısı olduğu için karşı değildir. Hayır böyle bir şey yoktur. Basit bir kabul: O böyle birisi. Ve kim bilebilir? O böyle olmak ZORUNDA. Ve niye ben kınayayım? Ben kimim? Eğer beni rahatsız etmeyecek kadar nazikse bu yeterlidir ve başka birisinden bu kadarcık bir şey beklemek yeterlidir. Bu yüzden beni rahatsız etme.

Kısa bir süre sonra durdu ve "Hepsini alma. Yarın bazı vergiler ödemem gerekiyor" dedi.

Özünü anla: Son derece dostça, bunda bir düşmanlık yoktur. Ve bir düşmanlık olmadığı için, onda korku yoktur. Ve kınama olmadığı için böylesi derin bir saygı olduğu için onun bırakacağına güvenebilir. Bu kadar gönülden verdiğinde güvenebilirsin. İnsanların en kötüsü bile en azından senin ona karşı hissettiğin kadar saygı duyacaktır. O saygı duyacaktır, sen güvenebilirsin. Birisine

güvendiğinde, yargılamadığında ve kötülemediğinde onun sana güvenebileceğine güvenebilirsin. O basitçe "Hepsini alma. Yarın bazı vergiler ödemem gerekiyor" dedi.

Davetsiz misafir paranın çoğunu aldı ve gitmeye hazırlandı. "Birisi sana bir armağan verdiğinde teşekkür et..."

Şimdi, adamın şefkatine bak. Onu bir hırsız olarak adlandırmıyor. Diyor ki: "Birisi sana bir armağan verdiğinde teşekkür et." O dönüştürüyor, onun vizyonu tamamen farklı. O bu adamın suçlu hissetmesini istemiyor; onun şefkati muazzamdır. Aksi taktirde bir süre sonra o suçlu hissetmeye başlayacaktır. Onun suçlu hissetmesi kaçınılmazdır —her şeyden önce, pek fazla bir şeyi olmayan yoksul bir keşişten, fakir bir dilenciden çalmak, zaten bu kadar vermeye hazır olan, seni böylesine bütün bir şekilde kabul eden bir adamdan çalmak— bu adam suçluluk duyacaktır, bu adam pişmanlık duyacaktır. Eve döndüğünde uyuyamayacaktır. Sabahleyin affedilmek için geri gelebilecektir.

Hayır, bu iyi olmayacaktır. Zen hiçbir şekilde suçluluk yaratmak istemez. Zen tam olarak böyle bir şeydir: Hiçbir suçluluk yaratmayan bir dindir. Bir din çok kolaylıkla suçluluk yaratabilir, diğer dinlerin yapmış olduğu şey budur. Ancak sen suçluluk yarattığında, iyileştireceğin şeyden çok daha kötü bir şey yaratmış olursun. Zen hiç kimsede hiçbir suçluluk yaratmaz.

Şimdi o diyor ki, "Birisi sana bir armağan verdiğinde teşekkür et! Bu kadarını da mı bilmiyorsun? Ben sana onu veriyorum, sen onu benden çalmıyorsun." Ne farkı var! O aynı şeydir.

Zen'in söylediği şey budur: Senden bir şey alınmasındansa ver. Ve hayat hakkındaki tüm vizyon budur. Ölüm gelmeden evvel her şeyi ver, böylelikle ölümün suçluluk hissetmesine gerek kalmaz. Hayatını bir armağan olarak ölüme ver. Zen'in dünya işlerinden vazgeçmesi bu şekildedir. Bu Hindu yahut Katolik münzeviliğinden çok farklıdır; onlar almak için verirler. Zen dünyanın hiçbir yerinde suçluluk oluşmaması için verir; geride hiç suçluluk kalmaz.

Adam teşekkür etti ve kayboldu. Birkaç gün sonra adam yakalandı ve diğerleriyle birlikte Shichiri'ye karşı işlediği suçu itiraf etti. Shichiri tanık olarak çağrıldığında, "Bu adam, söz konusu ben olduğumda hırsız değildir. Parayı ona ben verdim ve bana bunun için teşekkür etti" dedi.

Görebiliyor musun? Ne kadar saygılı! Ne kadar engin bir saygı! Adama —bir hırsıza— karşı ne kadar koşulsuz bir saygı!

Şayet bu Shichiri bir Hıristiyan azizi olsaydı, adamı cehennemde —hem de sonsuza kadar cehennem— ıstırap çekmeye hazır olması gerektiği şeklinde tehdit ederdi. Şayet o bir Hindu rahibi olsaydı, hırsızlık olmaması gerektiği konusunda uzun bir vaaz verir ve cehennem ateşine atılacağıyla korkuturdu. Kâbus gibi bir cehennem resmi çizerdi ve paranın gereksizliği üzerine vaaz verirdi.

Bak: Zen ustası paranın gereksizliğiyle ilgili hiçbir şey söylemez. Aslında o, "Benim için birazını bırak; sabahleyin ona ihtiyacım olacak" der. Para bir amaca hizmet eder. Kişi şu ya da bu şekilde paraya takıntılı, ona karşı ya da onun yanında olmamalıdır. Para kullanışlıdır. Sadece para için yaşamana

gerek yoktur ve paraya karşı olmana da gerek yoktur. O sadece kullanışlıdır. Benim paraya karşı tavrım şudur: Paranın kullanılması gerekir, o bir araçtır.

Din dünyasında para çok aşırı bir şekilde kötülenmiştir; dindar insanlar paradan çok korkar. Korku baş aşağı duran hırstan başka bir şey değildir. O şimdi korkmuş hale gelmiş olan hırstır. Eğer bir Hindi azizin yanına elinde parayla gidersen gözlerini kapayacaktır, paraya bakmayacaktır. Paradan bu kadar korku? Gözlerini niye kapatasın? Paranın pislik olduğunu söyleyip durur; ama pisliğe bakarken asla gözlerini kapatmaz. Bu çok mantıksızdır. Aslında eğer para pislikse gözlerini yirmi dört saat kapalı tutmalıdır çünkü pislik her yerdedir. Para pisliktir? O zaman pislikten niye bu kadar korkasın? Bu korku nedir?

Zen'in bütünüyle farklı ve kökten bir yaklaşımı vardır. Usta paranın kötü bir şey olduğunu ve başka insanların paralarına bakmaman gerektiğini söylemez. Onun başka insanlarla ne alakası var? Para kimseye ait değildir. O nedenle birisine, "Sen bir hırsızsın" demek özel mülkiyete inanmak demektir. Bazılarının onu doğru şekilde, bazılarının yanlış biçimde onu elde edebileceğine; birisinin ona sahip olmayı hak ettiğine ve bazılarının böyle bir hakkı olmadığına inanmaktır.

Çalmak dünyadaki kapitalist zihin yüzünden kötülenir; o kapitalist zihnin bir parçasıdır. Kapitalist zihin paranın birisine ait olduğunu söyler: Doğru bir sahibi vardır ve kimse ondan onu almamalıdır.

Fakat Zen hiçbir şey kimseye ait değildir, hiç kimse doğru sahip değildir der. Bu dünyaya nasıl sahip olacaksın? Bu dünyaya boş ellerle geldin, onun dışına da boş ellerle çıkacaksın; ona sahip olamazsın. Ona hiç kimse sahip olamaz. O kimsenin değildir; biz onu kullanırız. Ve hepimiz onu kullanmak üzere bir aradayız. Mesaj budur: "Parayı al ama benim için de biraz bırak. Senin onu kullanmak üzere burada olman gibi, ben de onu kullanmak için buradayım."

Ne kadar pratik, ne tavır! Ve paradan ne kadar özgür! Ve mahkemede "Bu adam bir hırsız değildir..." dedi. O bu hırsızı bir dosta dönüştürmüştür. Der ki, "...söz konusu ben olduğumda. Diğerlerini bilmiyorum; başkalarını nereden bilebilirim? Bu kadarını biliyorum: Parayı ona ben verdim ve bana bunun için teşekkür etti. O bitti, hesap kapandı. Artık bana bir borcu yok. Bana onun için teşekkür etti; daha başka ne yapabilirdi ki?"

En iyi ihtimalle biz teşekkür edebiliriz. Varoluşa bize vermiş olduğu her şey için teşekkür edebiliriz; başka ne yapabiliriz ki?

Hapiste yattığı süre dolduğunda adam Shichiri'ye gitti ve müridi oldu.

Shichiri gibi bir adamla başka ne yapabilirsin? Bir mürit olmak zorundasın. O bir hırsızı bir sannyasine dönüştürmüştür. Bir ustanın simyası budur, o hiçbir fırsatı kaçırmaz. Her ne fırsat varsa onu kullanır: Bir hırsız bile ustaya gelse bir sannyasin olarak döner.

Bir ustaya gelmek demek dönüşüme uğramak demektir. Başka bir şey için gelmiş olabilirsin, usta için gelmemiş bile olabilirsin; hırsız usta için orada değildi. Aslında bu kulübede bir usta olduğunu bilseydi, buna hiç de cesaret edemezdi. O sadece para için gelmişti; o, kaza eseri ustaya denk gelmiştir. Ancak bir buda ile kazayla bile buluşsan, seni tamamıyla değiştirecektir. Asla aynı adam olmayacaksın.

Çoğunuz rastlantı eseri buradasınız. Beni aramıyordunuz, benim peşimde değildiniz. Bin bir tane rastlantı sonucu buraya vardınız. Ama gitmek giderek daha da zor geliyor.

Bir usta vaaz vermez, ne yapılması gerektiğini asla söylemez. Bodhidharma, "Zen'in söyleyecek hiçbir şeyi yoktur ama Zen'in gösterecek çok şeyi vardır" der. Bu usta bu hırsıza bir yol gösterdi. O, bu adamı değiştirdi ve onu öylesine büyük bir beceriyle yaptı ki. O muhteşem bir cerrah olmalı; bu adamın kalbine ameliyat yaptı...ve hiç ses duyulmadı. O bu adamı bütünüyle yok etti ve o adamı yeniden yarattı. Ve adam ne olduğunun farkında bile olmamıştı. Bir ustanın mucizesi budur.

Bir Zen sutrası der ki: "Anlayış sahibi bir insan hatayı reddetmez." Buna rast geldiğimde kalbim dans etti. Bu sutrayı yüreğinin en derininde tekrar et: Anlayış sahibi bir insan hatayı reddetmez.

Ve sutra üzerine konuşan, yorumlayan diğer bir usta — adı Ohasama'dır— şöyle bir yorum yapmıştır: "Her şeyden önce hakikat aranmamalıdır çünkü o her yerde mevcuttur, hatta hatada bile. O nedenle hatayı reddeden bir kimse hakikati de reddetmiştir."

Bu insanlar muhteşemler! Hatayı reddeden kişi hakikati de reddetmiştir. Bunun güzelliğini görüyor musun? Radikal, devrimci duruşunu? Shichiri adamı hırsız olduğu için reddetmemiştir; adamı hatası yüzünden reddetmemiştir. Çünkü hatanın ardında ilahi bir varoluş, bir tanrı vardır. Hatayı reddet ve Tanrı'yı da reddedersin. Hatayı reddet ve onun ardında gizlenmiş hakikati de reddetmiş olursun.

O hakikati kabul etmek için hatayı da kabul eder. Bir kez hakikat ortaya çıktığında, kabul edildiğinde, yayıldığında hata kendiliğinden kaybolur. Karanlıkla savaşmana gerek yoktur; anlamı budur. Basitçe bir kandil yak. Karanlıkla savaşman gereksizdir, sadece bir kandil yak. Usta adamda bir kandil yakmıştır.

Tamamen aynı ama biraz daha çok Zen: Başka bir Zen ustasıyla ilgili bir başka hikâye vardır; neredeyse aynı ama daha çok Zen.

Bir gece yarısı Usta Taigan mektup yazarken elinde keskin bir kılıçla bir hırsız odaya girdi. Hırsıza bakarken usta, "Hangisini istersin, hayatımı mı, paramı mı?" diye sordu.

Şimdi, bu daha çok Zen'dir: Hırsıza herhangi bir şey söyleyecek bir fırsat dahi tanımaz. Shichiri en azından hırsıza bir şans vermişti, Shichiri'de hırsız sormuştu: *Bir akşam Shichiri Kojun sutraları ezberinden okurken hayatını yahut parasını talep eden keskin kılıçlı bir hırsız içeri girdi.* Taigan bunu geliştirmiştir. Belki Taigan sonradan takip etmiştir; Shichiri'nin öyküsünü duymuş olmalı. O hırsıza bu

kadar fırsat dahi tanımaz. Bu hırsıza der ki: "Hangisini istersin, hayatımı mı, paramı mı? Her ikisi de önemsizdir; hangisini istersen alabilirsin. Bu senin seçimin."

"Para için geldim" diye yanıtladı, biraz korkmuş olarak.

Bu adam —o böylesi bir ejderha ile hiç karşılaşmamıştır— diyor ki: "Hangisini istersin, hayatımı mı, paramı mı?" Ve vermeye son derece hazır: "Seçebilirsin." Hiçbir kötüleme, bu tarz hiçbir şey yok. Hayatını seçmiş bile olsaydı Taigan vermiş olurdu. Senden alınabilecek her şeyi vermek daha iyidir. Er ya da geç bir gün hayat bile yok olacaktır; o halde onun hakkında endişelenmeye ne gerek var? Ölüm geliyor; bırak bu hırsız biraz tadını çıkartsın.

"Para için geldim" diye yanıtladı, biraz korkmuş olarak.

Usta cüzdanını aldı ve adama "Burada!" diyerek uzattı. Sonra sanki hiçbir şey olmamış gibi mektubuna döndü.

Hırsız korkudan donakalmıştı, çok rahatsız olmuş bir şekilde odayı terk etti. "Hey! Dur bir dakika."' diye usta bağırdı. Hırsız ürpererek geride durdu. "Niçin kapıyı kapatmıyorsun?" dedi usta.

Günler sonra hırsız polis tarafından yakalandı ve "Yıllardır soygunculuk yapıyorum ama bu Budist usta arkamdan 'Hey! Dur bir dakika!' dediğinde hissettiğim gibi bir korku yaşamadım. Hâlâ ürperiyorum. Bu adam çok tehlikeli ve ben onu asla unutmayacağım. Ve hapisten salıverildiğim gün bu adama gideceğim. Böyle bir adamla hiç karşılaşmamıştım; ne nitelikli adam! Elimde keskin bir kılıç vardı ama bu hiçbir şeydi. O keskin bir kılıçtı.

Sadece şu sözler —"*Hey! Bekle bir dakika!*"— ve hırsız "Hâlâ ürperiyorum" dedi.

Bir ustanın yakınına geldiğinde seni öldürecektir. Sen bir ustayı nasıl öldürebilirsin ki? Elinde keskin bir kılıç dahi olsa bir ustayı öldüremezsin; usta seni öldürecektir. Ve o seni öyle incelikli bir şekilde öldürür ki sen asla öldürülmüş olduğunu fark edemezsin. Sen sadece yeniden doğduğunda fark edersin. Bir gün ansızın sen artık eskisi gibi değilsindir. Ansızın bir gün her şey tazedir ve yenidir; kuşlar şakıyor ve içinde yeni yapraklar büyüyor. Durgun nehir yine akıyor, sen okyanusa doğru ilerliyorsun.

Bir başka Zen öyküsü:

Bir Zen ustası pek çok kereler hapse atılmıştı.

...Şimdi, bir adım daha ötesi! Bu Zen insanları gerçekten eksantrik insanlar, çılgın insanlardır; ama güzel şeyler yaparlar. "Bir Zen ustası pek çok kereler hapse atılmıştı." Şimdi, bir hırsızı affetmek bir şeydir, onun kötü olmadığını düşünmek bir şeydir, kişinin kendisinin hapse girmesiyse bambaşka bir şeydir. Ve bir kez de değil, pek çok kez komşulardan küçük şeyler çaldığı için. Ve komşular biliyorlardı ve kafaları karışmıştı: Bu adam niye çalıyor? Ve bu kadar küçük şeyler. Ama hapisten

çıkarıldığı an yeniden çalardı ve geri dönerdi. Yargıçlar bile endişelenmişti. Ama onu hapse göndermek zorunda idiler çünkü itiraf ediyordu. Asla, "Ben çalmadım" demezdi.

En sonunda komşular toplandılar ve dediler ki: "Efendim, artık çalmayın. Yaşlanıyorsunuz ve siz neye ihtiyaç duyuyorsanız size sağladık; ne olursa olsun tüm gereksinimlerinizi. Buna bir son verin! Çok endişeliyiz ve çok üzgünüz. Niçin bunu yapmaya devam ediyorsunuz?"

Ve yaşlı adam kahkaha attı ve dedi ki:

Mahkûmlarla buluşmak ve onlara manevi mesajlar götürmek için çalıyorum. Onlara kim yardım edecek? Siz dışarıdaki mahkûmlara yardım edecek pek çok usta var. Ancak hapishanenin içinde hiç usta yok. Onlara kim yardım edecek, siz bana söyleyin? İçeri girip bu insanlara yardım etmek için benim yolum budur. Bu nedenle cezam bittiğinde ve dışarı çıkarıldığımda, geri dönebilmek için yeniden çalmak zorundayım. Buna devam edeceğim. Ve hapiste öylesine güzel ruhlar, o kadar masum; bazen çok daha masum ruhlar buldum ki..."

Bir seferinde arkadaşlarımdan birisi Hindistan'daki bir eyalette vali olmuştu ve eyaletteki tüm hapishanelerin içine girmeme izin vermişti. Yıllar boyunca gittim ve şaşırdım. Hapishanedeki insanlar politikacılardan, zengin insanlardan, sözde azizlerden çok daha masumdular. Hindistan'ın neredeyse tüm azizlerini tanıyorum. Onlar çok daha kurnazdır. Suçluların arasında o kadar masum ruhlar buldum ki... Bu yaşlı Zen ustasının düşüncesini —çalmayı, yakalanmayı ve onlara, "Mahkûmlarla buluşmak ve onlara manevi mesajlar götürmek için çalıyorum" mesajını götürmesini— anlıyorum.

Zen'in hiçbir değer sistemi yoktur. Zen hayata yalnızca tek bir şey getirir ve o da farkındalıktır, anlayıştır. Farkındalıkla birlikte masumiyet de gelir. Ve masumiyet, iyinin ve kötünün de, her ikisinin de masumiyetidir. Masumiyet basitçe masumiyettir: O ayrım nedir bilmez.

Son hikâye. Bu Ryokan hakkındadır; o çocukların en büyük sevgilisiydi. Onun gibi bir karakterden beklenilebileceği gibi, bizzat kendisi de bir çocuktu. O İsa'nın bahsettiği çocuktu. O, o kadar masumdu ki, bir insanın bu kadar masum olabileceğine inanmak neredeyse mümkün değildi. Onda hiç kurnazlık, hiç kandırmaca yoktu. O öylesine masumdu ki insanlar onun biraz deli olduğunu zannederdi?

Ryokan çocuklarla oynamaktan hoşlanırdı. Saklambaç, yakartop, tamari oynardı. Bir akşam saklanma sırası onundu ve kendisini tarladaki bir saman baltasının altında çok iyi saklamıştı. Karanlık olmak üzereydi ve onun yerini bulamayan çocuklar oyun alanını terk ettiler.

Sabahın erken saatinde çiftçi geldi ve işine başlamak üzere saman balyasını kaldırdı. Ryokan'ı orada bulmanın şaşkınlığıyla bağırdı: "Oh, Ryokan-sama! Burada ne yapıyorsun?"

Usta cevap verdi, "Şşşt! Bu kadar yüksek sesle konuşma. Çocuklar beni bulacak!"

Tüm gece o balyanın altında çocukları bekliyor! Böylesi bir masumiyet Zen'dir ve böylesi bir masumiyet ilahidir. Böylesi bir masumiyet iyi ve kötü arasında bir ayrım tanımaz. Bu dünyayla öteki dünya arasında, şu ve bu arasında bir ayrım tanımaz. Bu masumiyet oluştur.

Ve bu oluş dindarlığın en derindeki özüdür.

-&-